

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 04143

ELI KOHEN

Eli Ben-Hanan

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

א. בריחון / אלי כהן

- ערשטע אויפלאגע — אָקטאָבער 1967
- צווייטע אויפלאגע — אָקטאָבער 1967
- דריטע אויפלאגע — נאָוועמבער 1967
- פערטע אויפלאגע — נאָוועמבער 1967
- פינפטע אויפלאגע — דעצעמבער 1967
- זעקסטע אויפלאגע — דעצעמבער 1967
- זיבעטע אויפלאגע — יאָנואר 1968

א. בן-חנן

אלי כהן

אונדזער מענטש אין דמשק

פארלאג א.ד.מ. תל-אביב.

©

אלע רעכט באַוואָרנט

געדרוקט אין ישראל תשכ"ח

ת.ד. 2811 ת"א

...” אקעגן דעם אראבער טאר מען
נישט זיין אין א פארטיידיקונגס-
פּאַזיציע, נאַר מען דארף זיין אַנגריי-
פּעריש...”

א לי כהן.

דאס דאזיקע בוך איז געווידמעט דעם
אנדענק פון דעם פילזייטיק-טיכטיקן
מענטש, וועלכער איז מער נישטא מיט
אונדז, און זיין פרוי, איר צו לאנגע
יאר, וואס איר פערזענלעכקייט האט
אזוי פיל בייגעשטייערט פאר דער קייט
פון זיינע דערגרייכונגען.

צו אלי!

איך האָב געוואוסט, עפעס אינעווייניק האָט מיר אונט-
טערגעזאָגט, אז דער טאָג, ווען מיין מאן וועט ווערן א
געזעלשאפטלעכע פערזענלעכקייט, דערנענטערט זיך צו מיר
אין א שנעלן טעמפּאָ.

איך האָב זיך געזעגנט מיט אים סוף נאָוועמבער 1964,
מיטן קלאָרן געפיל, אז דאָס איז די לעצטע צעשיידונג. ווען
מען האָט מיר מיט צוויי חדשים שפעטער צוויסן געגעבן,
אז מען האָט אים געכאפט — האָט וויי געטאָן מיין האַרץ,
אַבער איך בין נישט איבעראשט געוואָרן.

דיין מאן איז געווען א העלד, האָט מען געזאָגט אין
מאי, זיינע מעשים וועלן פארציכנט ווערן אין דער געשיכטע.

ווען די 6-טאָגיקע מלחמה האָט זיך פארענדיקט, האָב
איך געוואוסט, אז טאקע אזא איז ער געווען, און איצט
האָב איך זיך איבערצייגט, אז אויך די געשיכטע וועט אים
געדענקען.

אייד, די געשיכטע-שרייבער, מיין דאנק.

נ א ד י א

אריינפיר

דאָס דאָזיקע בוך איז באזירט אויף פאקטן און געשעענישן, וואָס האָבן פאסירט אין די אָנגעוויזענע ערטער און דאטעס.

די דיאלאָגן און א טייל פון די נעמען זענען געענדערט געוואָרן, כדי צו פארפולקאָמען דאָס בילד און כדי נישט טרעפן די מענטשן, וואָס לעבן און עקזיסטירן היינט צווישן אונדז.

איך האָב אין מיין הארצן קיין שום ספק נישט, אז אלץ, וואָס דאָס דאָזיקע בוך דעקט־אויף וועגן דער פער־זענלעכקייט און טעטיקייט פון אלי כהן, אונדזער מענטש אין דמשק, איז נישט מער ווי א טראַפן אין ים פון זיינע ווונדערבארע דערגרייכונגען, און די איבעריקע פון זיי וועלן מיר אפשר וויסן אין יאָרן ארום, אָדער בכלל קיינמאָל נישט.

דער מחבר

תל־אביב, אָקטאָבער 1967

אונדזער מענטש אין דמשק

פעסטע, ברוטאָלע אַרעמס האָבן אים אָנגעכאַפט ביי די עלנבויגנס און אים אַרויסגעשלעפט פון דעם רויטן צימער צו דער קאַמער. זיינע חושים זענען געוואָרן אָפּגעטעמפט, ער איז געווען באַווסט־לאָז און נישט געהאַט קיין אַנונג, וואָס עס געשעט מיט אים. אַזוי איז ער אַריינגעוואָרפן געוואָרן אין דער קאַמער. זיין קאַפּ האָט זיך אָנגעקלאַפט אין דעם בעטאַנענעם באַדן. אַ שטראַמל בלוט האָט געפלאָסן פון זיין שטערן.

פון דעם ווי זיין גוף איז געפאלן אויפן קאלטן בעטאָן, האָט זיך געקאַנט אויסדאַכטן, אַז ער לעבט נישט מער, ווי פּלוצים האָט זיך אַ שטילער קרעכץ אַרויסגעריסן פון זיין האַלדז.

„אזאַ געמיינער חזיר — האָט מיט רוגזאָה אַרויסגעזייט פון צווישן די ציין איינער פון די תּפּיסה־וועכטער, וואָס האָבן געהאַט איבער אים די אויפזיכט — קיין שום זאַך באַוועגט אים נישט. עס זעט מיר אויס, אַז ער וועט קיינמאַל נישט געבן לשון.“

„נישט געזאַרגט, לייטענאַנט! — האָט דער צווייטער וועכטער געזאָגט מיט אַ פאַריסענעם טאָן — אַ פאַר מאַל באַהאַנדלען אים מיט עלעקטרישן שטראַם און נאָך עטלעכע מאַל צעוויגן אים אין פּייניקונגס־וויגל און ער וועט געבן לשון. ער וועט רעדן, אַז דו וועסט אים נישט קענען אָפּשטעלן!“

דער לייטענאַנט איז צוגעגאַנגען צום ליגנדיקן אַרעסטאַנט, מיט אַ פּוס אים איבערגעדרייט אויף דער פּלייצע, דאַן זיך אַראָפּגעבויגן און מיט אַ שטיל פּאַפּיר, איינגענעצט אין אַלקאָהאָל, אָפּגעווישט דאָס בלוט פון דעם אַרעסטאַנטס שטערן.

„צופיל בלוט טאַר ער נישט פאַרלירן — האָט דער לייטענאַנט געזאָגט ווי צו זיך אַליין — מיר דאַרפן אים אַ באַרעדעוודיקן.“ און אויסדרייענדיק דעם קאַפּ צו דעם צווייטן וועכטער, האָט ער ווייטער געזאָגט: „כאַטיף, בינד אים ווי עס געהער צו זיין און לאָז אים נישט צורו במשך דער נאַכט. לאָז אים אַזוי אויף דעם קאלטן באַדן אַז אַ צודעק און דו וועסט זען, ווי ער וועט מאַרגן אין דער פּרי אויסזינגען אַלץ ווי אַ פּייגעלע.“

אלי כהן

כאַטיף דער וועכטער, האָט אַ שאַקל געטון מיטן קאַפּ, אַז ער פאַרשטייט גוט די אָנווייזונגען.

„לאָז אים איבער פאַר מיינעטוועגן — האָט ער געזאָגט — דאָס איז פון די פאַרוויילונגען, וואָס איך האָב ליב, לייטענאַנט.“

דער לייטענאַנט האָט זיך אויפגעשטעלט און זיך געגרייט צו פאַרלאָזן די קאַמער. נעבן די קראַטן האָט ער זיך פלוצים פאַרהאַלטן און אויסגעדרייט דעם קאַפּ צום וועכטער.

„כאַטיף — האָט ער געזאָגט קאַלט און ערנסט — איך פאַרלאָז זיך אויף דיר, אָבער גיב אַכטונג, דו זאָלסט נישט זיין צו פלייסיק מיט דעם פאַרשוין. די לייט פון די הויכע פענצטער ווילן אים האָבן אין אַ גוטן מצב פאַרן געריכט. ס'דאַרף זיין אַ שיינע פאַר־שטעלונג.“

כאַטיף האָט געשמייכלט סאַדיסטיש :

„אויב אַזוי, לייטענאַנט, וועל איך זיך מיט אים באַגיין אין זיידענע הענטשקעס. איך וועל אים גלעטן און אים מיט זיסע רייד צוגרייטן ער זאָל, זינגען.“

ביידע זענען אַרויס פון דער קאַמער. די שווערע טיר האָט זיך מיט אַ קרעכץ פון די שאַרנירן פאַרמאַכט הינטער זיי. מיט אַ גרילץ האָט זיך דער שליסל אין שלאָס איבערגעדרייט. אין דער שטילקייט האָבן אָפגעקלאַפט זייערע שווערע שטיוול אין דעם שטיינערנעם באַדן פון דעם תּפּיסה־קאַרידאָר.

אלי כהן איז געבליבן אַליין אין דער האַלב־פינצטערער קאַמער. ער האָט אויסגעגלייכט אַ פּוס, וואָס איז אים געבליבן פאַרקלעמט אונטער זיין אייגענעם גוף ווען די וועכטער האָבן אים אַריינגע־וואַרפן אין דער קאַמער. ער האָט געקרעכצט פון ווייטיק. דער קלאַפּ אין קאַפּ ביים אַריינשליידערן אים אין דער קאַמער, האָט אייגנטלעך נישט פאַרשטאַרקט זיינע ווייטיקן. פאַרקערט, ער האָט אים ווי אויפגעוועקט פון דער זעלבסט־אויפגעצווונגענער פאַר־שטאַרקייט, פון אַט דער זעלבסט־אויפגעצווונגענער פאַרשטאַרט־קייט, וואָס ער האָט געלערנט אויפן שפּיאַנאָזש־קורס אין תּל־אביב און וואָס איז נויטיק פאַר אַ זעלבסט־פאַרטיידיקונג אין פּאַל פון פּייניקונגען.

קורץ דערנאָך האָט ער געעפנט די אויגן און ער האָט דערפילט אַ שאַרפן ווייטיק אין מוח, אַ ווייטיק, וואָס האָט אויפגעבליצט ווי אַ פאַרבלענדדיק ליכט. ער האָט פאַרביסן די ליפּן און אַריינגע־

אונדזער מענטש אין דמשק

אָטעמט אַ לאַנגן שטראַם לופט. ער האָט דערפילט אַ ביטערן טעם אין מויל.

דער ווייטיק אין מוח האָט נישט נאָכגעלאָזט, אָבער צו דער גלייכמעסיקייט פונעם ווייטיק האָט ער זיך שנעל צוגעוויינט און ער איז געבליבן ליגן שטיל, באַהערשנדיק יעדן קרעכץ, וואָס האָט זיך געוואָלט אַרויסבאַקומען פון זיין האַלדז אַינסטינקטיוו. ביסלעכווייז האָט ער צוריק באַקומען דעם פולן באַווסטזיין. זיינע פיס זענען אים געווען קאַלט, ווי ער וואָלט זיי געהאַלטן אויף אייז, און ער האָט דערפילט דעם זויערלעכן ריח אויסגעמישט מיט דעם ריח פון אורין — דער געוויינלעכער ריח פון אַ שמוציקער תפיסה־קאָמער מיט פייכט־שימלדיקע ווענט.

ער האָט געוואָלט אַנרירן די ווונד אויפן שטערן, וואָס האָט אָנגעהויבן ברענען, אָבער זיינע הענט זענען געווען געבונדן אויף הינטן און די שטריק זענען געווען צוגעבונדן צו די לויזע קייטן, אין וועלכע עס זענען געווען איינגעשלאָסן זיינע פיס. ער האָט געהאַט דאָס געפיל, ווי דאָס בלוט וואָלט אים מער נישט געפלאָסן אין די אָדערן און דערמיט האָט ער פאַר זיך אויסגעטייטשט פאַר־וואָס די ענד־גלידער פירן אים און די קעלט הייבט אָן טרייסלען זיין גוף. ער האָט געפרוווט אויפהייבן דעם קאַפּ, אָבער באַלד דערפון רעזיגנירט. די מינדסטע באַוועגונג האָט אים אַ קלעם געטון מיט ווייטיק. עס האָט זיך אים געדאַכט, אַז די געבונדענע הענט שטאַרבן אים אָפּ.

ער האָט געפרוווט זיך ראַנגלען; אפשר וועט זיך אים איינגעבן אַביסל לויזער מאַכן די שטריק, זיך אויסדרייען אויף אַ זייט און אפשר אויך איינדרימלען אויף אַ שטיקל צייט. אָבער די עסנדיקע קעלט אין די גלידער איז געוואָרן שטאַרקער און ער האָט רעזיגנירט פון איינדרימלען.

„ניין, ניין, איך קען נישט“ — האָט ער געמורמלט.

דער פרוווי צו ראַנגלען זיך האָט אַרויסגערופן אין אים אַ שניי־דיקן ווייטיק אין דער רעכטער זייט. זיין ברוסט האָט זיך געהויבן ארויף און אַראָפּ מיט אַן אומנאַרמאַלער שנעלקייט, וואָס האָט נאָך מער געשטאַרקט דעם ווייטיק אין דער זייט. זיין בליק איז געפלאָן אויף דער אָפגעשיילטער אַנטקעגנאיבערדיקער וואַנט, און אויף אַ רגע איז דער ווייטיק שוואַכער געוואָרן. ער האָט אָנגעהויבן אָטעמען געלאַסענער און ער האָט אויסגעפונען, אַז דאָס נישט פולע אָטעמען פאַרלייכטערט דעם ווייטיק.

אלי כהן

דער פלעק אויף דער אָפּגעשיילטער וואַנט האָט אים אויסגעזען ווי דער קאָפּ פון אַ מענטש. דאַכט זיך אים: אַ באַקאַנטער מענטש, אַ היימישער, און אין זיינע אויערן קלינגט אָפּ די שטים פון יצחק, וואָס ער זעט איצט זיין פנים אויף דער וואַנט: „געדענק! קריץ איין אין דיין זכרון! אַלץ וואָס דו לערנסט דאָ קען דיר אַמאָל שטאַרק דינען אין אַ שעה פון נסיון. באַצי זיך צו אַלץ וואָס דו לערנסט מיט דער פולער ערנסטקייט. הלוואי, אלי, זאָלסטו נישט געפרוּווט ווערן צום איבערצייגן זיך ווי גערעכט עס זענען מיינע ווערטער.“

אלי כהן האָט געוואוסט, אַז זיין „באַס“ איז גערעכט. איצט האָט ער זיך אין דעם איבערצייגט אַן איבעריק מאַל. ס'האָט מער נישט געהאַט קיין שום זין צו פאַרלייקענען, אַז ער איז אַ ישראלי־שפיאַן. ער האָט געפרוּווט שמייכלען צום פלעק אויף דער אָפּגעשיילטער וואַנט, ווי מען שמייכלט צו אַ מענטש, וואָס מען וויל פאַר אים מודה זיין, אַז ער איז געווען גערעכט. זיין גורל איז דאָך באַשטימט געוואָרן דעמאָלט, ווען ער האָט אָנגענומען דעם באַשלוס אַרויפצוגיין אויף דעם וועג צו דינען זיין פאַטערלאַנד אַזוי ווי דאָס פאַטערלאַנד האָט פון אים געפאַדערט. האָט ער זעמאָלט נישט געזען, אַז אַזאַ קען זיין זיין גורל? ער האָט זיך געפרוּווט דערמאַנען און אַלץ, וואָס איז געווען פריער, האָט אָנגעהויבן פאַנאָנדערוויקלען זיך פאַר זיינע אויגן ווי אַ פילם־בילד.

דער ערשטער באזוך

אַלץ האָט זיך אָנגעהויבן אין יענעם פּרילינג־פּרימאַרגן אין יאָר 1960, ווען אלי כהן האָט געאַרבעט אין „המשביר המרכזי“ אַלס בוכהאַלטער פון דער אַפּראַוויזאַציע־אַפּטיילונג. באַלד ווי ער איז געקומען אין ביוראָ, האָט עמעץ אָנגעקלאַפט אין דער טיר פונעם צימער און, עפענענדיק, העפלעך געפרעגט, צי ער קען אַרײַנגיין.

אלי האָט אים אָנגעוויזן אויף דער שטול בעבן טיש, זאָגנדיק: „ביטע, זעצט זיך.“

דער מאַן מיט דעם אָנגענעמען אויסדרוק אויפן פנים האָט אים דערלאַנגט די האַנט, מורמלענדיק:

אונדזער מענטש אין דמשק

„מיין נאָמען איז זלמן. איך מײן, אז דער פאַמיליע־נאָמען איז נישט וויכטיק.“

ער האָט געשמייכלט און עס האָט אויסגעזען, ווי ער וואָלט לגמרי נישט געווען איבעראַשט פון אליס פאַרווונדערטן בליק. ער האָט זיך צוגעבויגן צו אים און געפליסטערט:

„איך ווייס נישט צי מען קען דאָ רעדן... איך אַרבעט אין זיכערהייטס־מיניסטעריום אַלס אינפּאַרמאַציע־אָפּיציר.“

„אינפּאַרמאַציע־אָפּיציר?“ — איז דער אויסדרוק פון פאַרווונדערונג נישט אַראָפּ פון אליס פנים.

דער מאַן האָט געשאַקלט מיטן קאַפּ אויף יאָ און צוגעגעבן:
דאָס איז אַ מין ספּעציעלער דושאַב, וואָס איז פאַרבונדן מיט רייזעס... איך וואָלט אפילו געזאָגט, אז עס איז זייער אינטערעסאַנט.“

אלי האָט זיך נישט אויפגעהערט צו ווונדערן:
„איך פאַרשטיי... אָבער וואָס האָט עס צו מיר?“
דער אַרײַנגעקומענער האָט מיט דער זעלבער רואיקייט געזאָגט:

„איך האָב באַקומען די אויפגאַבע פאַרצושלאָגן אייך אַ פאַסטן אין אונדזער דינסט... ווי מײנט איר?“

אלי האָט געהויבן מיט די אַקסלען:
„וואָס פאַר אַ מין פאַסטן דאַרף דאָס זײן?“

„נן... אַן אינטערעסאַנטע אַרבעט... פאַרן איבער אייראָפּע... אויך אין אַראַבישע לענדער.“

אליס פנים האָט זיך געענדערט, האָט אָנגענומען דעם אויסדרוק פון פאַרטראַכטיקייט. ענדלעך האָט ער זיך אָנגערופן:

„איך מײן, אז איך וועל נישט קענען אָננעמען דעם דאָזיקן פאַסטן... איך ווייס נישט צי איר ווייסט, אז איך האָב ערשט נישט לאָנג חתונה געהאַט... חוץ דעם זענען מיר שוין נמאס געוואָרן די וואָגענישן.“

„אויך... אפילו ביי אַ טאַפלטן חודשלעכן פאַרדינסט?“ — האָט דער מאַן נישט אָפּגעלאָזט.

אלי האָט געשאַקלט מיטן קאַפּ אין דער ברייט:
„דאָס האָט נישט צו דער זאַך. איך באַגנוגן זיך מיט מײן פאַרדינסט.“

אליס רײד זענען געווען אַנטשלאָסן. דער אויסדרוק אויף זײן פנים האָט עס באַשטעטיקט, און דעם מאַן, וואָס האָט פון אים נישט

אלי כהן

אַראַפּגעלאָזט זיין בליק, איז קלאַר געוואָרן, אָז ער וועט מיט אים גאַרנישט אויפּטאָן. ער האָט זיך אויפּגעשטעלט, דערלאַנגט אליין די האַנט און זריקנדיק זי געזאָגט:

„איך דאַנק אייך פאַר די פאַר מינוט, וואָס איר האָט מיר געווידמעט... איך האָב נישט בדעה אַרויפּצוזוינגען אויף אייך קיין שום זאַך... פאַרגעסט אין דעם, וואָס מיר האָבן גערעדט און דער־צײַלט עס נישט קײנעם, אפילו נישט פאַר אייער פרוי, נאַדיען.“

אלי האָט געשאַקלט מיטן קאַפּ באַשטעטיקנדיק:

„איך פאַרשטיי... איר קענט זיך אויף מיר פאַרלאָזן.“

נאָך דעם מאַנס אַרויסגיין איז אלי געבליבן אַ ווייל פאַרוואַנקען אין מחשבות. פאַר אים איז נישט געווען קיין ספק, אָז דער מאַן ווייסט וועגן אים אַ סך. דער פאַקט, וואָס ער האָט אָנגערופן זיין ווייבס נאָמען, זאָגט עס...

אַבער באַלד האָט ער זיך גענומען צו דער לויפּנדיקער אַרבעט, באַמיט זיך צו פאַרגעסן דעם גאַנצן ענין.

אַהיימקומענדיק אין יענעם טאָג, האָט ער מיט קיין וואָרט נישט דערמאַנט וועגן דער באַגעגעניש. אויפּצומאַרגנס האָט ער ווירקלעך פאַרגעסן אין אַלעם. דאָס לעבן איז זיך ווידער געלאָפּן מיט זיין געוויינלעכן שטייגער.

עס איז פאַרביי אַ חודש נאָך דעם דאָזיקן שמועס אין אליס ביוראָ. עס איז געקומען דער 10־טער, די דאַטע, ווען אלי האָט אָפּגענומען דעם טשעק פון זיין חודשלעכן פאַרדינסט און דערביי איז געווען צוגעלייגט אַ פּערזענלעכער בריוו צו אים.

ער האָט שנעל אויפּגעריסן דעם קאַנווערט און אַרויסגענומען דעם בריוו. דאָס איז געווען אַן אָפּזאָג פון דער אַרבעט, געשריבן אין דעם שאַבלאָנעם סטיל:

„אין צוזאַמענהאַנג מיט די רעדוקציעס, וואָס ווערן דורכגעפירט

אין די אָפּטיילונגען פון „המשביר המרכזי“, איז די אָנפירונג גע־צוונגען אָפּצוזאָגן אייך, צוזאַמען מיט נאָך פינף באַשעפטיקטע, פון דער אַרבעט. מיר דאַנקען אייך פאַר אייער איבערגעגעבנקייט אין דער אַרבעט און מיר האָפּן, אָז ווען מיר וועלן ווידער אויסברייטערן אונדזער קאַלעקטיוו, וועט איר ווידער זיין באַשעפטיקט אין אונדזער אונטערנעמונג.“

אין אליס אויגן האָט זיך באַוויזן אַ מאַדנער גלאַנץ. דאָס איז געווען אַ געמיש פון פאַרביטערונג, פאַרצווייפּלונג און פאַרשעמט־

אונדזער מענטש אין דמשק

קייט. ווידער וועט ער זיין אַרבעטסלאָז, ווידער וועט דער גאַנצער עול פון פרנסה ליגן אויף נאַדיעס אַקסלען.
ער האָט געפילט, ווי די קני ברעכן זיך אונטער אים, אויטאָ-מאַטיש איז ער אַראָפּ פון די טרעפּ, אַרויס אין דער רושיקער גאַס. אין זיין מוח איז איצט געווען פולשטענדיקער כאַאָס און די מחשבות האָבן זיך געיאָגט אין אומאַרדענונג. ער האָט נאָך צען טעג צו אַרבעטן, אָבער פאַר אים איז עס געווען דער סוף. ער האָט זיך געפילט באַליידיקט ביז אין דער טיף.
אַהיימקומענדיק האָט ער נישט געקענט קיין וואַרט פון זיך אַרויסברענגען, האָט זיך פאַרשלאָסן אין זיך, פאַרביסן געשוויגן און נישט געקענט אויפהערן צו טראַכטן פון זיינע צרות. נאַדיע האָט זיך באַמיט וואָס ווייניקער צו פרעגן. זי האָט גוט געוואוסט, וואָס עס דריקט אויף זיין האַרץ.

די הסכמה

צוויי טעג שפּעטער, ווען ער איז געזעסן איבערגעבויגן איבער דער עלעקטרישער רעכן-מאַשין, האָט זיך מיטאַמאַל געעפנט די טיר אין זיין ביוראָ און אלי האָט פאַר זיך דערווען דעם זעלבן זלמן, וואָס איז מיט אַ חודש צוריק געווען ביי אים און זיך פאַרגעשטעלט אַלס אינפאַרמאַציע-אַפיציר. דער מאַן האָט זיך העפלעך באַגריסט, געפרעגט צי ער קען זיך אַוועקזעצן און גלייך גענומען רעדן:
„איר טראַכט אוודאי, אַז דאָס זענען מיר שולדיק אין דעם, וואָס מ'האַט אייך אָפּגעזאָגט פון דער אַרבעט, כדי איר זאָלט זיין געצוונגען צו אַרבעטן פאַר אונדז.“
אלי האָט זיך נישט אָנגערופן מיט קיין וואַרט. זיין שוויגן האָט באַשטעטיקט, אַז דער מאַן האָט אים צוגעטראָפּן. ער האָט ווירקלעך אַזוי געטראַכט.

יענער האָט ווייטער גערעדט:

„דער אמת איז, אַז איך האָב ערשט נעכטן געהערט וועגן דעם, אַז מען האָט אייך אָפּגעזאָגט פון דער אַרבעט און איך האָב באַ-שלאָסן אייך צו העלפּן... איך מיין, אַז איר פאַרשטייט אַליין, אַז דאָס זיכערהייטס-מיניסטעריום דאַרף נישט אָנקומען צום אָפּזאָגן פינף מענטשן אין איין אָפּטיילונג, כדי אייך צו צווינגען איר זאָלט

אלי כהן

אַרבעטן פאַר אונדזערטוועגן... אָבער מיין פאַרשלאַג איז ווייטער אַקטועל. איר קענט אָננעמען די אַרבעט ביי אונדז."

אלי האָט געמאַכט אַ באַוועגונג ווי אויפצוהויבן די הענט אַלס סימן פֿון אונטערגעבן זיך און געזאָגט:

"איר דאַרפט זיך נישט פאַרענטפערן... איך קען גוט דאָס לעבן און ווייס, אַז אונדזער וועלטל איז צונויפגעשטעלט פֿון צופאַלן... איר האָט גוט צוגעפאַסט דעם מאַמענט צו קומען אָהער."

זלמן האָט נישט באַהאַלטן זיין צופרידנקייט:

"איך בין זיכער, אַז דער נייער פּאַסטן וועט אייך צופרידנשטעלן

און אייער פרוי וועט קענען רעזיגנירן פֿון איר אַרבעט. איר באַקומט

350 ל"י אַ חודש. דערווייל לערנען מיר אייך דאָס פּאַך... דערנאָך

האָט איר אַ רעכט אָנצונעמען די אַרבעט אָדער אַוועקצוגיין. אין

דער פּראַגע פֿון געוויסן זענען מיר נישט פאַראינטערעסירט צו

דריקן."

אלי האָט אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט און האַלב־איראַניש

באַמערקט:

"איר חורט זיך איבער... כ'האַב דאָך געזאָגט, אַז איך בין

מסכים."

זלמן האָט זיך אָפּגעשטעלט:

"וועלן מיר זיך פאַרבינדן מיט אייך אין די נאַענטסטע טעג.

ביז דעמאָלט בלייבט עס ווי מיר וואָלטן גאַרנישט גערעדט."

ער איז אַוועק און איבערגעלאָזט אליין אַליין מיט זיינע

מחשבות.

אריס פענאמענאלער זכרון

די מעלדונג וועגן אָנהויבן אַרבעטן אויפן נייעם פּאַסטן האָט אלי באַקומען דורכן טעלעפּאָן:

"מאַרגן 7 אַזייגער פרי קומט אין דער צענטראַלע אויף אלנבי-

גאַס און באַמיט זיך צו דעקן אייער קומען מיט עפעס אַ פאַרענט-

פּערונג."

אלי האָט אַוועקגעלייגט דאָס טרייבל. האָט זיך אויסגעצויגן

אויף דער ווייכער שטול, ווי ער וואָלט זיך געוואָלט באַפרייען

פֿון דער אָנגעזאַמלטער געשפּאַנטקייט.

מיט פאַרמאַכטע אויגן איז ער אַ וויילע געזעסן און זיינע

אונדזער מענטש אין דמשק

פינגער האָבן אויטאָמאָטיש געקלאַפּט אויף די קלאַוווישן פון דער עלעקטראָנישער רעכנ־מאַשין. אַ געהיימניספולער שמייכל האָט אַ וויילע אַ שוועב געטאַן איבער זיין פאַרטראַכטן פנים און פאַר־שוונדן.

צומאַרגנס אינדערפרי איז אלי אַרויס פון שטוב ווי יעדעס מאָל. אָבער ווען נאָדיע האָט אים געפרעגט, ווען ער רעכנט צוריק־צוקומען, האָט אלי געצויגן מיט די אַקסלען און, אַ קוש טוענדיק זי, געזאָגט:

„כ'זויס נאָר ווען איך גיי אַרויס, אָבער ווען איך וועל זיך אומקערן צוריק איז מיר שווער צו וויסן. מען האָט מיר צוגעזאָגט עפעס אַ פאַסטן אויסער דער שטאָט. דאָס וועט צונעמען אַביסל צייט, אָבער איך מייך, אַז איך וועל קומען צו אָונט־ברויט.“

אלי איז גיך אַוועק צום אויטאָבוס, וואָס פאַרט קיין תל־אביב און פון דער תחנה המרכזית איז ער צופוס צוגעגאַנגען צו דער אלנבי־גאַס און אַרײַן אין דעם הויז נישט ווייט פון דער צענטראַל־לער פאַסט.

אין דאָזיקן הויז, אויפן צווייטן שטאַק, האָבן שוין אויף אים געוואַרט צוויי מענטשן, וואָס האָבן מיט אים געהאַט דעם ערשטן שמועס.

אלי האָט זיך אַרומגעקוקט. די ביוראָ האָט זיך נישט אונטער־שיידט פון אַלע אַנדערע ביוראָען. די באַאַמטע ביי די טישן האָבן אים דערמאַנט דעם געוויינלעכן אויסזען אין אַ באַנק, אָדער אין אַן אַנדער אינסטיטוציע. אויך די באַאַמטינס האָבן נישט געצויגן אויף זיך קיין באַזונדערע אויפמערקזאַמקייט. אין געדאַנק האָט ער זיך מודה געווען, אַז ער האָט אין זיין פאַנטאַזיע זיך אינגאַנצן אַנדערש אויסגעמאַלן זיין ערשטע באַגעגעניש מיט דער דאָזיקער סודותפולער אינסטיטוציע.

קיין סך צייט צו טראַכטן האָט ער נישט געהאַט. עמעץ איז צוגעקומען צו אים און אים איינגעלאָדן אַריינצוגיין אין איינעם פון די צימערן אויפן צווייטן שטאַק. איבערווייניק האָט אלי דערזען פאַר זיך אַ סימפּאַטישן מאַן מיט אַ הויכן שטערן און טיפע בלויע אויגן, וועלכער האָט אים דערלאָנגט די האַנט, זי וואַרעם געדריקט און זיך פאַרגעשטעלט:

„יצחק הייס איך, צופעליק...“

אליס שמייכל האָט אויסגעדריקט פאַרשטענדעניש. יענער האָט ווייטער גערעדט:

אלי כהן

„ליידער מוזן מיר דא זיין ווי צום שטרענגסטן אפיציעל. אנטשולדיקט מיר דערפאר, וואָס מיר וועלן אַצינד נישט רעדן וועגן דעם, וואָס איר דאַרפט לערנען און טאָן... לאַמיר גלייך צוטערעטן צום ענין“.

יצחק האָט זיך אויפגעשטעלט, צוגעגאַנגען צו דער שאַנק און אַרויסגענומען פון דאָרט עטלעכע זאַכן, וואָס האָבן נישט אויסגעזען צו זיין באַזונדערס וויכטיק. ער האָט די זאַכן אַרויפגעוואָרפן אויפן טיש און גערעדט קורץ, אָפּגעהאַקט:

„קודם־כל וויל איך מיט אייך מאַכן אַ קורצן פּסיכאָטעכנישן עקזאַמען, וואָס איר האָט שוין מסתמא דורכגעמאַכט“.

ער האָט אַנגעשטעלט אויף אליין אַ פאַרשערישן בליק און ווייטער גערעדט:

„קוקט אַ מינוט אויף די זאַכן, וואָס ליגן אויפן טיש... פאַרמאַכט די אויגן און פרוווט זיך דערמאַנען וואָס איר האָט געזען“.

די זאַכן זענען געלעגן פונאַנדערגעוואָרפן אויפן טיש אין אומאַרדענונג. געווען דאָרט אַ בליי, אַ מעק־גומי, שפּילקעס און נאָך עטלעכע ביוראָ־זאַכן פון אומוויכטיקן באַדייט.

אלי האָט פאַרמאַכט די אויגן און פון זכרון געלייענט די ליסטע פון די זאַכן, וואָס ער האָט געזען. יצחק איז געזעסן קעגנאיבער אים און נישט באַהאַלטן זיין התפעלות. אלי האָט נישט בלויז געדענקט די זאַכן, נאָר ער האָט אויך גענוי אַנגעצייכנט די ערטער, וווּ יעדע זאַך איז געלעגן.

„דו האָסט אַ פענאַמענאַלן זכרון — האָט יצחק נישט געקענט איינהאַלטן זיין התפעלות — האָסט אים בירושה?“

„מעגלעך — האָט אלי געצויגן מיט די אַקסלען און באַלד טאַקע דערמאַנט זיך, אַז אין דער יוגנט האָט ער אָפּט געפּלעגט צו פאַרצייכענען זיך אין זכרון אַ סך זאַכן און דערמיט שפּעטער איבעראַשט זיינע חברים מיט זיין ווונדערלעכן, ממש פאַטאַגראַפישן זכרון. טיילמאַל איז גענוג געווען בלויז צו כאַפּן אַ בליק אויף אַ פאַרביילויפּנדיקן אויטאָ אין גאַס, און ער האָט שוין געווסט פון וואָס פאַראַ פּירמע און פון וועלכן יאַרגאַנג דער אויטאָ איז.“

פון היינט אָן און ווייטער האָט ער געהאַט די אויפגאַבע צו פאַרעגיסטרירן אין זיין זכרון דאָקומענטן, טאַג־טעגלעכע דערשיי־נונגען און יעדע פאַרדעכטיקטע באַוועגונג אַרום זיך.

אונדזער מענטש אין דמשק

די קונסט פון נאכשפירן

נאכן ערשטן עקזאמען, וואָס אלי האָט דורכגעמאַכט מיט דער פּאָלג, האָט יצחק פּאַרגעשלאָגן אליו צו מאַכן סתם אַ שפּאַציר איבער די גאַסן פון תּל־אביב.
זיי האָבן צוזאַמען שפּאַצירט און יצחק האָט אים דערביי געלערנט:

„דאַרפסט וויסן ווי אזוי זיך אויסצומישן צווישן דער מאַסע. דאָס איז איינע פון די אייגנשאַפטן, וואָס כאַראַקטעריזירן אַ גוטן שפּיאָן.“

אלי האָט אויף אים געקוקט מיט פּאַרווונדערונג:

„וואָס מיינסטו מיט דיינע ריידן?“

יצחק האָט זיך אויף אַ וויילע אָפּגעשטעלט, גוט אַרומגעקוקט זיך אין אַלע זייטן און דערנאָך שטיל געפליסטערט:

„אין דעם מאַמענט, וואָס מיר זענען אַרויסגעגאַנגען פון ביוראָ, זענען אונדז גלייך נאָכגעגאַנגען צוויי פּאַרשוינען. אויב אפילו זיי וועלן זיך אַוועקשטעלן פאַר דיר אויף דער אויטאָבוס־סטאַציע, אָדער ביי אַ שויפּענצטער, וועסטו זיי נישט קענען אידענטיפּיצירן. אין זייער אויסזען איז נישטאָ גאַרנישט אַזעלכעס, וואָס זאָל דער מאַנען אין געהיים־אַגענטן, אין זייער פנים און האַלטונג וועסטו נישט באַמערקן קיין שום פּאַרדעכטיקס, און דאָך שפירן זיי אונדז נאָך זינט מיר זענען אַרויס פון ביוראָ ביז איצט.“

אלי האָט אויסגעדרייט דעם קאָפּ אויף צוריק, אַרומגעקוקט זיך אין אַלע זייטן, אָבער האָט נישט געקענט באַמערקן קיין שום מענטש, וואָס זאָל אויף אים אַנשטעלן זיינע בליקן. די פּאַרביגייער האָבן זיך געאייילט יעדער אויף זיין וועג און קיינער האָט זיך נישט אָפּגעשטעלט צו געבן דעם מינדסטן בליק אויף זיי.

ער האָט זיך אויף אַן אמת געווונדערט:

„ביזטו זיכער, אַז עמעץ שפירט אונדז נאָך אין איצטיקן מאָ-

מענט?“

יצחק טאָן איז געווען אַ גלייכגילטיקער:

„פאַר גענויקייט — צוויי.“

אלי האָט איצט כמעט תּמימותדיק געפרעגט:

„ווי אזוי קען איך זיי דערקענען צווישן אַזאַ גרויסער מאַסע?“

„דו דאַרפסט זיך פשוט פאַרהאַלטן און דורכן גלאַז פון שוין-

פענצטער אָבסערווירן, צי עמיץ האָט זיך פאַרהאַלטן קעגנאיבער

א ל י כ ה ן

דיר אָדער האָט בלוין אויף אַ רגע זיין בליק פאַרהאַלטן. דו קענסט עס אויך מאַכן ביי אַן אויטאָבוסן־סטאַציע, אַרייַנקוקנדיק אין דער אַוונט־צייטונג אָדער גאַר ביי אַ קיאָסק פֿון צייטונגען. אָדער... כ'מײן, אַז דאָס איז דער קלאַסישער מעטאָד אין שפּיאַנאַזש״. אלי האָט געשאַקלט מיטן קאַפּ מיט פאַרשטענדעניש. די מיס־טעריעזע וועלט פֿון שפּיאַנאַזש איז פאַר אים געווען ווירקלעכקייט נישט ווייניקער פֿון די דעטעקטיוו־ראַמאַנען, וואָס ער האָט גע־לייענט.

ער איז צוגעגאַנגען צו אַ צייטונגסקיאָסק פֿון יענער זייט וועג, האָט געקויפט אַן אַוונט־צייטונג און געמאַכט דעם אַנשטעל, ווי ער וואָלט געווען פאַרטיפּט אין לייענען.

מיט אַ ווינקל פֿונעם אויג האָט אלי באַמערקט אַ הויכוווקסיקן פאַרשוין מיט געקרייזלטע האַר, וואָס האָט אויף אַ סעקונדע אַנגעשטעלט אויף אים אַ גיכן בליק און איז באַלד אַוועק אין אַ פאַרשאַטנט ווינקל.

אלי האָט צו זיך אַ שמייכל געטאָן מיט צופּרידנקייט. אין האַרצן האָט ער געגלויבט, אַז דער פאַרשוין, וואָס האָט אויף אים אַ קוק געטון, איז נישט קיין צופּעליקער פאַרבייגייער, נאָר איינער פֿון די צוויי, וואָס שפּיאַנירן אים נאָך.

ער האָט געוואָלט דערקענען אויך דעם צווייטן פאַרשוין, אָבער דאָס איז אים נישט געלונגען.

עטוואָס שפּעטער, אומקערנדיק זיך צוריק אין ביוראָ, האָט יצחק, ווי דורך אַגב, אַ פּרעג געטאָן אלין, צי ער האָט אידענט־פּיצירט די צוויי פאַרשויען.

„כ'מײן, אַז איינעם פֿון זיי האָב איך דערקענט — האָט אלי געזאָגט און אַ געפּיל פֿון שטאַלץ האָט צום ערשטן דורכגעציטערט אין זיין קול — אָבער וווּ איז געווען דער צווייטער?“

יצחק האָט אַוועקגעלייגט פאַר אלין אַ סעריע פּאָטאַגראַפּיעס, וואָס זענען געמאַכט געוואָרן מיט אַ פּראַקטינאַ־אַפּאַראַט, ווען זיי האָבן שפּאַצירט אין גאַס.

יצחק האָט אים אויפגעקלערט:

„די דאָזיקע בילדער זענען פּאָטאַגראַפּירט געוואָרן מיט אַ ספּעציעלן אַפּאַראַט פאַר מיקראַ־פּילמען און זענען אַנטוויקלט געוואָרן אויפן אָרט. קוק זיך גוט איין. אָט זע, ווי דו שמייכלסט זיך צו, עטוואָס מיט איבעראַשונג. וויינט אויס, אַז דאָס איז אויפגע־כאַפט געוואָרן בעת דו האַסט מיט אַ זייטיק אויג געזוכט די צוויי

אונדזער מענטש אין דמשק

לייט, וואָס שפירן דיר נאָך. אויפן דאָזיקן בילד זעט מען, ווי דו קוקסט אַריין אין צייטונג, אָבער דיינע אויגן זוכן עמעצן. איצט קוק זיך גוט איין אין דאָזיקן בילד...
יצחק האָט אַרויסגעצויגן פון שופלאָד אַ פאַרגרעסער-גלאַז און עס דערלאָנגט אליין צוגעבנדיק:
„דער פאַרשוין, וואָס שטייט נעבן דיר און קוקט אַריין אין צייטונג, איז עס דער צווייטער אַגענט, וואָס האָט אונדז נאָכגע-שפירט.“
אלי האָט אויף אים אַנגעשטעלט אַ פאַר אויגן און מיט פאַר-ווונדערונג געפרעגט:
„ביזטו זיכער, אַז דאָס איז דער פאַרשוין?“
יצחק האָט זיך הויך צעלאַכט:
„אין צען מינוט אַרום וועט ער דאָ זיין, דער זעלבער פאַרשוין, און דו וועסט זיך קענען באַקענען מיט אים. כוועל זיין זייער צופרידן.“

שיפּרירטע טעלעגראַמעס

עס איז געווען ביים מיטאָג-איבערייס. אלי איז געבליבן אין ביוראָ, געגעסן דעם סענדוויטש, וואָס ער האָט מיט זיך מיט-געברענגט פון שטוב און געפילט, ווי ער ווערט אַריינגעצויגן אין דער נייער באַשעפטיקונג מיט אַלע זיינע נערוון. דאָס עסק האָט אים אפילו אַנגעהויבן צו געפעלן.
יעדנפאַלס, דער ערשטער טאָג אין דער נייער אַרבעט איז געווען אַן אינטערעסאַנטער. נאָכמיטאָג האָט מען אליין אַריינגערופן אינעם שיפּריר-צימער, אין וועלכן עס איז געזעסן אַ מאָן מיטן נאָמען יהודה.
אויף אים איז עס אַרויפגעלייגט געוואָרן צו לערנען אליין, געבן אים לעקציעס אויפן געביט פון אונטערערדישן ראַדיאָ-זענדער, שיפּירן דאָקומענטן און פאַרשידנערליי טעכנישע מעטאָדן אויפן געביט פון ראַדיאָ-פאַרבינדונג.
אלי האָט אַרויסגעוויזן אַ באַזונדערן ענטוויאַזם פאַר אַלעם, וואָס איז פאַרבונדן מיט שיפּערן לויט די מעטאָדן, וואָס זענען פון פאַרויס פעסטגעשטעלט. יהודה האָט אים געלערנט:
„דו דאַרפסט נישט געדענקען אַליץ אויסנווייניק, לפחות נישט

אלי כהן

אין דער ערשטער פאזע פון די זענדונגען. איך האב געהערט, אז דו האסט א ווונדערלעכן זכרון. אבער דא, אין דער דאזיקער זענדונג־סטרוקטור, קען דער מינדסטער טעות ברענגען מיט זיך אן אומגליק פאר ביידע צדדים.

יהודה האט ארויסגענומען פון שופלאך א דיק בוך אין לע־דערנעם באנד און עס געוויזן אליו:

„קוק זיך איין אין דעם, דאס איז א בוך מיט איינמאליקע שיפערן. דו וועסט עס באקומען ווען דו וועסט עס דארפן. אין שטאב געפינט זיך נאך איינס פונקט אזא בוך. ווען דו ווילסט איבערשיקן א טעלעגראם, דארפסטו אים פריער שיפירן מיט די פון פארויס־באשטימטע ציפערן, וואס דארפן בלייבן איינגעקריצט אין דיין זכרון. דערנאך דארפסטו עס פארניכטן. די ציפערן פונעם שיפר, קענסטו פארניכטן מיט א ספעציעלן כעמישן מאטעריאל, וואס באשטייט פון א געמיש פון פאספאטן־מעטאל און אנדערע כעמישע שטאפן, וואס נעמען ברענען גלייך ווי זיי קומען אין באריר מיט וואסער. די שיפירטע טעלעגראם ווערט אויפגענומען אויף א מאגנעטאפאן, וואס איז באהאפטן צום זענדער. מיטן מאמענט ווען דער זענדער הויבט אן צו זיין טעטיק, נעמט די טאשמע זיך דרייען און די אויפגעכאפטע טעלעגראם ווערט אויטאמאטיש איבערגעגעבן דורכן זענדער.“

אלי האט זיך ערנסט פארקוקט אויף די שיפר־בלעטלעך, גע־קנייטשט דעם שטערן און געפרוויט אריינדרינגען אין דער טיף פון דער דאזיקער ארבעט. דערווייל האט ער דאס אלץ אויפגענומען אין זכרון און האט געטראכט, אז דערנאך וועט ער זיך אומקערן צו דעם און אנאליזירן עס פאזאליע, פאזע נאך פאזע.

ער האט געזאגט:

„אויב איך האב אייך ריכטיק פארשטאנען, קען איך ביים שיפירן די טעלעגראמעס צונויפשטעלן זאצן, וואס בינדן זיך אבסאלוט נישט און האבן נישט קיין שום באדייטונג, ערשט דערנאך, דורך א באשטימטן ציפערן־שיפר, פארוואנדלען זיך די זאצן אין באדייטונגספולע ידיעות.“

יהודה האט צופרידן געשאקלט מיטן קאפ:

„ווונדערבאר. איך מוז דיר זאגן, אז דו ביזט דער ערשטער, וואס האט באוויזן שוין נאכן ערשטן מאל צו כאפן דעם פרינציפ.“

אלי האט זיך ברייט צעשמייכלט.

אונדזער מענטש אין דמשק

יהודה האָט אויפגעכאַפּט דעם שמייכל און מיט פאַרוונדערונג געפרעגט:

„פאַרוואָס שמייכלסטו, אלי?“

אלי האָט אים נישט געלאָזט לאַנג וואַרטן אויפן ענטפער:

„דער אמת איז, אַז איך פאַרשטיי נאָך אַלץ ווייטער גאַרנישט. אָבער אַמאָל האָט מען מיך געלערנט, אַז אויב איך טראַכט וועגן צעחושתע זאַכן מיט דער זעלבער צעחושתקייט, מיינען די מענטשן, אַז איך האָב אַלץ ווירקלעך באַנומען. איז עס נישט קיין פאַרוויי- לערישע טעאָריע?“

יהודהס פנים האָט זיך פאַרקרימט אין אַ גרימאַסע און ער האָט אַביסל ברוגזלעך געזאָגט:

„ניין, לגמרי נישט.“

טוריסט, וואס רעדט בלויז פראנצויזיש און אראביש

אַזוי האָט זיך פאַרענדיקט אליס ערשטער טאָג פון איבונגען אויף זיין נאָך אַלץ נישט קלאָרן פאַסטן.

ביים אַוועקגיין האָט יצחק צו אים געזאָגט:

„מאָרגן וויל איך דיר זען אין ביראָ ווי צום פריסטן. דיין פרוי קענסטו דערציילן, אַז דו אַרבעטסט אַלס באַאַמטער אין זיכער- הייטס-מיניסטעריום. וועגן אַלדאָס איבעריקן איז בעסער צו שווייגן.“ מיט דער צייט האָט אלי געדאַרפט דורכגיין אַ גאַנצע ריי ספּאַרט-עקזאַמענס, מעדיצינישע אונטערזוכונגען, וואָס זענען גע- ווען באַשטימט אויסצופרוון זיין אויסהאַלטעוודיקייט אין יעדער סיטואַציע, אין יעדן מצב, אין וועלכן ער איז עלול אַמאָל זיך צו געפינען.

טיילמאָל האָט מען אים מיט אַ כוונה אונטערגערוקט זאַכן, וואָס ער זאָל נישט קענען אויספירן, אָבער אין אַלגעמיין איז ער כמעט נישט דורכגעפאלן און האָט אַלץ אויסגעפירט ביי דער פולסטער צופרידנקייט פון זיינע לערער. ער איז געווען איינער פון די אויסגעצייכנטסטע שילער און האָט אפילו געקענט זיין דער סאַמע בעסטער.

אלי כהן

נאך צוויי חדשים שווערע איבונגען איז געקומען דער גורל-דיקער טאג.

מ'האט אלין אריינגערופן אין יצחקס ביראָ און אין דער קעגנ-ווארט פון נאך צוויי געהילפן האט מען אים אָנגעזאָגט, אָז עס איז ענדלעך געקומען דער אמתער עקזאמען.
יצחק האט גערעדט:

„דו פאַרשטייט, האָסט דורכגעמאַכט שוין די מערסטע איבונ-גען, האָסט זיך דערוואַרבן אַ סך קענטענישן און, איך מוז דיר זאָגן, דו האָסט אַרויסגעוויזן אַ פאַנטאַסטישע אַריענטאַציע, אָבער... דיין גרויסער עקזאמען דאַרף ערשט זיין היינט.“

אלי האט זיך אַ קראַץ געטאַן אין קאַפּ האַלב אין פאַרלעגנהייט:
„דאַרף איך טאַקע מורא האָבן פאַרן היינטיקן טאָג?“
יצחק איז געווען ערנסט:

„הער זיך צו. דאָס ווענדט זיך גאַר אַ סך אין דיר. נישט ווייט פון דאַנען, אין אַ פּריוואַטן טוריסטן-ביראָ, דעם גענויעם אַדרעס וועט דיר שפּעטער געבן שמעון, וועסטו זיך באַגעגענען מיט אַ יונגער באַאַמטיי, מיטן נאָמען מאַרסעל. דו וועסט זיך פאַר איר פאַרשטעלן לויט אַ באַשטימטן צייכן און זי וועט דיר איבערגעבן אַ פּראַנציוזישן פּאַספּאָרט אויפן נאָמען פון אַ מצרישן ייד, וועל-כער האָט עמיגרירט קיין דרום-אַפּריקע און איז איצט אויף אַ באַזוך אין ישראל. מיטן דאָזיקן פּאַספּאָרט דאַרפסטו פאַרן קיין ירושלים. ווי אַזוי צו פאַרן, וועסטו אַליין באַשטימען.“

אלי האט נאָך אַלץ געקוקט אויף אים מיט אַ פּראַגע-צייכן אין זיינע אויגן. יצחק האט ווייטער גערעדט:

„וועסטו אין ירושלים זיין צען טעג און רעדן וועסטו דאַרטן בלויז פּראַנציוזיש און אַראַביש. פאַרשטייט זיך, אַז דו וועסט זיך דאַרפן צוגעוויינען צו דיין נייער אידענטיטעט, צו דער נייער ראַל, וואָס דו נעמסט אויף זיך... טאַרסט נישט פאַרגעסן, אַז דו ביזט אַ טוריסט און טראַנסט אַן אַנדערן נאָמען. אויב עמעץ וועט דיר דערקענען, באַמי זיך נישט צו ווערן צערודערט, מאַך דעם אַנשטעל, אַז דו האָסט קיינמאַל נישט געהערט וועגן אַזעלכן און וועסט אויפּמערקזאַם מאַכן דעם מענטש, וואָס האָט דיך דערקענט, אַז ער האָט אַ טעות און וועסט זיך גיין ווייטער. ווי יעדער טוריסט וועסטו זיך באַמינען אַנצוקניפן באַקאַנטשאַפטן, באַגעגענען מענטשן, מאַכן זיך באַליבט. באַמי זיך אויך אַריינצוגיין אין עפעס אַ געזעלשאַפט.“

אונדזער מענטש אין דמשק

אַבער די גאַנצע צייט טאַרסטו נישט פאַרגעסן אין דער מעגלעכ־
קייט, אַז מען קען דיר נאַכשפּיאַנירן. יעדע נאַכלעסיקייט פון דיין
זייט קען דערפירן דעם עקזאַמען צו אַ דורכפאַל.

אלי האָט געשאַקלט מיטן קאַפּ, אַז ער פאַרשטייט אויסגע־
צייכנט די אויפגאַבע. ער האָט געפרעגט:

„ווען דאַרף איך עס רירן אין וועג אַריין?“

„מאַרגן אינדערפרי, אַגענט 088... געדענק, מאַרגן אינדערפרי.“
אויף אליס פנים האָט זיך באַוווּן אַ גרינגשעצנדיקער שמייכל
און ער האָט שוין געהאַלטן ביים אַוועקגיין. אַבער ווען ער איז שוין
געשטאַנען ביי דער טיר האָט ער זיך עפעס דערמאַנט און מיט אַ
שוואַכער שטים געזאָגט:

„אַנטשולדיקט מיר, איך האָב אינגאַנצן פאַרגעסן... איר ווייסט
דאָך אוודאי, אַז מיין פרוי געפינט זיך אין די לעצטע שוואַנגער־
שאַפט־חדשים. קען מען אפשר וואַרטן ביז מיין זון וועט געבוירן
ווערן?“

יצחק שטים האָט געקלונגען האַרט:

„געבורטן — דאָס איז אַ דורכאויס אומפאַראַנטוואַרטלעכע זאַך...
דו קענסט דאַרפן וואַרטן אַ וואַך, אַ חודש, אַדער ווען אפילו אַ
טאָג — מיר קענען נישט צעשטערן די גאַנצע אַקציע צוליבן וואַרטן
אויפן געבורט פון דיין זון.“

אלי האָט געצויגן מיט די אַקסלען און זיך געלאָזט צום אַרויס־
גאַנג. יצחק האָט אים אַ וויילע נאַכגעקוקט און אין איין מאַמענט האָט
זיך דער אויסדרוק אויף זיין פנים געענדערט. ער איז צוגעגאַנגען צו
אלין און אים ליבלעך געקלאַפט איבערן אַקסל. זיין שטים האָט
איצט געהאַט גאַר אַן אַנדערן קלאַנג, אַ פריינטלעכן: „מיר וועלן
זיך מיט דיר פאַרבינדן גלייך ווי מיר וועלן זיך דערוויסן וועגן
דעם געבורט פון דיין זון אַדער טאַכטער. דו קענסט פאַרן און הער
אויף צו טראַכטן ווי אַן אַקושעריין. דאָס קינד וועט אַן דיר אויך
געבוירן ווערן. די נאַטור טוט זיך דאָס איריקע...“

אין יענעם טאָג איז אלי אַהיימגעקומען פריער ווי געוויינלעך.
נאָדיע איז געווען אין קיך, האָט צוגעגרייט אַוונטברויט. זי האָט
נישט געהערט ווי אלי איז אַריינגעקומען. ער איז צו איר צוגעגאַנג־
גען פון הינטן, אַ קוש געטאַן איר אין נאַקן און אַ קוק־טוענדיק
אויף איר בויך, האָט ער געפרעגט:

„ווען מיינסטו, נאָדיע, וועט זיך עס ענדיקן?“

נאָדיע האָט אַ גלעט געטאַן איר בויך און געזאָגט:

אלי כהן

„כ'מייך, אז ביו סוף חודש וועסטו שוין זיין א טאטע“.

אלי האט גוטמוטיק פראטעסטירט:

„כ'האף, אז דאסמאל וועסטו שוין האלטן דיין צוואג. שוין צוויי וואכן דערציילסטו מיר, אז אט-אט מאכסטו מיך פאר א טאטן. דערווייל בין איך נאך אלץ נישט מער ווי א מאן“.

נאדיע האט זיך געטוליעט צו אים, געגלעט מיט אירע לאנגע פינגער זיינע געקרייזלטע האר און שטיל גערעדט:

„זארג נישט, אלי. איך וואלט אויך שטארק געוואלט, אז דאס זאל שוין געשען א סך שנעלער ווי דו מיינסט... האסט זיך גע-פרוווט אמאל פארשטעלן, וואס פארא געפיל דאס איז צו „שלעפן“ עפעס אזעלכעס אין בויך?“

אלי האט געהויבן מיט די אקסלען:

„וואס פרעגסטו אזעלכע שאלות? דו ווייסט דאך גוט, אז נישט“.
ער איז ארויס פון קיך און אריין אין שטוב, איינגעפאקט אין דער קליינער וואליזע עטלעכע העמדער און אונטערוועש. דערנאך, ווען זיי זענען שוין געזעסן ביים טיש, האט ער אָנגעהויבן אַנטדעקן זיינע פלענער:

„מאָרן פאַר איך קיין ירושלים אין שליחות פון דער ביורא. פאראן דארט עטלעכע טעכנישע זאכן, וואס מען דארף דערליי-דיקן... כ'מייך, אז איידער כ'וועל דארט פארענדיקן, וועל איך זיך נישט קענען אומקערן אַהיים“.

אלי האט אַבסערווירט איר פנים, דעם געענדערטן אויסדרוק פון אירע ברוינע אויגן און האט צוגעגעבן:

„כ'וואלט זייער געוואלט איבערבלייבן איצט אין שטוב, אָבער וואס קען מען טאן? ס'איז אַ פאסטן, און אז מען הייסט פאָרן, האט נישט קיין זין זיך אַרויסצודרייען“.

נאדיע האט אויטאָמאָטיש געאַרבעט מיט גאַפּל-מעסער און שווייגנדיק געגעסן. אלי איז געווען אין פארלעגנהייט.

„פארוואס רעדסטו גאַרנישט?“

נאדיעס שטים האט זיך שווער אַרויסגעקריגן פון איר פאַר-שטיקטן האַלדן:

„וואס ווילסטו זאל איך רעדן? ווילסט אפשר כ'זאל פאלן אויף די קני און וויינענדיק זיך בעטן ביי דיר, אז דו זאלסט איבער-בלייבן מיט מיר?“

אלי האט זיך באַמיט זי צו באַרואיקן:

„דו טרייבסט איבער. דאס איז אַן ענין פון אַ וואַך אַדער צען“.

אונדזער מענטש אין דמשק

טעג. ביז דעמאלט וועט די מאמע דיר העלפן, און כ'מיי, אז גענוי צום טאג, ווען אונדזער קינד וועט געבוירן ווערן, וועל איך זיין אין שטוב."

"וואלסט נישט געקענט בעטן אייניקע טעג אורלויב?" — האט נאדיע געפרעגט.

אלי האט זיך געשטיקט מיטן ביסן אין מויל:

"מען האט מיר געזאגט, אז ווען כ'וועל פארענדיקן מיין שליחות אין ירושלים, וועט מען מיר געבן אורלויב."

זיי האבן ווייטער געגעסן שווייגנדיק. ביידע זענען זיי געווען פארזונקען אין מחשבות. ביידע האבן זיי געטראכט וועגן דעם קומענדיקן געבורט.

אויף צומארגנס אינדערפרי איז אלי פריער ווי געוויינלעך ארויס פון שטוב, אוועק צו אַ סטאציע פון טעקסיס. ער האט גע-טראכט, אז אַ טעקסי וועט גיכער אַרויסרופן דעם איינדרוק, אז ער איז אַ רייכער טוריסט.

אויפן וועג קיין ירושלים האט ער געטראכט וועגן זיין נייער אויפגאבע און פאַר זיינע אויגן זענען פאַרבייגעלאפן די לעצטע יאָרן, די שווערע טעג, וואָס ער האָט דורכגעמאַכט ביי זיין קומען אין לאַנד אַריין. עס איז אים פאַרגעקומען אויסטערליש, אַז דווקא ער איז עס אַריין אין אַזאַ מאַדנער וועלט ווי עס איז דער שפּיאַל-נאַזש, וואָס האָט פאַר אים אין דעם מאַמענט אויסגעזען אי גע-פערלעך, אי גאַרנישט אינטערעסאַנט.

כאָטש ער האָט נאָך נישט געוויסט גענוי ווהין מען וועט אים אַוועקשיקן, האָט ער אָבער מיט זיין אַנטוויקלטן חוש פאַרשטאַנען, אַז פאַר אים איז באַשטימט צו זיין דער אַגענט אין ערגעץ אַ שכנותדיק אַראַביש לאַנד.

אויף אַ מינוט האָט זיך אים אַריינגעגנבעט די האַפענונג, אַז דאָס וועט זיין מצרים. דאָרט איז טאַקע צום געפערלעכסטן, אָבער דאָרט האָט ער אויך פריינט פון אַמאָל.

מיט מצרים זענען אויך געווען פאַרבונדן אַ סך טיפע איבער-לעבונגען און געמישטע געפילן, און ער האָט געטראַכט, אַז אויב שוין שטעלן זיך אין געפאַר, איז כאָטש האָבן דעם באַוויסטזיין פון פולער נקמה.

דעמאלט האָבן דורכגעשוועבט פאַר זיינע אויגן אין אַ קאַליי-דאַקספּאַישער שנעלקייט בילדער פון די פריע פּופציקער יאָרן.

א ל י כ ה ן

פון דער תקופה, ווען עס איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס פון די יידישע קדושים אין קאַר.

דאָס איז געשען סוף זומער 1954.

פון לאַנדאָן זענען דעמאָלט אָנגעקומען ידיעות, וועלכע האָבן פאַרשאַפט אַ סך זאָרג די ישראלדיקע מנהיגים. עס האָט אויסגעזען, אַז דער אַלטיטשקער טשערטשיל האָט אונטערן דרוק פון דער מצרישער רעגירונג באַשלאָסן אַרויסצוציען די ענגלישע כוחות פון די באַזעס אינעם ראַיאָן פון סועץ-קאַנאַל. פאַר דער הערשנדיקער קאַסטע אין מצרים איז אַזאַ שריט געווען אַן ערנסטע דערגרייכונג, אָבער פאַר ישׂראל איז די אַנוועזנהייט פון ענגלישן מיליטער אין קאַנאַל-ראַיאָן געווען זייער וויכטיק.

פאַר דער ישראלדיקער רעגירונג איז געווען קלאַר, אַז אַזוי לאַנג ווי ענגלאַנד געפינט זיך דאָרט איז די אַראַבישע מאַסע פאַר-נומען מיט איר, לאַזט אויס אויף די ענגלענדער די גאַנצע שנאה און ענערגיע.

די אַפיציעלע סיבה דערצו איז געווען, אַז די אַנוועזנהייט פון ענגלישן מיליטער אין אַזאַ פּילבאַרן פּונקט קען אָפקילן עטוואָס דעם ענטוויאָזם פון די מלחמה-העצער, בעיקר פון יענע אַפיצירן, וואָס טראַכטן גענוג הויך וועגן אַ „צווייטער רונדע“ פון אַ מלחמה קעגן ישׂראל.

די בעסטע לייזונג האָט אויסגעזען צו זיין אַנצוהייבן אַ סעריע פון געצילטע זיווערסיעס. די דאָזיקע זיווערסיעס האָבן געדאַרפט אויספירן געדונגענע טעראָריסטן, וואָס ישראלדיקע אַגענטן האָבן געשולט זינט דעם יאָר 1951 אין דער אונטערערד, בעיקר ווי אַזוי דורכצופירן זיווערסיעס און שפּיאָנאַזש.

אַ טייל פון די אונטערערדישע מיטגלידער האָבן אויך דורכ-געמאַכט פאַרפולקאָמונגס-קורסן אין ישׂראל. זיי זענען געקומען אַהער דורך פּראַנקרייך און האָבן זיך דאָ געלערנט ווי אַזוי צו באַנוצן זיך מיט ראַדיאָ-זענדערס און פאַרשידענע אַנדערע טעכ-נישע מעטאָדן פון שפּיאָנאַזש.

צווישן די, וואָס זענען געקומען קיין ישׂראל, זענען אויך געווען צוויי אלי כהנס גוטע פּריינט, דער דאָקטאָר עזראַ מאַרוזק און דער לערער שמואל עזאָר. נאָך לאַנגע איבונגען האָבן די צוויי זיך אומגעקערט קיין מצרים און מיט זייערע קענטענישן, וואָס זיי האָבן זיך דערוואַרבן אין ישׂראל, האָבן זיי געהאַלפן די אַנדערע צוויי ישׂראל-אַגענטן: אברהם (דזשאָן דאַרלינג) דאָר און מאַקס בענעט.

אונדזער מענטש אין דמשק

די דאזיקע אומלעגאלע ארגאניזאציע האט צונויפגעזאמלט ארום זיך יידישע יוגנטלעכע, וואָס זענען געווען גוטע פּאַטריאָטן, אָבער האָבן געהאַט ווייניק דערפאַרונג. די עלטסטע זענען קוים דערגאַנגען צו דרייסיק יאָר און זענען געווען פונאַנדערגעטיילט אין גרופּן, וואָס האָבן געהאַט די נעמען „קאַיר“ און „אַלעקסאַנד־ריע“.

די יוגנטלעכע האָבן גוט געקענט איינע די אַנדערע און גע־אַרבעט מיטן באַוווּסזיין, אַז זיי טוען אַ זייער וויכטיקע שליחות. די געפאַר אין אָבער געווען גרויס, אַז אויב עמעץ פון זיי וועט אַריינפאַלן, וואָלט די גאַנצע נעץ זיך צעפאַלן ווי אַ קאַרטן־הייזל. אַלי כהן האָט געוווּסט וועגן דער דאָזיקער אַרגאַניזאציע און האָט זי אפילו אונטערשטיצט, אָבער נישט אויף אַן אוממיטל־באַרן אופן.

דעמאָלט, אין די חדשים מאי—יוני 1954, האָט ישראל באַשלאָסן אַרויסצוהעלפּן זיך מיט דער דאָזיקער נעץ. דער צענטער האָט באַקומען פאַראַרדענונגען דורכצופירן דיווערסיע־אַקטן אין געזעל־שאַפטלעכע בנינים, קינאַס, פּאַסט, באַן־סטאַציעס. באַזונדערס האָבן די דיווערסיעס געדאַרפט זיין געצילט קעגן ענגלישע אינסטיטוט־ציעס, ווי ביבליאָטעקן, קולטור־צענטערס, קלובן, פריוואַטע ענג־לישע הייזער, ווי אויך אין איר אַמבאַסאַדע אין מצרים. אין רעזול־טאַט פון די דאָזיקע טעראָר־אַקציעס האָט געדאַרפט דערפירט ווערן דערצו, אַז די ענגלישע רעגירונג זאל קומען צום אויספיר, אַז עס איז נאָך צו פרי פאַר איר אַרויסצוציען איר אַרמיי פון מצרים, עס זאל קלאַר ווערן פאַר ענגלאַנד, אַז די אַלע גאַראַנטיעס, וואָס די קאַירער רעגירונג דאַרף געבן אַלס פרייז פאַרן ליקווידירן די באַזעס, האָבן נישט קיין שום באַדייטונג אין אַנבליק פון דער דאָזיקער קאַנצענטרירטער טעראָר־אַקציע.

דער דאָזיקער גורלדיקער באַפעל איז אַנגעקומען אינמיטן יולי. עס האָט זיך אַנגעהויבן די „מצרים־אַקציע“. אָבער אין דער זעלבער צייט איז דער מצרישער שפּיאַנאָזש אַרויף אויף די שפורן פון די טעראָריסטן און דאָס צעפאַלן זיך פון דער גאַנצער נעץ איז נאָר געווען אַ פּראַגע פון צייט. אין יענעם טאַג האָבן אויפגעריסן געוויינלעכע דינאַמיט־באַמ־בעס, וואָס מען האָט אַריינגעלייגט אין שאַכטלען פון וואַש־פּולווער. די דינאַמיט־שאַכטלען האָבן אויפגעריסן אויף דער פּאַסט און אין אַ מאַגאַזין, וווּ מען גיט איבער צום היטן באַגאַזש. צוויי טעג

אלי כהן

שפעטער, דעם 14-טן יולי, האָבן אין די אַמעריקאַנער אינפֿאַרמאַ- ציע-ביוראָען אין קאָיר און אין אַלעקסאַנדריע אויסגעבראַכן שריי- פות. דאָס זעלבע איז אויך געשען אין די בנינים פון דער אַמערי- קאַנער אַמבאַסאַדע און קאַנסולאַט אין קאָיר. די שאַדנס זענען געווען קליינע, האָבן אָבער אַרויסגערופֿן אַן אינטערנאַציאָנאַלן סקאַנדאַל.

אין יענעם אָונט איז אין דער צענטראַלע פון דער שפּיאַנאָזש- נעץ באַשלאָסן געוואָרן צו מאַכן אַן איבערייס אויף אַ מעת-לעת און נישט דורכפירן דעמאָלט קיין שום דיווערסיע-אַקט. די אינ- סטרוקציעס, וואָס מען האָט געדאַרפט באַקומען פון ישראל, האָבן זיך פֿאַרשפעטיקט און די צענטראַלע האָט נישט געוואַלט נעמען אויף זיך די פֿאַראַנטוואָרטלעכקייט פֿאַר דער קאַטאַסטראַפֿע, וואָס האָט געקענט געשען יעדע מינוט.

די מצרישע אינפֿאַרמאַציע-דינסט און די פּאַליציי האָבן דורכ- געפירט אַ סך אַרעסטן און אַרויסגעוויזן סימנים פון אומגעדולדיג- קייט און חשק צום שנעלן ווירקן. אַזוי, אַז די פּויעז פון 24 שעה איז געווען אַ נויטווענדיקע, צוואַנציק שעה שפעטער, דעם 16-טן יולי, נאָך דער שאַרפֿער אַמעריקאַנער רעאַקציע, האָט זיך אָנגעהויבן די צווייטע כוואַליע פון דיווערסיעס.

די גרופֿע „קאָיר“ האָט באַהערשט אייניקע געזעלשאַפטלעכע געביידעס און די גרופֿע „אַלעקסאַנדריע“ האָט גענומען אויף זיך דאָס אויפֿרייסן צוויי קינאַס, „ריוואַלי“ און „ריאַ“. דער פּאַקט, וואָס די מצרישע געהיים-אַגענטן האָבן געהיטן די אַלע געזעלשאַפטלעכע אינסטיטוציעס אין די דאָזיקע שטעט, האָט נישט אָפּגעהאַלטן די טעראָריסטן.

אנטדעקט זיי דיווערסיע-נעץ

אָבער אין יענעם טאָג האָט די געוואַגטקייט און די אויסער- געוויינלעכע דרייסטקייט פון די טעראָריסטן זיי טייער געקאַסט. ביים קינאַ „ריאַ“ אין אַלעקסאַנדריע, אויפֿן פּלאַץ נעבן דעם אַריינ- גאַנג אין קינאַ, איז פּלוצלונג אַוועקגעפּאַלן אַ יונגעראַמאָן מיט אַן אייראָפּעאישן אויסזען און האָט זיך געקורטשעט אין ווייטיקלעכע קאַנווולסיעס.

אונדזער מענטש אין דמשק

נישט ווייט פון אים איז געשטאנען א מצרישער געהיים־אגענט און ער האט באמערקט ווי פון דער קעשענע ביים אוועקגעפאלע־נעם יונגמאן גייט ארויס א רויך. ער איז גיך צוגעלאפן צו אים און ארויסגעצויגן פון זיין קעשענע א שיידל פון ברילן, וואס איז געווען אנגעפאקט מיט ברענשטאף, פון וועלכן עס איז געגאנגען דער רויך.

דער דאזיקער אפיציר פון מצרישן געהיים־דינסט האט אויס־געזען צו זיין צופרידן, זיין פנים האט זיך צעשיינט אין א שמייכל און ער האט בלויז געפרעגט:

„ווי הייסטו, יונגערמאן?“

דער יונגערמאן האט קוים ארויסגעקריגן פון זיך:

„פיליפ נאטאנסאן.“

די צופרידנקייט פונעם אפיציר האט אזש ארויסגעשריען פון אים:

„אָקיי, פיליפ, קום מיט מיר אויף דער פאליציי־סטאציע. כ'מיין,

אז דאָרט וואָרט מען אויף דיר.“

פיליפ האט זיך אויפגעשטעלט און מיט די לעצטע כוחות גע־לאזט זיך צושלעפן צו דער פאליציי־סטאציע. דאָרט האט דער אינפארמאציע־אפיציר געמאלדן:

„דאָס איז איינער פון זיי. אונטערזוכט גוט דעם דאָזיקן מאַ־

טעריאל. כ'מיין, אַז דאָס איז אַ היימיש־געמאַכטע באַמבע, וואָס האָט אויפגעריסן פאַר דער צייט.“

די אונטערזוכונג אין דער פאליצייאישער לאַבאָראַטאָריע האט באַשטעטיקט די דאָזיקע ערשטע הנחה פונעם אַגענט. דאָס איז געווען אַן אויפרייס־שטאָף, וואָס האָט אויפגעריסן פאַר דער צייט. דער מצרישער אפיציר, וואָס האָט געפאַרשט פיליפן, האָט געזאָגט:

„זעסט, קיין שום זאָך איז פאַר אונדז נישט קיין סוד. מיר

ווייסן וועגן אַלעם און איך פריי זיך, אַז מיר איז געלונגען דיך צו כאַפן. ווי אַ מצרישער פאַטריאַט בין איך שטאַלץ דערמיט, וואָס איך האָב אויסגעמיטן אַ דיווערסיע־אַקט, וואָס דו מיט דיניע חברים אין קאָיר האָבן פאַרטראַכט. איך וויל, אַז דו זאָלסט מיך פאַר־שטיין...“

ער האָט פאַרשעריש אַנגעקוקט דעם בחור אין די אויגן, גע־וואָלט זען וואָס פאַר אַן איינדרוק עס מאַכן אויף אים זיינע ווערטער און ווייטער גערעדט:

אלי כהן

„זאג מיר, כ'בעט דיר, פארוואס האט איר עפעס אנגעהויבן די דיווערסיע־אקטן אין די אמבאסאדעס און אנדערע אינסטיטוציעס פון די מערב־לענדער?“

נאטאנסאן האט שוין אויסגעזען צו זיין אינגאנצן באהערשט און ער האט רואיק געענטפערט:

„ווי מצרישע פאטריאטן האבן מיר געוואלט באזייטיקן פון אונדזער לאנד די פרעמדע פאקטארן. אן א שטארקן שטויס וועלן זיי זיך נישט רירן פון דאנען.“

דער מצרישער אפיציר האט געלאכט:

„ווער האט עס דיר געזאגט, אז אזעלכע „שטויסן“ וועלן עס ארויסשטופן די ענגלענדער פון מצרים?“

פיליפ האט אויסגעזען א רגע צו צווייפלען, אבער באלד האט ער זיך אנגערופן:

„אט זעט ווי אין פאלעסטינע האט מען עס אויסגעפרווט מיט גרויס דערפאלג... זיי האבן די ענגלענדער משוגע געמאכט אזוי לאנג ביז זיי האבן זיך פון דארט אפגעטראגן.“

איצט האט דער אפיציר געלאכט מיטן פולן מויל:

„אויב גלייבן דיר, אז דו ביסט אזא מצרישער פאטריאט, ווי אזוי וועסטו אויפקלערן אייערע אויפרייסן אין קינא־הייזער, פאסט־בנינים, וואס געהערן צום סווערענעם עגיפטן?“

נאטאנסאן האט געהויבן מיט די אקסלען:

„עט, דאס זענען נישט געווען קיין ערנסטע דיווערסיע־אקטן.“

דער אפיציר האט שארף פראטעסטירט:

„ערנסטע צי נישט ערנסטע — אבער דיווערסיע־אקטן זענען

עס געווען. פארוואס האט איר עס געטאן?“

נאטאנסאן איז נאך אלץ געווען באהערשט:

„מיר האבן דאך געמוזט ערגעץ דורכמאכן איבונגען.“

די ווייטערדיקע אויספארשונגען האבן זיך נישט געפירט שוין אין אזא שטילן טאן און ווייט נישט אין קיין זיידענע הענטשקעס. דאס האט דערפירט, אז אין רעזולטאט פון נאטאנסאנס ארעסט איז אנטדעקט געווארן די גאנצע נעץ. עס זענען ארעסטירט געווארן נאך עלף יוגנטלעכע און צווישן זיי דאס אינטעליגענטע און שיינע יידישע מיידל, די ספארט־מייסטערין וויקטאריא (מארסעל) ניניו.

אין שפיץ פון די ארעסטירטע זענען געווען: ד"ר עזרא מאַר־זוק, א דאקטאר דענטיסט פון קאיר; דער לערער שמואל עזאר און

אונדזער מענטש אין דמשק

דער אינסטרוקטאָראַגענט מאַקס בענעט. געלונגען צו אַנטלויפן
איז בלויז דעם ישראלדיקן אַגענט, אברהם דאַר, וואָס האָט געטראָגן
דעם פּטעוודאַנים דושאַן דאַרלינג.

אין יענעם טאָג, ווען עס איז דורכגעפירט געוואָרן די אַבלאַוע
אויף די דיווערסאַנטן, האָט זיך אלי אומגעקערט אַהיים, גלייך ווי
עס וואָלט גאַרנישט געשען. אויפן וועג האָט ער באַגעגנט זיין
פריינט, אַ מצרישן פּאַליציי־אַפיציר, וואָס האָט אים בסוד איבער־
געגעבן, אַז עס זענען פאַרהאַלטן געוואָרן עטלעכע ישראלדיקע
טעראָריסטן און צווישן זיי דער דאַקטאָר מאַרוק.

אלי איז גיך אַוועק אַהיים, האָט פאַרניכטעט די געהיימע דאַך־
מענטן, וואָס ער האָט געהאַט באַהאַלטן אויפן בודעם. דערנאָך
האָט ער באַהאַלטן דעם רעוואָלווער. אַ געהיימער חוש האָט אים
אונטערגעזאָגט, אַז באלד וועלן זיי קומען אויך צו אים. און ווירק־
לעך, עס זענען נישט דורך קיין גאַנצע צוועלף שעה און צוויי
פּאַליצייאַנטן האָבן אַנגעקלאַפט אין זיין טיר.

זיי האָבן געפרעגט:

„אלי כהן?“

ער האָט רואיק געענטפערט:

„איך בין עס.“

זיי האָבן אים געהייסן מיטגיין מיט זיי.

די אויספאַרשונג אין דער פּאַליציי איז געווען אַ גענוג שווערע.
אַבער זיי איז נישט געלונגען אַרויסצובאַקומען עפעס פון אים.
נישט האַבנדיק קעגן אים קיין שום באַווייזן, האָבן זיי אים געמוט
באַפרייען. זיי האָבן אַבער זיין נאַמען און בילד אַריינגעצויגן אינעם
אַלבוּם פון פאַרדעכטיקטע.

אלי האָט זיך אַפּגעגעבן אַ חשבון, אַז פון איצט אָן קען די
פּאַליציי אים אַרעסטירן יעדעס מאָל, ווען זי וועט עס האַלטן פאַר
נויטיק. ער האָט געווסט, אַז אַלס ייד, האָט ער קעגן דעם נישט
קיין שום עצה און דאַרף שלום מאַכן מיטן גורל.

די ריזיקע פייניקונגס־מאַשין אין דער קאַירער תּפּיסה איז
געלאָזט געוואָרן אין גאַנג. דער קרייץ־פאַרהער האָט איינגעבראַכן
די באַשולדיקטע. מאַקס בענעט איז פּולשטענדיק צעבראַכן געוואָרן
און מיט דער הילף פון אַ פאַרושאַווערטן טשוואַק, וואָס ער האָט
אַרויסגעריסן פון דער טיר, האָט ער זיך דורכגעשניטן די אַדערן
פון די הענט.

דריי חדשים נאָך די אַרעסטן איז דערשינען די ערשטע ידיעה

אלי כהן

אין דער מצרישער פרעסע וועגן דער אַנטדעקטער ישראלדיקער שפּיאַנאַזש־נעץ.

דער פּראָצעס איז באַשטימט געוואָרן אויפן 17־טן דעצעמבער. מיטן מאַמענט, ווען עס איז באַוווּסט געוואָרן וועגן פּראָצעס, האָבן אָנגעהויבן שטראַמען קיין קאַיר ווענדונגען פון דער גאַנצער וועלט וועגן באַגעדיקונג.

צווישן די, וואָס האָבן זיך געוואָנדן מיט דער ביטע צו באַנגע־דיקן די באַשולדיקטע, זענען געווען: דער הויפּט־רב פון מצרים, די אַמבאַסאַדאָרן פון אַמעריקע און ענגלאַנד, דער פּאַרשטייער פון פּויפּסט, דער פּראַנצויזישער אויסערן־מיניסטער און דעפּוטאַטן פון דער ענגלישער לייבאַר־פּאַרטיי.

דאָס אַלץ האָט, ווייזט זיך אַרויס, נישט געהאַלפּן. דער פּראָ־צעס האָט זיך געצויגן דרייסיק טעג און דעם 17־טן יאַנואַר 1955 האָט דאָס געריכט געמאַלדן דעם אורטייל:

צוויי זענען געוואָרן באַפּרייט, צוויי זענען פּאַרמשפּט געוואָרן אויף זיבן יאָר תּפּיסה, צוויי אויף אייביקער תּפּיסה. די אָנפירער פון דער נעץ, דאָקטאָר מאַרוזק און שמואל עזאר, זענען פּאַרמשפּט געוואָרן צום טויט.

אלי האָט זיך באַמיט צו באַגעגענען מיט די צוויי אַבער מען האָט צו זיי קיינעם נישט צוגעלאָזט.

אויף דער נאַכט צום 21־טן יאַנואַר 1955 האָט מען זיי געפירט צו דער תּליה אויפן צענטראַלן פּלאַץ פון דער תּפּיסה. אין דער קעגנוואַרט פון עטלעכע עדי־ראיה.

דאָס בילד פון ביידע, ווי זיי הענגען מיטן שטריק אויפן האַלדז, האָט צומאַרגנס אַראַפּגעשריגן פון די אַרטיקע צייטונגען.

אלי כהן האָט אין יענעם מאַמענט דערפּילט אַ שווערן קורטש אין האַרצן. ער האָט געפּילט, אַז דאָס בילד וועט קיינמאַל נישט פאַרשווינדן פון זיינע אויגן און אַז עס וועט אַמאַל קומען דער טאַג פון נקמה און באַצאַלונג.

אין האטעל „המלך דוד“

זיצנדיק איצט אין דער טעקסי, וואָס האָט אים געפירט קיין ירושלים, האָט אלי געפּילט, אַז עס דערנענטערט זיך דער טאַג פון נקמה.

אונדזער מענטש אין דמשק

ער האָט עקשנותדיק געאיבט זיין געדאַנק צו זיין נייער ראָל און די שווערע אויפגאַבן, וואָס ער וועט דאַרפן אויספירן ערגעץ אין אַן אַראַביש לאַנד.

די מאַשין האָט געשלונגען די מיילן. אלי האָט מיט צעעפנטע אויגן געקוקט אַרום זיך. אָט איז שער-הגיא. דאָ און דאָרט זענען צעוואָרפן די שטאַלענע שקעלעטן פון די איבערגעבליבענע פּאַנ-צער-אויטאָס און טאַנקן, וואָס האָבן זיך אין דער באַפרייאונגס-מלחמה דורכגעריסן אויפן וועג צו ירושלים. גבורים האָבן אָפגעגעבן זייער לעבן פאַרן לאַנד, פאַרן פּאַלק.

דער אויטאָ האָט פּלוצים גענומען פאַרלאַנגזאַמען זיין גאַנג, און דער פּאַדעם פון אליס געדאַנקען האָט זיך מיטאַמאַל איבערגעריסן. ער האָט פאַר זיך דערזען ירושלים אויף יענער זייט באַגילדעטע רוקן-בערג און מיטן טאָן פון אַן ערשט-געקומענעם טוריסט האָט ער א פּרעג געטאָן דעם שאַפּער: „איר רעדט פּראַנצויזיש?“

דער שאַפּער האָט זיך אויסגעדרייט מיטן בליק צו אלין און געזאָגט:

„נישט אַזוי גוט. איך רעד ענגליש, אַראַביש.“
„אויסגעצייכנט, וועלן מיר רעדן אַראַביש“ — האָט אלי געזאָגט און געבעטן אים ווייזן זיך דעם וועג צום האָטעל „קינג דוד“.
דער שאַפּער האָט אים געענטפערט, העפלעך, אין אַראַביש:
„ווען מיר קומען אָן אין צענטער שטאָט, ווייז איך אייך ווי אַזוי צו געפינען דעם וועג צום, קינג דוד“.

אין אַ רגע אַרום האָט ער צוגעגעבן:
„זייט איר פון מאַראַקאָ?“
„ניין, איך בין פון מצרים, אָבער שוין עטלעכע יאָר, ווי איך ווילן אין פּראַנקרייך“.

דער שאַפּער האָט טריאומפירט:
„אָט דאָס האָב איך טאַקע געטראַכט... איך האָב גלייך דער-קענט, אַז אייער אַראַביש איז מיט אַ מצרישן דיאַלעקט און נישט מיט קיין מאַראַקאַנער“.

ביים אַריינפאַר אין שטאָט זענען זיי פאַרבייגעפאַרן די גרויסע געביידע פון „בניני האומה“. דערנאָך זענען זיי צוגעקומען צו רח' יפו און באַלד זענען זיי געווען ביי די טויערן פון דער כנסת-געביידע.

דער שאַפּער האָט העפלעך געפּרעגט:

אלי כהן

„איר ווילט וווינען אין האַטעל, קינג דוד?״
אלי האַט געענטפערט מיט אַ ברום אונטער דער נאָז:
„אהו...״

„איך קען אייך אַהינפירן דאָרטן. ספּעישל.״
דער שאַפּער האַט אליין צוגעפירט צום טויער פון האַטעל, האַט
נישט געוואָלט זאָגן קיין פרייז פאַר דער ספּעציעלער נסיעה, נאָר
לויט אליס אַפּשאַצונג איז אים נישט געקומען מער ווי צוויי
ישראלדיקע לירות. ער האַט אים דערלאַנגט דאָס געלט און העפלעך
געדאַנקט.

דער איבעראַשטער שאַפּער האַט געקוקט אויף די צוויי לירות
און צו זיך גערעדט אין עברית:
„אַ קמזן, אַזוי ווי די ישראלים.״

אלי האַט אויפגעכאַפּט דעם שאַפּערס ווערטער ביים אַוועקגיין
און האַט צו זיך געשמיכלט. אַבער דערנאָך האַט ער געטראַכט,
אַז ער דאָרף זיין אַביסל גרויסמוטיקער, אויב ער וויל זיך איינשאַפּן
ביי די מענטשן סימפּאַטיע. דער בודזשעט, וואָס מען האַט אים באַ-
שטימט אויף זי צען טעג, איז דערגאַנגען צו זעקס הונדערט לירות.
דער האַטעל „קינג דוד“ איז באַשטימט פאַר מענטשן פון דער
העכערער געזעלשאַפּט. אין דעם לוקסוס-אַרטיקן האַטעל טרעפּן
זיך מענטשן פון פאַרשידענע לענדער, באַקענען זיך, שמועסן אויף
טעמעס פון הויך-פּאָליטיק און פון גרויסע געשעפטן.

מען זעט דאָ אַן ערב־רב פון פאַרשידענע טיפּן, וואָס קומען
אַהער פון דער גאַנצער וועלט און זיי האַלטן דעם האַטעל פאַר
דעם בעסטן פון אַלע ירושלימער האַטעלן. די פענצטער פונעם
האַטעל גייען דאָ אַרויס אויף דער טיפּישער ירושלימער לאַנדשאַפּט
און דאָס גאַנצע הויז איז אַ האַרמאָנישער געמיש פון לוקסוס מיט
וואַרעמער, ממש אינטימער אַטמאָספּער.

אלי איז צוגעגאַנגען צום פאַרטיער, וועלכער האַט אים דער-
לאַנגט דאָס איינמעלדונגס-בוך און אלי האַט זיך דאָרט אונטער-
געשריבן מיט זיין נייעם נאָמען. אַזוי ווי ער האַט פיגורירט אין זיין
נייעם פּאַספּאָרט. ער האַט באַקומען דעם שליסל צו זיין צימער
אויפן צווייטן שטאַק, איז אַרויף אויף די טרעפּ און אַריין אינע-
ווייניק. ער האַט געזען פאַר זיך אַ שיין און ריין אויפגערוימט
צימער.

ער האַט אויסגעטאָן די וואַרעמע מאַרינאַרקע און דאָס ווייסע
העמד, וואָס איז שוין געווען אַביסל פייכט פון שווייס, און האַט זיך

אונדזער מענטש אין דמשק

איבערגעטאן אין אַ געשטריקטער ספּאַרט-בלווע. אַזוי האָט ער זיך געפילט בעסער און דאָס האָט אים ווירקלעך זייער געפאַסט. דער גרויסער שפיגל, וואָס איז געווען אַריינגעפאַסט אין דער טיר פון דער שאַנק, האָט אים געוויזן זיין אייגן פנים, וואָס האָט אים אַבער אַ מינוט כמעט איבעראַשט, ווי ער וואָלט זיך צום ערשטן מאל דערזען אין שפיגל.

אַריינהענגענדיק זיינע מלבושים אין דער שאַנק איז ער אַ וויילע געשטאַנען ביים שפיגל פאַרקוקט אויף זיך, אויף די ענדער-רונגען, וואָס זענען פאַרגעקומען אין משך פון די פאַר שעה אין זיין פנים, האַלטונג און גאַנצן אויסזען. ער האָט געהאַט דעם איינ-דרוק, אַז זיין „טוריסטיש“ אויסזען איז דערווייל געלונגען.

ער האָט אַ קוק געטאָן אויף זיין האַנט-זייגער. עס איז געווען צען מינוט נאָך עלף. די זון איז שוין געשטאַנען הויך אינמיטן הימל. ער האָט שוין געהאַלטן ביים אַוועקגיין. אַבער אין מוח איז אים דורכגעלאָפן אַ געדאַנק, אַז דאָס איז נישט קיין פאַסיקע שעה פאַר שפּאַצירן און עס וועט גלייכער זיין זיך אַוועקצולייגן אַביסל אַפרוען.

אויסציענדיק זיך אויפן בעט האָט ער גלייך איינגעדרימלט. עס איז שוין געווען באלד צוויי אַזייגער, ווען עמעץ האָט אַנגעקלאַפט אין דער טיר. אלי האָט זיך אויפגעכאַפט און צוגעגאַנגן גען עפענען. פאַר אים איז געשטאַנען איינער פון די באַאַמטע פון האַטעל און אים דערלאַנגט אַ פאַרויגלטע טעלעגראַמע, זאָגנדיק:

„דאָס איז פאַר אייך, מיין הער.“

088.X

ביז איצט ביזטו געווען גלענצנדיק. מיט זיך אויס אין דער געזעלשאַפט און פרוו אַנבינדן קאַנטאַקטן. אלי האָט די טעלעגראַמע פאַרקוועטשט אין זיין האַנט און דערנאָך אַוועקגעוואָרפן אין דעם פאַפיר-קויש. ער האָט אין געדאַנק גערעדט צו זיך אַליין:

„יצחק וואָלט געקענט וואַרטן עטלעכע שעה. איך מוז זיך דאָך אַביסל אַפרוען, אויב איך וויל זיין וואָך ביינאַכט.“

פינף אַזייגער איז ער אַראָפּ עסן אַוונטברויט און איז באלד צוריק אַרויף צו זיך אין צימער, געמאַכט זיך אַ שפּריץ און איבער-געטאָן זיך צום אַרויסגיין. ער האָט באַשלאָסן צו גיין אין אַ קינאַ און דערנאָך אין אַ נאַכט-לאַקאַל, פרווון באַפריינדן זיך מיט סטער דענטן אָדער מיט מענטשן פון דער העכערער געזעלשאַפט.

אלי כהן

זיין עלעגאנטער אויסזען אין דער דאזיקער אַוונט־שעה האָט געצויגן אויף זיך די אויפמערקזאמקייט. ער האָט אויסגעזען ווי אַ הונדערט־פּראָצענטיקער טוריסט.

די אַקציע פון פילם האָט אים נישט באַזונדערס אינטערעסירט. דאָס איז געווען אַ ביליקע מעלאַדראַמע, וואָס האַליווד פּראָדוּצירט אין די הונדערטער. ער איז אינמיטן פילם אַרויס פונעם קינאָ און גענומען שפּאַצירן אין די גאַסן אָן אַ צל. לסוף האָט ער אָפּגע־שטעלט אַ טעקסי און באַשלאָסן אַרויסצופאַרן אַביסל הינטער דער שטאָט „אוועקוהרגענען“ די צייט ביז מען עפנט די נאַכט־לאַקאַלן. אויף דער פּראָגע פונעם שאַפּער ווהיזן צו פאַרן האָט אלי געענטפּערט נאַכלעסיק סתם אַזוי זיך:

„פאַר ווהיזן דו ווילסט, איך אייל זיך נישט באַזונדערס.“
דער שאַפּער האָט אַ קוק געטאָן אין שפיגל, וואָס איז געהאַנגען איבער אים, און האַלב־אַפּיצייעל געזאָגט:

„מיין הער, דער דאָזיקער נאַכט־שפּאַציר קאַסט נישט ביליק.“
אלי האָט זאָרגלאָז געלאַכט:

„איר האָט מורא, אַז איך קען זיך נישט דערלויבן?“
דער שאַפּער האָט אויסגעזען צו זיין צופרידן פונעם ענטפּער און האָט געלאָזט די מאַשין אין גאַנג.

ביים אַריינדריייען זיך אויפן שאַסיי פאַרן קסטל האָט אלי באַ־מערקט אַן אויטאָ, וואָס איז געבליבן שטעקן ביים ראַנד פונעם וועג. ער האָט נישט לאַנג געטראַכט און אַ רוף געטאָן צום שאַפּער, ער זאָל איינהאַלטן דעם אויטאָ.

דער שאַפּער האָט געפרעגט:
„וואָס איז געשען? פּילאַנטראַפּיע?“

אלי האָט געמאַכט אַ מיטליידנדיקע מינע:
„אפּשר קענען מיר מיט עפעס העלפן דעם דאָזיקן אַרעמען פאַרל.“

דער שאַפּער האָט געמורזשעט די אויגן פון פאַרווונדערונג, זאָגנדיק: „געדענקט, מיין הער, דאָס איז געלט... ווי איר ווילט. איך האָב נישט ברעה צו דיסקוטירן מיט אַ קליענט... פאַקטיש איז עס ביי מיר אַ פּרינציפּ, אַז דער קליענט איז שטענדיק גערעכט.“
די טעקסי האָט זיך אָפּגעשטעלט ביים ראַנד פון שאַסיי האַרט ביים אויטאָ, וואָס איז געבליבן שטעקן. אלי איז אַראָפּ און פאַרגע־שטעלט זיך פאַר דעם פאַרל, פּרעגנדיק דערביי זייער העפלעך, צי ער קען זיי מיט עפעס העלפן.

אונדזער מענטש אין דמשק

דער מאן, וואָס איז געשטאַנען איבערגעבויגן איבערן מאַטאַר, האָט אויפֿגעהויבן זיין קאַפּ און לאַנג אָפּגעמאַסטן אליין, ווי ער וואָלט געוואָלט בעסער פאַרשטיין זיין כּוונה. דערנאָך האָט ער גע- הויבן מיט די אַקסלען און געזאָגט:

„איינגטלעך ווייס איך אַליין נישט וואָס עס האָט פאַסירט מיט דעם אויטאָ און דערפאַר ווייס איך נישט מיט וואָס איר קענט מיר העלפֿן. אַחוץ דעם, פאַרוואָס זאָלט איר זיך דאַרפֿן פאַרשמוצן די הענט? מיר וועלן זיך יאַקאַש איינאַרדענען.“

אין שמועס האָט זיך אַריינגעמישט דער שאַפּער פון דער טעקסי און מיט אַ זיכערן טאָן געזאָגט:

„איר גייט אַריין און צינדט אָן דעם מאַטאַר, אפשר וועט עס אונדז געלינגען צו דערגיין וואָס אין אים האָט פאַסירט.“

דער מאן האָט ווירקלעך אַזוי געטאָן, האָט געפרווט אָנצינדן דעם מאַטאַר, אָבער ער האָט בשום אופן נישט געוואָלט זיך אָנצינדן. דאָס האָט געדויערט אַזוי צען מינוט; אַלע זענען שוין געווען דערשוויצט און מען האָט נישט געזען קיין סוף, האָט אלי פאַרגעשלאָגן צו לאָזן שטיין דעם אויטאָ און דאָס פאַרל זאָל אַריינ- גיין צו זיי. ער האָט צוגעגעבן:

„במילא האָב איך געהאַלטן ביים צוריקפאַרן אין שטאַט אַריין.“

די פרוי האָט זיך אַריינגעמישט:

„אָך, באַמיט זיך נישט צוליב אונדז.“

אָבער אלי איז געווען העפלעך און עלעגאַנט:

„סיי-ווייסיי האָב איך געטראַכט פון אומקערן זיך אין שטאַט אַריין, איך האָב ליב פון צייט צו צייט צו מאַכן אַזאַ שפּאַציר אהין און צוריק.“

אין דעם מאַנס אויגן האָט זיך אָפּגעשפיגלט א שטוינונג. ער האָט כמעט אויסגעשריגן:

„אין א טעקסי? דאָס קאָסט דאָך אייך א פארמעגן.“

אלי האָט לייכט געשמייכלט:

„אין דער היים קאָסט עס מיך ביליקער. אָבער דאָ, אלס טר- ריסט דאַרף איך איבערלאָזן אביסל דאָלאַרן, וואָס זענען אַזוי וויכ- טיק פאַרן לאַנד.“

דער מאן האָט זיך איבערגעקוקט מיט זיין פרוי און מיט א נידעריק קול געזאָגט:

„זעסט דאָך, אז דער הער איז איינגעשפאַרט און וויל אונדז דווקא נעמען קיין ירושלים. מיר וועלן דאָך אים נישט אָפּזאָגן.“

אלי כהן

דער שאַפער פון דער טעקסי האָט געשאַקלט מיטן קאַפּ אלס סימן פון הסכמה:

„ניין, מיינע הערן, איר דאַרפט אָננעמען דעם פּאַרשלאַג. איך מיין, אז דאָס איז די אָנגענעמסטע זייט פון דער פליכט צו זיין העפלעך צו א טוריסט“.

אלע דריי זענען אריין אין דער טעקסי, וועלכע האָט גענומען גאלאָפּירן אויף צוריק אין דער ריכטונג צו ירושלים. אלי האָט אין די געדאַנקען געשמייכלט מיט צופרידנקייט, געטראכט, אז דער „באַס“ וועט זיין צופרידן. אים איז געלונגען צו באַקענען א פּאַרל, וואָס זעט אויס צו געהערן צו דער העכערער ירושלימער געזעל־שאַפט.

ווען דאָס פּאַרל איז אראָפּ האָט עס אים אויסגעזען צו זיין איבעריק אוועקצוגיין איצט פּאַרברענגען אין א לאַקאַל און ער האָט געזאָגט צום שאַפער:

„פיר מיר צוריק אין האַטעל. איך מיין, אז אויף היינט האָב איך זיך גענוג אָפּגעפּרישט, איך פיל זיך אויסגעצייכנט...“

אויף צומאָרגנס האָט דער טעלעפּאָן אין זיין האַטעל־צימער זיך צעקלונגען. אויף יענער זייט ליניע איז געווען די דאַמע פון דער פּאַרגאַנגענער נאַכט אויפן שאַסיי. אין איר שטים האָט נאָך אָפּגעקלונגען די געריטקייט:

„פרייטיק־צור־נאַכטס אַרדענען מיר איין ביי זיך א ספעציעלן אָוונט אָפּצומערקן דעם 20־טן יאַרטאַג פון אונדזער חתונה. עס וועט פאַר אונדז זיין א גרויסער כבוד אויב איר וועט אונדז באזוכן“.

אלי האָט זיך געפרוווט ווערן:

„אַבער איך קען דאָך נישט קיינעם פון אייערע נאָענטע. ווי אזוי וועל איך זיך פילן אין אייער געזעלשאַפט?“

די פרוי האָט אים באַרואיקט:

„עס וועט זיין אין אַרדענונג, איך וועל שוין זאָרגן דערפאַר, אז איר זאָלט זיך גוט פילן. פאַקטיש זענען אלע אונדזערע פריינט געשעפּטסלייט, און איך בין זיכער, אז איר וועט געפינען מיט זיי א געמיינזאַמע שפּראַך“.

אלי האָט צוגעזאָגט, אז ער וועט זיך באַמיען צו קומען און זי האָט אים איבערגעגעבן דעם אדרעס, זאָגנדיק דערביי:

„אויב איר ווילט, קענט איר אפילו גיין צופוס. מיר וווינען נישט ווייט. דאָס איז די דריטע גאַס פון אייער האַטעל“.

אין יענעם אָוונט, ווען יצחק האָט זיך מיט אים פאַרבונדן

אונדזער מענטש אין דמשק

טעלעפאניש, האָט אים אלי דערציילט, אז ער האָט נאָרוואָס אָנגער-
בונדן דעם ערשטן קאָנטאַקט. יצחק איז געווען צופרידן:
„אויסגעצייכנט, ווארשיינלעך האָסטו געטראָפֿן אויפֿן ריכטיקן
אדרעס. דאָס דאָזיקע פּאַרפּאַלק האָט א סך גוטע פריינט אין דער
טעקסטיל-בראַנזשע. אויפֿן דאָזיקן געביט אַריענטירסטו זיך אַביסל?“

אלי האָט איבערגעפרעגט:
„אין דער טעקסטיל-בראַנזשע? ...“

פֿון יענער זייט האָט מען געענטפערט:
„יאָ, טעקסטיל, עס איז כדאי זאָלסט זיך אַביסל צולערנען
אויפֿן דאָזיקן געביט. עס איז גאנץ מעגלעך, אז די שמועסן זאָלן
ארויף אויף דער טעקסטיל-טעמע... ווי אזוי וועסטו אויסזען, ווען
דו וועסט נישט האָבן די מינדעסטע אַנונג?“
אלי האָט ענדלעך פאַרשטאַנען אין וואָס עס גייט און זיך צע-
לאַכט:

„נאָך גוט, וואָס איך בין נישט אריינגעפאלן צו א משפּחה פֿון
דאָקטוירים. דאן וואָלט איך זיך געדארפֿט אויסלערנען מעדיצין
אין משך פֿון צוויי טעג.“

דער גרויסער נסיון

אומקערנדיק זיך פֿון דער מסיבה אין האָטעל האָט אויף אים
אין זיין האָטעל-צימער געווארט שוין א דרינגענדיקע מעלדונג, ער
זאָל זיך גלייך פאַרבינדן מיטן ביוראָ. ער האָט אויפֿגעהויבן דאָס
טרייבל און געפּאָדערט אָן אויסערלעכע ליניע, געווארט א רגע ביז
ער האָט געהערט ווי די טעלעפּאָניסטין האָט איינגעשלאָסן דעם
אַפּאַראַט, וואָס רייסט איבער יעדע זייטיקע פאַרבינדונג.

ער האָט אָנגעדרייט דעם נומער פֿון ביוראָ און געווארט ביז
פֿון דער צווייטער זייט האָט זיך דערהערט די שטים פֿונעם באָס:
„ווי ביזטו געווען ביז אזוי שפעט? שוין צוויי שעה ווי איך
זוך דיך ארום.“

אלין איז שווער געווען צו פאַרשטיין וואָס ער מיינט. ער האָט
דאָן געוויסט, אז ער איז געגאַנגען אויף דער מסיבה צו די טעקס-
טילניקעס און האָט זיך נישט געקענט אויפהייבן אינמיטן דער מסי-
בה און אנטלויפֿן.

עס איז אים נישט געווען קלאָר, צי דער באָס איז געווען צו-
פֿירן פֿון זיין ענטפער. יענער האָט געזאָגט:
„גוט, זאָל זיין אזוי, אָבער איצט גייסטו נישט שלאָפֿן, נאָר
מוזט זיך שוין לאָזן אין וועג אריין.“

א ל י כ ה ו

אליס בליק איז געפאלן אויפן זייגערל און א רגע זיך גע-
וואקלט. עס האט זיך אים אויסגעוויזן, אז יצחק מיינט דאס נישט
ערנסט. ווי אן זיין ווילן האט זיך פון אים ארויסגעריסן:

„דו ווייסט ווי שפעט עס איז איצט?“

יצחק שטים האט געקלונגען הארט: „איך ווייס גענוי די שעה.
וואלסטו געקומען מיט א צוויי שעה פריער, וואלסטו געקענט כאפן
א דרימל אינעם אויטא. אבער איצט איז צו שפעט און איך האב
דיך געהייסן ברענגען מיט אן עראפלאן.“

אלי האט קוים איינגעהאלטן דאס געשריי פון איבעראשונג און
בלויז געפרעגט:

„וואס איז די כהלה?“

„דו פרעג בעסער נישט קיין שאלות — האט יצחק געענטפערט
— ביים טויער פון האטעל ווארט אויף דיר אן אויטא. וואס וועט
דיך נעמען צונג פליפלאץ. דער שאפער איז אָנגעטאָן אין א שוואר-
צן בערעט, אן אונדזעריקער... לאז אים נישט ווארטן דארט. דאס
ירושלימער וועטער וועט אים נאך צופירן... גיי שוין ארויס פון
שטוב.“

די פארבינדונג מיטן ביורא האט זיך האסטיק איבערגעריסן.
אבער אלי איז נאך א וויילע געשטאנען א צעטומלטער, ביז ער
האט אוועקגעלייגט דאס טרייבל. באלד האט ער אָנגעטאָן זיך דעם
מאנטל און אריינגעגאָנגען.

דער אויטא האט אים אָפגעפירט צום פליפלאץ, ווו עס האט
שוין אויף אים געווארט א צווייפערזאָניקער עראפלאן, וואס האט
זיך ביי אליס אריינזעצן, גלייך אַ ריס געטאָן זיך צו די פאָרוואַלקנטע
הימלען.

אַ וויילע האט מען נאך געזען די ליכטער פון ירושלים, אָבער
באלד זענען זיי פאָרשוונדן. דער עראפלאן איז געפלוין איבער
די יהודה־בערג, האט דורכגעשניטן דעם טאל אויפן ברעג און נישט
געמאכט דעם מינדסטן פרוווי צו לאַנדן.

אלי האט זיך דעצידירט צו פרעגן דעם פליער ווהיין זיי פליען.

דער פליער האט אים העפלעך אויפגעקלערט:

„קיין חיפה.“

אויף אליס פאָרווונדערונג האט ער צוגעגעבן:

„זאָ אינטערסקיע האָב איך באַקומען... אין אַ האַלבער שעה

אַרום וועלן מיר דאָרט זיין.“

„וואו איז דאָ אין חיפה אַ פליפלאץ?“

אונדזער מענטש אין דמשק

„פאראן א פלי-פלאץ נישט ווייט פון שטאט. זארגט זיך נישט. חברה וועט שוין דארט זארגן, אז איר זאלט האבן מיט וואס אריינ-צופארן קיין חיפה“...

לעבעריקער רוישטאף פאר אויספארשער

אלי האט געשאקלט מיטן קאפ מיט ווילערישער פארשטענדע-ניש. די מחשבות האבן ווידער גענומען ראיען אין גרויס כאאס. ווער ווייסט, וואס מען גרייט דארט ווידער פאר אים?! אבער פון מידקייט האבן זיך די אויגן ביי אים גענומען פארמאכן און דער מוח האט אויפגעהערט צו טראכטן. שוין איבער פערציק מינוט ווי זיי פליען. דאס ברומען פון די מאטארן פארטויבט די געדאנקען. ערשט גאך א שעה האט מען דערווען אויפן האריזאנט די טויזנטער ליכטער פון חיפה. באלד האט דער קליינער עראפלאן געמאכט א שארפע ווענדונג און זיך גענומען לייכט אראפלאזן אויף רעכטס פונעם פלי-פלאץ. אנטשטאט דעם מאנאטאנעם קלאפן פון מאטאר האט זיך איצט געהערט א מין יאמערן, וואס האט געריסן די נערוון. די רעדער פון עראפלאן האבן מיט א לייכטן קלאפ אנגעריירט די ערד און באלד האט דער עראפלאן זיך אויסגעגלייכט און לאנגזאם אריינגעגליטשט זיך אין אן אנגאר-גאראזש.

די טיר פון עראפלאן האט זיך געעפנט און אלי האט געזען שפאנען אין זיין ריכטונג צוויי מענער אין רעגן-מאנטלען און טוב-קעלע הוטן.

זיי זענען געווען פריינטלעך, האבן ווארעם געדריקט אליס האנט, זאגנדיק דערביי:
„קום מיט אונדז“.

אויף אליס האטטיקער פראגע, ווהיז זיי פירן אים, איז די שטים פון איינעם געווארן סודותדיק:
„קום, וועסט זען“.

ביים אריינגאנג אין פלי-פלאץ האט געווארט אויף זיי אן אויטא. איינער פון די צוויי פארשויענען האט געעפנט דאס טירל און אלין כמעט אריינגעשטופט אינעווייניק.

אין דער זעלבער סעקונדע האט די מאשין זיך א גליטש געטאן און גענומען גאלאפירן אין דער ריכטונג פון חיפה. אלי איז ביס-לעכווייז געקומען צו זיך און אין א גוטמוטיקן טאן געזאגט:

אלי כהן

„ווען כװאָלט נישט געוואוסט ווער איר זענט, וואָלט איך גע-
גלויבט, אַז איר פירט מיך אין דער דאמוֹן-תּפּיסה.“
דער פּאַרשױן, וואָס איז נעבן אים געזעסן, האָט אָנגעשטעלט
אויף אים אַ שטרענגן, שטראַפּערישן בליק: „פּאַרמאַך בעסער דאָס
מויל. דאָס איז דיר נישט קיין שפּיל...“
אלי האָט געשמייכלט:
„צווישן זיך גערעדט, געפעלט מיר דאָס עסק.“
דער שאַפּער האָט אַ קוק געטאָן אויף אים אין שפּיגל און שאַרף
דורכגעציישעט צווישן די ציין:
„מען וועט זען וואָס דו וועסט זאָגן מאַרגן, נאָכן דורכגיין די
ספּעציעלע אויטאָפּאַרשונג. טאַקע אין דער תּפּיסה, וואָס דו האָסט
נאַרוואָס דערמאַנט.“
אלי האָט אויפּגעהערט צו שמייכלען. ער האָט געפּילט ווי דאָס
האַרץ שטעלט זיך אים אָפּ אַ וויילע און שוין גאַרנישט האַפּערדיק
האַט ער געפּרעגט:
„וואָס איז דאָס? וואָס מיינט איר דערמיט? וווּהין פירט איר
מיך?“
יענער האָט געשוויגן, נאָר דער פּאַרשױן, וואָס איז געזעסן
נעבן אים, האָט אים אַ קלאַפּ געטאָן אין אַקסל און דערביי געזאָגט:
„בעסער, אַז דו ווייסט אַביסל ווייניקער... דאָס העלפט אויס-
שמידן אַ שטאַרקן כאַראַקטער.“
ער האָט אַרויסגענומען פּון קעשענע אַ פעקל אַמעריקאַנער
פּאַפּיראַסן און מכבד געווען אליין. נעמענדיק דעם פּאַפּיראַס האָט
אלי געפּרעגט:
„און איר רויכערט נישט?“
אין זיין שטים האָט אָפּגעקלונגען פּאַרדאַכט. יענער האָט עס
אַרויסגעפּילט און געענטפּערט ערנסט:
„וואַרטנדיק אויף אייך האָב איך אויסגערויכערט צוויי פעקלעך,
פּאַפּיראַסן. עס האָט מיר אַזש פּאַרברענט דעם האַלדז.“
ער האָט אָנגעצונדן אליין דעם פּאַפּיראַס און מיטן מאַמענט:
„וואָס אלי האָט זיך פּאַרצויגן, איז אויף אים אָנגעפּאַלן אַ טיפּער
שלאָף... ער האָט נישט געוואוסט, אַז אין דעם מאַמענט האָט ער
פּאַרלוירן זיין פּריערדיקן „איד“ און האָט מיט זיך פּאַרגעשטעלט
בלויז אַ לעבעדיקן רוישטאַף פּאַר זיינע אויספּאַרשער...“

אונדזער מענטש אין דמשק

פראבע פון פייניקונגען

ווען ער האט זיך אויפגעכאפט, האט ער קוים באנומען ווו ער געפינט זיך, דערפילט אויף זיך א שטארק ליכט, וואס האט נאך מער געבלענדט צוליב די ווייסגעקאלכטע ווענט. ער האט זיך אויפגעשטעלט אויף די קני און גענומען קריכן צו דער קרוג, וואס איז געשטאנען אין א ווינקל. זיינע ליפן זענען געווען פארטריקנט און די אויגן זענען שיעור נישט ארויסגעקראכן פון די לעכער. אבער מיטן מאמענט ווען ער האט אויסגעשטרעקט די האנט, האט עמעץ א קאפע געטאן מיטן פוס די קרוג און דאס וואסער האט זיך אויסגעגאסן אויף דער ערד.

נאך איידער ער האט באוויזן צו קומען צו זיך האט ער דער-הערט איבער זיך א שטים, וואס האט אים באגריסט און אנגערופן מיטן נאמען אלבערט. אלי האט דערזען פאר זיך א שאטנדיקע געשטאלט, וואס האט אים אפגעמאסטן פון אויבן ביז אראפ. ער האט קוים ארויסגעקעכצט פון זיך:

„וואס טו איך דא?“

א שטרענגע שטימע האט גערעדט:

„דיך האבן אהערגעברענגט די מענטשן פון קאנטר־שפיאנאזש. איך גלויב נישט, אז דו זאלסט זיך פון דאנען קענען ארויסקריגן איידער דו וועסט דערציילן דעם גאנצן אמת, פאר וועמען דו אר בעטסט און וואס פאר אן אויפגאבע דו האסט געדארפט אויספירן אין ירושלים.“

אלי איז ביסלעכווייז געקומען צו זיך, אבער אין מויל איז אים געווען מוראדיק טרוקן און די צעשפאלטענע ליפן האבן געברענט. דאך האט ער געפרוהט שמייכלען:

„ווי מיינט איר, מיין הער, צי איז מעגלעך, אז איך זאל פריער אויסטרינקען א גלאז וואסער איידער איר הייבט אן די אויספאר-שונג?“

איבערן אויספארשערס פנים האט דורכגעצייטערט א גרימאסע:

„דו פרוווי נישט חכמהנען זיך. מיר האבן באקומען אן אויפגאבע דיך צו פארכאפן און ארויסצוקריגן פון דיר אלץ, וואס דו האסט אונטערגענומען צו טאן. מיר ווייסן, אז דו ביסט א מצרישער סוחר, וואס איז געקומען פון דרום־אפריקע מכלומרשט אויף א באווד אין לאנד. פאר אונדז איז קלאר, אז דו ביזט אויף א פאלשן פאס-פארט. מיר האבן דיר נאכגעשפירט פון דער ערשטער מינוט אן.“

א ל י כ ה ו

וואָס דו ביזט אויסגעשטיגן פון דער טעקסי אין ירושלים... מיר האָבן גענוג מיטלען ארויסצוקריגן פון דיר אלץ, וואָס עס איז נויטיק".

אלי האָט מיט דער צונג באַנעצט זיך די ליפן און אין א רעזיג-נירטן טאָן געפרעגט:

"וואָס ווילט איר וויסן?"

"ווער האָט דיך געשיקט קיין ירושלים?"

"איך בין געקומען פון אייגענעם ווילן... קיינער האָט מיך

נישט געשיקט".

"אלס טוריסט?"

"אלס טוריסט".

"מיט א געפעלשטן פאספּאַרט?"

"דאָס איז מיין פאספּאַרט. אזוי הייס איך ווי עס איז דאָרט

אַנגעגעבן".

"דו זאָגסט ליגן. דו האָסט באַקומען דעם פאספּאַרט ערשט

נישט לאַנג צוזאמען מיט דער אויפגאבע אַנצוקניפן פאַרבינדונגען

מיט געוויסע מענטשן אין ירושלים און מיט זייער הילף דורכפירן

שפּיאַנאזש-אויפגאבן".

אלי האָט געשאַקלט מיטן קאָפּ אין דער ברייט:

"איר האָט א טעות, מיינע הערן".

"מיר זענען זיך קיינמאָל נישט טועה... באלד וועלן מיר זען

ווער עס האָט א טעות".

דער אויטפּאַרשער איז ארויסגעגאנגען פון תּפּיסה־קאמער און

האָט זיך נאָך א וויילע אומגעקערט צוזאמען מיט נאָך א פאַרשוין

און אין זיין קעגנווארט באפוילן, אז מען זאָל אליין אריינפירן אין

באָדצימער און מאַכן א "הייסע באַד".

יענער האָט ברוטאל אַנגעכאַפּט אליין פאַרן קאַלנער און

אוועקגעפירט אים באַדצימער, געהייסן אים אויסטאָן. אלי האָט פון

זיך אראָפּגעוואָרפן די מלבושים און געבליבן שטיין אין די בלוזע

אונטעררוועש. עס האָט א דונער געטון איבער זיין אויער:

"אריין אין וואסער!"

אין משן פון זעקס מינוט האָבן ביי אליין אזש געקלאפּט די

ציינער פון קעלט. זיין קערפער האָט געענדערט די קאַלירן, אָט

בלוי און אָט ווייס און די אויגן זענען שיעור נישט אַרויסגעקראַכן

פון די לעכער. אין דער זעלבער צייט האָט געדונערט איין פראגע

נאָך דער אנדערער:

אונדזער מענטש אין דמשק

„זאג דיין אמתן נאָמען“.
„אלבערט“ — האָט אלי אַרויסגערעדט צווישן די ציטערנדיקע ציין.

דער אויספאַרשער האָט נישט אָפּגעלאָזט:
„דו פאַרשווענדסט אומזיסט די ציין. מאַקסימום וועסטו אויס-
האַלטן נאָך דריי מינוט... דו קאָנסט זיך עס איינשפאַרן, ווען דו
וועסט ענדלעך נעמען רעדן“.
אלי האָט געשאַקלט מיטן קאָפּ:
„מיינ נאָמען איז אלבערט. איך האָב קיינמאָל אנדערש נישט
געהייסן“.

אייער פון די פייניקער איז צוגעגאנגען צום אויספאַרשער
און אים עפעס איינגערוימט אין אויער. יענער האָט גלייך געהייסן
אים אַרויסנעמען פונעם וואסער צוגעבנדיק:
„ער קען אַ ליאדע מינוט ווערן א שטיק איין... דערצו האָבן
מיר נאָך ציין“.

צוויי געזונטע יונגען זענען צוגעלאָפּן צו אים און אים אַרויס-
געשלעפט פון דעם אייזקאלטן וואסער, געמאכט אים א מאסאזש
ביז דאָס בלוט האָט ווידער גענומען שטראָמען אין זיין קערפער.
זיי האָבן אים געלאָזט אַפרוען צוויי שעה און דערנאָך ווידער
געפירט אין א צווייטער אויספאַרשונגס־צעלע. דאָרט האָט עס
אומדערטרעגלעך געשטונקען מיט צואה און אורין. דער אויס-
פאַרשער האָט אים זאכלעך אויפגעקלערט:
„עס האָט נאָך נישט פאסירט, אז עמעץ זאָל דאָ אויסהאלטן
מער ווי א האלבע שעה. סוף־כל־סוף נעמט יעדער רעדן. דו
דאַרפסט עס פאַרשטיין“.

ווידער האָט גענומען אויף אים רעגענען מיט פראגן, איינע
נאָך די אנדערע, אין די צענדליקער. אַליס ענטפערט זענען געווען
שוואכע און פארנעפלטע, אָבער האָבן נישט אריינגעברענגט קיין
שום נייעס. אלי האָט זיך געהאלטן ביי זיין ערשטער ווערסיע.
נאָך א האלבער שעה איז ער שוין ווירקלעך געווען גאַענט צום
פארלירן דעם באווסטזיין, אָבער זיין מוח האָט נאָך אלץ גע-
אַרבעט. די אויספאַרשונג האָט זיך געצויגן ביז שפעט אין דער
נאכט און שפעטער א גאנצן מעת־לעת.

לסוף האָט מען אים געמאכט אן איינשפריצונג און ער האָט
אפילו נישט געפילט ווי מען האָט אים צוריק אָפּגעפירט אין זיין
האַטעל־צימער.

געפערשטע אינסטרוקציע...

ווען ער האט זיך ענדלעך אויפגעכאפט, האט ער קוים געקענט עפענען די אויגן. עס איז שוין געווען גרויסער טאג. ער איז נאך עטלעכע מינוט געלעגן אין בעט און נישט געקענט קיין ריר טאן מיט קיין אבר.

ביסלעכווייז האט ער גענומען קומען צו זיך, האט זיך ארומגעקוקט און מיט פארווונדערונג געזען, אז ער געפינט זיך אין זיין האטעל-צימער. ווו אלץ ליגט אויף זיין פריערדיקן ארט. קיין שום זאך איז נישט געריירט, ווי קיינער חוץ אים וואלט דא אויף קיין מינוט נישט אריינגעקומען. דאס אלץ וואס ער האט דורכגעמאכט האט זיך ארויסגעוויזן ווי א שווערער קאשמאר.

ער האט זיך ענדלעך אויפגעהויבן, אריינגעשטעקט די פיס אין די שטעקשיד און אין האלב-צעטומלעניש גענומען ארומגיין איבערן צימער, געזוכט אויף וואס אפצושטעלן זיין בליק. באַלד האט ער באַמערקט ווי אונטער דער טיר, אויף דער שוועל, ליגט אַ בריוו, וואס מען האט אריינגעשטופט דורך אַ שפאַלט. אַ ווייל איז ער געשטאַנען מיט דעם בריוו אין דער האַנט, געלעקט די ליפן מיט דער צונג און ענדלעך אויפגעריסן דעם קאַנווערט און גענומען לייענען:

„אַ טייערער,

אין משך פון די צוואנציק שעה האב איך אריינגעטראכט ווו דו האסט געקאנט פארשווינדן. לויט מיין מיינונג ביזטו פארכאפט געווארן דורך דער צווייטער אפטיילונג, איבער וועלכער איך האב נישט קיין שום שליטה. כהאף, אז דו האסט זיי גארנישט דערציילט. אונדזער מענטש, וואס האט אויף דיר געווארט האט באקומען א געפעלטע אינסטרוקציע אפצופירן דך אויפן פלי-פלאן און מיר האבן דערפאר פארלוירן די פארבינדונג מיט דיר. איך מיינ, אז דו פילסט זיך איצט בעסער. כווארט אויף דיר מארגן אין מיין ביורא.

דער בריוו האט אליין שטארק אנטוישט. יצחק מאכט פון אים חוזק און שפילט מיט אים אַ דאַפּלט־שפּיל. מעגלעך, אז עס דאַרף אַזוי זיין, אפשר איז עס א טייל פונעם עקזאמען, אבער דער אופן געפעלט אים נישט.

ער האט נאך אלץ אין די געדאַנקען געשוועבט אין דער לופטן

אונדזער מענטש אין דמשק

צווישן פאנטאזיע און ווירקלעכקייט, ערשט דער טעלעפאן האט אים איבערגעריסן זיינע טראכטענישן. ער האט מעכאניש אויסגע- שטרעקט די האנט און אויפגעהויבן דאס טרייבל. - אויף זיין פארשלאפענעם „האלא“ האט אים קיינער נישט געענטפערט. אלי האט פארשטאנען, אז זיי ווילן זיך דערוויסן צי ער איז שוין וואך. באלד וועט מסתמא עמעץ קומען, ווידער אויף עפעס אַ וויכטיקן שמועס. ער האט זיך גיך אָנגעטאָן, זיך שוואַך אַפראַזירט און געבעטן דעם קעלנער אַרויפברענגען אים דאָס פּרישטיק אין צימער אַריין.

געבוירן א טאכטער

נאָך די צען טעג זיין אין ירושלים האט זיך אלי אומגעקערט קיין תּל־אביב, געמאלדן זיך אין „צענטער“. דאָרט איז מען געווען זייער צופרידן פון אים, אפילו שטאַלצירט. יצחק האט געזאָגט מיט צופרידנקייט: „דו האָסט דיין אויפגאבע אויסגעפירט ווי אַמבעסטן. איך מיינ, אַז אינגליכן וועסטו קענען אָנהייבן די ממשותדיקע אַרבעט. דער- ווייל באַקומסטו אַ צען־טאַגיקן אורלויב.“ אלי איז אַזש אויפגעשפרונגען פון פּרייד. אָבער יצחק האט אים אָפּגעקילט: „וואָס איז דען צען טעג? אַט איז דיר ערשט איצט געבוירן געוואָרן אַ טאָכטער, די מינוט“... אלי האט קוים באַוויון אַ וואָרף צו טאָן אַ דאַנק און איז גיך אַרויסגעלאָפּן. אויפן וועג אַהיים האט ער געקויפט עטלעכע שפּילצייג און אַ שיינע מתנה פאַרן ווייב. צו זיין גליק איז נישט געווען קיין גרענעץ. די וועלט האט מיטאַמאָל גענומען זיך אים אויסווייזן אַזוי ווונדערבאַר שיין. נאָדיען האט ער געטראָפּן אַ פאַרנומענע מיט דעם פּראָבלעם, וואָס פאַראַ נאָמען צו געבן דער ניי־געבוירענער טאָכטער. אלי האט אַ רגע געטראַכט און געזאָגט: „די מאַמע וועט זיך זיכער פּרייען אויב מיר וועלן דאָס קינד אַנרופּן מיט איר נאָמען.“ נאָדיעס ליפּן האָבן געפּליסטערט:

א ל י כ ה ן

„סופי, סופי כהן, ווי שייך דאָס קלינגט.“
ביים אַוועקגיין האָט איר אלי אַ קוש געטאָן און איר אָנגע-
זאָגט די פריידיקע בשורה, אַז ער באַקומט אַ צען־טאָגיקן אורלויב.
דעם זעלבן טאָג, מיטאַגצייט, האָט מען אלין ווידער גערופן
צו יצחק אין ביראָ. דאָרט האָט ער געטראָפן נאָך מענטשן און
געזען ווי זיי קוקן אויף אים מיט פאַרערונג. יצחק האָט אים געבעטן
זיצן און גלייך צוגעטרעטן צום ענין:
„מיר האָבן דיך איינגעלאָדן אויף אַ שמועס, דערציילן דיר
עטוואָס פון אונדזערע פלענער... פאַרשטייסט דאָך אוודאי, אַז מיר
האָבן אַריינגעלייגט אין דיר אַזוי פיל צייט און געלט נישט סתם
צו מאַכן פון דיר עפעס אַ צווייטראַנגיקן אינפאַרמאַטאָר. מיר... די
מדינה לייגט אויף דיר גרויסע האַפענונגען.“
דער עיקר, וואָס מען האָט אים אין דאָזיקן שמועס אַנטפלעקט,
איז געווען דאָס, אַז ער וועט דאַרפן זיך צוגעוויינען צו ווערן אַ
מוסולמענער. יצחק האָט געזאָגט:
„דאָס איז זייער אַ סך... געווייך זיך צו טראַכטן ווי עס טראַכט
אַ גוטער און פרומער מאַכמעדאַנער, פיר זיך אויף אַזוי ווי אַ
פרומער אַראַבער. אַלדאָס איבעריקע וועט שוין קומען מיט דער
צייט.“
אליס פנים איז געווען זייער ערנסט און פאַרטראַכט. ענדלעך,
נאָך אַ וויילע שווייגן, האָט ער זיך אָנגערופן:
„מיינט איר, אַז איך וועל עס באַווייזן? האָב איך טאַקע גענוג
פּעאַיקייטן צו קענען פאַרמאַסקירן זיך פאַר אַ מוסולמענער?“
יצחק האָט אויף אים לאָנג געקוקט מיט זיין דורכדרינגענדיקן
בליק, ווי ער וואַלט זיך געוואַלט דערגרונטעווען צום סאַמע
ערלעכסטן ענטפער, וואָס ער דאַרף אים געבן אויף זיין באַשיידענער
פּראַגע. זיין שטים איז געקומען ווי פון דער טיף:
כ'פאַרשטיי דיך אויסגעצייכנט. דאָס איז נישט גרינג, אָבער
לאַמיר נעמען אויסערלעך, רופסטו נישט אַרויס קיין שום באַוואַרע-
ניש. דו זעסט אויס ווי אַן אמתער מוסולמענער, כאַטש כ'זוייס, אַז
דו קענסט לגמרי נישט דעם קאַראַן און דו ווייסט זייער ווייניק
וועגן מוכאַמעדז... זיכער וועסטו דאַרפן זיך אַביסל צולערנען,
אָבער דו דאַרפסט געדענקען דעם כלל, אַז אויב מען וועט דיר
אַמאָל שטעלן פּראַגן אויף דער טעמע פון רעליגיע און דו וועסט
זיך נישט פילן אינגאַנצן זיכער, דריי זיך אַרויס פון אַן ענטפער
און זאָג בעסער, אַז דו ביסט נישט קיין פרומער, געדענקסט עפעס

אונדזער מענטש אין דמשק

פון דער שול, פון דער היים, אבער עס אינטערעסירט דיך נישט שטאַרק.

א וויילע זענען ביידע געזעסן שווייגנדיק. יעדער איז געווען פארטאן אין זיינע מחשבות. מיטאמאל האָבן אין די ווינקלען פון יצחקס מויל זיך באַוויזן שמייכלען. ער האָט געזאָגט:

„דערווייל איז נאָך צו פרי צו טראַכטן וועגן דעם. מיר האָבן נישט בדעה דיך גלייך אַרײַנצווואַרפן אינעם לייבן-גרוב... דו וועסט נאָך פריער דאַרפן דורכגיין קאַלטס און וואַרעמס אין עפעס אַ נײַטראַל לאַנד, וווּ עס לעבן אַראַבער, אין אַ באַזונדערער קאַלאַניע. ווי מײַנסטו, וועסט זיך אָן עצה געבן?“ אלי האָט געשמייכלט:

„כ׳האָב דען אַ ברירה? קען איך זיך נאָך צוריקציען?“

יצחק האָט אָנגעהויבן אַרויסלייגן פאַר אים זײַן פּלאַן:
„הער זיך צו: אַזוי ווי דו גײסט אַרויס פון דאַנען, הויבן מיר שוין אָן צוגרייטן פאַר דיר דאַקומענטן אַלס איראַקער אַדער סיריער. דו וועסט זיי באַקומען דורך אַ ספעציעלן מענטש, ווען עס וועט קומען די צײַט...“

אין דער שטילקייט האָט אלי געהערט דאָס קלאַפן פון אייגענעם האַרץ. ער האָט שטיל געפרעגט:

„פאַרוואָס עפעס איראַק? איך קען זיי אַזוי ווייניק. צי וואַלט נישט מעגלעך געווען מיך אַרויסצושיקן בעסער קיין מצרים? דאָרט אַריענטיר איך זיך אַזוי אויסגעצײכנט.“

יצחק האָט אָפגעזיפצט, אָנגעצונדן זיך אַ פאַפיראַס און שאַק־לענדיק מיטן קאַפּ אין דער ברייט געענטפערט:

„דאָס איז אוממעגלעך. די מצרים פירן אַ גענויע קאַרטאַטעקע פון אַלע איינוווינער און פאַרעגיסטרירן יעדן פאַספּאַרט, וואָס זיי גיבן אַרויס. דאָס איז אַ צו גרייסע ריזיקע און מען קען לייכט דורכפאַלן. עפעס אַנדערש איז איראַק, אַדער סיריע. דאָרט הערשט אַ פולשטענדיקער כאַאָס אויפן געביט פון רעגיסטראַציע. זיי ווייסן קײנמאַל נישט וועמען זיי האָבן אַרויסגעגעבן אַ פאַספּאַרט און וועמען נישט.“

אַרײַם סירישער יחוס

סוף דעצעמבער 1960 זענען שוין די צוגרייטונגען אַרײַנצופירן אלין אין דער ממשותדיקער אַרבעט געווען אין פולן גאַנג. אַלס

אלי כהן

שפיאן אין אן אראביש לאנד, איז שוין געווען פאר אלע קלאר, אן אלי איז דער סאמע פאסיקסטער און פעאיקסטער. מען האט אים אבער נישט געוואלט שיקן סתם אזוי, גלייך אין דעם באשטימטן לאנד, און מען האט דערפאר באשלאסן אריינצופירן אים פריער אין א נייטראל לאנד, ווו ער זאל קענען קומען אין קאנטאקט מיט די מענטשן, מיט וועלכע ער וועט דארפן זיך איינלעבן, באקענען גוט זייערע מנהגים, זייערע כאראקטעריאייגנשאפטן און די דינסטע פארבארגענישן פון זייער שפראך.

אין איינעם א טאג האט אים יצחק געזאגט:
„פון היינטאן וועסטו הייסן קאמעל און דיין פאטערס נאמען וועט זיין אמין טאבעט, דיין מוטער — סעאידא איבראהים און דו דארפסט זיך איינחזון דיין ביאגראפיע: דו ביסט געבוירן אין ביירוט. ווען דו ביזט אלט געווארן 3 יאר, איז דיין משפחה אוועק פון לבנון קיין מצרים, געוויינט אין אלעקסאנדריע. נעם עס דיר גוט אין זכרון, דו ביסט פון א סירישער משפחה. נאך א יאר איז געשטארבן דיין שוועסטער. דיין פאטער איז געווען א טעקסטיל סוחר. אין יאר 1946 האט אייער פאטער עמיגרירט קיין ארגענטינע און אין א קורצער צייט שפעטער האט ער געשריבן צו אייך א בריוו און פארגעשלאגן אייך, איר זאלט קומען צו אים צו פארן. אין יאר 1947 ביסטו צוזאמען מיט דער משפחה געקומען קיין ארגענטינע. דיין פאטער און פעטער האבן צוזאמען מיט נאך איינעם געמאכט א שותפות־געשעפט אין דער טעקסטיל־בראנזשע אין ברענאס־אירעס. דאס געשעפט איז אבער נישט געגאנגען און האט באנקראטירט. דיין פאטער איז געשטארבן אין יאר 1956. אין א האלב יאר שפעטער איז געשטארבן דיין מאמע. דו ביסט געבליבן וווינען ביי דיין פעטער. האסט א געוויסע צייט געארבעט אין א ריזע־בירא, דערנאך ביזטו געווארן זעלבשטענדיק, א ביזנעסמאן. פארשטייט זיך, אז דו האסט געהאט דערפאלג.“

די גאנצע צייט, וואס יצחק האט גערעדט, האט ער נישט אויפגעהערט צו אבסערווירן אליס יעדע באוועגונג. ער האט פון זיין פנים ארויסגעלייענט פארשטענדעניש און הסכמה און ער האט פארגעזעצט:

„איידער דו וועסט ארויספארן פון דאנען, וועסטו דארפן צו גרייטן דיין משפחה, פסיכיש, צו דיין נסיעה. טראכט וועגן עפעס אן איבערצייגנדיקער אויפקלערונג. קענסט זאגן, אז מען שיקט דיך אין א שליחות פון זיכערהייט־מיניסטעריום איינצוקויפן אין אויס־

אונדזער מענטש אין דמשק

לאַנד אויסשטאַטונג. אָדער אפשר האָסטו עפעס אַן אַנדערן תּירוּן, וואָס זאָל נישט אַרויסרופן קיין שום פּאַרדאַכט און זאָל איבערצייגן, אַז דיין שליחות איז זייער אַ וויכטיקע און מען דאַרף וועגן איר נישט רעדן. קענסט זאָגן, אַז מען האָט דיר פּאַרזיכערט צו געבן פּון צייט צו צייט אורלויב, דו זאָלסט קענען אַהיימקומען. וועגן אויסהאַלטן זיי וועלן מיר שוין זאָרגן".

נאָכן פּאַרענדיקן דעם שמעס האָט אלי שוין געוואָלט אַוועק־גיין. ווען ער איז שוין געווען ביי דער טיר, האָט יצחק אים אַ רוף געטאָן:

„קאַמעל, גיב נאָר אַ קוק".

אלי האָט זיך מעכאַניש אויסגעדרייט.

„אויסגעצייכנט — האָט יצחק געזאָגט אַ צופּרידענער — באמת גוט, כּיפּריי זיך, אַז דו טראַכסט שוין ווי אַן אַראַבער... איצט דאַרפסטו נאָר זיך לאָזן וואַקסן וואַנסעס".

אין שטוב האָט אלי אַנגעזאָגט נאָדיען די בשורה, אַז ער האָט באַקומען אַ נייעם פּאַסטן אין אַ פּריוואַטער געזעלשאַפט, וואָס קויפט איין פּאַרשידענע זאַכן פּאַרן זיכערהייט־מיניסטעריום און פּאַרן אויסערן־מיניסטעריום. זיי דאַרפן האָבן אַ מענטש, וואָס זאָל אַרויספאַרן קיין אייראָפע. ער האָט צוגעגעבן:

„מען זאָגט מיר צו, אַז איך וועל באַקומען אורלויב און אַפט קענען אַהיימקומען".

נאָדיע האָט געשוויגן און אלי האָט פּאַרשטאַנען, וואָס עס קומט פּאַר אין איר האַרצן. ער האָט גערעדט צו איר ווייך, מיט פּאַטערלעכער פּאַרשטענדעניש:

„כּווייס, נאָדיע, אַז דיר איז שווער, אָבער דאָס וועט נישט לאַנג דויערן. דו וועסט דאָ באַקומען מיין גאַנץ געהאַלט און ווען איך וועל זיך אומקערן, וועלן מיר זיך שוין בעסער איינ־אַרדענען".

נאָדיע האָט געפרעגט:

„וואָס וועט זיין מיטן קינד? עס דאַרף דאָך האָבן אַ טאַטן".

אלי איז געווען צוגעגרייט צו דער דאָזיקער פּראַגע און דאָך האָט ער איצט דערפילט אַ שאַרפּן קורטש אין האַרץ. ער האָט געזאָגט:

„כּווייס עס, נאָדיע. אָבער איצט נויטיקט זי זיך מער אין אַ מאַמען. שפעטער וועל איך אויך נישט אַפּטרעטן פּון איר. מיר וועלן זיין אַלע צוזאַמען".

א לי כהן

נאָדיע האָט אים געפרעגט, צי ער האָט וועגן דעם דערציילט זיין ברודער און דערנאָך האָבן זיי ווידער גערעדט וועגן דעם נייגעבוירענעם קינד. פון נאָדיעס אויגן זענען גערונען טרערן. זי האָט זיך געטוליעט צו אים און ער האָט געגלעט אירע שוואַרצע האָר, אויסגעקושט אירע טרערן, דאָס גאַנצע פנים, מורמלענדיק:

„וועסט זען, דאָס וועט נישט לאַנג דויערן. עס וועלן דורך עטלעכע חדשים און איך וועל ווידער זיין מיט דיר און שוין מער קיינמאל נישט אַוועקפאַרן פון דיר“.

וואַנסעס — א סגולה צו האַבן א זון

שבת איז זיך די גאַנצע משפחה צונויפגעקומען, אַלע ברידער זענען געווען ביים טיש. די קינדער און אַלע אַנדערע משפחה מיטגלידער האָבן אַרומגעשטיפט, לוסטיקע, פול מיט לעבנס־פרייד. אַלי איז ווי זיין שטייגער געזעסן אויבנאָן. ביים טיש האָט מען געזונגען זמירות, פאַרשידענע פיוטים.

אַ ביסל שפעטער, ווען מען האָט אָנגעהויבן צו רעדן וועגן וואַכעדיקע זאַכן, האָט אַלי דערציילט, פאַרוואָס ער האָט זיי איינ־געלאָדן. אַדאָנק זיינע פאַרבינדונגען מיטן זיכערהייטס־מיניסטער־יום, האָט ער אין אַ פריוואַטער אונטערנעמונג באַקומען אַ פאַסטן אַלס אָגענט, וואָס דאָרף איינקויפן אין אויסלאַנד פאַרשידענע מכשירים, וואָס זענען נויטיק פאַרן מיליטער. ער וועט דאָרט זיין אַ געוויסע צייט, אָנקניפן פאַרבינדונגען און ווען אַלץ וועט שוין זיין איינגעאָרדנט, וועט ער זיך אומקערן קיין ישראל און אַרבעטן דאָ אין דער זעלבער אונטערנעמונג. זיי צאָלן גוט.

איינער פון די ברידער האָט פלוצים אַ פּרעג געטאָן:
„צי וועסטו אין אויסלאַנד אָנגיין פאַר אַן אנדערן?“

אלי איז בלאַס געוואָרן:

„פאַרוואָס, מאַריס, פּרעגסטו דאָס?“

מאַריס האָט מיט אַ כּיטרע פּייערל אין די אויגן געזאָגט:

„ווייל כּיזע, אַז דו לאַזט זיך וואַקסן וואַנסעס“.

אלי איז שוין געווען צוריק באַהערשט און מכלומרשט גלייכ־

גילטיק געזאָגט:

„וואָס, ס'פאַסט מיר נישט?“

אונדזער מענטש אין דמשק

„הממ... זאגן דיר דעם אמת, פאסט עס דיר דווקא זייער, אבער דו אליין האסט אונדז קיינמאל נישט געלאזט. אז מיר זאלן זיך איבערלאזן וואנסעס... געדענקסט, ווי דו האסט שטענדיק געשריגן, מיר זאלן אראפנעמען דעם שמוץ פונעם פנים?“ אלי האט געלאכט:

„ריכטיק, אבער זינט דעמאלט האב איך שוין לאנג געענדערט מיין מיינונג... כ'דערמאן זיך, דער טאטע האט שטענדיק געזאגט, אז וואנסעס גיבן צו א מאן ערנסטקייט, חשיבות... איידער איך האב געהאט די וואנסעס האט מיר נאדיע געבוירן א טאכטער. איצט וויל איך א זון, דארף איך אויסזען מענערישער.“ אליס ענטפער האט אויסגעזען איבערצוצייגן די ברידער און דער שמועס איז איבערגעגאנגען אויף אן אנדערער טעמע. אלע האבן זיך געפרייט מיט דער קליינינקער סופי.

די שטירע תפילה אין הארצן

אליס נסיעה האט זיך פארהאלטן ביזן אנהויב חודש פעברואר. די צוגרייטונגען זענען געמאכט געווארן דורך די אפיציעלע קאר נאלן, כדי נישט ארויסצורופן קיין איבעריקע פארדאכטן. ווען אלץ איז שוין געווען גרייט, האט מען אליין ארויסגערופן און אייבערגעגעבן די לעצטע אנווייזונגען.

„מארגן פארסטו ארויס קיין אייראפע — האט אים יצחק איבערגעגעבן — דו פליסט דירעקט. איך ווינטש דיר דערפאלג.“ ביידע האבן זיך ווארעם געזעגנט, איינגעהאלטן די סענטימענטאלע אויסגוסן, וואס האבן זיך געריסן פון די דאזיקע פארהארן טעוועטע מענער. יצחק האט אים פארזיכערט, אז ער וועט מיט אים שטיין אין פארבינדונג טאג-טעגלעך. יעדער פון זיי האט געוואוסט, אז אויך דער אנדערער טראגט אין הארצן א שטילע תפילה, אז אליין זאל צושפילן די הצלחה אויף זיין געפערלעכן וועג.

אויף צו מארגנס אינדערפרי האט זיך ביים הויז אויף רח' התחייה אפגעשטעלט א פריוואטער אויטא, וואס האט אליין אפגעפירט צום פלי-פלאץ, און א יונגער באגלייטער, מיטן נאמען געדען, האט אליין איבערגעגעבן זיין פאספארט אויף זיין אמתן נאמען. 500 דאלאר און א פליקארטע אויף דער ליניע תל-אביב—ציריך.

אלי כהן

אין ציריך, האָט אים גדעוון געזאָגט, וועט שוין אויף אים עמעץ ווארטן מיט גענויערע אינסטרוקציעס.

זיי האָבן זיך געזעגנט און אלי איז ארויף אויפן עראָפלאַן, האָט פארנומען זיין אָרט און אין פינף מינוט ארום האָט דער עראָפלאַן זיך אויפגעהויבן.

אלי האָט אראָפגעקוקט, געזען ווי תל-אביב פארשווינדט פון אויג און מען האָט באלד מער נישט געזען ווי כלוּז ים, הימל און ים. דורכן הילכער האָט זיך געהערט די שטים פון דער סטיוואַר-דעסע:

„חשובע פאסאזשירן, מיר זענען נאָרוואַס ארויס פון תל-אביב. אונדזער ערשטע סטאציע וועט זיין רוים. מיר פליען אויף א הויך פון פינף טויזנט מעטער מיט א שנעלקייט פון 600 ק״מ א שעה. קיין רוים וועלן מיר אַנקומען אזיגער 12 זעראַזעראָ. מיר ווינטשן אייך אן אַגענעמע רייזע.“

אלי האָט זיך ארומגעקוקט. חוץ אים זענען אין עראָפלאַן געווען אייניקע עלטערע טוריסטן, עטלעכע געשעפטלייט, אַ משפחה מיט צוויי קינדער. יעדער איז געווען פארנומען מיט זיך, מיט זיינע אייגענע מחשבות און פלענער. אלי האָט באשלאָסן אויסנוצן די צייט פאר כאַפן א דרימל.

ווען מען האָט אים דערלאָנגט דעם סענדוויטש, איז ער שוין געווען פארזונקען אין א טיפן שלאָף. די סטיוואַרדעסע האָט גע-שמייכלט צו זיך, פארקוקט זיך אויף דעם אומשולדיקן פנים פון דעם שיינעם מאָן, וואָס איז געשלאָפן מיט אַן אויסדרוק פון אַ קינד אין וויגל.

ערשט, ווען דער עראָפלאַן האָט געדאַרפט לאַנדן אין רוים, האָט די סטיוואַרדעסע אים אויפגעוועקט. געהייסן פעסטער ארומבינדן דעם גארטל און געגעבן די לעצטע אַנווייזונגען פאַר דער זיכער-הייט פון די פאסאזשירן.

ערשטע באגעגעניש מיטן פארבינדלער

מיטן מאָמענט, ווען די רעדער פון עראָפלאַן האָבן באַריירט דעם אספאלט פונעם פלי-פלאַץ קלאטען אין ציריך, איז מיטאמאָל איבערגעריסן געוואָרן דאָס דונערן פון די מאַטאַרן, די טיר האָט זיך אויפגעפראַלט און שוין זענען די באוועגלעכע טרעפ געווען ביים עראָפלאַן.

אונדזער מענטש אין דמשק

די ערשטע זענען אראפגעגאנגען די עלטערע פאסאזשירן. נאך זיי איז אראפ אלי אַנגעטון אין שווארצע זון־ברילן, הינטער וועלכע זיין בליק האָט פלינק אַרומגענומען די גאַנצע לאַנדשאַפּט. ער איז גיך פאַרבייגעגאנגען דעם זאל פון די צאָל־באאמטע, זיינע וואליר זעט זענען געצייכנט געוואָרן מיט ווייסן קרייך און אויפן פאספּאָרט האָט מען ארויפגעלייגט דעם קיילעכדיקן בלויען סטעמפל. פון יענער זייט גלעזערנעם ווענטל איז געשטאַנען א מאַן מיט זילבערנע האָר ביי די שלייפן און געהאַלטן אין האַנט אליס פּאָטאַגראַפיע. ער איז צוגעגאנגען צו אים, געפרעגט אלין צי ער איז עס דער ה' כהן און נאָך אליס באשטעטיקן האָט ער אים געזאָגט:

„איך בין אייער פאַרבינדלער דאָ אין ציריך, איר קענט מיר געבן אייער פאספּאָרט און נעמט זיך דעם דאָזיקן“.

אלי האָט אים איבערגעגעבן זיין נאָרוואַס געסטעמפלטן פּאָס־פּאָרט מיט דער וויזע קיין ציריך און האָט פון יענעם גענומען דעם אייראָפּעאישן פאספּאָרט מיט דער וויזע קיין טשילי און פון דאָרט קיין ארגענטינע.

דער פאַרבינדלער האָט אים אויפגעקלערט:

„אַנקומענדיק קיין בוענאָס איירעס וועט מען שוין דאָרט אַנ־קניפן א פאַרבינדונג מיט אייך און די מענטשן וועלן זיך פאַר־נעמען מיטן פאַרלענגערן אייער וויזע. דערווייל, די היינטיקע נאַכט, קענט איר פאַרבלייבן אין ציריך, פאַרברענגען אַביסל. מאַרגן, אין באַגינען, דארפט איר פליען קיין דרום־אַמעריקע. דאָ האָט איר די פליקארטע קיין סאַנטיאַגא, דאָרטן אויפן פלי־פלאַץ וועט שוין אויף אייך עמעץ ווארטן“.

אין זעלבן זאַכלעכן טאָן האָט ער אים אויפגעקלערט ווי אזוי עס וועט מיט אים דאָרט געשאפן ווערן די פאַרבינדונג, נאָך וועלכער ער דארף פאָרן גלייך קיין בוענאָס־איירעס, ווו ער דארף זיין פינקט־לעך, מיטוואַך עלף אַזיגער, און אין אַ קאַפּע קוריאַנטאַו, אין צענטער פון בוענאָס־איירעס, וועט שוין אויף אים עמעצער ווארטן. אַלץ איז צוגעגאַנגען גענוי, ווי עס איז געוואָרן באַשטימט. מיטוואַך, צו דער גענויער צייט, איז אלי געווען אויפן אָרט.

אַ מאַן מיט סלאַווישע געזיכט־שטריכן האָט זיך פאַר אים פאַרגעשטעלט אלס אברהם און גלייך דערקלערט, אז מען האָט שוין פאַר אים צוגעגרייט אַ דירה אין צענטער שטאָט, ווו ער וועט לערנען שפּאַניש ביי אַן אויסגעצייכנטער לערערין. ווען ער

אלי כהן

וועט שוין גענוג קענען די שפראך, וועט ער אנהייבן זיין ארבעט. וואס שייך די פינאנסיאלע הוצאות האט ער אין דער ערשטער פאזע געדארפט זיך פירן באשיידן, זיין שפארזאם. ערשט שפעטער וועלן אים געגעבן ווערן די מעגלעכקייטן צו קאנען זיין גרויס־מורטיק און אין די מאמענטן, וואס זיין אויפגאבע וועט עס פאדערן וועט ער זיך אפילו קענען ווארפן מיט געלט.

אין יענעם אונט האט אברהם אים פארגעשטעלט אן עלטערע לערערין, וואס האט אים געדארפט אנהויבן לערנען שפאניש. עס איז באשטימט געווארן, אז די פארבינדונג־שפראך צווישן אים און דער לערערין זאל זיין פראנצויזיש. זיי האבן זיך אפגעשמועסט צו טרעפן נאך דער לעקציע אין קאפע.

די ערשטע לעקציע האט געדויערט באזונדערס לאנג און אברהם, וואס האט דערפאר געמוזט אויף אים ווארטן, איז געווארן אומגעדולדיק און ווען דאס האט זיך צו לאנג פארצויגן, האט ער זיך אויפגעהויבן און איז אים אקעגנגעגאנגען.

זיי האבן זיך באגעגנט אינמיטן וועג. אברהם האט גערעדט טרוקן, אין א זאכלעכן טאן:

„קודם־כל דארפסטו געדענקען, אז דו געפינסט זיך אין אן איבערגאנגס־פּעריאָד. דו ביזט נישט קיין סירישער בירגער, ווייל דו איזאלירסט זיך פון זייער געמיינדע. קיין אנדערער בירגער ביסטו נישט, ווייל דו האסט אן אראבישן פאס. אין אזא מצב איז בעסער, דו זאלסט זיך נישט צופיל ארומדרייען, בפרט איידער דו באהערשסט די שפראך. דאס וועט נאך דויערן עטלעכע חדשים. ביז דעמאלט וועל איך דיר שאפן די נויטיקע דאקומענטן און דו וועסט זיך אריבערציען אין סירישן קווארטאל און באמיען זיך אריינצוגיין אין זייער געזעלשאפט. דערווייל, מייך איך, וועט זיין בעסער, אז מיר זאלן זיך וואס ווייניקער באגעגענען עפנטלעך.“

אלי האט געוואלט וויסן, וואס עס וועט זיין מיט דער דירה, מיט וואס ער וועט זיך דערווייל פארנעמען. לויט די אנווייזונגען האט ער געדארפט פירן א באשיידן לעבן. אברהם האט געזאגט: „די פינאנסיאלע ענינים זאלן דיך נישט אנגיין, איך דעק אלע דייע הוצאות.“

ער האט אים דערלאנגט א וויזיט־קארטע און דערביי צוגעגעבן: „נעם זיך גוט אין זכרון אריין דעם דאזיקן אדרעס און דער־נאך וועסטו דאס קארטל פארניכטן... פארבינדן קענסטו זיך נאך אין אן אויסנאם־פאל... געדענק עס.“

אונדזער מענטש אין דמשק

אין משך פון די קומענדיקע צוויי חדשים, האָט אלי זיך גרינט-
לעך אויסגעלערנט שפּאַניש. די גאַנצע צייט האָט ער זיך זעלטן
באַגעגנט מיט אברהמען. ערשט אין אַ שיינעם פּרימאַרגן האָט
אים אברהם אַליין אַרויסגערופן אויף אַ באַגעגעניש, אויף וועלכער
ער האָט אים דערקלערט:

„עס איז ענדלעך געקומען די צייט, איך האָב שוין פאַרענדיקט
אַלע ענינים אין שייכות מיט דיין נייער געשטאַלט. דאָ האָסטו
אַ סירישן פּאַספּאַרט, אויף דיין נייעם נאַמען אַמין טאַבעט. פון
מאַרגן אָן גייסטו אַריבער וווינען אין דעם סירישן קוואַרטאַל.
כ'מיי, אַז די מעשה וועגן דיין פעטער מיט דער טעקסטיל-פאַבריק
וועט קלינגען איבערצייגנדיק... עס שטייט דיר פאַר א גרויסע און
וויכטיקע אויפגאַבע. זאָל זיין מיט הצלחה“.

אין אראבישן קלוב אין בוענאס איירעס

דער מוסולמענישער קלוב פון דער אַראַבישער קאַלאָניע אין
בוענאָס-איירעס האָט זיך געפונען אויף דער קאלא פראנס-גאַס.
די אַטמאָספּער איז דאָרט געווען אַ וואַרעמע און אינטימע, אָבער
נישט געקוקט דערויף, וואָס זיי האָבן זיך געפונען אין אַ פאַר-
געשריטן לאַנד. האָט אלי גלייך באַמערקט די באַזונדערקייט פון
די דאָזיקע באַזוכער אין מוסולמענישן קלוב. די מענער האָבן דאָרט
אַפן אַרויסגעוויזן זייער העכערקייט איבער די פרויען.

אַריינקומענדיק אינעווייניק, האָט זיך גלייך געוואָרפן אין די
אויגן די צעטיילטקייט אין גרופן. אין איין ווינקל פונעם קלוב
זענען געזעסן ביי אַ צענדליק מענער און שטיל געשמועסט צווישן
זיך און אין אַ צווייט ווינקל האָבן די פרויען זיך געסודעט, גע-
פלאַפלט פאַרשידענע רכילותן, ווי דער שטייגער פון פרויען.

אַ קוק טוענדיק אין זייער זייט האָט אלי גלייך באַמערקט,
אַז איינע פון דער גרופע נעמט נישט קיין אַקטיוון אַנטהיל אין
דעם שמועס.

דאָס איז געווען זשאַרוזשעט, די יינגערע טאַכטער פון אַ סירישן
אימיגראַנט, וועמענס נאַמען איז האווארי מאשקא. ער האָט פאַר-
נומען אַ שליטל-פּאַזיציע אין דער אַרטיקער אַפטיילונג פון דער
נאַפּט-געזעלשאַפּט „אסא“.

זשאַרוזשעט האָט באַמערקט אליין און זייערע בליקן האָבן זיך

אלי כהן

געקרייציקט. מיט אַ לייכטן שאַקל מיטן קאָפּ האָט זי אים באַגריסט און ער האָט איר אָפּגענטפּערט ווי ווייט מעגלעך פּריינטלעך. ער האָט שוין פון פּריער געקענט איר פּאָטער און יענער האָט אים ביי אַ געלעגנהייט געגעבן אַנצוהערן, אַז זיין טאַכטער האָט וועגן אים אַ זייער גוטע מיינונג.

אלי האָט פּאַרשטאַנען די אַנדייטונג, אַז ער וועט זיך נישט אַנטרעפּן אויף קיין שום קעגנערשאַפּט, אייב ער וועט זיך באַ-געגענען מיט זיין טאַכטער, אויך אויסער די ווענט פּונעם אינ-טימען קלוב.

אלי איז נישט געווען איבעראַשט פון דער דאָזיקער אַנדיי-טונג. אין משך פון דער צייט, נישט קיין גאַנצע דריי חדשים, איז אים געלונגען צו ווערן באַליבט צווישן די אימיגראַנטן פון דער סירישער געמיינדע און אַ סך עלטערן, וואָס האָבן נישט געוואָלט. אַז זייערע טעכטער זאָלן חתונה האָבן מיט שפּאַניער, האָבן אין האַרצן זיך געווננטשן צו האָבן אלין פּאַר אַן איידעם, זעענדיק אין אים אַ רייך־ראַסיקן סיריער, וואָס איז דערצו נאָך גוט איינגעאַרדנט.

טראַכטנדיג וואָס ווייטער צו טון האָט אלי מיטאַמאַל דער-הערט הינטער זיך אַ הייזעריקלעך מענעריש קול:
„גוט אַוונט, קאַמעל“.

ער האָט דערפילט דערביי אַ קלאַפּ אויף זיין אַקסל, האָט זיך אויסגעדרייט און דערזען פּאַר זיך דעם קארליקעוואַטן לאטיף אל-זאומי, איינער פון די סטאַבילע איינגייער אין קלוב, אַ בוכ-האַלטער אויף אַ גוטן פּאַסטן און האָט נאָך דערצו אַנגעפירט מיט אַן אַפטיילונג אין דער האַנדלס-געזעלשאַפּט „באַנק עט באַרן“ די גרעסטע האַנדלס-געזעלשאַפּט אין דרום-אַמעריקע.

אלי האָט אים זייער העפלעך געענטפּערט:
„גוטן אַוונט, לאטיף. ווי גייען די געשעפטן?“
דער קליין־געוויקסיקער און פּולבייכיקער לאטיף איז געווען אין אַ גוטער שטימונג:

„פּאַראויס, מיט יעדן טאַג גייען מיר אַלץ מער פּאַראויס. אינשאַלאַ. מיר האָבן דאָ, אין אַרגענטינע 43 מיליאָן פּי. דאָס איז אַ סך, ווי מיינסטו?“
אלי האָט אויסגערופּן מיט התפעלות:

„43 מיליאָן! אויב כ'בין זיך נישט טועה, איז עס דאָך צוויי מאַל אַזויפיל ווי די צאָל איינווינער אין אַרגענטינע.“

אונדזער מענטש אין דמשק

אל־זאומי האָט געשאַקלט מיטן קאַפּ מיט הסכמה און צוֹ נעגעבן:

„אויב מיר רעדן שוין וועגן סטאַטיסטיק, איז אפשר וועט עס דיך אינטערעסירן צו וויסן, אַז אַ זעקסטל פון דעם שטח אין זאָיקן לאַנד דינט אַלס לאַנקעס און פערמעס פאַר פּי־צוכט.“
אלי האָט אָנגעהאַלטן אויפן פנים דעם אויסדרוק פון התפעלות. ער האָט געוויסט, אַז אויב ער וויל זיך איינשאַפן די סימפּאַטיע פון זיין מיטשמועסער, דאַרף ער מאַכן דעם אַנשטעל, אַז ער הערט אים מיטן גרעסטן אינטערעס, אַפילו ווען דאָס איז די סאַמע לאַנג־ווייליקסטע טעמע.

דער כוח פון געלט

אלי איז געווען צווישן די איינצלנע, וואָס האָבן געהאַט געדולד אויסצוהערן אל־זאומיס ציפערן און טרוקענע פאַקטן, מיט וועלכע ער האָט ליב געהאַט זיך צו באַרימען און אַרויסווייזן זיינע קענטענישן. יענער האָט מיט ענטוויאַזם פאַרגעזעצט:
„דאָס איז נאָך נישט אַלץ, 180 טויזנט פאַרמערס פאַרנעמען זיך מיט פּי־צוכט און דאָס פלייש עקספּאָרטירן 788 פּירמעס. דאָס יאָר, למשל, וועט אַרגענטינע עקספּאָרטירן פלייש אויף אַ סומע פון 392 מיליאָן דאָלאַר.“

„צי עקספּאָרטירט אַרגענטינע פלייש אויך קיין סיריע? — האָט אלי געפרעגט סתם אזוי יוצא צו זיין.

„קיין סיריע נאָך נישט — האָט אל־זאומי געענטפערט — אָבער גאַנץ מעגלעך, אַז אינגיכן וועט מען דאַרט אויך עפענען אַ מאַרק. דערווייל עקספּאָרטירן מיר פלייש אין די לענדער פון קאָמוניסטישן בלאַק, פלייש־קאַנסערוון עקספּאָרטירן מיר קיין פאַרטוגאַל, מצרים, ישראל...“

אלי האָט אים איבערגעריסן:

„ישראל? פאַר די ציוניסטן שיקט איר פלייש, אָבער פאַר

אונדזער פאַטערלאַנד נישט?“

דער פאַטריאַטישער טאָן, וואָס איז נעווען אזוי איבערצייגנדיק, האָט אל־זאומין אַריינגעבראַכט אין אַ פאַרלעגנהייט. ער האָט נישט געוויסט ווי אזוי אַרויסצודרייען זיך און אָנעמענדיק אלן פאַרן אַרעם, האָט ער געזאָגט:

אלי כהן

„עך, לאמיר נישט רעדן וועגן קיין געשעפטן... מיר זענען דאך געקומען אהער וויילן זיך, קום, קאמעל“.

אלי האט אויסגעזען. ווי עס וואלט אים שווער געווען צו קומען צו זיך פון פארביטערונג, אבער האט סוף-כל-סוף געלאזט זיך איבערבעטן און געזאגט:

„כ'זוייס... נו, זאגל שוין זיין... לאמיר צוגיין צו דער חברה“.

אין אן אויסגעבעטער שטול איז געזעסן קלאריאן און געלייענט א צייטונג. ער איז געווען אנגעטון אין א גרויען אנצוג. ווען אל-זאמי האט אים באמערקט האט ער זיך האסטיק אנגערופן צו אלין: „כ'האב שיעור נישט פארגעסן, קאמעל, מיר האבן דאך היינט א חשובן גאסט. זעסט דעם, וואס זיצט דארט און ליענט א צייטונג? דאס איז אבדול לאטיף כאשין — דער רעדאקטאר פון „די אראבישע וועלט“, קענסט אים?“

אלי האט נישט פארגעסן צו מאכן אן אויסדרוק פון פארערונג און באוונדערונג און געזאגט:

„איך וואלט אים גערן געוואלט באקענען“.

ביידע זענען צוגעגאנגען צו אים, זיך באגריסט. אל-זאמי האט פארגעשטעלט אלין אלס איינעם פון די רייכע סוחרים אין לאנד, א סירישער בירגער, וואס האט נישט פארגעסן אין זיין פאטערלאנד.

אבדול לאטיף האט זיך אויפגעשטעלט, געדריקט אליס אויס-געשטרעקטע האנט און צו אליס איבעראשונג האט ער ביים פארשטעלן זיך מיטן גאנצן טיטל אלס רעדאקטאר פון דער אראבישער צייטונג „די אראבישע וועלט“ צוגעגעבן:

„כ'האב שוין געהערט וועגן אייך און עס איז מיר אנגענעם אייך צו באקענען“.

אלי האט אים נישט געזשאלעוועט קיין קאמפלימענטן אויפן אראבישן שטייגער, און צווישן די דריי האט זיך אנטוויקלט א לעבעדיקער שמועס. צום ערשט האבן זיי גערעדט וועגן פאליטיק, דער עיקר וועגן דער שפאנונג, וואס האט זיך געשאפן צוליב די רוסישע געווער-ליפערונגען קיין קובא. די פאראייניקטע שטאטן האבן צונויפגערופן דעם פארבאנד פון די אמעריקאנער לענדער אויף א דרינגענדיקער זיצונג און געפאדערט צו טאדלען דעם רעזשים פון האוואנא. כאשין האט געזאגט:

„כ'האב געהערט, אז די אמעריקאנער שלאגן פאר ארגענטינע א ריזיקע טעכנישע און פינאנסיעלע הילף, כדי זיי זאלן אונטער“

אונדזער מענטש אין דמשק

שטיצן קענעדיס דאקטרין".
אלי האט אַרויסגעוויזן באהאוונטקייט און געענטפערט:
"יא, אָבער דאָס שטערט נישט די מאַסן אַרויסצוגיין אין גאַס
און שרייען צו די אַמעריקאַנער, זיי זאָל זיך אָפּטראַגן פון קובאַ.
נעכטן האָב איך געזען אַזאַ מאַסן־דעמאָנסטראַציע פאַר דער
אַמעריקאַנער אַמבאַסאַדע אין בוענאַס איירעס".
כאַשין האָט גערעדט מיט אַ פאַרטראַכטער שטים:
"אָבער נישט געקוקט דערויף מיין איך, אַז דער כוח פון
געלט איז שטאַרקער".
אלי איז געוואָרן איבעראַשט:
"איך האָב נישט געגלויבט, אַז איר טראַכט אויך, ווי מיר
סוחרים, אין קאַטעגאָריעס פון געלט".
כאַשין האָט געשוויגן, בלויז אַ לייכטער איראַנישער שמייכל
האַט געשפילט אין די ווינקלען פון זיין מויל.

געשעפטן און פאליטיק

אַ וויילע האָט געהערשט אַ געשפאַנטע שטילקייט, אל־זאומי
האַט זיך געפילט אומבאַקוועם, האָט זיך אַנטשולדיקט און אַוועק־
געגאַנגען פון זיי. אלי האָט אָבער נישט געוואָלט איבערלאָזן דעם
שמועס אַ נישט פאַרענדיקטן און האָט באַשלאָסן צו באַרירן
אַ טעמע, וואָס זאָל זיין נאָענט צום האַרצן דעם אַראַבישן רע־
דאַקטאָר:

"כ'האָב געלייענט אייער צייטונג, אויסגעצייכנט רעדאַגירט,
אַנציענדיק, אָבער דער פּאָליטישער טאָן, מיין איך, איז אַביסל
צו מילד".

כאַשין האָט, ווייזט אויס, געוואָלט אים אָפּנעבן אַ שטאָך:
"ווי קומט עס צו אַזאַ ביזנעסמאַן ווי איר צו פאַרנעמען זיך
מיט פּאָליטיק?"

אלי האָט זיך געמאַכט נישט פילן דעם שטאָך און גיך
געענטפערט:

"היינטיקע צייטן איז פּאָליטיק אויך ביזנעס. כ'האָב מורא,
אַ ווען, די אַראַבישע וועלט" וואָלט דערשינען אין דמשק, וואָלט
מען אייך באַשולדיקט אין סימפּאַטיעס פאַרן מערב".

אלי כהן

כאשין איז געווען אין פארלעגנהייט און ווי ער וואלט זיך געוואלט פארענטפערן:

„ווייט פון אויג — ווייט פון הארץ. ווען דו געפינסט זיך אין אַ ווייט לאַנד, מוזטו זיך צוגעוויינען צו זיין לעבנסשטייגער און די אויפפאסונגען פון די אַרטיקע מענטשן.“

אלי איז אים נישט געבליבן שולדיק:

„אויב איר האָט שוין אָנגעהויבן מיט אַפּאַריזמען, וועל איך אייך ענטפערן מיט אַפּאַריזמען: געבוירן אַ סיריער — געבליבן אַ סיריער אויפן גאַנצן לעבן. דער וואָס האָט ליב זיין פּאַטערלאַנד, בלייבט אים געטריי אויך אין דער פרעמד.“

„איר זייט גערעכט, קאמעל“ — האָט כאַשין זיך פאַרענטפערט און אויפּמערקזאַם געקוקט אויף קאַמעלן, געמאַטערט זיין מוח צו געפינען אַן ענטפער אויף דער פּראַגע, אויב קאמעל איז אַזאַ באַ- גייסטערטער פּאַטריאַט, וואָס-זשע טוט ער דאָ אין אַרגענטינע? ער וואָלט דאָך געקענט ברענגען אַ סך נוצן דעם אָפּגעשטאַנענעם סיריע, פאַרוואָס וויל ער בעסער מאַכן געשעפטן אין אַ פרעמד לאַנד?

ער וואָלט עס זיכער געפרעגט אלין, אָבער ווייזט אויס, ער האָט מורא געהאַט פאַר אַן אָפּשניט. ער האָט שוין באַוווּזן צו דערקענען אליס שאַרף צינגל.

אלי האָט אַרויסגענומען פון קעשענע זיין טשעק-ביכל פון דער עקספּאַרט־און אימפּאַרט־באַנק אין בוענאָס־איירעס און געוואָלט אויסשרייבן אַ טשעק אַלס אַבאַנענט פון כאַשיןס צייטונג. אָבער אַבדול לאַטיף האָט זיך קאַטעגאָריש אָפּגעזאָגט:

„פון קיין פריינט נעם איך נישט קיין געלט.“

אלי האָט זיך נאָך געפרוווט אַמפּערן מיט אים אָבער לסוף זיך אונטערגעגעבן, צוריק באַהאַלטן אין בוזעם־קעשענע דאָס טשעק־ביכל אין געפרעגט:

„מיט וואָס קען איך אייך אָפּדאַנקען?“

אַבדול לאַטיף האָט אַ שמייכלענדיקער געדרייט זיך די וואַג־ טעס און געענטפערט:

„דערמיט וואָס איר וועט קומען אָפטער אין קלוב אַריין. ס'איז אַ פאַרגעניגן מיט אייך צו כאַפּן אַ שמועס.“

אלי האָט גערן אויסגענוצט די דאָזיקע געלעגנהייט און מינ־ דעסטנס דריי מאַל אין דער וואַך אַריינגעקומען אַהין. זיין רייכע באַהאַוונטקייט אין דער פאַרשידענער טעמאַטיק האָבן אים געמאַכט

אונדזער מענטש אין דמשק

פאר כאַשינס באַליבטסטן מיטשמועסער. דערצו האָט ער נאָך פאַר-
עפנטלעכט עטלעכע ריזיקע אַנאַנסן אין זיין צייטונג און באַצאַלט
דערפאַר הויכע פרייזן. אזוי אַרום איז זייער פריינטשאַפט געוואָרן
מיט יעדן טאָג אַלץ שטאַרקער.

אין איינעם אָן אַוונט, האָט זיך כאַשין געוואַנדן צו אליין
און געזאָגט:

„מאַרגן אין אַוונט קומט פאַר אין אונדזער אַמבאַסאַדע און
אַפיציעלער קבלת־פנים. די פרוי פונעם עקאַנאָמישן אַטאַשע פייערט
איר געבורטסטאָג און איך האָב דעם כבוד אייך איינצולאָדן אַהין“.

אויפן באַנקעט אין דער סירישער אַמבאַסאַדע

די געביידע פון דער סירישער אַמבאַסאַדע געפינט זיך אין
די וויאָמנטאָ-אַלייען, אין דער רייכער געגנט פון דער שטאָט.
ווען די טעקסי האָט זיך פאַרהאַלטן ביים אַריינגאַנג פון צוויי-
שטאַקיקן הויז, וואָס איז געווען אַרומגערינגלט מיט אַ בלומען-
גאַרטן, זענען שוין דאָרט אַלע פענצטער געווען באַלויכטן און
דאָס גערויש האָט דערציילט, אַז די שמחה איז שוין דאָרט אין
פולן גאַנג.

דער זעלנער ביים טויער האָט אויף אליין אָנגעשטעלט אַ
פרעגנדיקן בליק. אליי איז געווען פון די איינצלנע, וואָס זענען גע-
קומען אַליין צו דער מסיבה, אָן אַ באַגלייטערין.

אליי האָט אים דערלאָנגט די איינלאָדונג און דאָס טויער האָט
זיך פאַר אים ברייט געעפנט. מיט אַ זיכערן גאַנג האָט ער
געשפּאַנט איבערן קאָרידאָר אין דער ריכטונג פונעם אויפנעם
זאַל. אינעווייניק האָבן זיך געפונען ביי אַ צוואַנציק פאַרלעך,
געזופט דעם קאָטייל און געשמועסט. אליי האָט גלייך דערקענט
אייניקע פון די אַנפירער פון דער אַראַבישער געמיינדע אין בוענאָס-
איירעס. עס איז דאָרט געווען דער ערשטער סעקרעטאַר פון דער
מצרישער אַמבאַסאַדע און זיין פרוי, אַ באַקאַנטער סירישער אַד-
וואַקאַט, אַ גענעראַל־דירעקטאָר פון אַ דאָרטיקער רייזע-געזעלשאַפט,
וואָס אַרגאַניזירט עסקורסיעס קיין סיריע. געווען נאָך דאָרט
אייניקע, וועלכע אליי האָט נישט געקענט און ער האָט פאַר-
שטאַנען, אַז זיי פאַרנעמען שליסל פּאָזיציעס צווישן די סירישע
אימיגראַנטן אין בוענאָס-איירעס.

אונטער אַ ריזיק בילד, וואָס איז געהאַנגען אויף דער וואַנט,

אלי כהן

איז כאשין געשטאנען פארטיפט אין א שמועס מיט א פרוי, וועלכע איז געווען אַנגעטון אין אַ לאַנג שוואַרץ אַוונט־קלייד. ווען אלי איז צוגעקומען צו זיי, האָט אים כאשין פאַרגעשטעלט פאַר איר אַלס איינער פון די טאַלאַנטירסטע מענטשן אין דער סירישער גע־מיינדע און צו אים האָט ער געזאָגט:

„דאָס איז די פרוי כאמיסא. דאָס ווייב פון אונדזער באַליבטן אַטאַשע“.

אלי האָט זיך לייכט פאַרנויגט, לויט דעם אַראַבישן צערעמאָנ־יאַל און מיט באַזונדערער וואַרעמקייט געדריקט דאָס קליינע הענטל פון דער פרוי.

זי האָט אין אָנהויב געטון אַ שוואַכן שמייכל, לייכט געשאַקלט מיטן קאָפּ אויף אליס ברכות און ענטוואַסטישע וווּנטשן און קאָמ־פלימענטן. אָבער ביסלעכווייז האָט זיך איר שמייכל אויסגע־ברייטערט און שוין פאַרנומען דאָס גאַנצע פנים. זי האָט געזאָגט: „פילט זיך ווי ביי זיך אין שטוב, הער טאַבעט, איר געהערט צו מיינע בעסטע געסט“.

אלי איז צוגעגאַנגען צוב טיש, וואָס איז געווען איבערגעלאָדן מיט פאַרשידנערליי מזרח־מאכלים. איידער ער האָט נאָך באַוווּזן צו צעקייען דעם ערשטן ביס, איז שוין אַשין געשטאַנען נעבן אים און האָט כמעט געפליסטערט:

„איר האָט געמאַכט אַ געוואַלטיקן איינדרוק אויף דעם אַטאַשעס פרוי. זי זאָגט, אַז איר זייט אַ סימפּאַטישער מאַן...“ אלי האָט געשמייכלט:

„זי איז נישט די ערשטע, וואָס זאָגט עס מיר“.

„און נישט די לעצטע“ — האָט כאשין צוגעגעבן.

נאָך אַ וויילע שווייגן האָט ער געזאָגט:

„קומט, וועל איך אייך פאַרשטעלן פאַר אונדזער מיליטערישן אַטאַשע“.

אלי האָט געמורמלט:

„א, איר באַמיט זיך צופיל... ווי וועל איך אייך אַפּדאַנקען?“

די באקאנטשאפט מיטן גענעראל אל־כאפען

דער אַפיציר, מיט אַ פאַרטראַכטן בליק, שאַרפע שטריכן און אַדלער־נאַז, האָט געמוזט אַרויסרופן אינטערעס ביי יעדן און אויך אלי האָט דערפילט אַ געוויסע נייגעריקייט אין זיין אַנבליק..

אונדזער מענטש אין דמשק

ער איז געווען אַנגעטון אין אַ מונדיר פון אַ סירישן גענעראַל, באַצירט מיט אויסצייכענונגען, אַנגעטון אין אַ ווייס אַפיצירן־היטל מיט אַ שוואַרצן דאַשעק, אַלי האָט אַפּגעשאַצט, אַז ער דאַרף אַלט זיין איבער די פּערציק. עס האָט זיך אַרויסגעוויזן שפּעטער, אַז ער האָט נישט געהאַט קיין טעות.

כאַשין האָט דער ערשטער זיך אַנגערופן, גערעדט מיט אַ פייערלעכער, עטוואַס גערירטער שטים:

„הער גענעראַל, דערלויבט פאַרצושטעלן פאַר אייך אַן אמתן סירישן פאַטריאַט, קאַמעל אַמין טאַבעט“.

שוין פון ערשטן שמועס האָט דער גענעראַל געמאַכט אויף אַלין דעם איינדרוק פון אַ מענטש, וואָס האָט נישט ליב קיין סך צו רעדן. זיין פאַרשלאָסן פנים האָט אַפילו קיין שמייכל נישט געטון. זיינע באַוועגונגען זענען געווען האַסטיקע און עדות געזאָגט, אַז ער פילט זיך נישט גוט אויף קאַקטייל־אָונטן און וואַלט בעסער געוואַלט זיך באַווייזן מיט מעשים איידער מיט רייד.

כאַשין האָט ווייטער גערעדט:

„קאַמעל, דאָס איז דער גענעראַל אַמין אל כאַפעז, דער מילי־

טערישער אַטאַשע פון אונדזער אַמבאַסאַדע“.

אַלי האָט געדריקט דעם גענעראַלס פּעסטע האַנט און מיט צערעמאַניאַלער העפלעכקייט געזאָגט:

„עס איז פאַר מיר אַ גרויסער כבוד צו באַקענען אייך, הער גענעראַל“.

אַל כאַפעז האָט אָבער שנעל אַרויסגעצויגן זיין האַנט און האָט נישט באַמיט זיך אַרויסצווייזן אים באַזונדערע פריינטשאַפט. אַלי האָט ביי זיך געטראַכט, אַז ער מוז זיך לסוף אין אים איינבייסן און פאַר יעדן פרייז דערפירן אים, ער זאָל נעמען רעדן. אַלי האָט אין געדאַנק געמאַכט פאַרשידענע פלענער ווי אַזוי ענגער צו מאַכן די פריינטשאַפט מיטן דאָזיקן גענעראַל, ער האָט זיך אַפּגעגעבן אַ חשבון, אַז אַזעלכע פאַרבינדונגען קענען האַבן פאַר אים אַ גרויסע באַדייטונג.

פון דעם וואָס מען האָט אים געלערנט וועגן כאַראַקטער פונעם רעזשים אין דמשק, האָט אַלי כהן געוואוסט, אַז מען דאַרף זיך ערנסט באַציען צו די דיפּלאַמאַטישע פאַרשטייער פון סיריע אין אויסלאַנד. זינט דער ערשטער איבערקערעניש אין מערץ 1949, זענען אין סיריע שוין געהאַט פאַרגעקומען זיבן מיליטערישע איי־בערקערענישן און יעדע פון זיי האָט צוגעשטעלט נייע צענדליקער

אלי כהן

אַמבאַסאַדאָרן, אַטאַשעס און סתם ראַטגעבער אין גאַר דער וועלט. יעדע מיליטערישע קאַסטע, וואָס איז געקומען צו דער מאַכט, האָט באַזייטיקט אַלע פּריערדיקע מענטשן און אַרויסגעשיקט נייע. דאָס איז געווען אַ מיין פאַרכישופּטער קרייז. יעדע גרופּע פון באַזייטיקטע פּירער איז אַרויסגעשיקט געוואָרן אויף דיפּלאַמאַטישע פּאַסטנס קיין אויסלאַנד און נאָכן אָפּדינען דאָרט אַ פאַר יאָר האָבן זיך די מענטשן אומגעקערט און ווידער גענומען שטרעבן צו אַ נייער איבערקערעניש.

פּאַנאַטישער ענטוויאָזם

אַ געהיימער חוש האָט אליין אונטערגעזאָגט, אַז פּריער צו שפּעטער וועט די וועלט קלינגען מיטן נאָמען פונעם דאָזיקן גענעראַל.

פּאַקטיש איז דאָס געווען עפעס מער ווי בלויער חוש. אין די פּרימאַרגן־שעהן פון יענעם טאָג האָט זיך אלי באַגעגנט אויף אַ קורצן שמועס מיט זיין פאַרבינדלער אין בוענאָס־אייֶרעס, אברהם, און ער האָט אים געראַטן צו באַפּריינדן זיך מיט דעם מיליטערישן אַטאַשע פון דער סירישער אַמבאַסאַדע, האָט אים אָפּילו איבערגעגעבן אייניקע פּרטים וועגן דעם פּריוואַטן לעבן פונעם גענעראַל. צווישן אַנדערע האָט ער אים דערציילט, אַז דער מיליטערישער אַטאַשע געהערט צו די אָנפירער פון דער „באַאָט“־פּאַרטיי, אַ קאַסטע, וואָס האָט אָנגעהויבן אַן אונטער־ערדישע אַרבעט קעגן איצטיקן רעזשים אין דמשק.

שמועסנדיק מיט כאַפּעז, האָט אלי געזאָגט:

„כ'האַב געהערט, אַז צווישן די מאַסן אין סיריע ברויזט עס.“
„אַ, יאָ — האָט כאַפּעז ביז געמורמלט אונטער דער נאָז — נאַצער האָט אויסגענוצט די פּאַראייניקונג מיט אונדז נישט צו אונדזער גונסטן און איצט וויל ער אונדז באַהערשן... וואָלט די זאָך געלעגן אין מיין קאַמפּעטענץ, וואָלט איך ליקווידירט די פּאַראייניקונג.“

„גלויבט איר, אַז סיריע וועט זיך קענען אַליין אָן עצה געבן?“

כאַפּעז איז געוואָרן באַרעדעוודיקער:

„נאָך ווי אַזוי. מ'דאַרף קודם כל ענדערן די רעגירונג. אין פאַרלאַמענט אין דמשק זיצן קאַרומפּירטע און דעמאָראַליזירטע

אונדזער מענטש אין דמשק

מענטשן... כ'זאג עס אייך מיט דער פולער פאַראנטוואַרטלעכקייט. זיי האָבן זיך געלאָזט פאַרפירן פון נאַצערס פוסטע פראָזן. „אַבער, הער גענעראַל, אויב כ'בין זיך נישט טועה, איז דאָך די באַאַט־פאַרטיי געווען פאַרן פאַראייניקן זיך מיט נאַצערן. אלי האָט באַמערקט ווי דעם גענעראַלס פנים האָט זיך גע־ענדערט און אַנגענומען אַן אויסדרוק פון איבעראַשונג: „דער באַאַט? — האָט ער זיך געוונדערט — וואָס עפעס זייט איר פלוצים אַרויסגעקומען מיטן באַאַט?“ אלי האָט אויך געמאַכט דעם אַנשטעל ווי ער וואָלט זיך געוונדערט:

„אַ, איר ווייסט עס נישט, הער גענעראַל? אַלע רעדן דאָך וועגן דעם, אַז איר זייט איינער פון די אַנפירער פון דער פאַרטיי, וואָס וועט מאַכן אַ סוף צו דער נידערלאַגע, אין וועל־כער סיריע געפינט זיך איצט. מ'זאָגט, אַז איר זייט דער, וואָס גיט גרויסע האַפענונגען אויף צו ענדערן די לאַגע. מיינט נישט, אַז מיר דאָ אינטערעסירן זיך נישט מיטן גורל פון אונדזער פאַ־טערלאַנד, איר, גלויבן מיר, וועט רייניקן די שטיקנדיקע אַט־מאַספער.“

אליס רייד האָט געטראַפן אין פינטל. כאַפעזס פנים האָט אויפגעלויכטן. עס איז נאָך אַלץ געווען פאַר אים אומגלויבליך, אַז מען ווייסט שוין וועגן זיין אַנגעהעריקייט צו דער פאַרטיי, וואָס ווערט נאָך דערווייל גערודפֿט אין סיריע. אַבער אליס רייד וועגן די האַפענונגען, וואָס מען לייגט אויף אים, האָבן געקלונגען אַזוי איבערצייגנדיק און געגלעט דעם גענעראַלס אויער, אַז ער האָט נישט געפרוּווט אַפילו אַ פאַרשטון פּונוואַנען די ידיעה שטאַמט.

ער האָט איצט גערעדט מיט פאַנאַטישן ענטוואַזם: „פון אייער מויל, קאַמעל, אין אַלאַס אויערן... לאַמיר אַרויפ־גיין אין מיין קאַבינעט. דאָרט וועט אונדז קיינער נישט שטערן און מיר וועלן קענען רואיק שמועסן.“

דער כוח פון א קאמפלימענט

אלי האָט קוים איינגעהאַלטן דעם טריאומף־אויסגעשריי. אויף אַזא גיכן נצחון האָט ער זיך אַליין נישט געריכט און איז געווען צופרידן, וואָס ער האָט אַזוי געלונגען געצילט זיין ערשטן קלאַפּ.

אלי כהן

אין געדאנק האט ער זיך געחזרט, אז מען דארף שטענדיק גע-
דענקען דעם כוח פון א קאמפלימענט, וואס ווערט געמאכט אין
דער ריכטיקער צייט, מיט די צוגעפאסטע ווערטער. אט האט ער
פאר זיך אזא פארהארטעוועטן און ברוטאלן גענעראל און ווי
לייכט ער האט זיך געלאזט כאפן אויף דער ווענדקע פון
א געשליפן צינגל.

אל-כאפעזס קאבינעט, אויפן צווייטן שטאק פון דער אמבאסאדע,
איז געווען איינפאך מעבלירט. אויפן טונקעלן שרייבטיש איז
געשטאנען א טעלעפאן, אן איינגערעמט בילד פון צוויי שמיכלעך-
דיקע קינדער, א טעקע פון שווארצן לעדער און אין ארדענונג
סארטירטע פאפירן.

אין א ווינקל פון זיין קאבינעט איז געשטאנען א פייער-קאסע,
אין וועלכער עס זענען מסתמא געלעגן געהיימע דאקומענטן.
אלי האט געכאפט אויף איר א בליק און אן אומעטיקער געדאנק
איז דורכגעלאפן זיין מוח, ווי גוט וואלט געווען אויסצוקריגן
די פאפירלעך פון דער דאזיקער שטאלענער קאסע.
אין א צווייטן ווינקל איז געשטאנען א וואזע מיט א שטער-
כיקן קאקטוס. קעגנאיבער דעם שרייבטיש איז געשטאנען א
לעדער-אויסגעבעטע סאפע מיט צוויי ברייטע שטולן.

די אלעווימישע רעליגיע

אלי כהן האט זיך אוועקגעזעצט אויף א שטול, געקוקט ווי
כאפעז עפנט אויף א טירל פון זיין שרייבטיש און נעמט פון
דארט ארויס א פלעשל וויסקי מיט צוויי גלעזלעך, האט זיך אנגע-
גאסן איינס און דאס צווייטע דערלאנגט אלין, זאגנדיק דערביי
מיט א ברייטן שמיכל אויפן פנים:

„איר האלט מיך אודאי פאר א כופר, אבער איך בין נישט
קיין מוסולמענער. איך געהער צו די אלעוויטן און די רעליגיע
דערלויבט אונדז טרינקען וויפל עס גלוסט זיך... ווילט איר
אויסטרינקען מיט מיר?“

אלי האט זייער העפלעך אפגעזאגט:

„א דאנק... איך טרינק נישט.“

כאפעז איז נישט געווען צודרינגלעך, האט אליין אויסגע-
טרונקען און אונטערגעכאפט אליס ווונטש פארן זיג פון „באאט“.
אלי האט גלייך צוגעגעבן:

אונדזער מענטש אין דמשק

„כ'שטעל זיך נישט פאַר קיין פריי סיריע אָן דער הערשאַפט פון באַאַט“.

אלי האָט באַשלאָסן צו שענקען מער אויפּמערקזאַמקייט כאַפּעזס אַנגעהעריקייט צו די אַלעוויטן:

„אויב כ'האַב נישט קיין טעות, זענען די אַלעוויטן די סאַמע עלטסטע עדה אין סיריע, נאָך פאַר די דרוזן און מוסולמענער“.

„ריכטיק — האָט אל-כאַפּעז באַשטעטיקט — אונדזער עדה האָט אַ לאַנגע געשיכטע זיינטער זיך. מ'זאָגט, אַז זי הויבט זיך אָן פון די כנענים, האָט דורכגעמאַכט אַ סך שחיתות, אויפשטאַנדן און בונטן. געווען אַבער אויך שיינע תקופות, ווי למשל, אין די צייטן פון פראַנצויזישן מאַנדאַט. דעמאָלט האָבן מיר געהאַט פולע אויטאָנאָמיע“.

אלי האָט אַלץ נישט אַפּגעלאָזט:

„און אייער רעליגיע דערלויבט אייך טאַקע צו טרינקען שאַר-
פע געטראַנקען?“

אל-כאַפּעז האָט זיך צעלאָכט:

„אַ, די אַלעוויטישע רעליגיע איז זייער אַ קאַמפּליצירטער ענין. זעלטן ווער עס קען גוט די רעליגיע, בלויז געצייילטע אַלטע לייט קענען זי גרינטלעך. און מעגלעך, אַז דערפאַר ווילן בעסער די יונגע זיך אויפפירן מער וועלטלעך. איך האַלט זיך פאַר אַ יונגן און טראַדיציע איז אָן ענין פאַר זקנים“.

אלי האָט געפרוּווט שפּילן אויף אַ פּילבאַרער סטרונע:

„באַליידיקט עס נישט די פאַטריאַטישע געפילן? איז עס אין

איינקלאַנג מיטן קאַראַן?“

אל-כאַפּעז האָט זיך געכאַפּט:

„חלילה, מען דאַרף נישט מישן די רעליגיע מיט דער מדינה.

מיר זענען וועלטלעכע נאַציאָנאַליסטן. מיר, כ'מיינ די מיטגלידער

פון באַאַט, שטרעבן אַריינצוברענגען מער פאַרשריט אין דער

אַראַבישער וועלט. מיר זענען פאַר רעפּאַרמירן און קעגן רעליגיעזע

אַדער פּריוואַטע אינטערעסן, וואָס שטערן דעם פאַרשריט“.

„דאַס קלינגט אַ ביסל קאַמוניסטיש — האָט אלי באַמערקט —

מיינט איר נישט אַזוי?“

דער גענעראַל האָט באַקומען אָן ערנסט פנים, ווי ער וואַלט

געהאַלטן, אַז ער דאַרף פאַרטיידיקן די פּרינציפּן פון זיין פאַרטיי:

„חס וחלילה. די טעאָריעס פון קאַרל מאַרקס זענען באַזירט

אויף מאַטעריאַליזם, אָן מענטשלעכע און גייסטיקע ווערטן, אָן

אלי כהן

נאציאנאלן געוויסן... לויט מאַרקסן זענען פעלקער נישט מער ווי גרויסע משפחות, וואָס יעדע האָט אירע עקאָנאָמישע אינטערעסן. די אַראַבישע פעלקער קענען זיך אָבער נישט באַנגוגענען מיט די דאָזיקע אידײַען. די וועלט־אַנשוואַונג פון באַאַט איז באַזירט אויף סאָציאַליזם, וואָס איז דורכגעדרונגען מיט נאָציאָנאַליזם און מיטן אָנערקענען דעם שעפּערישן גייסט פון אַראַבישן מענטש״.

אלי כהן האָט אויסגעצייכנט געוואָסן, אַז די דאָזיקע אַלע לאַזונגען האָבן גאַרנישט קיין שייכות מיט מעשים. דער תּהוֹם צווישן דער פּלאַטפּאָרם פון דער פּאַרטיי פאַרן דערגיין צו דער מאַכט און נאָכן שטיין ביים רודער, איז אַ ריזיקער. ער האָט אָבער נישט געוואָלט דיסקוטירן מיטן גענעראַל. זיין ציל איז געווען אָנצובינדן מיט אים אַ וואָס ענגערן קאָנטאַקט.

ער האָט גוט געקענט די פּסיכאָלאָגיע פון די אַראַבער און געוואָסן, אַז אויך דער גענעראַל איז נישט באַפּרייט פונעם דאָזיקן נאָציאָנאַלן שטרייך, אַ דאַנק וועלכן מען קען געווינען זיין האַרץ. ער איז גרייט צו גיין אין פייער אַריין פאַר אַ מענטש, פאַר וועלכן ער קען זיך אויסגיטן זיין ביטער האַרץ אין מאַמענט, ווען עס עפנט זיך אַפילו אויף אַ קורצער צייט.

אלי האָט שוין דעמאָלט גוט געקענט די געשיכטע פון דער באַאַט־פּאַרטיי און האָט פאַרשטאַנען, ווי אַזוי צו שטעלן די פּראָגן, אַז זיי זאָלן אָנרעגן כאַפּעזן צו ענטפּערן אויף זיי באַ־ריכות, ווי יעדער אַקטיוויסט פון דער אַראַבישער פּאַרטיי, האָט אויך אל־כאַפּעז געמוזט זיין זייער פּילבאַר לגבי אַלעם, וואָס רירט אָן די פּאָזיציע און די געשיכטע פון דער פּאַרטיי, וועלכע ער האָט געהאַלטן פאַר די רומרייכסטע אויפן מיטעלן מזרח. אלי האָט געזאָגט:

„איר, ה' גענעראַל, זאָגט, אַז דער באַאַט וועט אינגיכן קומען צו דער מאַכט. ווי אַזוי שטעלט איר עס זיך פאַר? זי עקזיסטירט דאָך ערשט אַ קורצע צייט און האָט נאָך נישט קיין סך מיט־גלידער״.

אל כאַפּעז האָט אים נישט געלאָזט וואַרטן אויף קיין ענטפּער און ער האָט גיך גערעדט:

„טייערער פּריינט, איר האָט אַ גרויסן טעות. זינט דעם יאָר 1942, ווען מישעל אַפּלאַג איז אַוועק פון זיין פּעדאַגאָגישער אַרבעט און געוואָרן אַן אַגיטאַטאָר, איז באַאַט פּאַקטיש געוואָרן אַ גרויסע פּאַרטיי. אפּשר נישט אַזוי גרויס ווי שטאַרק, אַקטיוו און דינאַמיש.

אונדזער מענטש אין דמשק

אין יאר 1947, ווען די פראנצויזן זענען ארויס פון סיריע, האט די פארטיי געציילט איבער 1.000 מיטגלידער, די בעסטע מענטשן אין סיריע.

אלי האט נאך געפרוהט בארירן דעם דורכפאל אין פאלעסטינע אין יאר 1948, אבער כאפעז האט עס פארענטפערט מיט דער געזעלשאפטלעכער סטרוקטור אין די אראבישע לענדער, מאנגל אין אייניקייט, קאנפליקטן, וואס דערלאזן נישט די אראבער אויס-נוצן זייער מעכטיקן פאטענציאל. ער האט אליין איבערגעגעבן אויך דעם איצטיקן מצב פון דער פארטיי.

„מיר האבן איצט 50 טויזנט מיטגלידער, וואס זענען ארגאניזירט אין אכט פערזאנליכע קעמערלעך און זענען צעווארפן איבער אלע אראבישע לענדער. מיר קאנען זיין נאך אמאל אזוי גרויס, אבער מיר זענען זייער פארזיכטיק ביים צונעמען מיטגלידער. מיר היטן זיך פאר שוויצערס, אוואנטוריסטן, ליידיקייטער אדער אגענטן פונעם שונא“.

כוח פון נאטארגיע

אלי האט ארויסגענומען פון קעשענע א פעקל פאפיראסן, דערלאנגט דעם גענעראל און נאכדעם פאר זיך אליין אנגעצונדן און איינגעאטעמט פולע לונגען, דאס האט אים דערלויבט צו כאפן דעם געדאנק פאר ווייטערדיקע פראגן:

„זאגט מיר, ה' גענעראל, וואס פאר אן אויסזיכטן האט מען צו ווערן אנגענומען אלס מיטגליד אין דער פארטיי?“
„מיינט איר דען אומצוקערן זיך קיין סיריע?“ — האט אל כאפעז געפרעגט.

אלי האט אויף אים אנגעשטעלט א פארטראכטן בליק און געשוויגן. באלד האט ער זיין בליק אנגעשטעלט ערגעץ אויף א פונקט אין חלל פונעם צימער. ענדלעך האט ער זיך אנגערופן:

„איר ווייסט, ה' גענעראל, טיילמאל כאפט אייך אן אזא בענקשאפט. כאטש א קוק צו טאן נאכאמאל אויפן פאטערלאנד, באזוכן דאס הויז ווו מען האט געווינט, דורכגיין די גאסן, אין וועלכע מען האט זיך געשפילט, דערמאנען זיך די ווונדערלעכע קינדהייט... עס ווערט דעמאלט שווער צו לעבן דא אפילו אין די בעסטע באדינגונגען. דא בין איך, ביי מיין גאנצער רייכקייט, א פרעמדער“.

אלי כהן

דעם גענעראלס פנים איז געווען אומבאוועגלעך און ער איז געבליבן קאלט און אפיציעל. עס האט אויסגעזען ווי אליס רירנדיקע נאסטאלגיע האט אויף לגמרי נישט געווירקט. ער האט גערעדט מיט א טרוקענער שטים:

„דער סטאטוט פון דער פארטיי שטעלט פעסט, אז אלס מיטגליד קען מען ווערן אנגענומען נאך א מינימום פון צוויי יאר קאנדידאטור, אין וועלכע ער דארף דורכגיין די עקזאמענס פון ערלעכקייט, פון ערלעכן שטרעבן צום ציל. אבער אויב איר וועט דווקא וועלן, קענט איר אויסנוצן מיין פריינטשאפט און זיך איינשפארן די צוויי יאר קאנדידאטור.“

אליס פנים האט געשטראלט פון דאנקבארקייט:
„איך וועל אייך, ה' גענעראל, זיין זייער דאנקבאר.“
ער האט זיך אויפגעשטעלט און ווארעם געדריקט אל כאפעוס אויסגעשטרעקטע האנט, זאגנדיק דערביי:

„איך האף, ה' גענעראל, אז מיר וועלן זיך אינגיכן ווידער זען.“
דער גענעראל האט שטייף, אבער מיט א ווארעמער נאטע אין זיין שטים, געזאגט:
„אן שום צווייפל, איך וועל אייך געדענקען צום גוטן.“

נזירות פון א פרומען מוסולמענער

דאס איז געווען ביים סוף פון יאר 1961, ווען אלי איז ארויסגעשיקט געווארן אינעם לייבן-גורב, ווו ער האט נישט געקענט האפן אויף קיין שום הילף און איז געווען אויסגעשטעלט נאר אויף זיך אליין, אויף זיין אייגענער פלינקייט און פעאיקייט ארויסצודרייען זיך פון די געפערלעכסטע סיטואציעס.

פארן ארויפגיין אויפן עראפלאן, וואס האט אלין געפירט פון לוד קיין מינכען, דייטשלאנד, האט ער זיך ווידער אמאל געטראפן מיט זלמנען, וועלכער האט אים געגעבן גענויע אינסטרוקציעס אויפן ווייטערדיקן וועג:

„דער ראזיא-אפאראט געפינט זיך ביי זעלינגערן, מיט וועלכן דו וועסט זיך טרעפן אין מינכען. ער וועט אים דיר איבערגעבן צוזאמען מיט די דאקומענטן אויף דיין פאלשן נאמען. ווען דו וועסט אנקומען קיין דמשק, וועט זיך מיט דיר פארבינדן עמעץ פון סירישן ראדיא, אויך אזא „אימיגראנט“ ווי דו, אבער דו דארפטסט

אונזער מענטש אין דמשק

צו אים נישט האָבן צופיל צוטרוי, נישט זוכן אים. זיין אויפגאַבע איז צו געפינען דיך און אָנצובינדן מיט דיר אַ קאַנטאַקט". איבער אלס פנים האָט דורכגעשוועבט אַ טונקעלער וואַלקן. זלמן האָט עס באַמערקט און געזאָגט:
"פאַרגעס נישט, אַז אויך דאָרט וועסטו נישט זיין אַליין. מיר זענען מיט דיר, אויף דעם זעלבן שיפל, און מיר פאַרגעסן נישט אין דיר אויף קיין איין מינוט".

גלייך ווי דער עראַפלאַן האָט געלאַנדעט אויפן פלי-פלאַץ אין מינכען, האָט שוין דאָרט זעלינגער געוואָרט און אַזוי ווי אלי איז אַריינגעקומען אינעם פאַסאַזשיר-זאַל איז ער צוגעגאַנגען און זיך באַגריסט מיט אים, געפרעגט ווי ער פילט זיך. אלי האָט געענטפערט:

"אויסגעצייכנט, ס'איז מיר שוין נמאס די כסדרדיקע געשפאַנט-קייט... איך וואָלט שוין געוואָלט טאָן עפעס אויף אַן אמת".
זעלינגער האָט געשמייכלט. ער האָט אַרויסגענומען אַ שאַכטל שמעקעדיקע פאַפיראַסן און דערלאַנגט אלין, וועלכער האָט אָבער זיך העפלעך אָפגעזאָגט. זעלינגער האָט אים געפרעגט:
"דווקא איצט, אין אַזאַ שפאַנונג האָט איר אויפגעהערט צו רויכערן?"

"איך מוז זיך צוגעוויינען צו אַ ביסל נזירות... איר פאַרגעסט, אַז איך בין אַ מוסולמענער און טאָר נישט קיין סך רויכערן און נישט טרינקען".

זעלינגער האָט איראַניש געשמייכלט:
"אויב אַזוי, וועל איך זיך דערלויבן איינצולאָדן אייך אין רעסטאָראַן אויף דער צווייטער זייט גאַס... איך, למשל, וואָלט אַוועקגעגאַנגען פון דער אַרבעט, ווען איך וואָלט געדאַרפט אויפ-הערן טרינקען אָדער רויכערן. וואָס נאָך האָט אַ מענטש אויף דער וועלט הויך די צוויי הנאות?"

א „מינימום" פון א מיליאנער

אין דעם קאַפּע-הויז, נישט ווייט פונעם פלי-פלאַץ האָבן זיי זיך אַוועקגעזעצט אין אַ פאַרשאַטנט ווינקל און זעלינגער האָט אים גענומען איבערגעבן די לעצטע אינסטרקציעס:
"אין דער דאָזיקער טעקע וועט איר האָבן אַלץ וואָס איז אייך

אלי כהן

נויטיק. איר האָט דאָ די מאָדערנסטע אויסשטאַטונג פֿאַר אַ שפּיאָן : פּאַפּיר, אויף וועלכן מען שרייבט מיט אומזעבאַרער טינט ; אַ קלייַ-נעם טראַנזיסטאָר מיט אַ זענדער, און עלעקטרישן ראַזיר־אַפּאַראַט, אין וועלכן עס איז פּאַראַן אַן אַנטענע ; דינאַמיט־פינגער ליגן איז דעם שטיקל זייף. איר האָט אויך דאָרט ציאַניד־טאַבלעטן אויפן פֿאַל פון זעלבסטמאָרד."

ביי די לעצטע ווערטער האָט זעלינגער אָנגעשטעלט אויף אים זיין בליק, געוואַלט זען זיין רעאַקציע. אלי האָט פּאַרשטאַנען, וואָס יענער דערוואָרט פון אים צו הערן און האָט געזאָגט :

"כווייס... ווען עס וועט שוין נישט זיין קיין שום אויסוועג."

זעלינגער האָט פּאַרמאַכט די אויגן און אלי האָט קוים באַמערקט זיין לייכטן שאַקל מיטן קאַפּ. נאָך אַ וויילע שווייגן, האָט ער זיך אָנגערופּן :

"בעסער נישט טראַכטן וועגן דעם. אין דאָזיקן מאַמענט דאַרפן מיר טראַכטן ווי אַזוי דורכצופירן די אַלע זאַכן דורך דער סירישער גרענעץ, וואָס איז לעצטנס געוואָרן איינע פון די פּילבאַרסטע גרענעצן אין דער וועלט. די איינציקע מעגלעכקייט איז דורכצופירן עס דורך לבנון, אָבער דאָס איז אויך נישט לייכט."

ווידער איז אַריינגעטראָטן אַ שטילשווייגן. זעלינגער איז געווען פּאַרטיפּט אין זיינע געדאַנקען. באַלד אָבער האָבן זיך פייערלעך צעצונדן אין זיינע אויגן. ער האָט געזאָגט :

"איר פּאַרט ארויס פונדאנען מיטן „אירפראנס"־עראַפּלאַן קיין רוים. פון דאָרט וועט איר פּאַרן קיין גענואַ מיט דער באַן, זיך איינשאַפן אַ שיפּס־קאַרטע און פּאַרן מיט דער שיף „אסטאריע", וואָס גייט אַרויס קיין ביירוט דעם 5־טן יאַנואַר. אויף דער שיף וועט זיך מיט אייך פּאַרבינדן אַ סירישער אַראַבער, אַ רייזנדער און אַ סוחר, אַזוי ווי איר.. ער וועט אייך דורכפירן די גרענעץ. דאָס איז ביי אים נישט דאָס ערשטע מאַל און מען קען זיך אויף אים פּאַרלאָזן."

אלי איז געווען אומגעדולדיק :

"אָבער ביז צום אָפּפּאַרן האָב איך נאָך 4 טעג."

"אין אייראָפע זענען די טעג אַ סך קירצער, ווי אויפן מיטעלן מזרח. הויך דעם דאַרפט איר דערליידיקן געוויסע פּאַרמאַליטעטן. איך מיינ, אַז איר וועט דאַרפן פּאַרן פריער קיין ציריך וווּ מען וועט אייך דערליידיקן די וויזעס קיין סיריע און איטאַליע. דער

אונדזער מענטש אין דמשק

ארגענטינער פאספארט וועט אייך נישט מאכן קיין שום שווע-
ריקייטן... פארשטייט זיך, אז איר קענט עפענען אייך א באזונדערע
קאנטע אין דער שוויצארישער באַנק. ביי דער געלעגנהייט קענט
איר זיך באַקענען מיט אייער קאנטא אין דער באַנק. כדי צו
וויסן אויף וויפל איר קענט זיך דערלויבן... נעמט זיך נישט איבער
מיט דער גרויס פון דער סומע, באזונדערס, אויב איר וועט זיך
שטארק נויטיקן, וועט אייך גאַרנישט פעלן. עמעץ, וועלכן איר
דאַרפט אַפילו נישט קענען, וועט שוין זאָרגן, אז אויף אייער
קאנטא זאל זיך שטענדיק געפינען אַ מינימום".

אלי האָט נישט געקענט איינהאַלטן זיין געלעכטער:

"א מינימום?..."

זעלינגערס שמייכל האָט איצט אויסגעזען גענוג כיטרע:

"יא, אַ מינימום, מיט וועלכן יעדער וואָלט זיך געקענט באַ-

רימען אַלס גרויסער מיליאָנער".

אלי איז אַוועק צוריק צום פלי-פלאַץ, געקויפט אַ בילעט און
אַפגעפלוין גלייך קיין ציריך. אייראַפע האָט אים נישט גערייצט.
ער האָט אין גאַנץ אייראַפע געזען נישט מער ווי אַ מיטל, אַ קאַ-
מוניקאַציע-וועג צו זיין אמתן ציל. ער האָט זיך אינגאַנצן נישט
איבערגענומען מיט דער נייער לאַנדשאַפט. אַלע זיינע געדאַנקען
זענען געווען פאַרנומען מיט זיינע נייע אויפגאַבן, וועלכע ער
האָט אַפגעשאַצט אין דער גאַנצער וויכטיקייט.

אויף דער שיף קיין ביירוט

"אסטאריא" איז געווען אַן איינפאַכע פאַלקס-שיף. דער רוב
פון די פאסאזשירן איז באשטאַנען פון נידעריקערן קלאַס, קליינע
סוחרים, וואָס זענען געפאַרן קיין ביירוט אַדער קיין דמשק דורך
ביירוט, מיט אויסזיכטן אויף קלענערע געשעפטן, ווען אלי איז
ארויף אויף דער שיף און דערזען פאַר זיך מערסטנס אראבישע
פאסאזשירן, האָט ער זיך דערפילט ווי אַ פיש אין וואַסער. די שפראַך
און די מנהגים זענען אים געווען באקאַנט און די מענטשן — לייכט
צום דערזען זיך און דעראַבערן פאַר זיינע צילן.
ער האָט אייגנטלעך נישט געהאַט קיין שום זאָרגן, בלויז דאָס
דערקענען לויט די געזיכט-שטריכן דעם פארבינדלעך...
דורכן קאפיטאַן פון דער שיף איז ער אויפגענומען געוואָרן

אלי כהן

זייער פריינטלעך, ווייזט אויס, אז עס האָט אים עמעץ געזאָגט אויפן אויער, אז דאָס איז א רייכער און ברייט־האַרציקער דמשקער סוחר. אלי איז ארויף אויפן צענטראלן דעק, אוועקגעשטעלט זיך ביי דעם אייזערנעם פארענטש און אַרויסגעקוקט אויף די ים־כוואליעס, וואָס האָבן זיך אָנגעקלאַפט ביים באָרט פון דער שיף. עס איז געווען נאכט, דער זון־אונטערגאנג איז דאָ געווען א פרעכטיקער און ווען די לבנה האָט גענומען שיינען, האָט ארום געהערשט א ראָ־מאנטישע שטימונג...

אין שוין פון דער לבנה האָט אלי דערזען נעבן זיך א געשטאַלט, וואָס איז געשטאַנען איבערגעבויגן איבערן פאַרענטש, ווי פאַרקוקט אין די כוואליעס, אָבער מיטאמאָל האָט ער דערהערט זיין שטילע שטים: „קאמעל? — האָט דער מאַן פאַרזיכטיק איבערגעפרעגט. אלי האָט באשטעטיקט מיט א שטילן ברום און שאַקל מיטן קאַפּ. יענער האָט אים פונקט אַזוי שטיל געזאָגט: „קום נאָך מיר“.

אלי האָט אַזוי געטאָן, איז אים נאָכגעגאַנגען אין זיין קאַיוטע, ערשטע קלאַס. דאָרט האָט ער זיך פאַר אים פאַרגעשטעלט, דערלאנגענדיק אים די האנט:

„מיין נאָמען איז מאזשאט שייך אל־אראד“.
ער האָט דערביי ארויסגענומען א פעקל פאפיראַסן און מכבד געווען אליין. דאָס איז געווען א שמעקעדיקער מצרישער פאפיראַס. אלי האָט הנאהדיק געשמייכלט און געזאָגט:
„איך מיין, אַז איר וויסט אַלץ וועגן מיר“.

„אַלץ איז נישט מעגלעך צו וויסן. מיר האָט מען געזאָגט, אז איך דאַרף אייך העלפן דורכגיין די סירישע גרענעץ. איך טו עס, ווייל איך האָב נישט איבעריק ליב די גרענעץ־וועכטער און באזונדער דערס די שפּיצן פון סירישן מיליטער. ווי מיינט איר, זענען זיי אייך סימפאטיש?“

אלי האָט אויסמיידנדיק געענטפערט:
„איך ווייסט... אפשר וועלן זיי שוין נישט זיין ווען מיר וועלן אהינקומען“.

אואנטוריטיש ברוט

מאזשאט האָט אליין געקלאַפט איבערן אקסל, מודה געווען, אז מען האָט אים באַזאַלט דערפאַר, אָבער נישט אַלץ טוט ער פאַר

אונדזער מענטש אין דמשק

געלט. עס טרעפט, אז ער האָט זיין אייגענע מיינונג וועגן געוויסע זאַכן און דעמאָלט טוט ער ווי אים געפעלט...

אלי האָט אים געבעטן, ער זאל אים דערציילן וועגן זיך, גער מאכט אים א קאָמפּלימענט, אז ער האָט געהערט וועגן אים, ווי וועגן א פּעאיקן סוחר, אָן ענערגישער געשעפטס-מאַן. מאזשאד האָט עניוּותדיק אראָפּגעלאָזט די אויגן:

„מען דאַרף נישט איבערטרייבן, מיין הער. איך האָב געמאכט אַ געוויסע קאַריערע, אָבער נישט קיין באַזונדערס וויכטיקע. איר פאַרשטייט, אין דמשק קען מען מיך אלס גוטן סוחר, מענטשן זען נען מיך מקנא. אויך די מאכט האָט נישט באַזונדערס גערן זעלב-שטענדיקע מענטשן... אין דער צייט פון דער צווייטער וועלט-מלחמה בין איך מערסטנס געווען אין דייטשלאַנד. איך בין געווען א צושטעלער פון סחורות, געקויפט מיליטערישע אויסשטאַטונג און געמאכט גוטע געשעפטן מיט די נאַצישע מיניסטעריוּמס. איך האָב גאַרנישט געהאַט קעגן זיי. מיר איז אפילו געווען סימפּאַטיש ווי אזוי זיי האָבן ליקווידירט די יידן. איך אליין קען קיינעם נישט טאָן קיין שלעכטס, נישט קיין ייד און נישט קיין אַראַבער. איך האָב אפילו א יידישע פרוי פון דמשק... אדאַנק איר טאַקע האָב איך עס באַקומען די סירישע בירגערשאַפט.“

אלי האָט געשאַקלט מיטן קאַפּ, געמאכט דעם אָנשטעל, אז דאָס איז אים זייער סימפּאַטיש און געפרעגט:

„און נאָך דער מלחמה?“

„נאָך דער מלחמה איז געווען אביסל שווער. איר פאַרשטייט דאָך, ביז אַלץ אַרגאַניזירט זיך, מען שטעלט איין אָרדענונג אין דער וועלט און מענטשן הערן אויף ליב צו האָבן אוואַנטוריטיטישע געשעפטן... צו שפעט בין איך געקומען צום אויספיר, אז איך בין א מענטש, וואָס בין מצליח דווקא אין שווערע צייטן, בעת מלחמות, איבערקערענישן און אַנדערע אַזעלכע שטורמישע צייטן, וואָס ציען זיך לאַנג... ווען עס איז אויסגעבראַכן די מלחמה אין קאַרעאַ, האָב איך אין אונ'אָ געזוכט פּראָטעקציע ווי אזוי צו פאַרן אהין, אָבער עס איז מיר נישט געגאַנגען. בין איך דערפאַר געפאַרן קיין אר-גענטינע און דאָרט אָנגעהויבן צו מאַכן געשעפטן. ער, דאָרט קען מען מאַכן א משוגע לעבן. איך האָב דאָרט געטראָפן א סך באַקאַנטע פון דער מלחמה-צייט. דאָרט טרעפט מען צענדליקער אגענטן פון אַלע נאַציאָנאַליטעטן.“

ווער נאָר עס האָט דעם קאַפּ אויפן קאַרק, קען זיכער

אלי כהן

זיך דארטן גוט איינגארדענען. דארט טאקע איז מען געקומען צו מיר, געבעטן מיר, איך זאל אייך העלפן אריבערגיין די גרענעץ". אלי האָט געפרעגט, כדי צו ציען ווייטער דעם שמועס:

"וואָס וועט זיין, אויב מען וועט אייך אמאָל כאַפֿן?"

מאזשאד האָט זיך א קראַץ געטאַן אין קאַפּ, אויסגעזען ווי ער וואַלט זיך פֿאַרטראַכט און מיט א מעלאַנכאָלישער שטימ געזאָגט: "איך האָב וועגן דעם גאַרנישט געטראַכט... ווייזט אויס, אז עפעס איז פאראן ביי מיר אין בלוט, וואָס מאַכט פון מיר אַן אוואַנ-טוריסט, א טיפּ, וואָס לעבט בלויז מיטן היינט. און וואָס עס וועט זיין מאַרגן — אינשאללאַ".

מאזשאדס דערציילן האָט אלין פֿאַרכאַפט און ער האָט נישט געפילט, ווי דער פּאַפּיראַס איז פֿאַרלאָשן געוואָרן. זיי זענען נאָך א לאַנגע צייט געזעסן און גערעדט. ביים געזעגענען זיך האָט מאַזשאד געזאָגט:

"בעסער מיר זאָלן זיך נישט צופיל באַגעגענען ביז מיר וועלן אַנקומען אויפן פֿאַרט אין ביירוט. איר קענט זיך אויף מיר פֿאַרלאָזן, איך וועל שוין זאָרגן פֿאַר אייך די גאַנצע צייט ביז מיר וועלן זיין אין דמשק".

א טוריסט אין לבנון

ענדלעך זענען זיי אַנגעקומען אין ביירוט, די שיף האָט פֿאַר-אַנקערט און מען האָט זי צוגעבונדן צום פּעראַן. די פּאַסאזשירן האָבן אַנגעהויבן אַראָפּצוגיין. אויפן פּראָנט פון דער געביידע, ווו עס האָט זיך געפונען דער צאָל-אַמט, איז געהאַנגען א גרויסער טראַנספּאַרענט מיט דער אַראַבישער אויפּשריפט: "ברוכים הבאים". אלי האָט זיך אַרומגעקוקט. פון דערווייטנס האָט מען געזען די בערג און די געביידעס פון דער שטאָט, וואָס האָט מיט זיך פֿאַרגעשטעלט דאָס פּאַריז פון מיטעלן מזרח. ער האָט זיך אויס-געגלייכט, פֿאַראַכטן זיך דעם קראַוואַט און גענומען זיין טעקע. אויף דער פּראַגע פון דעם צאָל-באַאַמטן, וואָס ער האָט צו דעקלאַרירן, האָט אלי געשמייכלט און זיינע אויגן האָבן זיך צו-נויפגעטראָפן מיט מאזשאדס בליק. יענער איז צוגעגאַנגען צום צאָל-באַאַמטן, עפעס אים איינגערוימט אין אויער און דער באַאַמ-טער האָט גלייך גענומען קוקן אויף אלין ווי אויף א וויכטיקע פּער-

אונדזער מענטש אין דמשק

זענלעכקייט. אויף זיין פנים האָט זיך באַוויזן אַ העפלעכער שמיכל מיט א סך פאַרשטענדעניש פאר וויכטיקע מענטשן, באזונדערס מיט אָפּענע הענט.

אויף מאזשאדס ווונק האָט אלי ארויסגענומען אַ הונדערט דאָלאַר און עס אריינגעשטעקט אין דעם באאמטנס אויסגעשטרעק־טער האנט.

ביים ארויסגיין איז מאזשאד צוגעגאנגען צו א טעלעפאָן־ביידל און זיך פאַרבונדן מיט זיין שאַפּער. ער האָט באשלאָסן, אז צו דער סירישער גרענעץ זאָלן זיי פאַרן אין זיין אייגענעם אויטאָ.

דערווייל זענען זיי אריינגעגאנגען אין א קאַפּע־הויז, באשטעלט אַ קאַלטן געטראנק און זיך אוועקגעזעצט ווי צוויי וויכטיקע סוחר־רים. אלי זאָט זיך געוואָלט ארומקוקן, באטראכטן די פארשונינען, וואָס זענען דאָרט געזעסן. אָבער באלד האָט זיך דערהערט אינ־דרויסן א סיגנאַל און מאזשאד האָט מיט א שאַקל מיטן קאַפּ גע־געבן צו וויסן, אז מען דאַרף גיין.

אלי האָט אוועקגעשטעלט זיין פלעשל אויפן טיש, געזאָגט דעם קעלנער א דאנק, געלויבט דאָס געטראנק, אז עס דערפרישט אין אַזאַ הייסן טאָג, און איז צוזאַמען מיט מאזשאדן אַרויס אין גאַס. ביים טראַטזאר האָט שוין געווארט דער אויטאָ, אין וועלכן ביידע זענען איינגעשטיגן און מאַמענטאַל האָט די מאַשין געפירט פון אָרט און מיט דער גאנצער שנעלקייט גענומען גאַלאַפּירן אי־בער די רושיקע ביירוטער גאַסן.

אלי האָט גיריק געשלונגען די בילדער און זיינע אויגן האָבן איינגעקריצט אין זכרון אַלץ, וואָס האָט פארבייגעשוועבט אין די גאַסן. זיין געדאַנק האָט פיבערהאפטיק געאַרבעט, האָט פארבונדן דאָס אַלץ וואָס ער האָט געזען אויף זיין לאַנגן וועג, און מיט צו־פרידנקייט, וואָס קיין זאָך איז אים נישט ארויס פון זכרון, האָט ער צו זיך געשמיכלט.

מאזשאד האָט עס באַמערקט און געזאָגט:

„איר זעט אויס הנאה צו האָבן פון לבנון“.

אלי האָט געענטפערט:

„אָהאָ... איך האָב געטראַכט ווי לייכט מען קען דאָ איבערצייגן

די צאָל־באאמטע“.

מאזשאד האָט זיך פאַרויכערט א פאפיראַס און מיט דער גאנ־

צער ערנסטקייט מסכים געווען:

„לבנון איז אַ ליבעראַל אַראַביש לאַנד, האַלט זיך אויס פון

אלי כהן

טוריסטיק און קיינעם פאלט דאָ נישט איין צו מאַכן שוועריקייטן א טוריסט״.

אלי האָט נישט אָפגעלאָזט:

„אַבער פאַרוואָס האָט ער נישט געפרוּווט אפילו א קוק טאָן אין מיין וואַליזע? אפשר פיר איך כאַשיש? אפשר האָב איך מיט זיך א געהיימען ראַדיאָ־זענדער?“

„פאַרוואָס זאָלט איר אזעלכעס טאָן? איך אליין בין איבער־צייגט, אַז איר פירט געשמוגלטע סחורה אין אייער באַגאַזש, אפשר טאַקע כאַשיש. אַבער דעם צאָל־באאמטן האָב איך געזאָגט, אז איר פירט פאַרנאָגראַפישע ליטעראַטור.“

אלי איז געווען צופרידן. ער האָט געזען, אַז דער מאזשאד איז א דורכגעטריבענער פארשוין, און קען זיכער אויסגעצייכנט דאָס געשעפט פון דורכשמוגלען.

די „קאנטראל“ אויף דער סירישער גרענעץ

זער אויטאָ, איז וועלכן שייך מאזשאד און אלי כהן זענען גערפאָרן, האָט זיך מיטאמאָל פאַרהאַלטן. זיי זענען געווען ביי דער סיריש־לבנונישער גרענעץ.

אין באגאזשניק זענען געלעגן אליס וואַליזעס, פול געפאקט מיט זענדער־אויסשטאַטונג און אנדערע געפערלעכע מאטעריאלן. דער קאנטראָלער, וואָס איז צוגעקומען צו דער מאַשין, האָט אויס־געזען צו זיין פריילעך און געריבן זיך די הענט מיט הנאה. די לוקסוסאָרטיקע לימוזינע האָט אויסגעזען צו פירן מיט זיך זאכן, וואָס גיבן אַ מעגלעכקייט אָפצולעקן א ביינדל.

דער סירישער אָפיציר האָט זיך איבערגעבויגן איבערן פענצ־טערל פונעם אויטאָ און אויסגעצויגן די האַנט נאָך דעם פאספּאָרט. ביידע האָבן אים דערלאנגט זייערע פאספּאָרטן מיט די אריינפאָר־וויזעס. ער האָט פאַרגליכן די פּאַטאַגראַפיעס פון זייערע דאָקו־מענטן מיט זייערע פנימער און האָט זיי צוריק דערלאנגט די דאָ־קומענטן. פּרעגנדיק דערביי צי זיי האָבן וואָס צו דעקלאַרירן. אין דעם מאַמענט איז שייך מאזשאד ארויסגעגאנגען פונעם אויטאָ און פריילעך אויסגערופן:

„אבו כאַלדון, דו שפּאַסט? שוין אזוי לאַנג ווי מיר האָבן זיך נישט געזען“ — האָט ער אים געקלאַפט איבערן אַקסל.

אונדזער מענטש אין דמשק

עטלעכע מינוט זענען זיי געשטאנען ארומגענומען און געהאלדזט זיך אויפן מזרחדיקן שטייגער. דערנאך האָט אלי באמערקט ווי זיי שעפטשען עפעס איינער צום אנדערן און באלד איז שייך מאזשאד צוריקגעקומען צו דער מאָשין, אָפגעזיפצט מיט דערלייכטערונג און געזאָגט דערביי צו אליין:

„אוי, מיין פריינט, אבו כאלדון געפינט זיך אין פינאנסיעלע שוועריקייטן. מיט 500 דאלאר קען מען אים אָפראַטעווען.“
כהן האָט מיט פאַרשטענדעניש געשאַקלט מיטן קאָפּ, ארויס־גענומען דאָס געלט און עס דערלאַנגט מאזשאדן, וועלכער האָט עס באלד אריינגעשטעקט דעם אָפיציר אין דער אויסגעשטרעקטער זאָנט. דערנאך האָט זיך אויפגעהויבן דער שלאָבאָן און די לימוזינע האָט זיך לייכט אריינגעגליטשט אויף דער סירישער טעריטאָריע אין דער ריכטונג פון דמשק.
אויפן וועג האָט אלי נישט געקענט איינהאַלטן זיין נייגעריקייט און געפרעגט:

„צי איז אבו כאלדון דיינס א קרוב, צי א באקאנטער?“
מאזשאד האָט אויף אים אָנגעשטעלט א פאָר פארווונדערטע אויגן:

„אבו כאלדון? צום ערשטן מאל רעד איך ארויס דעם דאָזיקן נאָמען. דער דאָזיקער אָפיציר הייסט גאָר נאצער אדין וואלדי. מיר האָבן זיך שוין עטלעכע מאל געטראָפן, אָבער שוין זייער לאַנג...“

איך די הייכע פענצטער פון דמשק

אין די רוישיקע גאָסן פון דמשק איז געווען לייכט צו פאַרלירן זיך. וואָלט מען אויף אליין ארויפגעלייגט די אויפגאבע אויסצומישן זיך מיט דער מאָסע, וואָלט נישט געווען עפעס לייכטערס ווי דאָס צו טאָן. אָבער אויף אים האָט מען ארויפגעלייגט די אויפגאבע אויסצוטיילן זיך פון אלע, שוין פון דער ערשטער מינוט.
ער האָט דערפאַר מיט דער הילף פון שייך מאזשאד געדונגען א פּרעכטיקע ווילע קעגנאיבער דעם שטאָב פון סירישן מיליטער. דאָס איז געווען זייער א רייכע געגנט. דאָרט האָט זיך אויך גע־פונען א הויז, אין וועלכן עס האָבן זיך אויפגעהאלטן די אָפיציעלע סירישע מלוכה־לייט. דאָרט זענען אויך געווען די הייזער פון אויס־לענדישע אמבאַסאַדאָרן.

אלי כהן

שטייענדיק איצט ביים פענצטער האָט אלי אָבסערווירט די ווונדערלעכע לאַנדשאפט און דערביי אין געדאנק מודה געווען, אַז קיין שום הויז אין יעדן אַנדערן אָרט וואָלט נישט ווערט געווען דעם הויכן פרייז, וואָס ער צאָלט פאַר דער דאָזיקער ווילע. אים איז, פאַרשטייט זיך, נישט געגאַנגען בלויז אין דער שיי-נער לאַנדשאפט... דערפאַר ווען דער באַלעבאָס האָט אים געבעטן צו באצאָלן פאַראויס פאַר אַ גאַנץ יאָר, האָט אלי לאַנג נישט גע-טראכט און גלייך אים אויסגעצאָלט די 1300 סירישע לירעס. די בארימטע אראבישע מידה פון פלאַפלען, האָט אלי געוואוסט, וועט באלד לאָזן אין גאַנג די ידיעה וועגן דעם נייעם ברייט-האַרציקן לאַקאטאָר און א סך וועלן זיך צואייילן מיטן קומען צו אים און פרווון זיך פאַרעכענען פאַר זיינע נאַענטע מענטשן.

זיינע ערשטע טעג אין דמשק האָבן אים באפרייט פון יעדן חשד און מורא. ער האָט זיך גיך דערפילט פריי. חוץ דער שיינער ווילע איז אויך די צייט געווען אַ באַקוועמע אריינצודרייען זיך אין די קרייזן פון דער העכערער געזעלשאפט, וואָס האָט געהערט צו דער הערשנדיקער קאַסטע.

מיט עטלעכע חדשים צוריק איז אויפגעלייזט געוואָרן די פאַר-אייניקטע אַראַבישע רעפובליק און די נייע מאכטהאַבער האָבן זיך בעיקר פאַרנומען מיט די. וואָס האָבן זיך גערעכנט פאַר מצרישע סימפאטיקער. זיי האָבן מורא געהאט פאַר דער מעגלעכקייט פון א קאַנטראַיאַבערקערעניש לטובת די מצרים. אויך די געהיים-דינסט איז בעיקר געווען פאַרנומען מיטן דאָזיקן פראַבלעם און דער שפּיאַנאזש אין אלגעמיין איז געווען אין א געוויסער מאָס פאַראלי-זירט.

אין יענער צייט האָט די הערשנדיקע קאַסטע געזוכט נייע מענטשן און אלי כהן האָט אויסגעזען צו זיין דער כוח, וואָס פאַדערט זיך פאַר דער נייער מאכט. ער איז געווען א באַגייסטערטער פאַ-טריאַט, ער האָט געהאט גרויסע פאַרבינדונגען אין אויסלאַנד, דערצו האָט ער אויך געהאט א ברייטע האנט און איז גיך געוואָרן פאַפּולער אלס מיליאַנער און דערפאַלגרייכער ביזנעסמאַן. ער האָט אויסגעזען צו זיין דער מענטש אויפן ריכטיקן אָרט.

אַן שום ספק האָבן אויך צוגעהאַלפן דערצו די רעקאַמענדאַציע-בריוו, וועלכע האָבן געעפנט פאַר אים די טירן פון דער הויכער געזעלשאפט. זיין יחוס האָט אויסגעזען צו זיין אומבאַשטרייטבאַר. דערצו איז נאָך צוגעקומען דאָס טשעק-ביכל, וואָס האָט ארויסגע-

אונדזער מענטש אין דמשק

רופן אזויפיל רעספעקט ביי די דמשקער סוחרים און באַנקירן — די קרייזן, וועלכע האָבן פינאנסירט די איבערקערעניש דעם 29-טן סעפטעמבער 1961.

מיט די געלטער, וואָס זענען געשטאַנען צו זיין דיספּאָזיציע, האָט אלי באשלאָסן צו פארקערפערן מיט זיך ביזן סוף די גע-שטאַלט פון א געשווירענעם באאטיסט און א רייכן ברייט-האַרציקן סירישן פאטריאַט.

ער האָט געשפענדעט געלטער פאר דער פארטיי, ער האָט אויך אויפגעשטעלט א ספעציעל הויז, ווו די אַרעמעלייט פון דמשק האָבן באקומען צו עסן און טרינקען, ווי אויך נאכט-געלעגער. געווען דאָרט אויך זי קלוב.

דערביי האָט אלי אין דער ערשטער פאזע באמיט זיך נישט צו שטופן צופיל צווישן די מענטשן פון נייעם רעזשים. אין יענע טעג איז געווען זייער וויכטיק אין סיריע דער פרינציפ פון אָפּהיטן דאָס גלייכגעוויכט ביים גיין אויף א שטריק. עס זענען אָבער גע-נוג געווען עטלעכע גרויסמוטיקע זשעסטן, אז אלעמענס אויגן זאָלן זיין געוואַנדן צו אים און פון אומעטום זאָל שטראַמען צו אים די ווארעמסטע אויפּמערקזאמקייט.

באזונדערס האָבן זיך באמיט א ריי רייכע סוחרים, וועלכע האָבן געחלומט צו האָבן אליין פאַר אַן איידעם. אלי האָט דערווייל אָפּגעוואָרפן אלע חתונה-פאַרשלאָגן און אים איז געלונגען צו בלייבן דער פּאָפּולערסטער קאוואלער אין דמשק.

אלי כהן

צווייטער טייל

צענוואר פון פראפאגאנדע־מאטעריאל איך ראדיא

אין א געוויסן אָוונט האָט אין דער טיר פון זיין דירה אָנגע־קלאפט א סימפאטישער מאן, מיט א שווארצן קאַפּ האָר און קיי־לעכדיק פנים. ער האָט זיך פאַרגעשטעלט אלס דער, וואָס פירט אָן מיט די אויסלענדישע אוידיציעס פון דעם ראדיאָ דמשק. דערהערנדיק זיין נאָמען האָט אלי מיט געקינצלטער התפעלות אויסגערופן:

„סאַלעם טייף, אָ, ווי איך פריי זיך אייך צו באַקענען.“
סאַלעם האָט וואָרעם געדריקט זיין האנט און זיך געוונדערט:
„האַבן מיר זיך דען אמאָל באגענט?“
אלי האָט נאָך אלץ גערעדט מיט דער זעלבער וואָרעמקייט:
„ניין. אָבער איך האָב וועגן אייך זייער פיל געהערט, און איך האָב זיך צוגעהערט אַפּט צו אייערע אוידיציעס זייענדיק נאָך אין אַרגענטינע.“

„איך פריי זיך זייער דאָס צו הערן — האָט סאַלעם געזאָגט מיט אויסדריקלעכער באַשיידנקייט — אגב מיין איך, אז איר ווייסט גענוי צוליב וואָס איך בין אהער געקומען.“
אלי האָט געשאַקלט מיטן קאַפּ:

„יאָ, איך האָב געהערט, אז עס איז פאַראַן א ספעציעלער פּראָ־פּאגאנדע־מאטעריאל פאר אויסלענדישע אוידיציעס און אז איך דאַרף אים איבערקוקן.“

סאַלעם האָט מיטן זעלבן באַשיידענעם טאָן געזאָגט:
„דאָס קלינגט אויסטערליש. אָבער איך בין שוין אזעלכער, אז אויב מען פאַרלאַנגט עפעס פון מיר נישט אומזיסט, בין איך תמיד גרייט אנטקעגנצוקומען...“

אלי האָט זיך באַמיט וואָס גיכער צו באַפרייען אים פון יעדן צווייפל:

„איר פארשטייט? איך בין לאַנגע יאָרן געווען אין אויסלאנד

אונדזער מענטש אין דמשק

און איך מייך, אז איך קען גוט די שטימונגען צווישן די סירישע בירגער, ווען זיי געפינען זיך ווייט פונעם פאטערלאנד און איך ווייס וואס זיי ווילן הערן אין די אוידיציעס אין דער אראבישער שפראך.

סאלעם סייף האט זיך הכנעהדיק פארנויגט: „דער גאנצער מאטעריאל וועט געשטעלט ווערן צו אייער דיספאזיציע, ה' טאבעט. איך באקום דאס מאטעריאל סטאביל פון נעם אינפארמאציע־מיניסטער. אין מערסטנס פאלן דאָרף איך זאָגן דאָס לעצטע וואָרט לגבי דעם מאטעריאל, וואָס דאָרף גיין אויף אן אוידיציע. אָבער אין זעלטענע פאלן דאָרף מען צענוזירן אויך מיינע פראַגראַמען.“

אלי האט געוויסט, אז דאָס איז דער, וועגן וועלכן זלמן האט אים דערציילט נאָך זייענדיק אין ישראל. ער האט אויך פארשטאָנען, אז די, וואָס האָבן אים מאַביליזירט, האָבן באוויזן צונויפצורשטעלן וועגן אים א גאָר געלונגענע דערציילונג...

לויט ווי עס האט זיך שפעטער אויפגעקלערט, האט סייף געגלויבט ביז דער לעצטער מינוט, אז קאמעל אמין איז אן עקסטרעם־מער סירישער נאציאנאליסט, מיט געוויסע פאליטישע אינטערעסן, וועלכע עס איז כדאי צו דינען. סייף האט זיך דעמאלט געטראכט, ווער ווייסט, צי דער דאָזיקער מענטש מיט אזעלכע פאַרצווייגטע פארבינדונגען און אזא גרויסן פאַרמעגן וועט אין איינעם א טאָג נישט ווערן דער פירער פונעם לאַנד, אָדער מינדעסטנס דורכפירן אַן איבערקערעניש אין די שפיצן.

„די שעה פון עמיגראנט“

אזוי האט זיך אנטוויקלט די שטאַרקע פריינטשאפט צווישן סייף און קאמעל, אַ פריינטשאפט, וואָס האט זיך אויסגעדריקט אין אן אויסטויש פון אינפארמאציעס, אין ענגער קעגנזייטיקער צוואַר־מענארבעט.

סייף האט אים געליפערט יעדעס וויכטיקע מאטעריאל, וואָס ער האט באקומען פון סירישן פראַפאגאנדע־מיניסטעריום, און אלי האט פארשטאַנען ווי אזוי אויסצונוצן די אינפארמאציעס פאר זיין מיסיע. יעדן פרימאָרגן צו דער באשטימטער שעה האט ער איבערגעפירט די נייעס קיין תל־אביב.

אלי כהן

זיינע זענדערס האָבן גענאָסן פון פולשטענדיקער דעקונג — זיינע זענדונגען זענען אַרויסגעגאַנגען פון זיין שטוב, וואָס האָט זיך געפונען נאָענט פונעם סירישן גענעראל־שטאַב און זיי האָבן זיך אויסגעמישט צווישן די טויזנטער אוידיציעס, וואָס האָבן ארומגעשוועבט אויף די כוואליעס פון דעם דאָזיקן ראיאָן.

כדי אויסצומיידן די מעגלעכקייט פון אונטערהערן האָט אלי יעדעס מאָל געטוישט דעם סדר פון די אוידיציעס, אין איינקלאַנג צו די באַדערפענישן פון דער שעה.

זיינע פאַרשטאַרקטע פאַרבינדונגען מיט סאַלים סייף האָבן אים דערמעגלעכט דורכצופירן אינספעקציעס איבער דער ראַדיאָ־סטאַציע. שפעטער — אין רעזולטאַט פון אַ צופעליקן שמועס — איז ביי אים געבוירן געוואָרן דער געדאַנק איינצופירן די „שעה פון עמיגראַנט“, אַ פראַגראַם פון אינטערוויען און שמועסן מיט סירישע עמיגראַנטן, וואָס האָבן דערציילט וועגן זיך און וועגן דעם וואָס זיי טוען אין אויסלאַנד, אומעטום וווּ זיי געפינען זיך. דער אַנפירער און קאָנפערעאַנסיע פון דעם דאָזיקן ספעציעלן פראַגראַם איז געווען קאַמעל אַמין טאַבעט, וועלכער האָט מיטאַמאָל אַרויס־געוויזן אַן אויסערגעוויינלעכן ראַדיאָפּאַנישן טאַלאַנט.

דער ישראלידיקער אינפאָרמאַציע־דינסט, וואָס האָט כסדר נאָכ־געפאַלגט אליס טעטיקייט אין דמשק, האָט סטאַביל גענומען צו־הערן זיך צום דאָזיקן ספעציעלן פראַגראַם. לויט אָפּגערעדטע ציי־כנס האָט אלי אַריינגעדרייט אין דאָזיקן פראַגראַם ידיעות אין אַ פאַרמאָסקירטער פאַרם, כדי זיי זאָלן נישט אַרויסרופן קיין שום חשד. ווען אלי האָט עפעס געדאַרפט צוויסן טאָן דעם צענטער, אָדער אַנזאַגן אַז אַלץ איז אין אַרדענונג, האָט ער אַריינגעדרייט אין דעם פראַגראַם דעם לעצטן זאַץ פון דער דערציילונג „ראַביני־זאָן קרוזאַ“. ער האָט עס געלייענט אין פראַנצויזיש און אין אַ פאַרקערטער אַרדענונג.

אַבער נישט געקוקט אויף דעם אַלעם איז נאָך דעמאָלט די אינפאָרמאַציע, וועלכע ער האָט איבערגעפירט, נישט געווען פון קיין באַזונדערער וויכטיקייט.

אין אַ געוויסן אָונט, ווען ער איז געווען איבערגעבוירן אי־בער זיין ראַדיאָ־זענדער, האָט ער באַקומען אַ דרינגענדיקע אינ־סטרוקציע פון ישראל, צו טאָן אַלץ אויף צו אַנטדעקן דעם נאַצי־שן פאַרברעכער פראַנס ראדעמאַכער, וועלכער האָט זיך אין סיריע באַ־האַלטן הינטער דעם פאַלשן נאַמען דזשאָן ראזאלי.

אונזער מענטש אין דמשק

אויף זיין פראגע, וואָס עס וועט זיין ווען ער וועט אים אַנט־דעקן, האָט ער באַקומען דעם ענטפער, אַז ער וועט דאַרפן געפֿי־נען דעם וועג ווי אַזוי אים צו ליקווידירן.
אלי האָט איבערגעריסן די פאַרבינדונג, פאַרויכערט אַ פּאַפֿי־ראָס און אַ מינוט זיך פאַרטראַכט ווי אַזוי צו אַנטדעקן דעם ראַ־זאלי. צוליב די באַדינגונגען, וועלכע האָבן דעמאָלט געהערשט אין סיריע, האָט עס אין דער ערשטער מינוט אויסגעזען צו זיין אוממעגלעך.
אַבער מיטאַמאָל האָט אין זיין מוח אויפגעבליצט אַ געדאַנק, ער האָט גיך פאַרלאָשן דעם פּאַפֿיראַס, אַנגעטאַן זיך דעם מאַנטל און אַרויס פֿון שטוב.

אויף די שפורן פון נאצישן פארברעכער

דאָס וועטער האָט אַנגעזאַגט דעם אַנקום פונעם ווינטער, אַ קאַלט ווינטל האָט אַרומגעהוליעט איבער די גאַסן, וווּ מען האָט זעלטן געזען אַ פאַרבייגייער. אלי האָט גיך געשפּאַנט איבער די טראַטאָרן, איז פאַרבייגעאַנגען די האַלב־פאַרלאָשענע שווי־פענצ־טער מיט א פּאַרנומענעם בליק און האָט נישט געזען וואָס אַרום אים טוט זיך. ער איז געאַנגען גלייך צום פּלאַץ ראַמאָדאָ.
דער מענטש, וועלכן ער האָט געזוכט, איז געווען אין שטוב, ער האָט היינט פרי פאַרמאַכט זיין געשעפט פון קרייטעכצער און מציאות. ער איז געווען אַנגעטאַן אין אַ וואַרעמען שלאַפּראַק און ווען ער האָט דערווען קאַמעלן אויף דער שוועל האָט ער פריינט־לעך פאַר אים געעפנט זיינע אַרעמס און פריינטלעך אים באַגריסט: „ברוך הבא, מיין הער“.

דאָס איז געווען מאַזשאַד, וועלכער האָט שוין באוויזן צו עפֿע־נען זיך אַ געשעפטל אין דמשק.
קאַמעל איז אַריינגעאַנגען אין שטוב וווּ עס האָט אים אַנט־קעגנעשלאָגן אַן אַנגענעמער אַראַמאַט פון טאַבאַק, וואָס איז גע־גאַנגען פון דער רויכערנדיקער נאַרגילע. מאַזשאַד האָט אומעטיק גערעדט:

„עס קומט שוין אַז דער ווינטער... אַדער אפשר הויב איך זיך אַז צו עלטערן. איך פיל שוין גוט די קעלט אין די ביינער“.
מאַזשאַד זאָט דערלאַנגט קאַמעלן די קאַפּע, וואָס האָט אַרויס־

אלי כהן

געגעבן פון זיך א שמעקעדיקן אראמאט. ביידע האבן זיך באקוועם צעזעצט אין די פאטעלן און גענומען פארפירן א שמועס, וואס האט אויסגעזען צו ציען זיך אן א סוף. אבער מאזשאד האט דער ערשטער בארירט די פראגע וועגן דעם ציל פון אליס קומען צו אים.

אלי איז געזעסן רואיק, אויסגעזען ווי ער וואלט זיך אינגאנצן איבערגעגעבן דער הנאה פון זיגן די נארגילע. אבער אינדעראמתן האט ער אבסערווירט יעדן ריר פון די מוסקולן אין מאזשאדס פנים און געזוכט א פאסיקע געלעגנהייט ווי אזוי ארויסצוקומען מיט זיין פראבלעם.

ער האט פארשטאנען, אז עס איז נאך צו פרי צו דערציילן אויפריכטיק דעם ציל פון זיין וויזט, ווייל דאס וועט גלייך ארויסרופן דעם חשד, אז עס באהאלט זיך הינטער דעם גאר אן ערנסטע זאך. ער האט דערפאר באשלאסן צו פארציען דעם שמועס וואס לענגער וועגן די פארשידענע פראבלעמען אין דער וועלט. מאזשאד האט זיך אנטציקט מיט דעם שאכטל קובאנער צו גארן, וואס אלי האט אים געברענגט א מתנה. ער האט אוועקגעלייגט די נארגילע און פארויכערט א קובאנער סיגאר. דערביי האט ער פון זי זייט געקוקט אויף קאמעלן און געפרעגט אים, צו ער האט א סך אזעלכע ציגארן.

אלי האט זיך אנגעכאפט אין דעם, געפרעגט צו אזעלכע צו גארן וואלטן אין סיריע געהאט א גוטן אפזאץ-מארק, ווייל ער האט א געלעגנהייט צו באשטעלן א גרעסערע צאל. מאזשאד איז געווארן אויפגערודערט:

„דאס קען גיין אויסגעצייכנט און דווקא ביי די „גרויסע“ קענט איר מיר אפטרעטן א טראנספארט?“

אלי האט אים פארזיכערט א חלק אין דעם טראנספארט און דרך אגב זיך דערמאנט, אז זיין אגענט אין ארגענטינע האט אים געבעטן אויסצוגעפינען דעם אדרעס פון זיינס א פריינט, א דייטש מיטן נאמען ראזאלי. ער זאגט, אז יענער וויינט אין דמשק, אפשר אונטער אן אנדערן נאמען. אבער וואס פארדרייט ער א קאפ? ווי וועט ער נעמען זוכן א ראזאלי אין דמשק? ער האט שוין זיכער געענדערט זיין נאמען.

מאזשאד האט זיך אנגערופן:

„ניין, ער געפינט זיך דא און הייסט נאך אלץ מיט דעם זעלבן נאמען. אזוי האט ער זיך גערופן אין יענער צייט ווען ער איז

אונדזער מענטש אין דמשק

געווען אייכמאָנס גוטער פריינט, געאַרבעט מיט אים צוזאַמען ביים אויסראַטן די יידן, כ'ווייס אפילו זיין אַדרעס. אויב איר וועט וועלן, קען איך אייך אַהינפירן צו אים."

קאַמעל האָט זיך באַקוועם אויסגעצויגן אויפן פאַטעל און גלייכגילטיק געזאָגט:

"גו, נישטאָ וואָס צו איילן זיך. צו דעם האָב איך צייט מאַרגן,

איבערמאַרגן."

אַרויסגעוויזן האָט זיך אַבער, אַז מאַזשאד אליין וויל עס בער סער דערליידיקן אויפן אָרט, ווייל שפעטער קען ער פאַרגעסן, אַדער קאַמעל וועט נישט האָבן קיין צייט. ער האָט טאַקע שוין געוואָלט זיך אַריינזעצן אין אויטאָ און פאַרן מיט אים, אַבער קאַמעל האָט אים געפרוּווט אָפהאַלטן:

"נישט כדאי זיך אַנצושטרענגען, אינדרויסן איז אַ פאַסקודנע

וועטער, וואָס עסט זיך איין אין די ביינער."

אַבער ווען מאַזשאד איז געווען צודרינגלעך, האָט קאַמעל ענדלעך נאַכגעגעבן און באַוויליקט אריינצוזעצן זיך אין מאַזשאדס לימוזינע און נאָך אַ האַלבער שעה זענען זיי געווען אויפן אָרט. דאָס הויז האָט זיך געפונען ביי דער בריק, קעגנאייבער דער צענטראַלער באַנק. דורך די פאַרהאַנגענע פענצטער האָט זיך געזען ליכט. ראַזאלי און זיין פרוי זענען געווען אין שטוב. אלי האָט זיך געפרעגט ווי אַזוי די גאַס הייסט און זיי האָבן נאָך אַ וויילע געשמועסט און ענדלעך זיך געזעגנט.

פארן פרייז פון טויזנט דאלאר

אין יענער נאַכט איז אלי געגאַנגען צופוס אין דער ריכטונג פונעם נאַכט־קלוב אל שאראק, וואָס האָט זיך געפונען אין דרומ־דיקן טייל פון שטאָט. אין מוח ביי אים איז שוין געווען פאַרטיק אַ געניאַלער פלאַן.

דער נאַכט־לאַקאַל, "אַל־שאראק" איז געווען אַ טרעף־פונקט פאַר מענטשן וואָס האָבן געפירט פאַרדעכטיקטע געשעפטן. די אַטמאָספער איז דאָרט געווען אַ דראַענדיקע, אַבער דאָך איז דאָרט געווען אַ געוויסע אינטימקייט. אינעם טונקעלן לאַקאַל האָבן געבליצט נאָר אייניקע רויטע

אלי כהן

לעמפלעך. אויך די בינע פארן אַרקעסטער איז געווען שוואך באַ-
לויכטן, און די לופט איז געווען פול מיט רויך פון ציגארן און
נאַרגילעס.

ביי קאַמעלס אריינקומען האָט זיך פאַר אים פאַרנויגט אַ מאָן
אַנגעטאַן אין אַ טאַרבוש און האָט זיך ברייט צעשמייכלט, ווען
ער האָט דעוּפילט דעם סירישן פונט, וואָס אלי האָט אים אַרייַן-
געשטעקט אין האַנט אַריין.

„שפּרינגער איז דאָ?“ — האָט אלי געפרעגט.

יענער האָט געשאַקלט מיטן קאַפּ:

„ער איז מיט דער טענצערין סאַמיל“.

אינעווייניק האָט אלין אויפגענומען אַ גראַב־בייכיקער קעל-
נער, וואָס האָט אים צוגעפירט צו אַ טישל אין צענטער פונעם
זאַל, ווידער האָט אין זיין אויסגעשטרעקטער האַנט אַריינגעוואָן
דערט אַ סירישער פונט און גלייך האָט ער זיך צוגעבויגן צו אלין,
וועלכער האָט אים אַריינגעפליסטערט אין אויער:

„זאָג שפּרינגערן, אַז אל אראַדס גוטער פריינט וויל אים זען“.

מיטאַמאַל האָט זיך דאָס ליכט אין זאַל פאַרלאָשן און
אַ פאַרביקער רעפּלעקטאָר האָט געוואָרפן זיין שייַן אויף דער בינע
און צענטער פונעם זאַל. די לופט איז פול געוואָרן מיט געדעמפטע
קלאַנגען, וואָס עס האָבן אַרויסגעגעבן די מזרח־אינסטרומענטן.

דער שייַן פון רעפּלעקטאָר איז מיטאַמאַל געפאַלן אויף סאַמילן
וועלכע איז אַרויסגעקומען פון הינטער די קוליסן, אַנגעטאַן אין
אַ טיולענעם שלייער, מיט אַ נאַקעטן בויך. זי האָט אַנגעהויבן
טאַנצן, צום ערשט לאַנגזאַם, אָבער וואָס אַמאַל שנעלער, מיט
אַן אַלץ האַטטיקערן טעמפּאָ שאַקלענדיק צום טאַקט פון דער
מוזיק מיט די אַנטבלוזטע טיילן פון איר קערפּער...
ביי אליס טישל איז געבליבן שטיין אַ ברייטפלייציקער מאָן

מיט אַן אייראָפּעאיש פנים. ער האָט זיך באַגריסט:

„גוטן אָונט, מיין הער“.

אלי האָט אַ קוק געטאַן אויף אים און אַן הקדמות געזאָגט:

„זיצט, ה' שפּרינגער“.

יענער האָט אויך אַן צערעמאַניעס געפרעגט:

„מיט וועמען האָב איך דעם כבוד?“

„מיטן ה' טויזנט דאָלאַר“.

דער פאַרשוין האָט אַ וויילע אַ שלונג געטאַן דאָס שפייצעכץ

און זאַכלעך געפרעגט:

אונדזער מענטש אין דמשק

„וואָס דאַרף איך טאָן דערפאַר, ה' טוינט דאָלאַר?“
„קענט איר א מאן מיטן נאָמען ראַדעמאַכער?“
שפּרינגער האָט זיך אַ קראַץ געטאָן אין קאָפּ און געפרעגט:
„איז עס איינער פון דער נאַצישער קאָלאָניע אין דמשק?“
עס איז צוגעקומען דער קעלנער און דערלאַנגט די באַשטעלטע
געטראַנקען. אלי האָט אים א ווונק געטאָן, ער זאָל ברענגען נאָך
אַזאַ פּאַרציע. דערביי האָט ער געענטפערט שפּרינגערן:
„איר האָט געטראַפּן, אָבער נאָר טיילווייז. דער מאן איז ווירק־
לעך א נאַצי, אָבער איצט איז ער נישט מער ווי אַ צעבראַכענער
שאַרבן... דאָך איז ער געפערלעך פאַרן רעזשים. ער וווינט אויף
שאַהאַבאַנדער גאַס, נישט ווייט פון דער צענטראַלער באַנק. ער
הייסט היינט דוּשאַן ראַזאַלי.“

שפּרינגער האָט זיך צעשמייכלט מיט צופרידנקייט:
„פאַרוואָס האָט איר באלד נישט געזאָגט וועגן וועמען עס רעדט
זיך? איך קען גוט דעם הינטישן זון.“

עס האָט זיך אָנגעהויבן א האַנדל וועגן דעם פרייז פאר אַפֿ־
רוימען ראַזאַלין. שפּרינגער האָט פון אליס רייד געדרונגען, אז דאָס
איז אַן אויפגאַבע, וועלכע עס שטעלט אים די באַאט־פאַרטיי. אלי
האָט אים געגעבן דערביי אַנצוהערן, אז דערפאַר וועט מען זיך
מאכן נישט זעענדיק זיינע טונקעלע געשעפטן, וואָס ער פירט אין
דמשק.

זיי זענען נאָך געזעסן א וויילע און געשמעסט, ווען עס איז
צו זייער טישל צוגעקומען די טענצערין סאַמיל, וועלכע האָט נישט
אויפגעהערט צו באוועגן מיט אירע לענדן, בויך און בריסטן. איר
קערפער האָט זיך געדרייט, געוויקלט און געציטערט, אין הייסן
רייטם, צום טאַקט פון דער ברויזנדיקער מוזיק, וואָס האָט אלץ
נישט אויפגעהערט צו שפילן.

אלי האָט באַמערקט ווי איר גאַנצער קערפער באַדט זיך אין
שווייס. שפּרינגער האָט צו אים ווילעריש א ווונק געטאָן:

„זי איז א שיינע, האָ?“

אלי האָט געמאַכט אַ מינע פון אַן אַרנטלעכן מוסולמענער,
וואָס האָט שוין לאַנג באַזיגט דעם יצר הרע, האָט זיך אויפגעשטעלט
און ארויס פון דעם נאַכט־לאַקאַל. עס איז פאַר אים געווען קלאַר,
אז שפּרינגער וועט זיין אויפגאַבע אויספירן אויף 100 פּראָצענט.

ווי אזוי מען ווערט א מיליאנער

אויף צומאָרגנס האָט מען אליין איינגעלאָדן אויף א באַנקעט, וואָס עס האָט איינגעאַרדנט סאלעם סייף, מען האָט אים דערביי פאַרזיכערט, אָו עס וועלן דאָרט זיין די סאַמע שפּיצן פון דער סירישער געזעלשאַפט, הויכע מיליטער־לייט, סאלעם אליין האָט צוגעגעבן, אז די סירישע מיליטער־לייט האָבן דווקא ליב אזעלכע נישט אָפיציעלע באַנקעטן, וואָס מוזן אויך נישט זיין קיין גאָר באַשיידענע... ער האָט דערביי זיך געוואָנדן צו קאַמעלן, ער זאָל נעמען דעם דאָזיקן אָוונט אונטער זיין פּראַטעקטאָראַט.

סאלעם סייפס וווינונג האָט זיך געפונען אינעם רייכסטן קוואַרטאַל אין דמשק און דער קאָקטייל־אָוונט, וואָס ער האָט דאָרט איינגעאַרדנט האָט זיך גערעכנט פאַר א וויכטיק געזעלשאַפטלעך געשעניש, עס האָט זיך שפּעטער ארויסגעוויזן, אז אויף די באַנקעטן אין זיין וווינונג זענען אָפט געפאלן וויכטיקע באַשלוסן, וועלכע האָבן זיך נישט איינמאָל געענדיקט מיט פּאָליטישע סקאַנדאַלן.

גלייך ביי אליס אריינקומען האָט א לאַקאי גענומען פון אים זיין מאַנטל און ער האָט קוים באוויזן צו פאַריכטן זיך זיין קראַך וואָס ווי פאַר אים איז געבליבן שטיין א פרוי מיט אן אויסגעצויגענער נער האַנט צו אליין און ווי זיי וואָלטן געווען פריינט שוין פון לאַנגע יאָרן, האָט זי אויסגערופן מיט א זיסער שטים:

„גוטן אָוונט אייך, קאַמעל, עס איז פאַר אונדז א גרויסע פרייד צו זען אייך אויף אונדזער קאָקטייל־אָוונט“.

אלי האָט אויף איר אָנגעשטעלט אן אומגלויבלעכן בליק, זי איז געווען א געזונטע, מיט א רויטלעכן קאַפּ האָר, דאָס ענגע אָוונט־קלייד האָט אונטערגעשטראַכן אירע ווייבלעכע מעלות, בלויז אַ דיקער שיכט שמייקע האָט פאַרבהאַלטן הינטער זיך איר אמתן עלטער.

אלי איז געווען העפלעך און האָט עלעגאַנט פאַרנויגט זיך און אין זעלבן ענטוויאסטישן טאָן געזאָגט:

„אייער פרייד איז אויך מיין פרייד... איך בין זיכער, אז איר האָט מיך ערגעץ ווו באַקענט“.

זי האָט זיך פאַרגעשטעלט:

„מיין נאָמען איז קאַמילאַ סייף, איך בין סאלעמס שוועגערין“.

זי האָט אליין גענומען אונטערן אָרעם און אים אריינגעפירט אינעם גרויסן וואל, ווו די געסט, אָנגעטאַן אין עלעגאַנטע מונדירן און טונקעלע אַנצוגן, זענען שוין געווען בגילופנדיק.

אונדזער מענטש אין דמשק

אויף א מינוט האָט זי אים געלאָזט שטיין, האָט זיך אויסגע-
מישט צווישן די געסט און באלד איז זי צוריקגעקומען מיט א יונגן
אַפיציר, וועלכן זי האָט פאַרגעשטעלט אלס סאלעם כאטום.
ביידע האָבן זיך פריינטלעך באגריסט און די פרוי האָט זיך
אומגעקערט צום אריינגאנג אויפצונעמען די אנדערע געסט.
אלי מיט דעם פולקאוניק כאטום זענען געבליבן אליין.
כאטום האָט אלין נישט געזשאלעוועט קיין קאַמפלימענטן, גע-
זאָגט, אז מען רעדט וועגן אים ווי וועגן א דערפאַגרייכן סוחר
און גרויסן פילאנטראָפ, אָבער דאָס וויכטיקסטע איז זיין פאטריאַ-
טישקייט, וועגן וועלכער מ'רעדט א סך אפילו אין גענעראל-שטאב.
דער פולקאוניק האָט געוואָלט וויסן עפעס מער וועגן אים, דער
עיקר די אומשטענדן, וועלכע ער האָט צו פארדאנקען זיין דערפאַלג.
אלי איז געווען בארעדעוודיק:

„קלאָר, אז מיין געלט האָב איך זיך דערוואַרבן נישט פון קיין
איבערקערענישן און נישט פון קיין רעוואָלוציעס. מייןע עלטערן
האָבן געווינט אין כאלאב און עס איז זיי גאַרנישט אזוי גוט גע-
גאנגען, זיי האָבן דערפאַר געמוזט עמיגרירן קיין מצרים און דערנאָך
האָבן זיי געזוכט גליקן אין ארגענטינע. קיין רייכע ירושה האָבן
זיי מיר נישט איבערגעלאָזט און איך האָב געמוזט אלץ דעראַ-
בערן מיט די אייגענע כוחות. איך האָב געוויסט, אז געלט גייט צו
געלט און דער עיקר איז, אז איך זאָל קומען צום ערשטן מיליאָן
און דאן קומען שוין די מיליאָנען צולויפן אליין און דערנאָך אויך
דער כבוד...“

כאטום האָט אים אויסגעהערט מיט אַן אָפן מויל און אין עקס-
טאז האָבן זיך ארויסגעזען זיינע בלאנקדיקע ווייסע ציינער פון
הינטער די וואַנסעס.

קאמף — דער ווונדערלעכסטער ספארט

דער קאלאַנעל האָט זיך אָנגענומען דעם כבוד פון רעוואָל-
ציעס, וועגן וועלכע אלי האָט אים אויסגעזען צו רעדן מיט גרינגי-
שעצונג. ער האָט געהאלטן פאר א נויטיקע זאך דורכצופירן אן
איבערקערעניש דעמאָלט, ווען דער רעזשים האָט נאָך נישט פעסט-
געשטעלט דעם וועג, אויף וועלכן ער דארף פירן דאָס פּאָלק. לויט
זיין מיינונג טאנצט נאָך אלץ סיריע צום ריטם פון נאצערס פייפל...

אלי כהן

עס מוז פאָרקומען א ראדיקאלע ווענדונג און דערצו מוז מען טוישן דעם רעזשים אויף א מער פעסטן און סטאבילן. סיריע מוז ווערן זעלבשטענדיק און א וועגרווייזער. פאר דער גאנצער אראבישער וועלט... נאצער פאראט די אינטערעסן פון אראבישן פאָלק, חנדלט זיך צו די אימפעריאליסטישע לענדער, האָט אַ צו ווייכן כאַראַקטער..."

"אַבער ווער וועט אונדז גאראנטירן, אז דער נייער רעזשים וועט ווירקלעך אַרויפפירן סיריע אויפן ריכטיקן וועג?" — האָט אלי געפרעגט.

"קיינער קען עס נישט גאראנטירן, אָבער צי דערפאַר דאַרפן מיר רעזיגנירן? תמיד דאַרף מען פרווון. „באאט" האָט אָנגעהויבן ווי א קליינע פארטיי, איצט איז זי א מעכטיקער כוח. מיר דאַרפן נעמען א ביישפיל פון דער קאָמוניסטישער באוועגונג, פון דער קובאנישער רעוואָלוציע. מיינט איר נישט אזוי?"

אלי האָט זיך אויסגעגלייכט און ערנסט גערעדט:
"פארשטייט זיך... אָבער איר בין נאָך אלץ אומרויאיק, איר ציטער, אז עס קען אויפשטיין א נייע באוועגונג, וואָס וועט אומ-ווארפן דעם „כאאט". קען מען זיין זיכער מיט אלע אָפיצירן?"

כאטום האָט גערעדט מיט היץ:
"אזא באוועגונג קען מער נישט אַנטשטיין. אָבער עס איז נישטאָ וואָס מורא צו האָבן, ווען אפילו אזא באוועגונג וועט זיך שאַפן... אויב זי וועט זיך קערעווען לויט די פרינציפן פון גערעכטיקייט און נאציאנאלן אינטערעס, איז פארוואָס זאָלן מיר זי נישט אונטער-שטיצן? פארוואָס זאָל זי נישט האָבן די ארמיי אויף איר זייט?"

"אויך אייך?"
סאלים האָט זיך אויסגעגלייכט און שטאַלץ געענטפערט:
"איר בין קודם כל א מיליטערמאן, וואָס פירט אויס באפעלן. אן אמתער מיליטערמאן דאַרף זיך נישט מישן אין פאליטיק. זיין אויפגאבע איז צו קעמפן."

ער האָט זיך פארטראכט א וויילע און אָפגעזיפצט:
"דאָס איז א ווונדערלעכער ספּאַרט... קאַמף, קאַמף... איר שטעלט זיך נישט פאַר ווי שיין דאָס לעבן איז, ווען עס איז אויסגעפולט מיט קאַמף."

אלי האָט אויסגעטרונקען די משקה פונעם גלאַז, וואָס ער האָט געהאלטן אין האנט, און דייטלעך אַרויסגעוויזן זיין צופרידנקייט

אונדזער מענטש אין דמשק

מיט כאטומס רייד. און ווי ער וואָלט געוואָלט אונטערשטרייכן זיין ענטוויאזם האָט ער אין אַן אָפיציעלן טאָן געזאָגט:
„איבערמאַרגן אַרדן איך איין ביי זיך אן אינטימע מסיבה. עס וועלן זיין מיידלעך און געטראַנקען... עס וועט פאַר מיר זיין א גרויסע פרייד אויב איר וועט מיך באַערן מיט אייער באַזוך, ה' קאָ-לאַנעל“.

זיי האָבן זיך וואַרעם געזעגנט און אלי איז מיטן גאַנצן ברען און טעמפּעראַמענט אריין אין דער הויט פון א פאַטראַנאַט פונעם דאָזיקן קאָקטייל-אָוונט. עס איז אים געלונגען אזוי איינצואַרדענען, אז די פּולקאָוויקעס זאָלן „פון אייגענער אינציאטיוו“ זוכן צו זיין מיט אים אליין און ווען דער אָוונט איז געווען פאַרענדיקט, האָט אלי געהאַט שוין די גענויע אינפאַרמאַציעס וועגן דעם פּלאַן פון דער באַאט-פאַרטיי דורכצופירן די מיליטערישע איבערקערעניש. ער האָט זיך אומגעקערט אהיים. צוגעווארט ביז דער באשטימער טער שעה, ווען ער האָט געדאַרפט אָפּגעבן זיין פרימאַרגן-אוידיציע פאַרן צענטער טון תל-אביב. דער ענטפער פון תל-אביב איז געווען:
„אויסגעצייכנט, אלץ אנטוויקלט זיך ווי עס איז געווען דער-ווארט“.

די מיידלעך אויף אליס רייכן באַנקעט

צו דער מסיבה, וואָס האָט געדאַרפט פאַרקומען צומאַרגנס ביי אים אין שטוב, האָט אלי גענומען צו הילף צוויי פון זיינע נאָ-ענטסטע פריינט. ער האָט איבערגעלאָזט ביי זיי די שליסלעך און געגעבן זיי די אינסטרוקציעס פאַרן איינאַרדענען די מסיבה. זי זאָל זיין ווי צום שענסטן און אליין איז ער אוועק פּערזענלעך איינלאַדן זיינע נאָענטע פריינט.

אלי האָט נישט געהאַט קיין שום שוועריקייטן ביים אריינקו-מען אפילו אין די סאַמע געהיימסטע קאַבינעטן. אין די קאַרידאָרן פון סירישן גענעראַל-שטאַב האָבן אלע געקענט דעם גרויסן פאַט-ריאַט קאַמעל אַמין טאַבעט און קיין שום שטערונג איז נישט גע-שטאַנען אויף זיין וועג.

ערב דער מסיבה האָט מען פון זיַישן קריגס-מיניסטעריום מאַביליזירט עטלעכע סימפּאַטישע מיידלעך, וואָס האָבן געדאַרפט פאַרטרעטן גאַסט-געבערינס און אויפנעמען אין אליס שטוב די

אלי כהן

אפיצירן און אנדערע חשובע לייט, וואָס זענען געשטאַנען ביים רודער. עס האָט געהייסן, אז דאָס פייערט מען דעם געבורטס־טאָג פונעם גרויסן טירישן פאטריאַט.

איינע נאָך די אנדערע זענען געקומען די געסט אין אליס וויי־נונג, וואָס איז געווען איינגעאַרדנט לויטן רייכסטן מזרח־געשמאַק. אויף דער פּאָדלאָגע איז געווען אויסגעשפּרייט א דיקער טעפּיך, אויף וועלכן מען האָט זיך געקענט באקוועם אוועקזעצן. די אט־מאַספּער איז דאָ געווען אַן אינטימע. דער באר מיט די געטראנקען האָט פארמאַגט אלע אינלענדישע און אימפּאַרטירטע וויינען און ליקערן. אין יעדן ווינקל האָט מען געפילט טאבעטס ברייטע האנט. ס'איז שוין געווען 10 אויגער, ווען עס איז אַריינגעקומען סאלים כאטום. וועלכער האָט אויסגעזען מיד און באַזאַרגט. אלי האָט אים אויפגענומען מיט דער הארציקסטער פריינטלעכקייט:

„איר זעט מיר אויס צו זיין מיד, צו נויטיקן זיך אין דרינגענדי־קער פּאַרוויילונג... אָבער כ'מייך, אז איר וועט פריער וועלן אריינגיין אין באַד־צימער און אַראַפּשווענקען דעם שטויב פונעם וועג.“

סאלים האָט אָפּן באַוונדערט קאַמילס זאַרגעוודיקייט, דאָס טראכטן וועגן יעדן גאסט ביזן לעצטן פרט. אלי האָט אים דערויף געענטפּערט:

„אויף אַזאַ אופן דעראַבערט מען זיך אויפריכטיקע פריינט און מען האָט דערפאַלג אין לעבן.“

סאלים האָט זיך פאַרטראַכט אַ וויילע. ענדלעך האָט ער זיך אַנגערופן:

„כ'וועל געדענקען די דאָזיקע פאַרמולע. ס'איז זייער אינ־טערעסאַנט.“

דער אָונט איז צוגעגאַנגען פייערלעך און אינטים. אַ שיינ מיידל אין אַ קורץ קליידל האָט אַנגעגאַסן וויין אין די גלעזער און סאלים, נאָכן אַפּוואַשן זיך און איבערטאָן אין די לייכטע מלבושים, וואָס אלי האָט אים געגעבן פון זיין רייכער גאַרדע־ראַב, האָט זיך געפילט אינגאַנצן אויפגעפרישט און האָט נישט געקענט אַראַפּנעמען קיין אויג פון דעם זאָזיקן מיידל.

באַשטינדיק קאַמעלן מיט קאַמפּלימענטן האָט ער אים געזאָגט: „כ'האַב אַ פאַרגעפיל, אַז דער אָונט באַהאַלט אין זיך איבע־ראַשונגען. אַ אַרגענטינע, דאָרט האָט איר זיך ער אַזוי אויסגע־לערנט אַזוי פּיין אויפנעמען געסט.“

קאַמעל האָט עס אַפּגעוואָרפּן מיט ביידע הענט זאַגנדיק:

אונדזער מענטש אין דמשק

„די ליבשאפט צו מיינע פריינט און דאָס האַרציקע אויפנעמען זיי — האָב איך אין בלוט פון דור־דורות. פאַרשטייט זיך, אַז מיט די יאָרן האָט עס זיך נאָך מער אַנטוויקלט און פּרעציזירט. מעגלעך, אַז היינט זעט עס אויס ווי אַ האַרמאָניע פון אונדזערס אַ סולחה און אַן אייראָפּעאישע אינטימקייט.“

סאַלים האָט געשאַקלט מיטן קאָפּ מיט פאַרשטענדעניש. עס איז אים געווען גוט אויפן האַרצן און ער איז געווען צופרידן צו האָבן אַזאַ אַנגענעמען צוהערער, וועלכער האָט מיט אַזויפיל פאַר־ערונג זיך צוגעווערט צו זיינע רייד:

„איר שטעלט זיך נישט פאַר ווי אַנגענעם עס איז דאָ ביי אייך. נאָך גאַנצע טעג אַרומוואַלגערן זיך אויף דער פּאַלעסטינער גרענעץ. אין די טונעלן און בונקערס... עך, ווען איר ווייסט וויפיל אונטערעדישע טונעלן מיר האָבן אויפגעבויט איבער דער גאַנצער גרענעץ־ליניע... הונדערטער סירישע זעלנער לעבן דאָרטן ווי אין ריזיקע פעסטונגען. מען זעט דאָרט די ישראלדיקע גרענעץ און די לאַנדשאַפט איז דאָרטן פּרעכטיק... איר וואַלט געהאַט גרויס הנאה... דערמאַנט מיך, קאמעל, וועל איך אייך אמאָל נעמען אויף אַן אינספּעקציע איבער אונדזער גרענעץ מיט ישראל.“

קאמעל האָט געמאַכט דעם אַנשטעל, ווי ער וואַלט געווען לגמרי גלייבגילטיק צום דאָזיקן פאַרשלאַג:

„לאַמיר אויפהערן רעדן וועגן פּאָליטיק. היינט איז אונדזער אַוונט. און לאַמיר געניסן פון דעם וויין און פון די פּרויען.“

תאווה, שיכרות און מיליטערישע סודות

קאמעל האָט אַ ווונק געטאָן צום מיידל, וואָס האָט דערלאָנגט דעם וויין, און שטיל צו איר געזאָגט:

„באַמי זיך צו אַנטשפּאַנען דעם פּולקאָוויק פון זיינע צרות, אָבער אויב דו באַמערקסט עפעס פאַרדעכטיקס, פאַרגעס נישט מיר צו דערציילן.“

דאָס מיידל איז גלייך צוגעגאַנגען צום פּולקאָוויק, זיך באַ־גריסט מיט אים און ער האָט איר מיט פאַרגעניגן געמאַכט אַן אַרט נעבן זיך.

באלד אין אַנהויב שמועס האָט זי אים געזאָגט, אז זי איז קאַמעלס אַ גוטע פּריינדין און האָט צו אים אומבאַגרענעצטן

א ל י כ ה ן

צוטרוי, דערפאר האָט זי באַוויליקט אַנטיילצונעמען אין זיין גע-
בורטס־טאַג־פּייערונג...

די אַטמאָספּער אַרום איז געווען ראַמאַנטיש, ווייך און דער
וויין האָט צעברויזט דאָס בלוט. אין די אָדערן און ווען כאַטום
האַט נאָך לאַנגע בעטענישן אַרויסבאַקומען פֿון איר א קוש,
האַט דאָס מיידל דערביי אויפגעציטערט, ווי עס וואָלט געווען
דאָס ערשטע מאָל, וואָס זי קושט אַ מאָן.

זי האָט געזען, ווי כאַטום ווערט מיט יעדער רגע אַלץ אויפגע-
ברויזטער און צערייצטער. אָבער איר בליק איז כּסדר געווען
אַראַפּגעלאָזט. שעמעוודיק. זי האָט אים דערציילט, אַז זי איז
אַ באַאַמטין אין קריגס־מיניסטעריום און געהערט נישט צו דער
קאַטעגאָריע מיידלעך, וואָס ער מיינט...

ער האָט זי געהאַלטן אַרומגענומען און זי האָט געפרוווט
זיך אַרויסדרייען. זיינע אומאַרמונגען זענען געוואָרן אַלץ פעס-
טער און הייסער.

דאָס מויל האָט ביי אים ווי אַן זיין ווילן געפלאַפּלט:

„פאַרוואָס זאָל נישט זיין קיין געמיינזאַמע צוזאַמענאַרבעט
צווישן קריגס־מיניסטעריום און מיליטער?“

זי האָט אויפגעציטערט און זיך אַרויסגעריסן פֿון אים. אין
צימער איז געוואָרן טונקל. נישט ווייט פֿון זיי איז געזעסן נאָך
אַ מאָן אין אַ מונדיר פֿון אַ הויכן אָפיציר. סאַלעם האָט זיך צו אים
געוואָגנדן:

„פאַרוואָס פּלעגט מען נישט קיין פּריינטשאַפּטלעכע באַציר-
אונגען צווישן קריגס־מיניסטעריום און מיליטער?“

יענעמס פּנימ האָט כאַטום נישט געזען, בלויז געהערט זיין
רואיקע שטימ, וואָס האָט אים געענטפּערט:

„איר זענט זיכור, מיין הער, איז דען נישט דאָס קריגס-
מיניסטעריום דער מוח פֿונעם מיליטער?“

כאַטום איז געווען איין שטיק פייער און האָט נישט אָפּגעלאָזט:
„אויב אַזוי, פאַרוואָס דרייט זיך אַרויז די דאָזיקע סימפּאַטישע

באַאַמטין פֿון קריגס־מיניסטעריום און וויל נישט אַרויסווייזן קיין
טראַפֿן ליבשאַפּט צו אַן אָפיציר?“

יענעמס שטים האָט געקלונגען שטיל און באַהערשט:

„זאַגט איר, אַז זי האָט אייך פאַרכישופּט, דערציילט איר
וועגן אייערע גבורות אין מיליטער. די דאָזיקע מיידלעך שטאַרבן
אַוועק פאַר אַזעלכע סודות... זיי דערפילן זיך דעמאָלט זויכטיק.

אונדזער מענטש אין דמשק

דאס מוז זיין א ווונדערלעך געפיל. זיי ווערן איבערצייגט, אז מען האט צו זיי אומבאגרענעצטן צוטרוי און גיבן זיך דעמאלט אונטער."

סאלים איז שטיל געווארן, האט אַ וויילע געשוויגן און עס האט אויסגעזען ווי עפעס וואלט אין זיין באַווסטזיין זיך אויסגע-קלאַרט. אָבער באלד איז זיין מוח ווידער פאַרפלייצט געוואָרן פון אַ הייסער כוואַליע. יענער פולקאָוויק האט ווייטער געזאָגט: „אונדזערע מיידלעך ווערן משוגע פאַר מיליטערישע אַוואַנ-טורעס. זיי וועלן מיט אייך ליגן אין בעט אַ גאַנצע נאַכט און צוהערן זיך צו די פאַרשידענע מעשיות". די שטילקייט אין צימער איז געווען דורכגעזאַפט מיט טונ-קעלער תאוה און שיכרות...

אין די פעסטונגען אויף דער גרענעץ

אויף צומאַרנגס האט ביי קאַמעלן אַנגעקלאַפט אַ מיליטערי-שער קוריער, געברענגט אים אַ טעלעגראַפישע איינלאַדונג פונעם קאַמאַנדיר פון מיליטערישן לאַגער ביי אל-חמה, אויף דער ישראליקער גרענעץ.

אין דעם ספעציעלן בריוול איז געווען צוגעשריבן: „לויט דער רעקאַמענדאַציע פון סאלים כאַטום און פאַר אונ-דזער פריינטשאַפט דערלויבט מיר איינצולאַדן אייך אויף אַ העפ-לעכקייטס-באַזוך אין אונדזער באַזע".

דער מיליטערישער קוריער האט איבערגעלאָזט ביי אים די ספעציעלע דערלויבעניש און אַ ווענדונג, אויף וועלכער קאַמעל האט זיך געדאַרפט אונטערשרייבן.

נאָך דעם זעלבן טאָג האט זיך ביי קאַמעלס וווינונג אָפגע-שטעלט אַ מיליטערישער קאַמאַנדקאַר, וואָס האט אים אָפגעפירט צו דער גרענעץ.

אלי איז שטיין געבליבן ביים אַריינגאַנג פון דעם מיליטערישן לאַגער, וואָס איז געווען דער סאַמע וויכטיקסטער אויף דער סיריש-ישראליקער גרענעץ.

די טויערן האָבן זיך פאַר אים ברייט געעפנט. דער קאַ-מאַנדיר פונעם לאַגער זאָהאַד אַ-דין האט אָפן פאַר אַלע אַרויס-געוויזן זיין צופרידנקייט מיטן דאָזיקן באַזוך. און ער איז אַליין

א ל י כ ה ן

מיט אים אַרויס איבער די בערגלעך, פּונוואַנען מען האָט געזען די פעלדער פּון תּל־קציר, דעם כּנרת און די גאַנצע פּראַכט פּונעם פּרוכטבאַרן טאַל, וואָס האָט אויסגעזען ווי אַ פּרעכטיקער טעפּיך, גרין און געפּלעגט.

זאהאר אַדין אַליין האָט אים געגעבן די אויפקלערונגען און צוגעגעבן:

„ווען דאָס אַלץ וועט זיין אין אונדזערע הענט, וועלן מיר האָבן אַ צוטריט צום ים און אַן אויסגעצייכנטן דרוק אויף נאַצערן, אויף כּוסיינען, אויף אַלע“...

קאַמעל האָט נישט אויפּגעהערט צו באַווונדערן:
„מיר פּאַרמאַגן דאָך אַ קאַלאַסאַלע קראַפּט. מיר זענען מעכ־טיק, אַזויפּיל נעווער און אַזעלכע אויסגעצייכנטע פּאַזיציעס. מיר קענען זיי דאָך לייכט אַריינזאַרפּן אין ים“.

זאהאר אַדין האָט גערעדט באַטראַכט:
„הלוואי וואָלט עס זיך געוואַנדן בלויז אין אונדו. איך פּאַר־זיכער אייך, אַז די ישראלים וואָלטן שוין פּון לאַנג אַנטלאָפּן פּונדאַזען, אָבער אין דער וועלט זענען נאָך אַלץ פּאַראַן צופּיל סימפּאַטיקער פּאַר ישראל“.

ישראלדיקע חצופות...

אויף קאַמעלס פּאַרזיכטיקע פּראַגן בנוגע דער ישראלדיקער אַרמיי, האָט זאהאר אַדין זיך פּאַרקרימט אין אַ מאַדנער גרימאַסע:
„אמת, זיי האָבן אַן אַרמיי, וואָס איך וואָלט געוואונטשן צו האָבן אַלע אַראַבישע לענדער, אָבער נישט אין דעם גייט עס. דאָס וואָלט אונדו נישט אָפּגעשראַקן, אונדזער געווער איז פּיל פּרעציזער פּון זייערן און מיר זענען דאָך פּיל גרעסער אין צאָל. דערצו האָבן מיר אויך אַ טאַפּאַגראַפּישן איבערגעוויכט“.

קאַמעל האָט דערפּאַר אויסגעדריקט זיין פּאַרוואַנדערונג, פּאַר־וואָס מען וואַרט מיטן אַנגריף, און זאהאר אַדין האָט אים געגעבן צו פּאַרשטיין, אַז אין אַ מאַדערנער מלחמה איז אויך אומבאַדינגט נויטיק די עפּנטלעכע מיינונג פּון דער וועלט, און אין דעם פּאַל מוזן די אַראַבישע לענדער פּילן הינטער זיך אַ כּוח, וואָס זאָל זיין גרייט צו קעמפּן מיט די אַלע מערב־לענדער, וועלכע פּאַר־טידיקן ישראל. אין איצטיקן מאַמענט איז עס אַ חלום.

אונדזער מענטש אין דמשק

ער האט זיך פארטראכט א ווייל און אלי האט אויסגענוצט דעם מאמענט אריינצווארפן:

„און דאך דערקלערן אונדזערע פירער אן אויפהער, אז זיי זענען גרייט שוין אין איצטיקן מאמענט אריינצוטרעטן אין א מלחמה קעגן ישראל.“

זאהאר אדין האט נאך א וויילע שווייגן זיך אָנגערופן:
„ווייזט אויס, אז אין דער פאליטיק האט עס א געוויסן זין... אָבער צווישן אונדז גערעדט, איז עס נישט קיין טובה פאר דער ארמיי.“

קאמעל האט פון אים גענומען זיין לאַרנעטע און האט אַראָפֿ געקוקט אין טאַל. די לאַרנעטע האט צען־פּאַכיק פאַרגרעסערט די לאַנדשאַפט און קאמעל האט קלאַר געזען די קיבוצניקעס ווי זיי זענען פאַרנומען ביי זייער אַרבעט. אַרום זיי זענען אַרומגעלאָפֿן די מיידלעך פון קיבוץ מיט קורצע הייזלעך, געהאַט פולע הענט מיט אַרבעט און אלין האט זיך אויסגעוויזן, אז זיי זינגען.

זאהאר אדין האט איבערגעריסן זיינע מחשבות:
„וואָס זאָסטו נישט צו די חצופהדיקע ישראלדיקע מיידלעך? אַ קאמעל האט א שפיי געטאָן און ווי אַן עכטער מוסולמענער, וואָס פאַרטראַגט נישט קיין ווייבלעכע נאַקעטקייט. האט ער אַרויס געצישעט צווישן די ציין:
„אַן עקל כאַפט מיר אַן...“

צומאָרגנס אינדערפרי, אין דער באשטימטער שעה, האט אַלי איבערגעגעבן דעם צענטער פון תל־אביב א גענויע שילדערונג פון דעם אַלעם וואָס ער האט געזען אויף דער סירישער גרענעץ. דער ענטפער פון תל־אביב איז געווען:
„באַמי זיך נאַכאַמאַל צו מאַכן אַאַ שפאַציר אין דאָזיקן ראַיאָן. מיר דאַרפן האָבן מאַטעריאַל וועגן דריטן אַפּשניט.“

הארמאניע פון ברייטן הארץ און גרויסן מוח

אלי איז געוואָרן דער נאַענטסטער פריינט פונעם קאמאָנדיר אויפן ישראלדיקן גרענעץ־ראַיאָן. ער איז געווען דער איינציקער ציווילער, וועמען עס איז געווען דערלויבט פריי ארומצושפאצירן לענגאויס דער פארפעסטיקונגס־ליניע. וואָס איז געווען די שטארקסטע פעסטונג אין סיריע.

אלי כהן

די פארטיידיקונגס־פלענער, דאָס קאַנצענטרירטע געווער און די פעסטונגען, די אַנגריפ־פלענער, ציפערן און פּאַקטן וועגן די אַלע כּוחות, וואָס האָבן זיך געפונען אויף דער גרענעץ, זענען מיט יעדן טאָג געוואָרן אַלץ אָפענער און צוגענגלעכער פאַר אלי כּהן. עס האָבן אים מיט דער גאַנצער העפלעכקייט געהאַלפן אין דעם גרעסערע און קלענערע קאַמאַנדירן פון יענעם ראַיאָן, וועלכע זענען געוואָרן זיינע בעסטע פּריינט.

אלי האָט געוואוסט צו וואָס יעדער איינער פון זיי שטרעבט. ער האָט געקענט זייערע שוואַכקייטן, האָט זיי איינגעלאָדן צו זיך אין שטוב, געטיילט זיי מתנות און פאַרן פּרייז פון כלומרשטע סודות, וועלכע ער האָט געוואוסט וועגן די שפיצן פון דער סיריי־שער געזעלשאַפט, האָט ער ביי זיי אַרויסבאַקומען די געהיימסטע אינפֿאָרמאַציעס און דאָס אַלץ אין דער פֿאַרם פון אומשולדיקע קאַלעגיאַלע שמועסן.

נאָכן צווייטן באַזוך אינעם גרענעץ־ראַיאָן האָט אלי אויסגע־דריקט זיין דאַנקבאַרקייט דעם הויפּט־קאַמאַנדיר און אַלס צייכן פון אמתער און ערלעכער פּריינטשאַפט האָט ער אים איבערגעגעבן דעם שליסל פון זיין שטוב און געזאָגט, אַז ער קען זיך מיט אים באַנוצן און טאָן דאָרט וואָס אים געפעלט. ער האָט דערביי צו־געגעבן:

„אויב עס פארגלוסט זיך אייך אַ פּאַסיקע געזעלשאַפט, דארפט איר זיך נישט פילן באַגרענעצט, איר דאַרפט נאָר צווייסיג טאָן אַ טאָג פריער און אַלץ וועט זיין אין בעסטן אָרדענונג. פרויען, פאַרוויילונגען און די בעסטע געטראַנקען זענען פאַראַן לרוב אין דער שטוב פון קאַמעל אַמין טאַבעט“.

דער קאַלאַנעל האָט אים וואַרעם געדריקט די האַנט און גע־זאָגט:

„אַ דאַנק, איך האָב תמיד געוואוסט, אַז מען קען זיך אויף אייך פאַרלאָזן. ביי אייך איז פאַראַן די האַרמאָניע פון אַ ברייט האַרץ און אַ גרויסן מוח“.

נאַרישע רעטענישן...

זאהאַר אַ דין האָט נישט געהערט צו די, וואָס באַציען זיך מיט גרינגשעצונג צו אַזעלכע האַרציקע איינלאָדונגען און דערצו נאָך מצד אַזעלכע מיוחסים און אַריסטאָקראַטן ווי קאַמעל אַמין טאַבעט.

אונדזער מענטש אין דמשק

אין א געוויסן פרימאָרגן, קורץ נאָך זייער באַגעגעניש אויף דער ישראלדיקער גרענעץ, האָט זאהאַר אַ דין איבעראַשט זיין פריינט מיט אַ פּלוצימדיקן באַזוך.

דאָס איז געווען גאָר פּרי, ווען אלי איז פּונקט געווען פּאַר-נומען מיט איבערגעבן ידיעות קיין ישראל דורך זיין ראַדיאָ-זענדער, וואָס האָט זיך געפונען אין זיין שלאָף-צימער.

ווען דאָס גלעקל ביי דער טיר האָט זיך צעקלונגען, האָט אלי זיך נישט פּאַרלוירן, האָט שנעל איבערגעריסן די פּאַרבינדונג, צו-עדעקט דעם אַפּאַראַט און צוגעגאַנגען עפענען די טיר.

דערזענדיק דעם גאַסט, האָט ער אַזש אויסגעשריגן פון פריידיקער איבעראַשונג, זיך אַרומגענומען מיט אים, זאהאַר אַ דין האָט געזאָגט:

„איך האָב זיך גענומען אַ ספּעציעלן אורלויב כדי צו דער-ליידיקן דאָ עטלעכע ענינים. איך דאַרף זיך טרעפן מיטן פּאַרטיי-דיקונגס-מיניסטער, האָב איך זיך געטראַכט, אַז עס איז כּדאי אַרײַנצוגיין צו אייך טרינקען אַ גלאַז קאַווע.“

זאהאַר אַ דין האָט שוין פון דער ערשטער מינוט זיך געפילט פּריי אין אליס ווײַנונג, האָט אַרומשפּאַצירט איבער די צימערן, איז אַריין גלייך אינעם שלאָף-צימער און אין אַנטאָן אַרױפּגע-שפּרונגען אויף דעם ווייכן בעט, אויסגעצויגן זיך און געזאָגט:

„ווי אַנגענעם עס איז דאָ צו ליגן.“

אלי איז געוואָרן עטוואָס צעמישט, ווייל אויף דער פּאַד-לאַגע, נישט ווייט פונעם בעט, האָבן זיך געוואַלגערט עטלעכע פּאַר-פירן מיט שיפּערן, אין דעם מאַמענט איז זאהאַר אַ דינס בליק געפאַלן אויף די פּאַפּירן.

אויף זיין פּראַגע וואָס דאָס זענען פּאַר אַ צייכענונגען, האָט אלי געהויבן מיט די אַקסלען און אָן אַ ציטער מיט אַ ברעם האָט ער געענטפּערט:

„עט, נאַרישע רעטענישן... זיי לאַנגווייליקן מיך שוין.“

פון דמשק קיין תל־אביב

ס'איז נאָך קיין גאַנץ יאָר נישט געווען זינט אלי איז געקור-מען קיין סיריע און שוין איז ער אַלס קאַמיל אמען טאבעט גע-וואָרן אַ צענטראַלע געשטאַלט, באַליבט און פּאַרערט סיי צווישן

אלי כהן

די מאסן און סיי צווישן די שפיצן אין דער העכערער געזעלשאפט. אויפן פאליטישן האַריזאָנט אין סיריע האָט זיך אָנגעהויבן צו מערקן אַ ראַדיקאַלע ענדערונג. אין דער לופט איז שוין גע- האַנגען דער אַנזאָג פון אַ נאַענטער איבערקערעניש, און תל-אביב האָט זיך גענויטיקט אין אויפקלערונגען און אינפארמאציעס וועגן די אַלע. וואָס האָבן געדאַרפט אַנטיילנעמען אין דער איבערקערע- ניש. די אינפארמאציעס האָבן געדאַרפט זיין ברייטע און אַלזייטיקע און דאָס אַלץ איז אלי נישט אימשטאַנד געווען איבערצוגעבן דורך זיין קליינעם פאַרבינדונגס-אַפּאַראַט.

און אזוי איז געשען, אז אין איינעם אן אַוונט האָט אלי בא- קומען די מעלדונג, ער זאָל איינפאַקן די וואַליועס און קומען קיין תל-אביב.

גלייך אויפצומאַרגנס האָבן שוין זיינע פריינט און באקאנטע געוויסט, אז ער פאַרט ארויס אויף אַ געוויסער צייט קיין אויסלאנד דערליידיקן זיינע געשעפטן. בלויז די נאַענטסטע מענטשן זיינע האָבן געוויסט דעם „סוד“, אז ער פאַרט קיין ארגענטינע.

דאַרט, אין אָפּגעדונגענעם אפארטאמענט פון עלעגאַנטן האָטעל „סאַיטש“, האָט זיך קאַמעל באגעגנט מיט אמתע און מכלומרשטע אימיגראנטן. מיט וועלכע ער האָט אָנגעקניפט פריינטשאפטלעכע פאַרבינדונגען...

נאָך עטלעכע טעג איז ער אָפּגעפלוין קיין אייראָפּע, ווו ער האָט געדאַרפט דורכמאַכן געוויסע קליינע אָפּעראציעס. האָט אי- בערגעפאַרבעט זיינע שווארצע האַר אויף גרוי און איז אינמיטן דער נאַכט אָפּגעפלוין קיין לוד.

אויפן פלי-פלאַך האָט אלין אָפּגעווארט דער פאַרבינדלער זלמן. וועלכער האָט אים גלייך דערקענט. נישט געקוקט אויף זיין אויסער- לעכער מאַסקע, און אָפּן ארויסגעוויזן זיין פרייד דערמיט, וואָס ער זעט אזוי פּיין אויס.

אין אליס קול האָט אָפּגעקלונגען אַ געוויסער אומעט:
„יא, דאָס איז אַ פיינער פאַסטן, כמעט אַ פענסיאַנאַט. ביז דעם טאַג ווען דער פענסיאַנאַט ווערט פאַרוואנדלט אין אַ טורמע“...
זיי זענען איינגעשטיגן אין דעם אויטאָ. וואָס האָט זיי אָפּגע- פירט פונעם פלי-פלאַך אין צענטער פון תל-אביב, ווו עס האָט זיך געפונען יצחק קאַבינעט.

זלמן האָט צו אים אויפן וועג געזאָגט:
„יצחק ווארט שוין אויף דיר מיט אומגעדולד“.

אונדזער מענטש אין דמשק

אלי האָט אים א ווונק געטאָן. ער זאָל אויפהערן צו רעדן. כדי דער שאַפער זאָל נישט אויפכאפן וואָס זיי רעדן. אָבער זלמן האָט ביטולדיק א מאך געטאָן מיט דער האַנט:
„עס איז שוין צייט. אז דו זאָלסט קענען אונדזערע בעסטע מענטשן דאָ זיין תל־אביב.“
דערביי האָט ער פאַרגעשטעלט אליו דעם שאַפער פונעם אוי־טאָ — אַן אַקטיווער פונקציאָנער אין זיכערהייט־דינסט.

„דאס קלינגט פאנטאסטיש...!“

דער קבלת־פנים ביי יצחקן אין קאבינעט איז געווען זייער א הארציקער. מען האָט אפילו אויסגעטרובקען א גלעזל משקה און דערנאָך זענען יצחק צוזאמען מיט נאָך צוויי פון זיינע נאָענטסטע מיטארבעטער געזעסן געשפאנטע און צוגעהערט זיך צו אליס דער־ציילונג.

נאָך עטלעכע שעה האָבן זיי געהאט פאר זיך דאָס פולע בילד פון אליס אַרבעט. אַ וויילע זענען אַלע געזעסן שווייגנדיק. איבער־געקוקט זיך איינער מיטן אנדערן. יצחק האָט נישט געקענט איינ־האלטן זיין ענטזיאזם:
„דאָס קלינגט פאנטאסטיש. אפילו פאר אזא אלטן פוקס ווי איך בין.“

נאָך אליס אוועקגיין זענען די דריי נאָך לאנג געזעסן ביי זיי־ערע שרייב־טישן און צוגעגרייט דעם פולן באריכט וועגן אליס טעטיקייט אין דמשק.

אויף צומאָרגנס, 3 אויגער בייטאָג איז אלי ווידער געזעסן מיט זיי אין קאבינעט און יצחק האָט אים איבערגעגעבן די וויי־טערדיקע אינסטרוקציעס:

„אין משך פון דער צייט פון דיין אָפּוועזנהייט האָבן מיר דאָ באקומען אייניקע געהילפס־מכשירים, וואָר וועלן דיר צוננץ קומען ביי דיין ארבעט אין דמשק. אייניקע פרעציזע אפאראטן צו פאָ־טאָגראפירן דזיקומענטן, האָסט דאָרט אן אפאראט, וואָס איז גרויס ווי א טאָול טאַקאָלאד. די מיקראַפּילמען לאָזן זיך לייכט באהאלטן אין א שאַר־פיגור. דו קאָנסט זיי איבערשיקן דורך דיין אגענט אין ארגענטינע און פון דאָרט וועלן זיי מיט דער דיפּלאָמאטישער פּאַסט אַנקומען קיין ישראל... דאָס אומגיין זיך מיט דעם קלייניקן פּאַטאַ־

אלי כהן

גראפיר־אפאראט איז זייער איינפאך... איך מיינ, אז אויפן דאָזיקן אופן קאָנסטו איבערשיקן דרייפאכיק מער מאטעריאל, אָבער בעיקר אזא מאטעריאל, וואָס איז נישט אזוי דרינגענדיק.

אלי האָט אויפּמערקזאם אויסגעהערט די אינסטרוקציעס און געזאָגט:

„איר מיינט אוודאי די אָפּשאצונגען פון דער לאַגע ווי א צוגאַב צו די אינפֿארמאטיווע ידיעות?“

יצחק האָט געשאַקלט מיטן קאָפּ אלס הסכמה:

„יא. אין דאָזיקן מאַמענט מוזן מיר האָבן גענויע און פיל אָפּ־שאצונגען וועגן די באַזונדערע כוחות פון באַאט. לויט ווי מיר ווייזט זיך אויס וועט די דאָזיקע פארטיי זיין א פאַטאלע פאר ישראל.“

אין ווייטערדיקן שמועס האָט אלי ארויסגעזאָגט זיין מיינונג, אז כאַפּעז איז ביים איצטיקן מאַמענט דער סאַמע ערנסטער קאַנ־דידאַט איבערצונעמען די אַנפֿירונג, ווען די באַאט־פארטיי וועט קומען צו דער מאַכט.

דריטער טייל

די איבערקערעניש

דעם 8טן מערץ 1963, א קורצע צייט נאך דעם, ווי אלי כהן האָט זיך צוריקגעקערט פון זיין רייזע איבער אייראָפּע און ארגענטינע, איז פאַרגעקומען די דערווארטע איבערקערעניש. אין די גאסן פון דמשק האָבן זיך באווייזן טאנקען און סאָלדאטן האָבן פאָרנומען די שליסל־פונקטן אין שטאָט. דער דמשקער ראדיאָ האָט איבערגעגעבן דעם גאנצן טאָג מיליטערישע מאַרשן. צו דער באשטימטער שעה האָט אמין אל כאפעז געהאלטן א פייערדיקע רעדע קעגן דער מצרישער אָנפירונג און וועגן די גרוי־סע צילן, וואָס עס האָט זיך געשטעלט די באאט־פארטיי. קאמעלס בעסטע פריינט זענען געוואָרן מיניסטארן און פאר־נומען הויכע פּאָסטנס. כאפעז אליין איז נאָך דער איבערקערעניש אין זיין פארטיי באשטימט געוואָרן אלס סירישער מלוכה־פרעזי־דענט.

אזוי האָט זיך אָנגעהויבן די גלענצנדיקע גלאַנץ־תּקופּה אין קאמעלס לעבן.

לכבוד דער איבערקערעניש איז אָרגאניזירט געוואָרן א ריזי־קער באַנקעט פאר אלע אָנהענגער פון דעם נייעם רעזשים. הינ־טערן דאָזיקן באַנקעט איז, מאַרשטייט זיך, געשטאַנען קאמעל אמין טאבעט.

דער באַנקעט איז פאַרגעקומען ביי כהנען אין שטוב. די גאנצע גאַס איז פול געוואָרן מיט לוקסוס־אויטאָס און מיליטערישע דזשיפן. אלי כהן אליין האָט אויפגענומען די אלע מענטשן, וועלכע זענען איצט געווען די אויבערשטע פון דער סירישער געזעלשאפט. פאר יעדן האָט ער געהאט א גוט וואָרט, דערמאָנט א דערינערונג אָדער אָפּגעגעבן א גרוס פון א געמיינזאמען פריינט. ער האָט אליין אָנגע־גאַסן די גלעזער וויין און אנדערע שאַרפע געטראַנקען און אויפגע־הויבן טאַסטן פאר דער פארטיי און פארן פּאַלק..

אלי כהן

צווישן די געסט האָבן זיך אויסגעטיילט די מיניסטאַרן פאַר אינפאַרמאַציע, פאַר אינערן־ענינים, פון פאַרטידיקונגס־מיניסטער־ריום. גענעראל און פולקאָוויקעס.

גענעראל כאַפּעז, וועלכער איז געווען די קרוין פון דער אי־בערקערעניש, איז געקומען מיט זיין פרוי עטוואָס שפעטער, ווען אלע זענען שוין געווען אין א דעהויבענער שטימונג. ער איז גע־ווען אַנגעטאַן אין א שיינעם שוואַרצן אנצוג און זיין פרוי איז גע־שטאַנען נעבן אים אַנגעטאַן אינעם ווינטער־פוטער, וואָס זי האָט גאַקומען ביי א געלעגנהייט אלס מתנה פון אלין.

די מאדאם כאַפּעז, ווי א סך אנדערע פרויען פון דער הויכער געזעלשאַפט, וואָס האָבן באקומען מתנות פונעם גרויסן פילאַנטראָפּ און סירישן פאַטריאַט, האָט געוווּסט ווי אַפּצושאַצן זיין ברייט האַרץ און ביי יעדער געלעגנהייט האָט זי זיך באַמיט אים אַפּצודינען... מיט דער הילף פון די דאָזיקע פרויען, וואָס זענען געווען פאַר־בענקט נאָך זיינע... מתנות, האָט אלי באַוויזן אַרויסצוקריגן אַן א שיעור פּרטים וועגן דער ארבעט פון זייערע מענער...

די סודות ביים אפּלענקען דעם ירדן און באַניאַס

די הויפט־אויפּמערקזאַמקייט אויפן דאָזיקן אָונט האָט קאַמעל אַפּגעגעבן דעם מאַן, וואָס האָט זיך גערופּן בען לאַדאַן, סאַלים כאַטום האָט אים פאַרגעשטעלט פאַר קאַמעלן אלס פאַראַנטוואָרט־לעכער פאַר דער ארבעט ביים אַפּלענקען די ירדן־וואַסערן.

אלי האָט אים אַרויסגעוויזן אויסערגעוויינלעכע סימפּאַטיע און גאַסטפּריינטלעכקייט, כאַטש ער האָט בעתן שמועס אַריינגעוואָרפּן א באַמערקונג, אז ער איז גרייט זיך צו וועטן, אז ער איז גאַרנישט קיין סיריער, לאַדאַן האָט לאַכנדיק מודה געווען:

„ריכטיק, איך בין פון סאַודיע, אן אונטערנעמער פון געזעל־שאַפטלעכע ארבעטן און אין דער פּרייער צייט בין איך אן אינ־זשיניער“.

אלי האָט מיט אים גערעדט אין א טאָן פון א ביזנעסמאַן: „איך האָב געהערט, אז איר גייט ענדערן דעם נאַטירלעכן לויף פון באַניאַס און אַריינפירן אים קיין סיריע“.

„ריכטיק, דאָס איז זייער א וויכטיקער פּראָיעקט נישט בלויז פאַר סיריע, נאָר פאַר דער גאַנצער אַראַבישער וועלט, גיט א

אונדזער מענטש אין דמשק

טראכט, איז דען פאראן א גרעסערער וועג צו ליקווידירן א גאנץ לאנד, אן גרויסער אָנשטרענגונג, אָן א שאַס?
אלי האָט געוואָלט וויסן, צי עס זענען פאראן עפעס שטערונגען און ווען בען לאדאן האָט אים געזאָגט, אז די ישראלים באַמיען זיך צו שטערן מיט אלע מיטלען, אָבער זיי גרייטן צו א נייעם בוי־מעטאָד, וואָס וועט פארוזיכערן די פארטידיקונג אפילו קעגן באַמ־בארדירונג פון דער לופט. האָט אלי אריינגעוואָרפן א באַמערקונג: „א, דאָס וועט זיכער פארטייערן דעם פרייז פון דער ארבעט.“
יענער האָט אים אויפגעקלערט, אז דאָס שטייגן פון דעם פרייז וועט נישט זיין קיין גרויסער, אָבער דערפאר וועט די ארבעט זיין זיכערער און נוצלעכער. עס זענען אריינגעפירט געוואָרן געוויסע עלעמענטן, וואָס זענען ווידערשטאַנדס־פּעאַיק קעגן א באַמבארדי־רונג, אויסער ווען די באַמבע טרעפט אוממיטלבאר אין פונקט.
אלי האָט אויף א וויילע אָפּגעצויגן דעם לויף פון בען לאדאָנס רעדן, אריינאוואָרפנדיק א באַמערקונג:
„פארוואָס טראכט איר עפעס, אז די ישראלים וועלן פלוצלונג נעמען באַמבארדירן פון דער לופט?“
יענער האָט גערעדט מיט א טאָן פון א זאָקענער און ספּעציאַ־ליסט:

„דאָס איז די איינציקע מעגלעכקייט. עס איז נאָריש צו טראַכ־טן, אז די ישראלים וועלן אריינשיקן דיווערסאָנטן, ווייל דער גאַנ־צער ראיאָן איז מינירט, בלייבט איבער בלויז די מעגלעכקייט צו באַמבארדירן פון דער לופט.“

אלי איז געווען אנטזיקט און האָט מיט באַגייסטערונג גערעדט:
„א שאַד, וואָס איך האָב איצט נישט די שטימונג צו נייע גע־שעפטן. מעגלעך, אז איך וואָלט אייך געקענט עפעס צונוץ קומען, ווען איך ווייס עפעס גענויער וועגן וואָס עס גייט, וויאָזוי מען קען אויסנוצן אייערע קאָנסטרוקציעס, אז זיי זאָלן זיין וואָס שטאַנד־האַפטיקער און זיכערער.“

בען לאדאן האָט זיך אָנגעכאַפּט אין די רייד:
„איך מיין, אז איר וואָלט געדאַרפט רעדן אין קריגס־מיניסטער־ריום. דאָרט וואָלט איר געקענט באַקומען אן אלזייטיקערע אויפ־קלערונג, און אויב איר וועט האַלטן פאַר נויטיק, קענט איר אונדז באַזוכן און מיר וועלן אייך באַקענען מיט די געביידעס, מיט אונדז־זער נייער סטרוקטור פון בויען דעם קאַנאַל.“
אלי האָט אים זייער העפלעך געדאַנקט און האָט דעם שמועס

אלי כהן

אריבערגעפירט אויף פארשידענע אנדערע פראבלעמען פון דער ווירטשאפט און זיכערהייט אויף דער ישראלדיקער גרענעץ. עס האט אויסגעזען, אז ביידע האָבן צו זיך דעם פולסטן צוטרוי. בען לאדאן איז געווען אַריענטירט אויך אין פּאַליטישע ענינים און האָט געוווּסט, אז די אָנפירונג פונעם נייעם רעזשים נויטיקט זיך שטאַרק אין אזעלכע מענטשן ווי קאמעל.

דער פארטרילעכסטער מענטש פון נייעם רעזשים

אויב ביז איצט האָט אלי געדארפט זוכן וועגן אויף פאַרבינדונגען, האָבן זיך איצט איבערגעדרייט די יוצרות, אלע האָבן גע-זוכט פאַרבינדונגען מיט אים.

כאפעז פארטרעטער האָט אים פאַרגעשלאָגן, ער זאָל אויס-ווירקן זיין השפעה אויף מענטשן אין אויטלאַנד. זיי זאָלן אינוועס-טירן קאפיטאל אין סיריע, וואָס נויטיקט זיך איצט אזוי שטאַרק אין פארפעסטיקן איר ווירטשאפט. אלי איז געווען באשיידן:

„דערלויבט מיר, מיין הער, צו מאכן אייך א באמערקונג. ווען מענטשן אינוועסטירן זייער פרוואט קאפיטאל, באזונדערס אין דאָלאַרן, האָבן זיי א רעכט צו פאָדערן אייפקלערונגען וועגן די צילן, צו וועלכע זייער געלט איז באשטימט. מייןט איר, אז מען קען אזוי האָבן צוטרוי צו אלע אויסלענדישע אינוועסטאָרן און דערציילן זיי די צילן פון זייערע אינוועסטיציעס?“

כאפעז הארטערטער האָט געהאלטן, אַז מען קען געבן געוויסע אייפקלערונגען, חוץ אין זיכערהייט-ענינים.

„און ווי וועט זיין — האָט אלי געמרעגט — אויב די גרעסטע טייל פונעם געלט וועט דארפן אויסגעגעבן ווערן אויף זיכערהייט-ענינים?“

„דעמאָלט, מיין איר, וועט אמבעסטן זיין צו שאפן א קערפער-שאפט, וואָס זאָל זיך פאַרנעמען מיט אויסלענדישע אינוועסטיציעס. די גענויע אינפארמאציעס וועגן די אינוועסטיציעס וועלן מיר איר בערגעבן איינעם, צו וועלכן מען קען האָבן דעם פולסטן צוטרוי און יענער וועט דארפן געפינען דעם וועג איבערצוצייגן די אנדערע, אז זיי זאָלן נישט פאָדערן קיין גענויערע אויפקלערונגען.“

אונדזער מענטש אין דמשק

„די פראגע איז נאָר, ווער וועט עס זיין יענער פארטרוילעכער מענטש, וואָס מען קען זיך אויף אים פארלאָזן?“
א וויילע האָט געהערשט א געשפאנט שווייגן.
כאפעזס פארטרעטער האָט אויסגעזען צו זיין פארזאָרגט. האָט געקנייטשט דעם שטערן און דאָן א פרעג געטאָן אליין, צי ער וואָלט נישט גרייט געווען צו נעמען אויף זיך די דאָזיקע אויפגאבע?
„מיינט איר נישט, אז דאָס איז אביסל א צו אייליקער באשלוס?“
דער פארטרעטער האָט ביטולדיק א מאך געטאָן מיט דער האנט:

„איך בין קאָמפּעטענט צו זאָגן דאָס לעצטע וואָרט אויף דער דאָזיקער טעמע. איר קענט אָנהויבן טאָן אין דער זאך.“
א פאָר טעג שפעטער, האָט אלי אָנגעהויבן איבערשיקן אָפטער זיינע ראדיא־ידיעות קיין ישראל. די ידיעות זענען אויך געוואָרן עפעקטיווערע און די אינפאָרמאציעס וואָס ער האָט מיטגעטיילט זענען געוואָרן ווערטפולערע. אָפּעראטיווע באפעלן, באוואָפּענונגס־פּלענער און טאָפּאָגראפישע צייכענונגען פון „פּילבארע ראיאָנען“ האָבן אָנגעהויבן שטראָמען קיין ישראל. א טייל פון די דאָזיקע אינפאָרמאציעס זענען שוין אויף צומאָרגנס פארעפנטלעכט געוואָרן אין „קול ישראל“ — טיילמאָל נאָך איידער זיי זענען באקאנט געוואָרן די סירישע מנהיגים גופא.

די באריכטן האָבן אויך פארמאָגט אינפאָרמאציעס וועגן די באוועגונגען פֿין סירישן מיליטער, די טערמינען, ווען עס איז דער־האלטן געוואָרן וואָפּן, די עפעקטיווקייט פון דער אויסשטאַטונג און די מעגלעכקייט אָנצווענדן דעם וואָפּן אין די ראמען פון די געוויינלעכע מאנעווערעס פון סירישן מיליטער.

די אינפאָרמאציעס, וואָס זענען איבערגעשיקט געוואָרן קיין ישראל מיט יעדן מעגלעכן וועג, זענען אויסגענוצט געוואָרן ביז צום לעצטן פּרֿט. אביסל שפעטער, ווען אלי האָט באנייט די בעלער אין זיין וווינונג האָט ער אויסגעקליבן פאסיקע מיידלעך און נישט דערוועקנדיק זייער חשד, האָט ער זיי איבערצייגט, זיי זאָלן זאָמ־לען פאָר אים יעדן מאָטעריאל, וואָס זיי וועלן האַלטן, אָז ער איז וויכטיק, בעת די בעלער און מסיבות אין זיין וווינונג. האָט אלי זיך נישט אָפּגעשטעלט פון פאָטאָגראפירן צענדליקער בילדער, וואָס האָבן אים געקאָנט דינען ווי ערשטקלאַסיקע שאַנטאזש־מיטלען.

א הויכער פראַנצויזישער באַאַמטער, וועלכער איז איינגעלאָדן געוואָרן צו אזא באל, האָט שפעטער געזאָגט, אז דאָס אָרט, די מענ־

אלי כהן

טשן און די אטמאספער, איז אין אַ גרויסער מאָס געווען ענלעך צו אַן אַריענטאַלישער ווערטיע פון „ראָזן באלעט“, אָדער צו אַן אַריענ-טאַלישער אַרגיע אין נוסח פון דער „פרשה קילער“.

טראָץ אלע זיינע פרווון פון שאַנטאַזש, האָט כהן, צוליב זיכער-קייט, נישט געמאַכט קיין שום טראַנזאַקציע, וואָס איז עלול געווען צו באַפלעקן זיין נאָמען. פּערזאָנען, וואָס האָבן געוואַלט אויסנוצן זייערע באַציאונגען מיט טאַבעטן, כדי צו מאַכן געשעפטן מיט דער רעגירונג, האָט ער אָפּגעשטופּט מיט פּאַראַכטונג.

ווי אַ רעוואָלוציאָנער און געטרייער אָנהענגער פון „באאט“, פלעגט ער אין אַזעלכע פּאַלן אויסברעכן אין אַ צאָרן: „וואָס מיינסטו דין, קאָנסט קויפּן מיין האַרץ מיט באַקשיש? די תקופה פון באַק-שיש איז געשטאַרבן מיטן מאַמענט, ווען די „באאט“-פּאַרטיי האָט איבערגענומען די מאַכט!“

„געטריישאפט צום רעזשים“

אזעלכע פּאַטריאַטישע דערקלערונגען און זיין „גרענעצלאָזע טריישאפט“ צום רעזשים, האָט פּאַרשאַפט אליו אַזאַ נאָמען, וואָס קיינער האָט נישט געהאַט ביז דאָן אין דער מיליטאַריסטישער מדי-נה. זיין בירגערלעכע פּאַזיציע האָט דערגרייכט אַ נייעם רעקאָרד. א באווייז דערפאַר איז געווען דער באַזוך פון גענעראַל אלי אמער, דער קאָמאַנדיר פון דער פּאַראַייניקטער אראבישער קאָמאַנדשאַפט, אין סיריע. אלי כהן איז געווען דער איינציקער ציוויליסט, וואָס איז אָנגעשלאָסן געוואָרן צו דער אינספּעקציע פון די קאָלאָנעלן און גענעראַלן אויף דער סיריש-ישראלדיקער גרענעץ. ער האָט מיטן גרעסטן אינטערעס נאָכגעפּאָלגט די אויפקלערונגס-רייד פון קאָמאַנדיר פון „איאָן און האָט זיך באַמיט צו פּאַרגעדענקען אלץ וואָס האָט זיך נאָר געלאָזט.

די מיליטערישע קאַרעספּאָנדענטן און פּאַטאַגראַפן האָבן גע-ווידמעט דער אינספּעקציע לאַנגע רעפּאָרטאזשן. די פּאַטאַגראַפן האָבן אָן אויפּהער געבליצט מיט זייערע פּאַטאַגראַפישע לאַמפּן. ווען ער וואַלט געוואַלט, וואַלט אַמין טאַבעט זיך לייכט געקאָנט ארויסדרייען פון די פּאַטאַ-אַביעקטיוון. קיינער וואַלט אים גאַרנישט געזאָגט. אָבער ער האָט פּאַרקערט, זיך באַמיט צו שטיין אין דער ערשטער ריי. זייט ביי זייט מיטן גענעראַל אַמער. די דאָזיקע ביל-דער זענען אים געווען נויטיק פאַר זיין זעלבסט-פּראַפּאָגאַנדע צווי-שן די העכערע אָפיצירן.

ארי טרעפט זיך מיטן געוועזענעם סירישן פרעזידענט

א געוויסע צייט נאך אמערס באזוך, איז אויף אלין ארויפגעלייגט געווארן אן אנגעזעענע אויפגאבע. כאפעז האט אים געבעטן ער זאל ארויספארן צום געוועזענעם סירישן פרעזידענט סאלאח אל ביטאר, וועלכער האט זיך געפונען אויף קוראציע אין יריחו און אים גער-ווינען פאר דער „באאט“-פארטיי. אלי איז אוועקגעפארן קיין יריחו, זיך געטראפן מיטן אלטן פרעזידענט און געשמועסט מיט אים לאנגע שעהן וועגן די פרינציפן פון „באאט“. ער האט געטאן אלץ, כדי צו איבערצייגן אל-ביטארן ער זאל זיך צוריקקערן און אנערקענען דעם נייעם רעזשים.

„דאס סירישע שאצט זייער אפ אייער דערפארונג און פארעט אייער פערזענלעכקייט. ער וויל אייך זען צווישן אים“ — האט אלי געזאגט צום באזייטיקטן פרעזידענט.

„אבער איך אנערקען נישט דעם עקזיסטירנדיקן רעזשים און דער רעזשים וויל מיך נישט אנערקענען“.

„דער רעזשים אנערקענט אייך, אבער דער רעזשים וויל נישט אנערקענען דעם אופן ווי איר האט געפירט די מדינה איידער די „באאט“-פארטיי האט איבערגענומען די מאכט“.

„אויב איך פארשטיי אייערע כוונות, דארף מיין צוריקקערן זיך בלויז סימבאליזירן מיין אנערקענונג פארן רעזשים און דאס וועט א סך ביישטייערן דעם אנזען פון דער פארטיי“.

„טראכט וועגן דעם, מיין אלטער פריינט — האט אלי געזאגט — עס האט נישט קיין זינען צו אנטלויפן פון דער ווירקלעכקייט“. די געשטרעכט צווישן אלין און דעם געוועזענעם פרעזידענט האבן געדויערט גאנצע 3 טעג. צום סוף האט סאלאח אל ביטאר צו-געזאגט צו באטראכטן ערנסט דעם פארשלאג.

אלי האט זיך צוריקגעקערט קיין דמשק.

„כאפעז האט באקומען א שווערע אטאקע אויף די נירן“ — האט מען אים אנגעזאגט ביים אנקומען אין סיריע — „און ער מוז שוין אפפארן קיין פאריז אויף אן אפעראציע ביים דאקטאר קיס“.

„אפשר קאן מיך כאפעז אויפנעמען איז זיין קאבינעט?“ — האט אלי געפרעגט ביים סעקרעטאר פון פרעזידענט.

„איך האב זורא. אז נישט. די דאקטוירים האבן אים באפוילן פולשטענדיקע רוי. אבער אויב דאס איז זייער אייליק, קאנט איר זיך

א לי כהן

אַנשליסן צו אים אויף זיין וועג צום פלייפעלד. ער פליט אָפּ היינט
נאַכמיטאָג קיין פאריז.

„גיט אים איבער, אז איך וועל אזוי טאָן“ — האָט אלי געבעטן.
אויפן וועג צום פלייפעלד האָט אלי אָפּגעגעבן דעם פּרעזידענט
אַ באַריכט פון זיינע געשפרעכן מיט סאלאח אל-ביטאר און אלי
האָט אויסגעדרוקט זיין מיינונג, אַז דער אלטער מנהיג וועט זיך
צוריקערן קיין דמשק, אָבער ער וועט זיך נישט שטעלן אויבנאָן.
„דער זקן הייבט אָן צו ווערן ווייכער“ — האָט כאַפּעז אָן
איראַנישן שמייכל געטאָן.

„איך מיין, אַז ער איז נאָך דערווייל האַרט ווי אַ צעדערבוים
אין לבנון“ — האָט געזאָגט כהן.

„ניין, ער איז שוין ווייכער געוואָרן, ווען ער האָט מסכים גע-
ווען דיך אויפצונעמען אין זיין הויז אין יריחו.“ — האָט כאַפּעז
אויפגעקלערט. „ער האָט זיכער געוואוסט, אז דו ביסט מיין פּרעזענ-
לעכער שליח און דאָס אָנערקענען דיין שליחות, איז ווי אַן אָנער-
קענונג פון מיין עקזיסטענץ.“

כאַפּעז האָט זיך אַ קרים געטאָן פון ווייטיק און זיך געכאַפּט
פארן זייט:

„ווען איך וועל זיך צוריקערן אַ געזונטער פון פאריז, וועל
איך אָנהויבן צו אַרגאניזירן אייניקע זאכן פון דאָסניי. דער דאָזי-
קער זקן קאָן הויבן דעם פּרעסטיזש פון „באאט“ צווישן די מאַסן.
דער עיקר צווישן די קעגנער פון רעזשים.“

אלי האָט געדריקט די האנט פון פּרעזידענט כאַפּעז איידער ער
איז ארויף אויפן עראָפלאַן און אים געוואונטשן אַ שנעלע היילונג.
דער עראָפלאַן איז אָפּגעפּלויגן און פאַרשוונדן הינטערן האַרי-
זאַנט.

אַ קורצע צייט נאָך דעם, האָט שוין תל-אביב געוואוסט, אַז כאַפּעז
איז ארויסגעפאַרן קיין פאריז כדי זיך צו אָפּערירן אויף די נירן
ביים בארימטן דאָקטאָר קיס.

„די אָפּעראַציע קאָן אויפהאלטן כאַפּעזן אין פאריז אַ דריי
וואָכן. האָבן, לויט דיין מיינונג, די קעגנער פון רעזשים גענוג כוח
כדי דורכצופירן אָן איבערקערעניש אין אַט דער צייט?“ — איז
אלין געפּרעגט געוואָרן פון תל-אביב.

אלי האָט אַ שמייכל געטאָן צו זיך אליין און געענטפּערט: „ווי
אַן אָנהענגער פון „באאט“ גלויב איך נישט. אַלע אונדזערע קעג-
נער זיצן הינטער די קראַטן.“

אונדזער מענטש אין דמשק

אלי האָט פאַרמאַכט דעם ראַדיאָ־אַפּאַראַט און ווידער אַ שמייכל געטאָן מיט באַפרידיקונג. ער איז געווען איבערצייגט, אַז תל־אביב האָט אויפגענומען די ידיעה און זי פאַרשטאַנען.

אלי כהן ביי דער זייט פון פרעזידענט

אין דריי וואָכן ארום, ווען דער עראַפּלאַן פון „פּאַן־אַראַביע“ האָט געלאַנדעט אויפן פּלי־פעלד אין דמשק, איז פון אים אראָפּ כאַפּעז אַ גליקלעכער און אַ שמייכלענדיקער, הגם ער איז נאָך גע־ווען אביסל שוואַך און אים האָבן אונטערגעהאַלטן סטיוואַרדיסטינס. די טעלעוויזיע־אַפּאַראַטן האָבן אויפגענומען זיין אַנקום און די זשורנאַליסטן זענען אים באַפּאלן מיט אַ מבול פון פּראַגן. כאַפּעז האָט אָבער גאַרנישט געזאָגט, אויסער אַ פאַר ווערטער וועגן זיין געזונט:

„דאָס איז געווען אַ קוראַציע־רייזע און נישט קיין רייזע אויף געשפּרעכען.“

„זי האָט דער הער פרעזידענט נישט אויסגענוצט זיין וויילן אין פּאַריז אויף געשפּרעכען מיט הויכגעשטעלטע פּערזענלעכקייטן?“ — האָבן געפּרעגט די זשורנאַליסטן.

„דאָס אויסער־מיניסטעריום האָט געהאַט בדעה צו אַרגאַניזירן אַ ריי צוזאַמענטרעפן“ — האָט אויפגעקלערט כאַפּעז — „אָבער דער דאָקטאָר האָט מיר פּאַראַרדנט אויסשליסלעכע רו. איך האָב דעריבער קיינעם נישט אויפגענומען.“

„זי האָט איר אפּשר, ווייניקסטנס צוגעגרייט דעם באַדן פּאַר דירעקטע געשפּרעכען בעתן נאָענטסטן צוזאַמענטרעפן?“ — האָט מען ווייטער געפּרעגט.

„מעגלעך“ — האָט געזאָגט כאַפּעז — „אָבער עס איז נאָך פּריציפּטיק צו רעדן וועגן דעם.“

איין זשורנאַליסט האָט אָבער נישט נאָכגעגעבן און געפּרעגט: „איז פּראַנקרייך אונדזער אַ פּאַרבינדעטער?“

„עס וועט זיין אַ חוצפּה פון מיין זייט, ווען איך וואָלט געזאָגט ניין“ — האָט כאַפּעז געענטפּערט — „איך בין זיכער, אַז אַ געוויסן טאַג וועט פּראַנקרייך זיך איבערצייגן אין אונדזער מאַכט און אין אונדזער מעגלעכקייט אַנצופירן מיט דער פּאָליטיק פון דאַיאָן. זי וועט אונדז אונטערשטיצן מער ווי זי שטיצט אונטער ישראל.“

אלי כהן

מיט דעם האָט זיך געענדיקט די פרעסע־קאָנפערענץ. כהן האָט זיך דערנענטערט צו כאפעזן, אַוועקגעלייגט זיין האנט ביי אים אויפן אקסל און געפרעגט: „ווי פילט איר זיך איצט, נאָך דער אַפּעראַציע און נאָכן אַנגריף פון די זשורנאליסטן?“

„איך וואָלט שוין געוואָלט זיין אין דער היים. דאָרט וועל איך זיך פילן אויסגעצייכנט“ — האָט כאפעז אַ פליסטער געטאָן צו זיין פריינט.

דער פרעזידענט, ביי זיין זייט אלי און אַלע באַגלייטער זענען דורכגעפאָרן זי גאסן פון דמשק. פונקט אין דער זעלבער צייט האָט דער ראדיאָ דמשק איבערגעגעבן די ידיעה וועגן כאפעזס צוריק־קום.

א קורצע צייט נאָך דעם איז אין דער אַראַבישער נייעס־אוידי־ציע פון „קול ישראל“ איבערגעגעבן געוואָרן אַ ברייטער רעפאָר־טאָזש וועגן דער נסיעה פון פרעזידענט כאפעז. אלי האָט געוויסט ווי אזוי אויסצונאָכן יעדע אינפאָרמאציע און זי אַריבערשיקן קיין ישראל, נישט דאָרפנדיק אַנקומען צו דער שטרענגער צענזור, ווי דאָס האָבן געדארפט די אויסלענדישע קאָרעספאָנדענטן און אַרטיקע זשורנאליסטן.

ווען מען האָט וועגן רעפאָרטאָזש אין „קול ישראל“ צוגעטראָגן כאפעזן, איז ער געוואָרן אויסער זיך פון כעס. ער האָט גלייך פאָר־אַרדנט דעם טירישן געהיים־דינסט דורכצופירן אַ גענויע אויספאָר־שונג, כדי אויפצודעקן ווער פון די הויכע מדינה־באאמטע גיט אויס די סודות פון דער מדינה.

„עס איז נישט קיין ספק, אז זייערער אַ מענטש געפינט זיך דאָ צווישן אונדז“ — האָט קאָלאָנעל טאיארא געזידט פאָר כעס. „איך בין נייעריק צו וויסן וויפל באַצאָלן אים די ציוניסטן פאָר אַט דער שמוציקער ארבעט“.

„אויב עט רעדט זיך וועגן פּערזאָנען, וואָס שטייען נאָענט צו די שפיצן פון רעזשים — האָט געזאָגט כאפעז — וואָלט איך גער־ראטן צו פירן די אויספאָרשונג זייער פאָרויכטיק. קיינער טאָר נישט וויסן, אז דער געהיים־דינסט איז אים חושד. דאָס דאָרף בלייבן אַ סוד צווישן אונדז ביידן“.

„זיכער“ — האָט געענטפערט טאיארא — „איך וועל טאָן אלץ,

כדי אויסצוגעפינען דעם פארעטער אויף אן איידעלן אופן“.

כאפעז האָט זיך פאָרטיפט אין זיינע מחשבות. ער האָט זיך געפרווט פאָרשטעלן, ווער קען דאָס זיין דער פארעטער. אַן ספק,

אונדזער מענטש אין דמשק

אז א דאנק די אינפארמאציעס פון אַט דעם מענטשן, ווייסט מען אין ישראל אַלץ, וואָס עס טוט זיך אין דמשק, אויפן סירישן הויכלאנד און נעבן באניאס-אויסגוס. טראכטנדיק וועגן דעם האָט זיך אין זיין הארץ אריינגעגעבעט א מורא און א כעס. ער האָט געשווירן אין הארץ, אז ער וועט נקמה נעמען אין דעם מענטשן, וואָס האָט געוונען זיין צוטרוי און אים פאראטן. אָבער ווער איז דער מענטש? כאפעז האָט באשלאָסן דורכצופירן אַ פּראָבע. אויף צו מאַרגנס האָט ער צוזאמענגערופן א דרינגענדע זיצונג מיט זיינע נאָענטסטע מיטאַרבעטער און הויכע אָפיצירן. כאפעז האָט געוואָרנט, אַז די זיצונג איז אַ געהיימע און קיינער טאַר גאַרנישט אויס-זאָגן פון דער זיצונג. נישט די זשורנאליסטן און נישט עמעצן אַנ-דערש.

יענעם נאָכמיטאָג האָט כאפעז געעפנט דעם ראדיאָ און זיך צוגעהערט צו דער אראבישער אוידיציע פון „קול ישראל“. ער איז געבליבן שטיין דערשטוינט הערנדיק גענויע פרטים וועגן דער פרימאַרגנדיקער זיצונג.

כאפעז האָט גלייך ארויסגערופן צו זיך אל-טאיאראן. „האַסט געוויסט וועגן אונדזער היינטיקער זיצונג?“ — האָט געפרעגט כאפעז.

„ניין“ — האָט געענטפערט טאיארא — „איך האָב אָבער גע-הערט וועגן איר מיט אַ קורצער צייט צוריק אין „קול ישראל“.“ „גיב בלויז אַ טראַכט“ — האָט שטרענג געזאָגט כאפעז — „אויף דער זיצונג זענען געווען אַ דרייסיק אָפיצירן, אויב די פּר-טים וועגן דער זיצונג זענען אַזוי שנעל איבערגעשיקט געוואָרן קיין ישראל, האָט דאָס געקאָנט געמאַכט ווערן נאָר מיט דער הילף פון אַ שיפּריטער טעלעגראַמע, אַדער דורך אַ געהיימער ראַדיאָ-סטאַציע. איך גלויב, אַז דאָס איז גיכער געטאָן געוואָרן דורך ראַדיאָ ווי דורך אַ טעלעגראַמע. קיינער וואָלט נישט ריזיקירט צו שיקן אַ טעלעגראַמע דורך דער זיכערהייטס-צענזור פון קאַלאַנעל באַכרי.“

די ערשטע פּאַרדאָכטן פון אלי כהן, אַז עפעס איז נישט אין אַרדענונג, האָבן זיך אין אים דערוועקט אַרום חודש אָקטאָבער 1964. כאפעז האָט זיך עפעס אָפּגעקילט אין זיינע באַציאונגען און נישט אַרויסגעוויזן אַזאַ פריינטשאַפט ווי פריער. ער האָט אויך אייפּגעהערט צו רעדן מיט אים וועגן מדינה-ענינים. פאַר זיינע פריינט פלעגט כאפעז זיך באַקלאַגן אַז דער מצב פון „באַאַט“

אלי כהן

איז זייער אַ שלעכטער און אַז פיינטלעכע פאקטאָרן סאַבאַטירן דעם רעזשים. לויט זיין מיינונג, זענען עס געווען פאקטאָרן, וואָס האָבן געפירט זייער טעטיקייט לויט די אינסטרומענטן פון נאַצערן. וואָס ווייטער איז די אַטמאָספּער געוואָרן אַלץ אַן ערגערע. די הויכע דיגניטאַרן האָבן זיך געהאַלטן קאַלט און נישט אַרויס־געוויזן קיין נטיה צו רעדן. אלי האָט דאָן איבערגעשיקט אַ ידיעה קיין תּל־אביב: „די ענינים הויבן דאָ אַן צו ווערן הייס. איך קום.“ דאָס איז געווען אין מיטן חודש אָקטאָבער. אלי איז אַרויס־געפאַרן קיין פאַריז און פון דאָרט קיין ישראל.

גענויע אינפארמאציעס

די אינפארמאציעס, וואָס אלי האָט איבערגעשיקט קיין ישׂראל, זענען געווען אויסערגעוויינלעך גענויע. און צה״ל האָט פאַר־שטאַנען ווי אַזוי אויסצונוצן די באַקומענע אינפארמאציעס בעת דעם גרענעץ־אינצידענט, וואָס איז פאַרגעקומען מיטוואָך, דעם 13־טן נאָוועמבער 1964.

יענעם טאָג האָבן סירישע פּאָזיציעס געעפנט אַ פייער אויף ישׂראלדיקע טראַקטאָרן, וואָס האָבן געאַרבעט אויף דער ישׂראל־דיקער טעריטאָריע. די ישׂראלדיקע רעאַקציע אויף די סירישע פּראָ־וואַקאציעס האָט נישט געלאָזט וואַרטן אויף זיך. טאַנקען און שווערע אַרטילעריע האָבן געענטפערט מיט פייער און פאַראַללי־זירט די סירישע פּאָזיציעס אין יענעם ראַיאָן. די סיריער האָבן אָבער נישט געוואָלט נאַכגעבן. זיי האָבן געעפנט אַ פייער פון אַלע זייטן און עס איז נישט געווען קיין אַנדער ברירה ווי נאָר אַנצווענדן דעם ישׂראלדיקן לופט־פּלאַט. קאַמפּס־עראַפּלאַנען און באַמבאַרדירער האָבן ליקווידירט די סירישע פּאָזיציעס און האָבן צעשטערט די אַפּוויג־קאַנאַלן פון ירדן־טייך, צוואַמען מיט דער מעכאַנישער אויסשטאַטונג.

די סירישע פּראָפּאַגאַנדע, וואָס האָט זיך באַרימט מיט דעו עפעקטיווקייט פון זייערע נייע „מיג־עראַפּלאַנען און אין דער מעגלעכקייט פון סיריע צו פאַרטרייבן יעדן פיינט אין דער לופטן און אויף דער ערד — האָט געליטן אַ צעשמעטערנדיקע מפּלה. די ישׂראלדיקע עראַפּלאַנען האָבן גענוי געטראָפּן אין ציל און די עפעקטיווקייט פון די באַמבעס איז געווען אַ הונדערט־

אונדזער מענטש אין דמשק

פראצענטיקע. די אונטערשטיצונג פון דער וועלט־פרעסע פאר דער רעאקציע פון ישראל האט געצווונגען די סיריער צו פארשטארקן זייער זיכערהייטס-גארטל און אזוי ארום אויפדעקן זייער שרעק־לעכע מפלה. עס איז געווען קלאר, אז עמעצער, וואס שטייט נאָר ענט צו די ענינים, האָט פאַראַטן. אין יענער צייט האָט אלי כהן זיך געפונען אויף אורלויב אין ישראל.

„ווען וועסטו שוין אויפהערן ארומצופאַרן איבער אייראַפע?“ — האָט אלין געפרעגט זיין ברודער אין זעלבן אָונט, ווען ער איז געקומען קיין ישראל.

אלי האָט אַ קוועטש געטאָן מיט די אַקסלען: „גלויב מיר, אַז איד וואַלט שוין געוואָלט פאַרענדיקן מיין אויפגאַבע און זיין מיט אייך אין דער היים“. ער האָט אַ רגע זיך איינגעקוקט אין זיין ברודער און געפרעגט: „זאָג מיר, מאַריס, איז די מוטער אין דער היים?“

„יאָ. זי איז אויפן דאָך. הענגט אויף די וועש. לאַמיר ארויפ־גיין און זי איבעראַשן“.

„ניין“ — האָט אלי געזאָגט — „מיר וועלן וואַרטן ביז זי וועט אַראַפגיין“.

זיין אַלטע מוטער סאָפי איז אַריינגעקומען אין שטוב און דערזען אלין, איר זון. אירע אויגן האָבן אויפגעלויכטן און אַ גליקלעכע האָט זי אויסגערופן אין אַראַביש: „יא־עיני!“ (מיין אויג אין קאָפּ). מיר האָבן אזוי געבענקט נאָך דיר“.

„איך בין דאָ און דו דאַרפסט גאַרנישט זאָרגן“ — האָט אלי געענטפערט אויף אַראַביש מיט אַ סירישן אַקצענט.

מאַריס האָט אָנגעקוקט זיין ברודער און אַ פאַרווונדערטער געפרעגט: „פון וואַנען האָסטו זיך אויסגעלערנט דעם דאָזיקן אַק־צענט. אלי?“

„וואָס ווונדערסטו זיך?“ — האָט אלי געענטפערט — „דאָס רוב אַראַבער אין אייראַפע רעדן מיטן דאָזיקן אַקצענט“.

„וואָס איז, דו האַנדלסט מיט אַראַבישע סוחרים?“

„זייער אַפט“ — האָט אלי זיך אַרויסגעדרייט.

זיין מוטער האָט איבערגעריסן זייער געשפרעך: „האַסט עפעס געגעסן, אלי?“

אלי איז צו צו זיין מוטער, זיך אָנגעבויגן און איר אַ קוש געטאָן אין שטערן:

„דער אמת איז, אַז איך בין נישט הונגעריק, נאָר אויב דו

אלי כהן

וועסט מאכן עפעס אזוינס אזוי ווי דו קענסט, בין איך גרייט צו עסן."

"ווילסט איך זאל דיר צוגרייטן עפעס א מאכל ווי דו פלעגסט עסן אין חאלב? עפעס וואָס דו האָסט ליב געהאַט?"
"ניין, מוטער", האָט אלי געזאָגט גלייכגילטיק — "מאָך עפעס אַנדערש. אַזעלכע מאכלים עס איך זייער אָפט".
מאָריס האָט אָנגעקוקט זיין ברודער מיט פאַרווונדערונג: "ווי איז דאָס מעגלעך, אַז דו עסט אַזעלכע מאכלים אין אייראָפע?"
"וואָס איז דער ווונדער?" — האָט אלי שנעל אָפגעענטפערט — "האָסט נישט געהערט, אַז אין אייראָפע געפינען זיך רעסטאָראַנען פון אַלע מינים?"

מאָריס איז געבליבן שטיין אַ פאַרקלערטער און צום סוף געזאָגט: "מעגלעך, איך בין קיין מאָל נישט געווען אין אייראָפע".
"טאַקע אַ שאַד" — האָט אלי געטרייסט זיין ברודער — "איך וועל אָפּשר ביי אַ געלעגנהייט דיך מיטנעמען אויף אַ רייזע קיין אייראָפע. דאָס איז אַ ווונדערבאַרע זאַך צו ריזן איבער אייראָפע. באַזונדערס האָב איך הנאה געהאַט פון מיינע באַזוכן אין איטאַליע. שפּאַניע און דייטשלאַנד. אגב, איך האָב שיעור נישט פאַרגעסן, פון דייטשלאַנד האָב איך מיטגעבראַכט אַ לאַלקע פאַר סאַפּין. אַזאַ גרויסע לאַלקע, וואָס רעדט און לאַכט".

אלי איז שנעל צו צו אַ וואַליזע און פון איר אַרויסגענומען אַ גרויסע לאַלקע. מאָריס האָט זי באַטראַכט מיט באַווונדערונג.
"די דייטשן זענען ספּעציאַליסטן פאַר אַזעלכע איידעלע אַר-בעטן" — האָט אלי זיך אָפגערופן.

"דאָס איז דאָך נישט קיין דייטשע אויסאַרבעטונג" — האָט מאָריס אַ זאָג געטאָן — "זעסט, אַט שטייט געשריבן, "מיד אין פאַרזי".

אלי האָט גענומען די לאַלקע אין האַנט און באַטראַכט דעם אויפּשריפט. ער האָט אַ שמיכל געטאָן און געזאָגט: "אַט אַפּעריסטן. פאַרקויפן פּראַנצויזישע לאַלקעס אין דייטשלאַנד. פונקט ווי דאָס וואַלט געווען אַ דייטשער פאַטענט".

מאָריס האָט ממזריש אָנגעקוקט זיין ברודער: "איך מיין, אַז דו ווייסט אַליין נישט וווּ דו האָסט געקויפט די לאַלקע. זינט דו ביסט אַרויסגעפאַרן פון ישראל ווערסטו וואָס אַמאָל אַלץ מער צעשטרייטער".

"קאָן זיין" — האָט אלי שטיל געענטפערט — "סוף-כל-סוף

אונדזער מענטש אין דמשק

האָט מען מיר נישט געשיקט קיין אייראָפּע כדי צו קויפן לאַלקעס און שפּילצייג.

„זיי נישט בייז, אלי“ — האָט מאַריס געזאָגט מיט דרײַ־אַרץ צו זיין ברודער — „אַבער איך גלויב נישט, אַז דו פאַרנעמסט זיך אין אייראָפּע בלויז מיט איינקויפן געווער פאַר דער מדינה“.

„וואָס ווילסטו זאָגן דערמיט?“ — האָט אלי אָנגעשטעלט אויף זיין ברודער אַ פּאַך אויגן — „ביסט מיר אין עפעס חושד?“

אין דעם מאַמענט איז די קליינע סאַפּי אַריינגעקומען אין צימער און זיך אַריינגעוואַרפן אין איר פּאַטערס אַרעמס.

„אבא!“ — האָט דאָס קינד אויסגערופן — „ווי ביסטו געווען די גאַנצע צייט?“

„ביי דער אַרבעט“ — האָט געזאָגט אלי און גענומען באַדעקן דאָס קינד מיט קושן.

„ביי דער אַרבעט?“ — האָט דאָס קינד געפרעגט — „טאָ פאַרוואָס קומען די טאַטעס פון אַלע קינדער, וואָס גייען צו דער אַרבעט יעדן טאָג אַהיים“.

„איך אַרבעט ווייט, סאַפּי, און איך קאָן נישט קומען אַלע טאָג אהיים. זע בעסער, וואָס איך האָב דיר געבראַכט, אַ גרויסע לאַלקע, אַזוי ווי דו, סאַפּי“.

דאָס קינד האָט זיך איינגעקוקט אין דער לאַלקע, ווי זי עפנט און פאַרמאַכט אירע אויגן. שפעטער האָט זי גענומען זי באַ־טראַכטן פון אַלע זייטן און זיך אַזוי אַריינגעטאַן אין שפּיל, אַז איר האָט שוין גאַרנישט אינטערעסירט וואָס עס טוט זיך אַרום איר.

„ווי איז נאַדיאַ?“ — האָט פּלוצים געפרעגט אלי.

„זי איז אַוועק אין קינדערגאַרטן ברענגען אַהיים איריסן“.

די אַלטע מוטער האָט אריינגעבראַכט קאַווע פאַר ביידע זין און אויסגערופן:

„קאַווע, ווי אין די אַלטע, גוטע צייטן“.

די ברידער האָבן פאַרזוכט דעם קאַווע און אלי האָט זיך אָפּגערופן: „פּאַנטאַסטיש!“

„אַלץ וואָס די מוטער מאַכט איז פּאַנטאַסטיש“ — האָט אויף דעם געענטפּערט מאַריס. ער האָט אַריינגעקוקט אין אליס אויגן און געזאָגט: „בכלל איז גוט, אַז מען איז אין דער היים“.

„יאָ“ — האָט אלי אַ זיפּץ געטאַן — „זיין אין שטוב איז זייער גוט...“

מתנות פון כינע...

א קלונג אין טיר האָט איבערגעריסן זייער געשפרעך. מאָריס איז צו עפענען די טיר, גענומען די קליינע איריס פון נאָדיעס הענט און צו איר אַ ווונק געטאָן.

„זאָג מיר נישט. איך פיל עס אויף דיין פנים“ — האָט זי אויס־

גערופן און ווי אַ שטורעם אַריינגעפאלן אין צימער.

„אלי!“ — האָט זי אויסגעשריען און אַריינגעפאלן אין זיינע

אַרעמס — „אלי, איך האָב דיך ליב, אלי...“

זי האָט אים אָביסל אָפגעשטופט פון זיך, באַטראַכט אַ וויילע

און ווידער אים גענומען אין אירע אַרעמס.

„ווען ביסטו געקומען, דערצייל, ווי אַזוי?“

זיינע ליפן האָבן געוואַנדערט איבער אירע באַקן און ער האָט

זי הייס געקושט.

„איך בין געקומען מיט אַ קורצער צייט צוריק. מיט אַן עראַ־

פלאַן דירעקט פון איטאַליע. איך האָב באַקומען אַן אומבאַגרענעצטן

אורלויב.“

„יא, ביז אַ נייער מיטטיילונג.“

אלי האָט א וויילע באַטראַכט זיין פרוי מיט אַ נייגעריקן בליק:

„ווי פילט ער זיך?“ — האָט ער אַנגעוויזן אויף איר בויך.

„ער? פאַרוואָס מיינסטו, אַז דאָס איז ער?“

„עס איז געקומען די צייט, ניין, נאָדיא?“

זי האָט א שמיכל געטאָן: „יא, טאַקע אזוי. ווי מען זאָגט:

פריער זעכטער, שפעטער זיך.“

„דו ביסט מיר שולדיק אַ זון. איך הייב זיך אַן פילן איינזאם

דאָ, צווישן אייך.“

נאָדיא האָט א זיסן לאַך געטאָן צו איר מאַן. אלי האָט זי גע־

נומען פאַר אַ האַנט און צוגעפירט צו די וואַליזעס: „קום, זע וואָס

איך האָב אייך געבראַכט.“ ער האָט איבערגעדרייט אַ וואַליזע און

ארויסגעוואָרפן אויף דער סאַפע אַלץ וואָס דאָרט איז געווען. „איך

האָב אייך געבראַכט כינעזישע גלאַז־פיגורן, וואָס זענען באַמת פאַנ־

טאַסטיש.“

„כינעזישע“ — האָט זיך מאַריס פאַרווונדערט — „וואָס עפעס

כינעזישע?“

„יא, איך האָב פאַרגעסן אייך צו דערציילן. מיט א צוויי חדשים

צוריק בין איך געווען אין כינע. פון אייראָפּע איז זייער לייכט אַ

אונדזער מענטש אין דמשק

שפרונג צו טאן קיין כינע. אלע גרויסע פליגזעזשאפטן האבן ליניעס אין ווייטן מזרח, און פון האנג קאנג קיין כינע איז א קור צער וועג, באזונדערס מיט די קאנטאקטן, וואס איך פארמאג.

כדי צו פארשטארקן דעם איינדרוק פון זיינע רייד האט אלי ארויסגענומען פון קעשענע זיין בייטל און זיי געוויזן א פעקל בילד דער. אויף איין בילד האט מען געזען ווי ער שטייט נעבן טשו ען לאי.

„לויט די בילדער קאן מען מיינען, אז כינע איז עפעס א קליין שטעטל, ווו דער דארטיקער פרעמיער פאטאגראפירט זיך מיט יעדן אויסלענדישן גאסט“ — האט זיך אפגערופן מאָריס.

„דאָס הענגט אָפּ, ווער עס איז דער גאסט און וואָס עס איז זיין שליחות“ — האָט געזאָגט אלי. „אויסער דעם, ווייסטו מסתמא, אז די כינעזער זענען פון לאַנג באקאנט אלס מכניס אורחים“.

„אויב מען זאל גלויבן אין אלץ וואָס דו זאָגסט“ — האָט מאָריס נישט נאָכגעלאָזט — „הויב איך אָן בכלל צו צווייפלען אין דיין גאנצן פאָסטן. עפעס זעט עס מיר אויס צו זיין זייער קאָמפּלי צירט. וואָס זאָסטו צו דיין מאַרקאָ פּאַלאַ? — האָט ער זיך געווענ־דעט צו נאדיאן.

„איך ווייס נישט“ — האָט נאדיא א פליסטער געטאָן — „איך האָב נאָך נישט געטראכט וועגן דעם“.

זינט דאן, ווי ביי אים אין דער היים האָט מען אָנגעהויבן עפעס חושד צו זיין, איז אלי געוואָרן אַלץ מער פאַרשלאָסן אין זיך און געשפּאַנט. אויך אין די אויגן פון זיינע שטוב־מענטשן האָט ער אויסגעזען ווי נישט דער אלי וואָס זיי האָבן אזוי גוט געקענט.

אַ געוויסן אַוונט, אייניקע טעג פאַר דעם געבורט פון זיין זון שאול, ווען נאָדיאָן זענען באפאלן די געבורטס־ווייען, האָט אלי זיך איוועקגעזעצט נעבן איר און מיט א געוויסן טרויער אין די אויגן האָט ער אויסגעגאָסן פאר איר זיין הארץ:

„איך ווייס, אז דאָס מאָל וועט עס זיין אַ זון“ — האָט ער געזאָגט — „נישט אומזיסט זענען דייע געבורט־ווייען אזעלכע שטאַרקע“. ער האָט געגלעט אירע הענט, איר קאָפּ און צום סוף געזאָגט: „אפשר וועט דער זון זיין פאַר דיר אַ פאַסיקע פאַרגיטי־קונג“. זיין שטים האָט זיך אויף אַ רגע איינגעבראַכן: „דו וועסט זיין גליקלעך, נאָדיא“.

זי האָט אים אָנגעקוקט אַ פאַרווונד־רטע, נישט פאַרשטייענדיק וואָס ער רעדט: „פאַרוואָס זאָסטו מיר „דו וועסט זיין גליקלעך?“

א ל י כ ה ו

און דו וועסט נישט זיין גליקלעך, ווען עס וועט געבוירן ווערן דיין זון?"

ער האָט א מאַדנעם שמייכל געטאָן. „ניין — האָט ער זיך פאַרענטפּערט — איך האָר געוואָלט זאָגן, אַז דיר קומט מער דער זון, וואָס מיר ביידע ווילן אַזוי האָבן“.

נאַדיא האָט אָנגעכאַפּט איר מאַנס האַנט און שאַרף געזאָגט: „זאָג מיר דעם אמת, אלי, וואָס איז מיט דיר, וואָס ביסטו אַזוי פאַר־זאָרגט?"

„איך וועל דיר זאָגן דעם אמת“ — האָט אלי א זיפּץ געטאָן — „עס איז מיר שוין נמאס געוואָרן דאָס כסדרדיקע אַרומואַנדערן. איך וואָלט שוין געוואָלט פאַרענדיקן מיינע שליחותן און זיך ווידער צוריקקערן אהיים אויף שטענדיק“.

„טאָ פאַרוואָס טוסטו עס נישט?"

„איך האָב אַן אַרבעטס־קאָנטראַקט אויף א געוויסער תקופה. זי פאַרענדיקט זיך אין מאי 1965. ממש ערב אונדזער 18טן יום־העצמאות.“

נאַדיא האָט זיך פאַרקרימט פון ווייטיק און א דריק געטאָן איר מאַנס האַנט: „נעם מיך אלי, איך פיל, אז גאָר אין גיכן וועל איך ברענגען אויף דער וועלט דאָס קינד, וואָס מיר גארן אַזוי“.

אלי איז צו צום טעלעפאָן און אַרויסגערופן א טעקסי, כדי צו פאַרן מיט זיין פרוי אין שפיטאַל. אויף צומאַרגנס אין דער פרי האָט מען אים שוין אָנגעזאָגט די בשורה וועגן געבורט פון זיין זון.

„איצט — האָט ער געזאָגט, ווען זיין משפּחה איז געקומען אויף א באַזוך צו אים — האָבן מיר שוין אַ מאָן אין הויז“.

נאַדיא האָט צופרידן אַ שמייכל געטאָן. אלי איז שטאַלץ מיט זיין זון. זי האָט געוויסט, אז ער האָט געווארט אויף דעם מאַמענט מיט גרויס אומגעדולד. זי האָט אָבער אויך געפילט, אז עס וועט לאַנג נישט דויערן און אלי וועט זי ווידער פאַרלאָזן.

און אַזוי איז טאַקע געווען. דריי וואָכן נאָכן ברית האָט אלי זיך איינגעפאַקט, געקוישט זיין פרוי און קינדער און זיך מיט זיי געזעגנט. נאַדיא האָט לאַנג זיך איינגעקוקט אין איר מאַן. זייערע בליקן האָבן זיך באַגעגנט און עפעס אַן אומפאַרשטענדלעכע מורא האָט אין זיי אויפגעבליצט, ווי זיי וואָלטן געפילט, אז זיי קוקן זיך אַן צום לעצטן מאָל...

סייף רעדט זיך אראפ פון הארצן פאר אליי

אלי איז אפגעפלויגן פון ישראל קיין ציריך און פון דארט קיין ארגענטינע. פיר טעג האָט ער געוויילט אין בוענאָס איירעס און פון דארט האָט ער זיך צוריקגעקערט קיין דמשק. דער קבלת-פנים דארט איז געווען נישט אזא וואַרעמער ווי אמאָל. זיינע באַקאַנטע, צווישן זיי סאַלים סייף און שייך אל-ארד, האָבן אים דערציילט וועגן דער שרעקלעכער מפלה אויף דער גרענעץ. אלי, ווי „אַ פּאַטריאָט“, האָט אויסגערופן מיט צאַרן: „אויף וואָס וואָרט די פּאַרטיי? ס'איז געקומען די צייט צו עפען נען אַ צווייטן פּראָנט, כדי צו ליקוידירן די ישראלדיקע אַגרעסיע. ישראל איז דער ערגסטער פיינט פון אַראַבישן נאַציאָנאַליזם. איין מאָל פאַר אַלע מאָל דאַרף מען זי ליקוידירן.“

„יאָ — האָט געמורמלט סאַלים סייף — אָבער דאָס מילי-טער איז נאָך נישט גרייט און די אַראַבישע מדינות זענען צו ער קריגט איינע מיט דער צווייטער. דער אַראַבישער נאַציאָנאַליזם ליידט פון אַדערן-פאַרקאַלכונג און פון אינערלעכער צעריסנקייט.“ זיי האָבן אים באַגלייט אַהיים און דארט, טרינקענדיק קאַפע, האָט סאַלים דערציילט וועגן די געשעענישן פון די לעצטע וואָכן. „דער גאַנצער סירישער פּלאַן פון אַפּלענקען די ירדן-וואַסערן, איז וועלכן עס זענען אינוועסטירט געוואָרן מיליאָנען, וועט מען מוזן אַפּלייגן צוליב דער ישראלדיקער טעראַראַקציע פון 13-טן דעם חודש.“

„פּאַרוואָס האָבן זיי געעפנט אַ פייער?“ — האָט אלי געפרעגט. „איך האָב מורא“ — האָט געזאָגט סייף — „אז דאָס האָבן אונדזערע אַפיצירן געעפנט דאָס פייער די ערשטע.“ „פּאַרוואָס?“

סייף האָט געגעבן אַ זופ פון זיין קאַפע און כמעט פליסטערנ-דיק געזאָגט:

„לעצטנס הערשט אַ שטאַרקע שפּאַנונג אין די שפיצן פון דער מדינה. די ענינים גייען נישט אַזוי ווי עס באַדאַרף צו זיין. די מענטשן זענען פאַרשלאָסן אין זיך און שווייגן. באַזונדערס צוליבן פּאַקט, וואָס דו ביסט דאָ נישט געווען. דו האָסט אַ צוגאַנג און קאַנטאַקטן מיט אַלעמען. דאָס הוילען און די צופיל פרייהייט וואָס עס האָבן די הויכע אַפיצירן האָט דערפירט צו אַ מצב פון גרינגשצן ישראל. מען האָט געמוזט פאַרשטאַרקן די שפּאַנונג

אלי כהן

דורך א פייער־אויסטויש אויף דער גרענעץ. אבער קיינער האט נישט דערווארט אזא שארפע רעאקציע מצד ישראל און נאך ווייניקער האט מען דערווארט אזא גענויקייט אין צעשטערן אונז־דזערע שליסל־פונקטן“.

„דו מיינטט, אז עס איז ביי אונדז פאראן אן אונטערגרונט, וואס פארנעמט זיך מיט שפּיאַנאַזש?“ — האט אלי געפרעגט.
„איך ווייס נישט. מעגלעך. הגם איך האב גארנישט געהערט וועגן דעם פון אן אפיציעלן מקור“.
„וואס זאגט די פראפאגאנדע, וואס דו דארפסט געבן דורכן ראדיא?“

„ווי שטענדיק, ווילן מיר מאביליזירן די עפנטלעכע מיינונג לטובת דעם אראבישן אינטערעס“.
„מער גארנישט?“
„ניין, מער גארנישט“.

— * —

אלי האט געפילט, אז זיין מצב ווערט אַלץ ערגער. ער האט געוואוסט, אז ער שטייט פאר אַ סכנה, וואס קאן אויפקומען שוין די נאַענטסטע טעג. ער האט אבער אויך געוואוסט, אז אויב ער איז אריין אין דער וועלט פון שפּיאַנאַזש, איז שוין נישטאָ פון אים קיין וועג צוויק. ער מוז ממשיך זיין. נאדיאן האט ער צוגעזאגט צו פארענדיקן זיין שליחות אין מאי 1965. ער האט אבער געוואוסט, פונקט ווי מען האט געוואוסט אין צענטער, אין תל־אביב, און ווי נאדיאן האט עס אינסטינקטיוו ארויסגעפילט, אז זיין שליחות וועט זיך קיין מאל נישט פארענדיקן.

זיינע קומענדיקע ראדיא־זענדונגען קיין ישראל זענען געווען קורצע און עס איז נישט שווער געווען צו פארשטיין פארוואס. גלייכצייטיק האט ער אבער זיינע קאנטאקטן מיט די שפיצן פון דער מדינה נישט איבערגעריסן. די אינעווייניקסטע שפּאַנונג אין דמשק האט אויף אים נישט געמאכט קיין רושם און די ידיעות וואס האבן אים אינטערעסירט זענען געפלאסן צו אים ווי שטענדיק.

סאלידאריע מאכט א כוונה

א געוויסן טאג האט אַנגעקלאַפט אין זיין טיר זיין גוטער פריינט סאלידאריע מאכט.
„איך האב באקומען אורלויב פון שעף פון גענעראל־שטאב“

אונדזער מענטש אין דמשק

— האָט ער געזאָגט — „און איך וואָלט געוואָלט גוט פאַרברענן געז. גיב אַ טראַכט וועגן עפעס גוטס“.

אלי האָט אָנגעשטעלט אויף אים זיין בליק: „דו מאַכסט פון מיר אַן אַלפאַנס, יאָ סאָלים“ — האָט אלי געזאָגט מיט אַ שמייכל — „איך מאַך עס נאָר בעת איך גיב אַן אויפנאַמע אין מיין שטוב, אַבער איך בין נישט קיין צושטעלער פון דאַמען, מיין קאַלאַנעל“.

„זיי מיר מוחל, קאַמעל“ — האָט חאַטום זיך אָנטשולדיקט — „איך האָב עס נישט געמיינט אַזוי. פשוט איך געפין זיך לעצטנס אין אַ שרעקלעכער שפּאַנונג. איך בין כמעט נישט אַרויס פון בעט. זיי פירן איצט דורך אייניקע ענדערונגען אין דער סטרוקטור, אין דער אויסשטאַטונג און אין די אָפּעראַטיווע פּלענער“.

„פאַרוואָס דערציילסטו עס מיר, סאָלים?“ — האָט אלי גערפרעגט מיט חשד.

„דאָס איז נישט קיין סוד“ — האָט סאָלים געענטפּערט — „דו קאַנסט אַרויסקוקן דורך דיין פענצטער און זען אונטן וואָס עס טוט זיך“.

אלי האָט אַ שמייכל געטאָן: „איך האָב טאַקע וועגן דעם נישט געטראַכט. פון דעם הויז קאָן מען אפשר דורכפירן אַ רעוואָלוציע“.

„שוין, פאַרגעס וועגן דעם, קאַמעל. קום לאַמיר עפעס טריינ־קען און עסן. דאָס לעבן איז צו קורץ מען זאָל נאָכאַנאַנד זאָרגן פאַרן מאַרגן“.

אלי האָט אָנגעוויזן אויפן באַר: „דער באַר שטייט צו דיין רשות, זיי זיך מכבד“.

„און וואָס וועסטו טרינקען?“ — האָט סאָלים געפרעגט — „דאָ אין פאַראַן אַ האַלבע פּלאַש רוסישע וואַדקאַ. איך האָב עס נישט לאַנג צוריק געטרונקען ביים רוסישן אַטאַשע און דאָס האָט געמאַכט אויף מיר אַ שטאַרקן רושם“.

„דער אַטאַשע צי די וואַדקאַ?“

„דער עיקר די וואַדקאַ“ — האָט געזאָגט חאַטום. — „לאַמיר טרינקען פאַרן „באאַט“.

חאַטום האָט אַריינגעגאַסן אין האַלדו דעם פולן כוס מיט דער וואַדקאַ:

„וואַדקאַ דאַרף מען טרינקען מיט איין מאַל, אַזוי האָט מיר געלערנט דער סאָויעטישער אַטאַשע. איך מיין אַז ער איז גערעכט“.

„איך וועל טרינקען צו ביסלעד“ — האָט אלי געזאָגט.

אלי כהן

סאלים איז אריין אין קיך און דארט געפונען אַ שטיק אַרגענער טינער וורשט. ער האָט גענומען פאַמעלעך אָפּשיילן די הויט פון וורשט און דערביי קוקנדיק אויף אלין געזאָגט: „ווי אויסטערליש עס קאָן זיין דאָס לעבן. אַט וווינסטו הונדערט מעטער פון שטאָב און דו געפינסט זיך ווי אין אַן אַנדער וועלט“.

אלי האָט אים פאַרווונדערט אַנגעקוקט און האטום האָט גיך אים אויפגעקלערט: „דאָרט, אונטן, איז ווי אַ ווילקאָן, וואָס האָלט ערב אַן אויפרייס. אָבער דאָ, ביי דיר, איז אַזוי רואיק, אינטיים און אַנגענעם“.

„פאַרוואָס מיינסטו, אַז דער שטאָב איז ווי אַ ווילקאָן?“

„ערשטנס, די נייע באַשלוסן, וואָס זענען אַנגענומען געוואָרן אויף דער פאַרטיי־זיצונג. צווייטנס, די נייע זיכערהייטס־רעגולאַציעס אין צוואַמעהאַנג מיט דער נייער אויסשטאַטונג אין זיכער־הייטס־מיניסטעריום און אין מיליטער“.

ער האָט אַ ביס געטאַן פון וורשט און ממשיד געווען: „ווי איך האָב דיר אַמאָל געזאָגט, בין איך אַ מיליטערמאַן און איך מיט זיך נישט אין פּאָליטיק. אָבער בעת דער לעצטער פאַרטיי־זיצונג האָב איך געזען וואָס פאַר אַן ענגע פאַרבינדונג עס האָט זיך געשאַפן צווישן מיליטער און דער פּאָליטיק. בכּוּ, כּדי צו דערצערנען די פעסט וואָס הייסט ישראל, איז באַשלאָסן געוואָרן צו שיקן אַהין דיווערסאַנטן. די דאָזיקע דיווערסאַנטן וועט מען מאַביליזירן פון צווישן די יונגעלייט אין סיריע און אין עזה. זיי וועלן אויסגעשולט ווערן אין די נייע מע־טאָדן פון קאַמף דורך אַלושירער גערילא־אינסטרוקטאָרן, וועלכע האָבן באַוויון זייער קענטשאַפט קעגן די פּראַנציון, ביז זיי זענען פון דאָרט אַנטלאָפן. אויב דו וועסט מיך פּרעגן — האָט האַטום פּלוצים געהעכערט זיין קול — איז דאָס די אומשעדלעכסטע לייז־זונג פאַר דער פּאָליטיק פון דער „באַאַט־רעגירונג. אַ ביסל טעראָר וועט דענערווירן די יידן, אָבער דאָס וועט נישט גורם זיין, אַז די וועלט זאָל זיך שטעלן אויף זייער זייט און אונדז טאָדלען“.

אלי האָט זיך פאַרטראַכט אויף אַ רגע, איידער ער האָט גוט צעקייט די געהערטע רייד. נאָך דעם האָט ער אַ גרינגשעצנדיקן שמיכל געטאַן אין געזאָגט:

„הייסט עס, אַז דאָס איז דער גאַנצער טומל און שרעק וואָס איז לעצטנס געפאַלן אויף דמשק?“

„ניין, דאָס איז נישט אַלץ, אָבער איך מיין, אַז מער קאָן איך דיר נישט דערציילן, קאַמעל“.

אונזער מענטש אין דמשק

די קורצע צייט וואָס עס איז פאַרבליבן ביזן אויפשפראַך פון טאָג האָט אלי זיך געהאַט פאַרטיפט אין זיינע מחשבות. טראַך דעם, וואָס ער האָט אָפּט איבערגעשיקט ידיעות, צייטנווייז צוויי מאָל אַ טאָג, האָט ער זיך גוט אַריענטירט וועלכע ידיעה איז וויכ־טיק און וועלכע נישט. דאָס וואָס ער האָט נאָר וואָס געהערט פון קאַלאַנעל סאלים האטום, האָט ער נאָך נישט געהאַט גוט צעקייט. ער האָט געוואַרט אויף די פרימאָרגן־שעהן, כדי איבערצוגעבן דאָס געהערטע צו זיינע ממונים אין ישראל.

אַרום 8 אין אָונט האָט ער אַראַפגענומען דאָס דעקל פון דעם טראַנזיסטאָר און געעפנט די ראַדיאָ־אַנטענע. מיט אַ שטילער שטיי־מע האָט ער אָנגעהויבן איבערשיקן די ידיעות קיין תל־אביב.

אלי האָט מיטגעטיילט, אַז ער האָט געהערט פון האטומען וועגן פּלאַן צו שאַפן אַ פאַלעסטינער דיוויזיע פון קאַמאַנדאָ־איינ־הייטן, בראש פון וועלכער עס וועלן געשטעלט ווערן סירישע אָפּי־צירן. די קאַמאַנדאָ־איינהייטן וועלן דורכפירן דיווערסיע־אַקטן אין ישראל. דער דאָזיקער קאַמף דאַרף זיין אַן אַל־אַראַבישער לויטן מוסטער פון דער אַלוזשירער מלחמה.

אלי האָט אַ ווייל געוואַרט אויף אַן ענטפער פון תל־אביב, אַז זיין ידיעה איז דערהאַלטן געוואָרן. אָבער אין דעם מאַמענט, אָנ־שטאַט צו הערן דעם סיגנאַל, וואָס באַדייט, אַז זיין ראַדיאָ־איבער־שיקונג איז אויפגענומען געוואָרן, האָט ער דערהערט שטאַרקע פויסטן־קלעפּ אין זיין טיר. ער איז אויפגעשפרונגען פון אָרט און אינסטינקטיוו צוגעדריקט דעם אַרויסשיק־אַפּאַראַט צו דער ברוסט. די טיר איז אויפגעריסן געוואָרן און קעגן אים זענען געשטאַנען אייניקע זיכערהייטס־באַאַמטע אין ציוויל מיט רעוואָלווערן אין די הענט.

„שטיין בלייבן!“ — האָט עמעץ אויסגעשריען. פון הינטער דער גרופע האָט זיך אַרויסגערוקט אַ מונד־ריטער אָפיציר און זיך דערנענטערט צו אלין. אלי האָט אים גלייך דערקענט. דאָס איז געווען קאַלאַנעל אכמעד סוידאני, דער אָנפירער פון געהיימ־דינסט און קאַנטר־שפיאַנאַזש פון סיריע.

ער האָט אַ כאַפּ געטאָן פון אליס הענט דעם אַרויסשיק־אַפּאַ־ראַט און צופרידן אַ שמייכל געטאָן: „סוף־סוף האָבן מיר דיך געכאַפט אויף „הייס“, יא, פאַרעטער.“

ערשט איצט איז אלי געקומען צום באַווסטזיין וואָס עס באַ־

אלי כהן

דייט זיין דורכפאל. זיין מוח האָט אינטענסיוו געאַרבעט ווי אַזוי צו ראַטעווען וואָס עס לאָזט זיך נאָך ראַטעווען.
„מיינע הערן“ — האָט ער זיך אָנגערופן — „איר האָט אַ טעות, איך בין אַן אַראַבישער עמיגראַנט פון אַרגענטינע.“
„די געשיכטע האָבן מיר שוין געהערט“ — האָט אויסגעשריען דער קאַלאַנעל מיט אַ בריילנדיקער שטים — „איצט זאָג אונדז ווער דו ביסט אויף אַן אמת.“
„קאַמעל אמין טאַבעט, אַן אַראַבישער עמיגראַנט פון אַרגענטינע.“

„זאָל זיין אַזוי“ — האָט סאַלים געזאָגט — „קאַמעל אמין טאַבעט, איר אַרעסטיר דרך! ער האָט אַ ווונק געטאַן צו צוויי פון זיינע מענטשן, וואָס זענען געשטאַנען אין צימער און אַרויסגעזיט צווישן די ציין: „איך פאַרזיכער דרך, אַז אין אַ פאַר שעה אַרום וועל איך וויסן ווער דו ביסט און וואָס דו טוסט דאָ אין סיריע. און איצט — געגאַנגען!“

סווידאַניס לייט האָבן אָנגעטאַן אלין קייטלעך אויף די הענט. די אויסגעשטרעקטע רעוואַלווערן, וואָס זיי האָבן געהאַלטן געציילט אויף אים, האָבן אלין איבערצייגט, אַז עס האָט נישט קיין זין זיך קעגנצושטעלן. אויב אין זיין האַרץ איז נאָך געווען וועלכער עס איז פונק פון האַפענונג, האָט אים אָבער זיין זעקסטער חוש אונטערגעזאָגט, אַז פון איצט אָן איז אַלץ פאַרלוירן.

איידער זיי האָבן פאַרלאָזט זיין וווינונג איז סווידאַני צו צום קליינעם טישל, נעבן וועלכן אלי איז געזעסן, און אויף אים געפונען אַ ראַדיאָ־דיעה, וואָס אלי האָט אינדערפרי באַקומען פון תל־אביב. דאָרט איז געווען געשריבן: „תל־אביב וויל ווייטער־דיקע אינפאַרמאַציעס וועגן...“ אין דעם אָרט איז די ידיעה געווען איבערגעריסן.

קאַלאַנעל סווידאַני האָט באַטראַכט דעם קליינעם טראַנזיסטאָר מיט באַוונדערונג. „נישט צו גלויבן, אַז אַזאָ קליינער ראַדיאָ זאָל האָבן אַזאָ קראַפט און קאַנען איבערשיקן ידיעות קיין תל־אביב“ — האָט ער אַ טראַכט געטאַן. — „אָבער עס איז קיין ספק נישט, אַז אַט דער קאַמעל אמין טאַבעט, אָדער וואָס פאַר אַ נאָמען ער זאָל נישט האָבן, איז אַ ציוניסטישער שפּיאַן.“ דערביי האָט סווידאַני זיך דערמאַנט וועגן די פאַרבינדונגען, וואָס טאַבעט האָט גע־האַט מיט די העכסטע רעגירונגס־לייט. ער איז אַריינגעפאַלן אין אַזאָ שרעקלעכן צאָרן, אַז זיינע אויגן זענען אים שיעור נישט

אונזער מענטש אין דמשק

אַרויסגעקראַכן פון קאַפּ. מיט אַ קוויטשיקער שטימע האָט ער גע-
נומען שרייען: „דו הונט! דו וועסט שטאַרבן אונטער מיינע הענט!
דערצייל דעם גאַנצן אמת! ווער האָט דיר געהאַלפן? וווּ געפינען
זיך די ציוניסטישע שפיאָנען אין דמשק?“

אלי כהן איז געבליבן קאַלט. ער האָט געענטפערט: „קיינער
העלפט מיר נישט. איך קען נישט קיין ציוניסטישע שפיאָנען אין
דמשק. אַלץ וואָס איך האָב געטאָן, האָב איך געטאָן אַליין מיט
דער הילף פון אַט דעם אַרויסיק־אַפּאַראַט.“

איינער פון סווידאַניס מענטשן איז אַריין אין צימער און איז
בערגעריסן די אויספאַרשונג, ווייזנדיק דעם קאַלאַנעל אַ שטיקל
זייף. „זע וואָס איך האָב געפונען אין זייף“ — האָט יענער זיך
אַפּגערופן — „אויכרייס־מאַטעריאַל און דריי טאַרבעלעך גיפט.“
סווידאַני האָט שטרענג אָנגעקוקט אליין: „א מזל וואָס מיר
האָבן דיר געכאַפט פריער. איך זע, אַז דו האָסט אויך געפלאַנט
דורכצופירן די ווערטיע־אַקטן.“

„איר האָט אַ טעות“ — האָט אלי אים איבערגעריסן — „איך
האָב נישט געהאַט בדעה דורכצופירן קיין די ווערטיע־אַקטן אין
דמשק. דאָס האָב איך געהאַלטן אין פאַל ווען מען וועט מיר כאַפן.
ווען דאָס וואָלט נישט געווען פאַסירט אזוי פלוצלינג, וואָלט איך
אויפגעריסן דעם ראַדיאָ־אַפּאַראַט און די גאַנצע אויסשטאַטונג אין
מיינ צימער. דאָס איז דער אמת.“

בעת דער רעוויזיע אין אליס צימער איז אויך געפונען געוואָרן
נאָך אַן אַרויסיק־אַפּאַראַט. אָבער דאָס איז שוין נישט געווען
אַזוי וויכטיק.

קאַלאַנעל אַכמעד סווידאַני האָט זיך אנדערגעזעצט אויף דער
סאַפּע און איז אַ פאַר מינוט געזעסן אַ שווייגנדיקער. פּלוצים האָט
ער צוגערופן זיין פאַרטרעטער, עדנן טאַבראַ, און צו אים אַ פּליס-
טער געטאָן עטלעכע ווערטער. אין אַ פאַר מינוט אַרום האָט מען
אַראַפּגענומען פון אליס הענט די קייטלעך, און אַלע ציווילע גע-
היים־אַגענטן האָבן פאַרלאָזן דעם צימער. געבליבן איז בלויז דער
קאַלאַנעל, זיין פאַרטרעטער און איינער פון קאַלאַנעלס לייב־וואָך.
„הער אויס, יא קאַמעל“ — האָט זיך אָנגערופן דער קאַלאַנעל
אין אַ פאַר מינוט אַרום — „אויב איך וועל דיר איצט אַרויספירן
אַן אַרעסטירטן פון שטוב, וועט גאַנץ סיריע וויסן וועגן דעם אין
אַ פאַר שעה אַרום. איך האָב דעריבער באַשלאָסן דיר אַרויסצופירן

אלי כהן

פון דאָנען נאָך דעם ווי עס וועט ווערן פינצטער. דערווייל וועלן מיר די אויספאַרשונג דורכפירן דאָ, אין דיין שלאָף־צימער. און אַזוי האָט זיך אָנגעהויבן די אויספאַרשונג פון אלי כהן. דער קאַלאַנעל און זיינע מענטשן זענען געווען זיכער, אַז קאַמעל איז אַן אַראַבער, וואָס האָט זיך פאַרקויפט צום ישראלידיקן שפּיאַל־נאַזש. אין זעלבן אַוונט, ווען עס איז געקומען די אָפּגערעדטע צייט פון שיקן ידיעות קיין תל־אביב, האָט סווידאני אַרויסגענומען זיין רעוואָלווער און אָנגעצילט אויף אליין:

„איך וויל דו זאָלסט איבערשיקן קיין תל־אביב פאַלגנדיקע ידיעה“ — האָט ער באַפוילן — „און זע, מאַך נישט קיין חכמות. איך האָב דאָ אַ ספּעציאַליסט פאַר שיפּערן און ער וועט גלייך וויסן, צי דו נאַרסט אונדז נישט אָפּ.“

„קאַלאַנעל“ — האָט אלי זיך אָנגערופן — „דו צווינגסט מיך צו טאָן אַ זאָך קעגן מיין ווילן. אַלס געפאַנגענער מוז איך עס נישט טאָן.“

קאַלאַנעל סווידאני איז צו צו אליין און אים אַראַפּגעלאָזט אַ פאַטש. „טו וואָס איך הייס דיר און רעד נישט מיט מיר וועגן די רעכט פון געפאַנגענע.“

אלי האָט נישט געהאַט קיין ברירה און איבערגעגעבן די ידיעה וואָס סווידאני האָט אים געזאָגט: „דאָס סירישע מיליטער געפינט זיך אין אויסנאַם־צושטאַנד.“

דער קאַלאַנעל סווידאני און זיין ספּעציאַליסט האָבן אָבער נישט געוואָסט, אַז אלי שיקט איבער די ידיעה אין אַן אנדער ריטם, וואָס דאָס איז געווען אַן אָפּגערעדטער סימן מיט זיינע ממונים אין תל־אביב, אַז ער איז אַריינגעפאַלן אין געפאַנגענשאַפט פון פיינט.

„ער האָט געטאָן אַלץ, וואָס איך האָב אים געהייסן?“ — האָט געפרעגט סווידאני ביי זיין באַראַטער.
„יאָ“ — האָט יענער געענטפערט.

— * —

אין דער זעלבער צייט, אויף אַ מרחק פון צוויי הונדערט ק״ל לאַמעטער פון אליס צימער אין דמשק, האָבן די ישראלידיקע ראַדיאָ טעכניקער אויפגענומען די ידיעה. זיי האָבן גלייך דערקענט דעם נישט נאָרמאַלן ריטם און איינער פון זיי האָט אויסגעשריען אַן אויפגערגוטער: „אלי כהן איז געכאַפט געוואָרן!“
דער פאַראַנטוואָרטלעכער פאר דער נאַכט־שיכט האָט זיך גלייך

אונדזער מענטש אין דמשק

פאַרבונדן טעלעפאָניש מיטן אָנפירער פון דער נעץ און אים איז בערגגעבן די טרויעריקע ידיעה: „אונדזער מענטש אין דמשק איז ליקוידירט געוואָרן“.

די טעכניקער האָבן באַקומען אַ פאַראַרדענונג ממשיך צו זיין און זיך נישט מאַכן וויסנדיק, פונקט ווי עס וואָלט גאַרנישט געשען. אפשר וועט מען קאָנען אזוי אַרום אויפקלערן מער פרטים וועגן דעם וואָס האָט פּאַסירט אין דמשק. איצט זענען אַלע געזעסן גע- שפּאַנטע געבן דעם ראַדיאָ-אַפּאַראַט און געוואָרט אויף ווייטערדיקע סימנים פון אלי כהן. אויף צו מאַרגנס, 8 אינדערפרי, האָט דער ראַדיאָ-אַפּאַראַט אָנגעהויבן זשומען און אלי כהן איז ווידער געווען אויף דער ראַדיאָ-כוואַליע. דאָס מאָל איז דער ריטם פון זיינע אוי- דיציעס געווען אַ נאַרמאַלער. אָבער תל-אביב האָט מרמז געווען, אַז מען האָט פאַרשטאַנען וואָס ער האָט געטאָן און מען ווייסט וואָס עס איז געשען. פונדעסטוועגן האָט תל-אביב געבעטן: „מיר האָבן נישט געקאָנט אויפנעמען דיין אוידיציע פון נעכטן. פרויביר זיך מיט אונדז ווידער צו פאַרבינדן אין אָוונט“.

קאָלאָנעל סוידאני האָט געשעפט נחת פון זיין כיטרער שפיל וואָס ער האָט געפירט. ער האָט באַשלאָסן צו פאַרבלייבן נאָך אַן אָוונט ביי אלין אין דער וווינונג און מאַכן צו שפּאַט דעם „ציוניס- טישן שפּיאַנאָזש-דינסט“.

„זיי זענען אַריינגעפאַלן אין דער פּאַסטקע“ — האָט סוידאני צופרידן געזאָגט — „זיי טאַרן זיך נישט דערוויסן, אַז מיר האָבן געכאַפט זייער מענטשן“.

נאָך אַ שווערן אויספאַרשונגס-טאַג, ווען עס איז געקומען די צייט איבערצוגעבן ידיעות, האָט זיך אין אליס האַרץ אַריינגעגענגעט אַ ספק: „אפשר האָט תל-אביב טאַקע נישט פאַרשטאַנען, ווי סווי- דאני האָט אים געוואָלט איינרעדן, און מען ווייסט דאָרט נישט, אַז ער איז געפּאַנגען. ער האָט דעריבער די ידיעות איבערגעגעבן אין אַ זייער שבעלן טעמפּאָ, וואָס דאָס באַדייט: „מען האָט מיך געכאַפט. גלויבט נישט אין די ידיעות“.

תל-אביב איז שוין איצט געווען זיכער און זי האָט נאָר גע- וואָלט געווינען צייט. דעריבער האָט מען זיך ווייטער נישט וויסנדיק געמאַכט און זיך אָנגעשלאָסן צום שפיל פון דמשק — ביז דער אוידיציע פון 24-טן יאָנואַר 1965. יענעם טאָג האָט קאָלאָנעל סווי- דאני באַקומען אַ דערלויבעניש פון פּרעזידענט כאַפּעז צו פאַרעפּנט- לעכן, אַז מען האָט געכאַפט אַ ציוניסטישן שפּיאַן, און ער האָט

אלי כהן

באפוילן אלין איבערצוגעבן קיין תל־אביב פאלגנדיקע ידיעה: „צו דעם ממונה איבערן זיכערהייט־דינסט אין תל־אביב. קאמעל אמין טאבעט און זיינע פריינט זענען אונדזערע געסט אין דמשק. מיר ווארטן איר זאלט אונדז שיקן זיינע חברים.

אונטערגעשריבן: סירישער געהיים־דינסט. סוף”.

א קורצע צייט נאכדעם האט ראדיא־דמשק אנגעהויבן א שדיים טאנץ. דער ספיקער האט די נייעס־אוידיציע פון 9 אױגער אין אױנט אנגעהויבן מיט דער מיטילונג, אז די סירישע מאכט־ארגאן נען האבן געכאפט איינעם פון די וויכטיקסטע ישראלדיקע שפיאנען, וואס זענען געווען טעטיק אין דמשק, און דאס איז נישט קיין אַנ־דערער ווי קאמעל אמין טאבעט.

די ידיעה האט זיך פארשפרייט איבער דמשק בליץ־שנעל און עס איז נישט מעגלעך צו שילדערן די שטוינונג און פארבליפונג וואס האט ארומגעכאפט די סירישע דיגניטארן. די אלע טויזנטער פערזאנען, וואס האבן זיך ווען עס איז געטראפן מיט קאמעל אמין טאבעט אויף מסיבות, אדער אין געשעפטלעכע אנגעלעגנהייטן, האבן גענומען נאכטראכטן זייערע מעשים. זיי אלעמען איז באפאלן א שרעק. גלייכצייטיק האבן זיי אבער נישט געוואלט גלויבן, אז קאמעל, דער ליבלינג פון רעזשים און קאנדידאט אויף א מיניסטארן־פארטפעל אין דער „באאט“־רעגירונג, א מיליאנער, וואס אלע האבן אים מקנא געווען — איז א שפיאן. און דאס פון דער געהאסטער ציוניסטישער מדינה.

דער באפעל וואס איז אנגעקומען אין אויספארשונג־שטאב פון סירישן געהיים־דינסט איז געווען קורץ און איינדייטיק: „טוט אליך א קאמעל זאל עפענען דאס מויל. שטעלט זיך נישט אפ פאר קיין מיטל“. אויפן באפעל איז געווען אונטערגעשריבן גענעראל אמין אל־כאפעז, דער פרעזידענט פון דער סירישער רעפובליק און פער־זענלעכער פריינט פון אלי כהן.

שפעטער האט כאפעז באשלאסן אליין צו גיין אויספארשן זיין פריינט, דעם פארעטער קאמעל, אין די פייניקונגס־קעלערן פון תפיסה, אין א מיליטערישן לאגער נעבן דמשק. כאפעז איז אין דער באגלייטונג פון א שטארקער וואך אריין אין תפיסה־קאמער פון ארעס־סירטן. אין א שעה ארום איז ער ארויס פון דארט א דערשיטערטער. „וואס האט פאסירט, גענעראל?“ — האט געפרעגט סווידאני. „נישט צו גלויבן“ — האט כאפעז געמורמלט — „איך האב געפרעגט אמין טאבעטן אייניקע פראגן וועגן רעליגיעזע ענינים.

אונדזער מענטש אין דמשק

איך בין דערשטוינט געוואָרן, ווען איך האָב געהערט זיינע ענט-
פערס. ער איז בכלל נישט קיין מוסולמענער. איך האָב אים געבעטן
ער זאל מיר זאָגן דעם ערשטן פסוק פון קאַראַן, האָט ער ארויס-
געשטאַמלט אַ פאַר אַפּגעהאַקטע זאַצן. ער האָט זיך פאַרענטפּערט,
אז ער האָט פאַרגעסן אייניקע שורות, ווייל ער האָט שוין נישט
געדאוונט א סך יאָרן. איך האָב אַ פאַרדאַכט, אז ער איז א ייד.
„אַ ייד?!" — האָט אויסגעשריען דער קאַלאַנעל.
„קאַן זיין אפילו אַ ישראלי פון ישראל" — האָט כאַפּעז
געזאָגט.

דער קאַלאַנעל האָט צונויפגעצויגן די ברעמען און אַרויסגע-
צישעט: „גיט מיר 5 שעה, יא גענעראַל, און ביי אַללאַ, איך וועל
איך זאָגן ווער עס איז דער מענטש און וואָס איז זיין נאָמען".
די אַוונט-צייטונגען, וואָס זענען אַרויס מיט שרייענדיקע קעפּ,
האַבן אָבער קיין סך נישט געוואוסט צו דערציילן וועגן דער
פרשה. זיי האָבן בלוז אויסגעברייטערט די ידיעה, וואָס איז
איבערגעגעבן געוואָרן דורכן ראַדיאָ. די צייטונגס-קעפּ האָבן גע-
שריען: „פאַרהאַלטן וויכטיקן ישראליקן שפּיאַן, דער געפערלעכ-
טער פאַר די לעצטע צוואַנציק יאָר!"

אמין אל-כאַפּעז איז אַרומגעגאַנגען ביי זיך אין צימער אַרויף
און אַראָפּ אַ צעטומלטער פון די לעצטע געשעענישן. ער האָט
אין שפּאַנונג געוואַרט אויף דער רעאַקציע פון קאַרי. אים איז
געווען קלאַר, אַז קאיר וועט די פרשה גוט אויסנוצן, כדי צו
באַפאַלן דעם „באַאַט"-רעזשים אין דמשק און דער עיקר אים
גופא. צום סוף איז ער געקומען צו אַ באַשלוס. ער האָט טעלע-
פּאָנירט צום קאַמאַנדיר פון סירישן מיליטער און אויף יעדן פאַל
פאַראַרדנט צו טעלן די אַרמיי אין אויסנאַם-צושטאַנד. אויך אין
דמשק גופא און אין דאַרטיקן מיליטערישן גאַרניזאָן איז ער נישט
געווען זיכער. ער האָט שוין נישט געגלויבט קיינעם. ער האָט מורא
געהאַט, אַז עס קאַן קומען צו אַ מיליטערישער איבערקערעניש.
ער האָט אָבער נישט געוואוסט פון וואַנען זי קאַן קומען.
די רעאַקציע פון דער אַראַבישער וועלט, וואָס איז געווען
פיינטלעך איינגעשטעלט כלפי דעם „באַאַט"-רעזשים אין סיריע,
האָט נישט געלאָזט אויף זיך לאַנג וואַרטן. די ערשטע האָט זיך
אַפּגערופּן איראַק. ראַדיאָ באַגדאַד האָט אַנגעזאָגט אויף אַ דראַ-
מאַטישן אופן די ידיעה וועגן אַרעסט פון אַ ישראליקן שפּיאַן,
וואָס איז געווען טעטיק אין די שפּיצן פון סירישן רעזשים.

אלי כהן

„כאפעז איז א פחדן!“ — האָט געשריען דער ספיקער פון ראדיא באַגדאָד — „ער וועט נישט דורכפירן קיין עפנטלעכן משפט. ער האָט מורא פאַר אַ סקאַנדאַל, וואָס וועט שעדיקן זיין רעזשים.“

אויך ראדיא קאיר האָט נישט געשוויגן: „דמשק איז אין גאַנצן צעטומלט צוליב אַ סוחר פון אַרגענטינע, וועמען ס'איז געלונגען אָפצונאַרן די „באַט“־לייט און זייערע אָנהענגער. עס איז נישט ווייט דער טאַג ווען כאַפעז וועט זיצן פאַרשפאַרט פונקט ווי זיין גוטער פריינד אלי כהן.“

פון אַלע זייטן האָבן זיך אָנגעהויבן צו שיטן באַשולדיקונגען. באַליידיקונגען און שפאַט־רייד אויפן חשובן פון דער סירישער „באַט“־פאַרטיי בכלל און אויף כאַפעזן בפרט. דאָס האָט כאַפעזן אַזוי אַרויסגעפירט פון די כלים, אַז ער האָט שוין נישט רעאַגירט לאַגיש. פונקט ווי אין אַ מכשפה־געיעג האָבן די זיכערהייטס־מאַכט און די געהיים־פּאָליציי אָנגעהויבן אַן אומברחמנותדיקע נקמה־אַקציע. אין די אויספאַרשונגס־קאַמערן אין תּפּיסה פון דמשק זענען אָנגעווענדעט געוואָרן שרעקלעכע פייניקונגס־מיטלען. קעגן באַשולדיקטע, וואָס וואַלטן אין אַן אַנדער צייט אָפגעקומען מיט בלוין אייניקע יאָר תּפּיסה, זענען איצט אַרויסגעטראָגן געוואָרן שווערע שטראַפן אַדער טויט־אורטיילן. די ציווילע און מיליטערישע געריכטן פון דמשק האָבן אין אַט דער תקופה אַריבערגעשיקט אויף יענער וועלט מער מענטשן ווי אין אַלע פריערדיקע יאָרן צו זאַמען גענומען און דאָס אין אַ מדינה, ווו טויט־שטראַף איז געווען אַ גאַנץ פּאָפּולערע דערשיינונג.

די מכשפה־יענער האָבן אויספירנדיק כאַפעז'ס באַפעלן נישט געמאַכט קיין אונטערשייד צווישן אַ שפּיאָן, אַ פאַררעטער אַדער סתם אַ פאַרברעכער. יעדער פון זיי איז באַשולדיקט געוואָרן אין סאַבאַטירן דעם רעזשים און אַלס אַזעלכע זענען זיי געפירט גע־וואָרן צו דער תּליה.

דער סירישער אויספאַרשונגס־אַפיציר, וועלכער איז, משמעות, „אויסגעבילדעט“ געוואָרן אין די קאַזעמאַטן פון געשטאַפּאָ, איז געווען אַ הויכער, דיקער מאַן מיט אַ טעמפן בליק.

„נו, געקומען די צייט זאַלסט עפענען דאָס מויל, כהן“ — האָט ער שטיל געציילט די ווערטער.

„איך וועל מער גאַרנישט זאָגן“ — האָט כהן אַ קרעכץ געטאָן. „ווען איך וואַלט אפילו געוואַלט, האָב איך נישט מער וואָס צו זאָגן.“

אונדזער מענטש אין דמשק

דער אויספארשונגס אפיציר האָט זיך צו אים דערנענטערט מיט אַ דראַענדיקער מינע אויפן פנים: „מיר ווילן דיך א לעבעדיקן צום פראַצעס און מיר ווילן דיך א גענוג נאַרמאַלן דו זאָלסט וויסן וואָס דו רעדסט. טאָ צווינג מיך נישט איך זאָל דיך וויי טאָן אזוי אַז דו וועסט פארלירן דיין פאַרשטאַנד“.

אלי האָט טרויעריק א שמיכל געטאָן: „גוט וואָס דו האָסט עס מיר געזאָגט. איצט ווייס איך אויף זיכער, אז דו קאַנסט מיר גאַרנישט טאָן פאַרן פראַצעס“.

דער אויספארשונגס־אפיציר האָט צאַרנדיק א קוק געטאָן אויף אליין: „הער, יא כהן, ביסט א מיאוסע מאלפע, באזונדערס ווען דו שמיכלסט“! און ער האָט אים אַראָפגעלאָזט אַ קלינגענדיקן פאַטש אין פנים.

כהן האָט אָפּגעדרייט דעם קאַפּ און שטיל געזאָגט: „דאָס וועט נישט העלפן, איך וועל נישט רעדן, איך וועל נישט רעדן...“ ער האָט זיך דערמאַנט וואָס מען האָט אים געלערנט אויפן קורס און ער האָט גענומען פלאַנירן פאַר זיך אליין זיין איינציקע מעגלעכע טראַג. ער האָט גענומען אַטעמען טיף און לאַנגזאַם, כדי אַנצופילן זיין בלוט מיט זויערשטאָף, בהדרגה האָט ער אָנגעשפּאַנט די מוסקולן פון זיינע אַרעמס, פון די פיס און בויך. „שפּאַנען — אַנטשפּאַנען, שפּאַנען — אַנטשפּאַנען, פאַרשטאַרקן דעם אויפנעם פון זויערשטאָף און צוויילן די בלוט־צירקולאַציע“ — האָט ער זיך דערמאַנט די רייד פון אינסטרוקטאָר אויפן קורס.

דער אפיציר האָט א קוק געגעבן אויף זיין געהילף: „וואָס זאָגסטו, מוחזי?“

„דו קענסט זיי נישט די דאָזיקע יידן? — האָט דער געהילף זיך אָפּגערופן — זיי וועלן בעסער שטאַרבן איידער רעדן. איבער־הויפט, אַז דו קענסט נישט אַנווענדן די נויטיקע מיטלען ער זאָל יאָ רעדן. לאָז אָפּ. ער וועט היינט נישט זאָגן קיין איין וואָרט. ער איז דאָך שוין האַלב פאַרחלשט און די ווייטיקן וועלן אויף אים נישט משפיע זיין. איך לייג פאַר אַפּצולייגן די אויספארשונג אויף מאַרגן“.

„ניין!“ — האָט אויסגערופן דער אויספארשונגס־אפיציר — „וואָס הייסט אַפּלייגן סתם אזוי. לאַמיר נאָר אביטל א טראַכט טאָן ווי אזוי זיך א נעם טאָן צו אים“.

(פערטער טייל)

שפעט ביינאכט, ווען עס האָט זיך געעפנט די טיר פון זיין צעלע און עמעצער, וואָס איז אין איר אריינגעקומען האָט אָנגע־שטעלט אן עלעקטריש לעמפל אויף זיינע אויגן, האָט זיך אלי אויפ־געכאפט פון זיין קאַשמאַר־דרעמל.

„שטיי אויף, יאָ כהן,“ — האָט ער געהערט א שטימע זאָגן פון הינטערן ליכט־שטראל — „דו דארפסט געדענקען אייניקע זאכן, איידער דו וועסט מאַרגן עפענען דאָס מויל“.

די שטים, וואָס איז צו אים דערגאנגען ווי פון דער ווייטנסט, איז געווען א געדעמפטע און מאַנאַטאַנע. אלי איז געווען צופיל אויסגעשעפט, ער זאָל קענען אידענטיפיצירן דעם קול. ער האָט אָבער געוואוסט, אז דאָס רעדט צו אים איינער, וואָס געהערט צו דער צווייטער גרופע. דער אומבאקאנטער האָט אים באפוילן נישט צו זאָגן גאַרנישט וועגן זיינע קאַנטאַקטן מיט הויכע מיליטערישע אָפיצירן.

„געדענק“ — האָט אלי געהערט ווי דורך אַ נעפל — „אין אונדזער מיליטער זענען פאראן גרופעס, וואָס באקעמפן זיך. אויב מען וועט וועלן ביי דיר ארויסקוועטשן א דערקלערונג וועגן דיינע באַציאונגען מיט געוויסע אָפיצירן, זאָלסטו גאַרנישט ענטפערן. דו קענסט קיינעם נישט און ביסט מיט זיי נישט געשטאַנען אין פאר־בינדונג“.

אלי האָט זיך א וויש געטאָן מיט דער האַנט די אויגן און מיט אַ שוואַכער שטים ארויסגעפליסטערט: „ווער זענט איר, מייך הער?“

„נישט וויכטיק, איך בין איינער פון די טויזנטער, מיט וועלכע דו האָסט זיך געטראָפן. איך קאָן זיין סאַלים, זאָהאַר, מאחמוד. איך בין יעדער איינער, וואָס איז ווען עס איז געווען מיט דיר אין קאַנטאַקט. איך קאָן בלויז נישט זיין כאַפען. טראכט וועגן מיר און וועגן אַלע איבעריקע און האַלט דאָס מויל געשלאָסן“.

אונדזער מענטש אין דמשק

דאָס ליכט האָט זיך אויסגעלאָשן. אלי האָט געהערט די טריט פון א גרופע מענטשן זיך דערווייטערן אויף די טרעפ ארויף פון דער הפיסה־צעלע.

אויף צו מאַרגנס, נאָך אַ שווערער אויספאַרשונג, איז דעם אויס־פאַרשונגס־אָפיציר געלונגען ארויסצובאַקומען, אז א נאכט פריער האָט אליס צעלע באַזוכט אַ גרופע מענטשן, וועלכע האָבן געוואָרנט אליין גאַרנישט צו זאָגן.

„האַסט געזען זייערע פנימער?“ — האָט געפרעגט דער אויס־פאַרשער.

„ניין. איך האָב נישט געקענט זען.“

„אַבער די שטימען האָסטו זיכער דערקענט. דו ווייסט ווער

עס איז דאָ געווען?“

„זיי האָבן מיך איבעראשט. זיי האָבן גערעדט מיט געענדערטע

שטימען. כ׳וואַלט זיי נישט דערקענט, אפילו איך וואַלט געווען וואַך.“

דער אויספאַרשער האָט אָנגעקוקט זיין געהילף: „ווי מיינסטו,

רעדט ער נישט פון היץ?“

מוחזי האָט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ אויף ניין: „נישט אזא

ווי אלי כהן.“

דער אויספאַרשער האָט זיך דערנענטערט צו אליין, זיך אוועק־

געזעצט נעבן אים און אים געגעבן אַ סיגאַרעט. „קום דערצייל

מיר אלץ פון אָנהויב. דאָס זעט אויס צו זיין זייער אינטערעסאַנט.“

★

די גרויסע רעפּעטיציע, ערב דעם גרויסן ספּעקטאַקל פון אויפ־

העגען אלי כהן איז געווען די „פרשה אַטאַסי“, וואָס האָט זיך

אָנגעהויבן ווי אַ שפּאַנענדער פּילם אין נוסח פון דמשק און וועל־

כער איז איבערגעגעבן געוואָרן דורך דער טעלעוויזיע אונטער די

קלאַנגען פון מיליטערישע מאַרשן. די פרשה האָט זיך פאַרענדיקט

אין מערץ 1965, אַ קורצע צייט פאַרן פּראָצעס פון אלי כהן.

די סיריער האָבן באשולדיקט אטאַסין אין דעם, אז ער האָט

גענומען ביי חאַקמין 11 קוילן פון א מאַדערנעם סאָויעטישן אנט־

אָוויאַציע האַרמאַט, וואָס איז איינגעשלאָסן געוואָרן אין דער בא־

וואַפענונג פון סירישן מיליטער און זיי איבערגעגעבן דעם צווייטן

סעקרעטאַר פון דער אמעריקאַנער אמבאַסאַדע אין דמשק, וואַלטער

סנאודען, וועלכער איז א קורצע צייט פאר דעם פארטריבן געוואָרן

פון סיריע.

וואַשינגטאָן האָט אָפּגעלייקנט די דאָזיקע באַשולדיקונגען.

אלי כהן

אבער דאָס איז נישט געטאָן געוואָרן גענוג ענערגיש. דאָקעגן האָט וואַשינגטאָן אונטערגעשטרעאָכן די אכזריותדיקע פייניקונגען, וואָס אַטאָסי האָט אויסצושטיין בעת זיין אויספאַרשונג. צווישן אנדערן האָט אַטאָסי באַקומען אַ „באַהאַנדלונג“ מיט עלעקטראַדן, קלעפּ, מוח-וואַשונג און אויסהונגערונג. אמעריקאנער באַמטע איז נישט דערלויבט געוואָרן אים צו באַזוכן אין תּפּיסה און אים איז נישט געגעבן געוואָרן קיין פּארטיידיקער. בלויז אייניקע צענזורירטע פּראַגמענטן פון זיין פּראַצעס זענען געוויזן געוואָרן אין טעלעוויזיע. טראַץ אַט דער גרויזאמער באהאַנדלונג האָט מען בעת די דאָזיקע פּראַגמענטן פון פּראַצעס, וואָס זענען געוויזן געוואָרן אין טעלע-וויזיע, געקענט באַמערקן די שרעק אויפן פנים פון באַשולדיקטן. נישט איין מאָל האָט ער בעתן פּראַצעס געמאַכט אויסגעשרייען, וואָס האָבן פּאראַגליווערט דאָס בלוט אין די אַדערן: „ניין! ניין! נעמט מיך נישט מער אין דעם עלעקטרישן צימער!“

דאָס האָט אַבער גאַרנישט געהאַלפּן. דער „באַט-רעזשים איז געווען פעסט אנטשלאָסן איבערצושטייגן נאַצערן אין זיין שנאה אַקציע קעגן אַמעריקע. דער ראַדיאָ, די פּרעסע און די טעלעוויזיע זענען יעדן טאָג פול געווען מיט באַשמוצונגן אויפן אדרעס פון די פּאַראַייניקטע שטאַטן, און דער סירישער אינפּאַרמאַציע-מיניסטער מאַשחור זייתון האָט ביי יעדער געלעגנהייט געטאַדלט אמעריקע פאַר איר „פּאָליטיק פון שפּיאַנאזש און דייווערסיע אין סיריע“.

אין יענעם אָונט ווען עס איז שוין געווען קלאָר, אַז אלי כהן דער אַגענט 088 אין דמשק, איז פאַרהאַלטן געוואָרן דורך דעם סירישן געהיים־דינסט, האָט דער טעלעפּאָן געקלונגען אין דער וויינינג פון דער משפּחה כהן אין בת-ים און א שטימע, וואָס האָט פון שטענדיק אַן אַנגעהאַלטן אַ קאָנטאַקט מיט אליס משפּחה בעת זיין אַפּוועזנהייט פון לאַנד, האָט געזאָגט מיט ווייטיק: „נאַדיאָ, דאָ רעדט שמעון. אלי איז אַרעסטירט געוואָרן...“ שמעון האָט נישט צוגעגעבן קיין שום צוגאַב־פּרט, אַבער דער קאַמף פאַר ראַטעווען אליס לעבן האָט זיך שוין אַנגעהויבן מיט דער פּולער קראַפּט.

דער ישראליקער געהיים־דינסט האָט אַרגאַניזירט אַ נסיעה פון נאַדיאָן און אירע צוויי קינדער קיין פאַריז. דאָרט איז צוואַר מענגערופן געוואָרן אַ גרויסע פּרעסע־קאָנפּערענץ, אויף וועלכער

אונדזער מענטש אין דמשק

נאָדיאָ האָט דערקלערט, אַז איר מאַן איז געפאַלן אַ קרבן פון אַ נידערטרעכטיקער פאַרשווערונג און אז זי איז גרייט צו טאָן אַלץ, כדי אים צו ראַטעווען, אויב נישט צוליב איר איז צוליב איר קליין קינד, וואָס האָט נאָך נישט געזען זיין טאַטן. דאָס בילד פון נאָדיאַן און אירע צוויי קליינע קינדער אין אירע אַרעמס האָט דערשיטערט פראַנקרייך און גאַנץ אייראָפּע. צום ערשטן מאל אין דער געשיכטע פון שפּיאַנאַזש האָט מען געעפנט דעם שלייער פון שווייגן, און די מדינה, אין וועמענס דינסט אלי כהן האָט געאַרבעט. האָט זיך נישט אָפּגעהאַלטן פון אַרויסגיין אין אַן עפנטלעכן קאַמף כדי צו ראַטעווען איר אַגענט מיט אַלע מיטלען, וואָס זענען גע- שטאַנען אין איר רשות.

אַלס פאַרטיידיקער פון אלי כהן איז אַנגאַזשירט געוואָרן דער באַרימטער פראַנצויזישער אדוואָקאַט זשאַק מאַרטיע, אים איז אויפֿ- געקלערט געוואָרן דער פּאַן און דער געבוי פון דער סירישער הערשער־קליקע, וועגן די מעגלעכקייטן וואָס שטייען אין זיין רשות בעת דעם משאַמתן צו ראטעווען אלי כהן, וועמען די גאַנצע וועלט באַטראַכט ווי דעם ישראלידיקן „זאַרגאַ“.

צום ערשטן מאל אין דער געשיכטע פון זיין יורידישער קאַריערע איז אַרויפגעלייגט געוואָרן אויף מאַרטיען צו פירן א משאַ- מתן צווישן צוויי פיינטלעכע מדינות, וואָס האָבן נישט פאַר- מאַגט אפילו א שמץ פון א געמיינזאַמער שפראַך.

מאַרטיע, א געוועזענער פאַראַשוטיסט און אָנהענגער פון גע- נעראל דע גאַל, האָט מסכים געווען צו נעמען אויף זיך די דאָזיקע אויפגאַבע, וועלכע האָט צוערשט אים אויסגעזען צו זיין אן אומ- מעגלעכע. דמשק האָט נישט דערווארט אַזאַ זאַך. אלע מיניס- טעריומס וואָס האָבן געהאַט עפעס צו טאָן מיט דעם ענין האָבן זיך אַרויסגעדרייט פון ענטפערן אויף דער פראַגע פון באַשטימען אַ פאַרטיידיקער פאַר אלי כהן. אמין אל־כאַפּעז, דער מענטש, וואָס האָט געהאַט צו זאָגן דאָס לעצטע וואָרט, האָט זיך דאַן „געפונען אויף אורלויב“. קיינער, אויסער אים, האָט נישט געקאַנט באַשטע- טיקן אזא זאַך ווי באַשטימען אַ פאַרטיידיקער פאַר אלי כהן. דאָס איז געווען א שלעכטער סימן גלייך פון אָנהויב.

„אַראַבישער פּאַלק! בירגער פון סיריע“ — האָט געעפנט דער געריכטס־פאַרזיצער זיין רעדע און געזאָגט: „דאָס וואָס איר וועט

אלי כהן

הערן אין אַט דעם פראַצעס, זענען גענויע פאַקטן און פּרטים, וואָס זענען באַקאַנט געוואָרן בעת דער אויספאַרשונג פון ישראלדיקן שפּיאָן אלי כּוּן, וועלכער איז דער גרעסטער ציוניסטישער שפּיאָן. ער איז געשיקט געוואָרן קיין סיריע, כדי צו צעטרייסלען דעם רעזשים. מיר האָבן נישט קיין ספק לגבי דער גרויס פון פאַרברעכן, און איר, מייענע ברידער, וועט אַליין קאַנען זען אין גאַנג פון פּראַצעס ווי גרויס עס איז דער פאַרברעכן פון דאָזיקן מענטש."

פון זיין אַרט, אויף דער הויכער באַשולדיקונגס-באַנק, האָט אלי כּוּן געהערט די דאָזיקע רייד אביסל א מוטוששער, ער האָט זיך געצוונגען נישט צו לאָזן זיך באַאיינפלוסן פון די צאָרנדיקע רעאַקציעס פון אַנוועזנדיקן עולם. ער האָט געוואוסט, אז ער דארף זיך קאַנצענטרירן אויף די רייד פון אויספאַרשונגס-ריכטער און פּרובירן ענטפערן אויף זיינע פּראַגן קאַטעגאָריש און איינדייטיק — אויף וויפל דאָס וועט אים געלונגען. ער האָט זיך נישט געמאַכט קיין אילוזיעס און גוט געוואוסט, אז דעם גור דין אויף אים האָט מען שוין ארויסגעטראָגן נאָך איידער ער איז געבראַכט געוואָרן אין געריכט. טראַץ דעם, וואָס ער איז געבראַכט געוואָרן אין געריכט דירעקט פון די טאַרטור-קעלערן אין דער דמשקער תּפּיסה, איז נאָך אים פאַרבליבן א פּונק פון קעמפּערישקייט און עס איז נישט אָפּגעשוואַכט געוואָרן אין אים די שטרעבונג צו צעברעכן פאר די מאסן די לעגענדע פון דער מיליטערישער קליקע, וואָס האָט אים געשטעלט פארן דאָזיקן משפט.

די האַרטע שטים פון ריכטער, פולקאוניק סלאח דאלי, האָט איבעררעגריסן אליס מחשבות:

"דער באַשולדיקטער אליהו בן שאול כּוּן, פון תּל-אביב, ישראל. איז דאָס דיין אמתער נאָמען?"
"דאָס איז מיין נאָמען."

"צי קאַנסטו עמעצן וואָס זיצן דאָ אין דער ריכטער-קאַלעגיע?"
אלי האָט זיך ארומגעקוקט. ער האָט געזען די ריי פון ריכטער און דאָס שטרענגע געזיכט פון קאַלאַנעל סאלים כאטום. א ציטער איז אדורך זיין רוקן און די לינקע באק האָט גערוועזן א צוק געטאָן.
"ניין, מיין הער — האָט אלי זיך אָפּגערופּן — איך קען קיינעם נישט פון זיי."

"וילסט דערמיט זאָגן", האָט דאלי געהעכערט זיין שטים —
"אז דו קענסט נישט קיינעם ביים ריכטער-טיש און אויך נישט קיינעם אין געריכטס-זאַל? דו, קאַמעל אמין טאַבעט, דער מענטש,

אונדזער מענטש אין דמשק

וואָס האָט זיך געוויילט מיט יעדן וואָס געהערט צום „ווער אין ווער אין דער מדינה“

אליס שטים אין געבליבן רואיק: „איך האָב אייך געזאָגט, מיין הער, איך דערקען דאָ נישט קיינעם.“

סאַלים כאַטום האָט פריי אָפּגעאַטעמט. אויסער דעם שאַרפּן אויג פון טעלעוויזיע-אַפּאַראַט האָט עס קיינער נישט באַמערקט. סאַלים האָט זיך אויף א רגע צוגעבויגן צום טיש און אָנגעשריבן א צעטעלע צו זיין פאַרטרויאונגס-מאַן: „גיב איבער דאָס צעטעלע צו אמינען.“

אין געריכטס-זאַל האָט נאָך געהערשט דער טומל, וואָס עס האָט אַרויסגערופן אלי כהנס תשובה. די ריכטער האָבן געמאַכט באַמייאונגען צו באַרואיקן די געמיטער און ווען אין געריכטס-זאַל איז צוריק געוואָרן רואיק האָט אלי געבעטן אַ וואָרט.

„איך וויל, אין איינקלאַנג מיט די רעכט פון אַ באַשולדיקטן, צו געבן מיר אַ פאַרטיידיקער.“

דאָלי האָט אויף אים א קוק געטאָן אן איבעראשטער — דאָס איז אוממעגלעך. האָסט שוין צו פיל פאַרטיידיקער. די גאַנצע פאַר-קויפטע פּרעסע איז דיין פאַרטיידיקער. און דאָס איז איבערגענוג. אלי האָט זיך צוריק אוועקגעזעצט.

ער האָט זיך פאַרטיפט אין זיינע מחשבות און זיך באַמיט נישט אונטערצוגעבן זיך זיין ייאוש-געפיל.

„און איצט, ביי אללא“, — האָט אויסגעשריגן דאָלי — „אפשר וועלן מיר שוין צוטרעטן צום משפט גופא. דערצייל דעם געריכט וועגן זיך, אָבער באמי זיך צו זאָגן בלויז דעם אמת.“

„ווידער אַלץ פון אָנהויב?“

דער ריכטער האָט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ. „קאַנסט צוגעבן פּרטים, אויב דו וועסט עס האלטן פאַר נויטיק“ — האָט ער איראַניש אַ שמיכל געטאָן.

„איך בין געבוירן געוואָרן אין אלעקסאַנדריע, אין יאָר 1924. איך האָב פאַרענדיקט א פראנצויזישע גימנאַזיע. געלערנט אַרכי-טעקטור אין אוניווערסיטעט אויפן נאַמען פון פאַרוק, אָבער איידער איך האָב באקומען מיין דיפּלאָם, האָב איך געמוזט אויפהערן לערנען און העלפן אין דער פּרנסה פון אונדזער היים. איך האָב געאַרבעט אין דער אימפּאַרט-עקספּאָרט-פירמע פון ריטשאַרד מזרחי. מיינע עלטערן זענען געבוירן געוואָרן אין חאַלב, אין סיריע און זענען אוועקגעפאַרן קיין אַלעקסאַנדריע ערב דער ערשטער וועלט-מלחמה.

אלי כהן

נאך דער באַפרייאונגס־מלחמה אין 1948 זענען מיינע עלטערן און צוויי שוועסטער אַוועקגעפאַרן פון מצרים און זיך באַזעצט אין ישראל. מיין עלטערע שוועסטער אָדעט האָט חתונה געהאַט מיט אַ באַאַמטן פון דער פירמע „פּזגו“. זי וווינט אין בת־ים. מיין ברודער מאָריס ארבעט אין דער תל־אביבער פּאַסט און וווינט אין רמת־גן. דער דריטער ברודער, עזרא, איז פאַרהייראַט און וווינט אין בת־ים.

אלי האָט זיך אַביסל אָפּגערוט און ממשיך געווען:
„בעת דער סוּעץ־אַקציע בין איך געוואָרן ארעסטירט צוזאַם מען מיט א סך אַנדערע יידן און אריינגעזעצט געוואָרן אין א גע־פּאַנגען־לאַגער נעבן קאיר. שפּעטער בין איך געוואָרן אַריבער־געפירט אויף א שיף פאר געפּאַנגענע אין מיטן ים. נאָך דעם ווי די סוּעץ־אַקציע האָט זיך פּאַרענדיקט איז מיר דערלויבט געוואָרן אָפּצופאַרן קיין אייראַפּע. מיין גאַנצער פּאַרמעגן איז געווען בלויז איין וואליזע מיט אלטע זאַכן. ווען איך בין אָנגעקומען אין נעאַפּאַל, צוזאַמען מיט נאָך פליטים, זענען מיר איבערגענומען געוואָרן דורך אַ פּאַרשיטיער פון דער יידישער אַגענץ און מיר זענען איינלאַ־קירט געוואָרן אין האַטעל „אַסטאָריאַ“. שפּעטער זענען אויס־געאַרבעט געוואָרן פאַר אונדז פּאַפּירן. מען האָט אונדז אָפּגעפירט מיט דער באַן קיין גענאָא און פון דאָרט זענען מיר מיט א שיף אָפּגעשוומען קיין ישראל. קיינער האָט מיר דאָרט נישט אָפּגע־וואָרט. בלויז איינער, מיטן נאָמען פּרץ, וועלכער האָט אונדז אויפ־גענומען אין פּאַרט. האָט מיר איבערגעגעבן דעם אדרעס פון מיינע קרובים.“

אלי האָט טיף אָפּגעאַטעמט און ממשיך געווען זיין דערציילונג:
„איידער איך בין געפאַרן קיין בת־ים זיך טרעפן מיט מיינע קרובים, האָב איך זיך טעלעפּאָניש פּאַרבונדן מיט מייין שוועסטער אָדעט, וועלכע האָט אין צווישן חתונה געהאַט און האָט געביטן איר נאָמען פון אָדעט אויף רמונה. איר מאָן איז געווען אַ באַאַמטער פון „פּזגו“ און האָט געהאַט א טעלעפּאָן אין שטוב. מיין שוועסטער איז, פאַר־שטייט זיך, געווען גליקלעך צו הערן מיין שטים און האָט זיך פון פרייד פּונאַנדערגעוויינט. הערנדיק אַז איך בין געזונט און גאַנץ און געפין זיך אויף דער ערד פון הייליקן לאַנד. די גאַנצע צייט האָבן זיי מורא געהאַט, צי איז עפּעס נישט געשען מיט מיר בעת די מצרישע גירושים פון די דאָרטיקע יידן. אַ שטיקל צייט שפּעטער

אונדזער מענטש אין דמשק

האָב איך זיך איינגעאַרדנט אויף אַרבעט אין אַ ספעציעלער ביוראָ פאַר איבערזעצונגען פֿון אַראַביש און פֿראַנצויזיש.

„וואָס פֿאַר אַ מיין מאַטעריאַלן האָסטו געדאַרפֿט איבערזעצן?“ — האָט געפרעגט דאָלי.

„איך פֿלעג איבערזעצן אַלץ וואָס מען האָט מיר געגעבן.“

„זענען דאָס געווען זיכערהייטס־דאָקומענטן?“

„איך מיינ אַז יאָ. ווייל דאָס איז געווען אַ ביוראָ, וואָס האָט דורכגעפֿירט איבערזעצונגס־אַרבעטן פֿאַר דער אַרמיי. צווישן זיי זענען אויך געווען איבערזעצונגען פֿון אַראַבישע צייטונגען און חודש־זשורנאַלן, וואָס זענען דערשינען אין אַראַבישע לענדער.“

„זענען דאָרט געווען אויך טעגלעכע צייטונגען?“ — האָט גע־פרעגט דאָלי — „דאָס הייסט צייטונגען, וואָס זענען אין זעלבן טאָג דערשינען אין קאַזיר אָדער אין דמשק, האָסטו איבערגעזעצט?“

„יאָ.“

„און ווי אזוי זענען זיי אָנגעקומען צו אייך?“

„דאָס ווייס איך נישט און דאָס האָט מיך אויך נישט אינטערעסירט. איך האָב געאַרבעט כדי צו פֿאַרדינען געלט און נישט כדי זיך אַריינצודרייען אין געהיימע זאַכן.“

„פֿון דעסטוועגן האָסטו מסתמא דערהאַלטן געוויסע ריכט־ליניעס וואָס פֿאַר אַ מיין מאַטעריאַל עס איז כּדאי איבערזעצן?“ — האָט געפרעגט דער געריכטס־פֿאַרזיצער.

„איך האָב נישט דערהאַלטן קיין שום ריכטליניעס. מען האָט מיר געגעבן מאַטעריאַל און געהייסן איבערזעצן.“

„ווי לאַנג האָסטו געאַרבעט אויף דעם פֿאַסטן?“

„איך געדענק נישט“ — האָט אלי געענטפֿערט — „נישט מער ווי אַייניקע חדשים.“

„וואָס האָסטו געטאָן נאָך דעם ווי דו האָסט פֿאַרלאָזן דעם פֿאַסטן?“

„איך בין געווען אַרבעטסלאָז.“

„און שפּעטער?“

„שפּעטער האָב איך געפֿונען אַ פֿאַסטן אין משביר המרכזי, מיט דער הילף פֿון אַ פֿריינט פֿון מצרים. נאָך דעם האָב איך זיך גענוג מען אַיינאַרדענען. איך האָב זיך באַקענט מיט מיין פֿרוי און מיר האָבן חתונה געהאַט.“

„ווער האָט געזאָרגט פֿאַר אייך וועגן אַ דירה, מעבל?“

„נישט די, וואָס איר מיינט“ — האָט אלי געזאָגט. „דאן האָב

אלי כהן

איך נישט געהאט קיין שום פארבינדונג מיטן ישראלדיקן געהיים־דינסט. איך בין געווען פארשריבן אויף א שיכון פאר יונגע פארלעך און האב געקויפט אזא שיכון.

„און דו האסט געקענט עקזיסטירן פון א געהאלט פון א בא־

אמטן אין אַט דער דאָזיקער פירמע?“

„אויך מיין פרוי האָט געארבעט און זי האָט מיר געהאַלפן ווי נאָר זי האָט געקענט.“

א לענגערע וויילע איז געווען אַ פּוּיזע אין גאַנג פון פּראָצעס. צום סוף האָט דאָלי זיך אָפּגערוּפּן:

„אין שייכות מיט דעם מענטשן, וואָס איז דיר געקומען פאַר־

לייגן אַ פּאַסטן אין ישראלדיקן זיכערהייטס־דינסט, וואָס קאַנסטו

אונדז דערציילן וועגן אים?“

„איך האָב אים פּריער נישט געקענט. ווען ער איז יענעם טאַג

געקומען צו מיר אין ביוראָ האָט ער זיך פּאַרגעשטעלט מיט זיין

ערשטן נאָמען. שפעטער האָט ער געפרעגט צי בין איך גרייט צו

אַרבעטן אין געהיים־דינסט. ווען איך האָב אים געפרעגט וואָס דאָס

איז פאַר אַן אַרבעט, האָט ער מיר געענטפּערט, אַז די אַרבעט איז

פאַרבונדן מיט א סך נסיעות אין אויסלאַנד.“

„און דו האָסט מסכים געווען?“

„איך האָב אים געענטפּערט, אַז איך האָב נישט לאַנג צוריק

חתונה געהאט און איך האָב נישט קיין חשק צו פאַרן אין אויס־

לאַנד. ער איז דאָן אַוועק. נאָך דעם איז ער געקומען נאָך אַמאַל

און שוין וויסנדיק, אַז מען האָט בדעה מיך צו קינדיקן פון מיין

פּאַסטן, האָב איך מסכים געווען צו אַרבעטן פאַר אים. מיין פּרוי

האָט זייער שווער געאַרבעט און זי איז אויך געווען שוואַנגער.“

„און דאָן האָסטו מסכים געווען צו ווערן אַ שפּיאַן?“

אלי האָט אָנגעקוקט דעם ריכטער און געזאָגט: „איך האָב

נישט געוווּסט גענוי וואָס עס וועט זיין די אויפגאַבע, וואָס וועט

אויף מיר אַרויפגעלייגט ווערן.“

„אַבער דו האָסט זיכער פאַרשטאַנען, אַז דאָס איז אַ שלּיחות

אין אַן אַראַבישער מדינה?“

„אויב אין האָב אפילו פאַרשטאַנען, האָב איך וועגן דעם נישט

געטראַכט. אין האָב געקאַנט פאַרלאָזן די אַרבעט יעדע רגע. קיי־

נער האָט נישט געקאַנט אויפצווינגען אויף מיר אַ זאַך, וואָס איז

קעגן מיין געוויסן.“

„דאָס הייסט, אַז ביסט געווען גרייט צו יעדער אויפגאַבע אויף

אונדזער מענטש אין דמשק

דיין נייעם פאסטן? — האָט איראַנזירט דאלי — און דאָן האָבן זיי דײך געלערנט אלץ וואָס איז פאַרבונדן מיט שפּיאַנאזש?"
"זיי האָבן געטאַן אַלץ, כדי אײך זאָל קאַנען געטריי דינען דער מדינה".

"און שפּעטער האָבן זיי דײך פאַרוואַנדלט אין אַ סירישן ביר גער. אין אַן אראבישן סוחר פון אַרגענטינע".
"דאָס איז נישט געווען קיין שווערע אויפגאבע. אײך האָב זיך צו דעם צוגעגרייט א לענגערע צייט".

"און וואָס בנוגע דער רעליגיע?"
אלי האָט אַנגעקוקט דעם ריכטער און געזאָגט:
"כדי צו לערנען דעם מוסולמענישן גלויבן האָב אײך זיך גער טראָפן מיט א מוסולמענישן קאדי. דאָס האָט ער מיך געלערנט די עיקרים פון מוסולמענישן גלויבן אויף וויפל אײך האָב עס געקאַנט באַנעמען".

"און וואָס וואָלט געווען ווען דו וואָלט דורכגעפאַלן?"
"וואָלט אײך געזאָגט, אז אײך בין נישט קיין פרומער מוסולמער נער און אײך געדענק אַביסל פון דער שול אויף אַ פאַרנעפלטן אופן".
דאלי האָט עפעס אַן אומצופרידענער אַ ברום-געטאַן. ווען נישט אַ צופאַל — האָט ער געטראַכט — וואָלט דער ציוניסטישער שפּיאַן ממשיך געווען זיין פארברעכערישע ארבעט. ער האָט שטרענג אַנגעקוקט דעם באשולדיקטן און געזאָגט:

"דערצייל אונדז וואָס מען האָט דײך געלערנט אין קאַראן?"
"פינף תפילות אַ טאַג, פרקים פון קאַראן און די פאתחה (א ריינפיר) צו דער תפילה".
"צו וואָס האָט מען דײך געלערנט די מוסולמענישע רעליגיע?"
"ווייל אין מיין פאס איז געווען פארשריבן, אַז אײך בין אַ מור סולמענער".

"כדי דו זאָלסט זיין אַן איבערגעגעבענער ייד און אלס צוגאַב נאָך אַ שפּיאַן, ריכטיק?"
די דאָזיקע רייד האָבן אַרויסגערופן אַ שטילן געלעכטער ביי די אַנוועזנדיקע אין געריכטס־זאל און דאלי האָט עס גלייך באַ מערקט, ווי א גוטער שוישפילער, וואָס פארשטייט זיין עולם.
"מען האָט מיר געזאָגט, אַז די מוסולמענישע רעליגיע וועט זיין פאר מיר צוגעפאַסטער, ווייל די קריסטלעכע רעליגיע איז צו אַמפּליצירט".

"דאָס הייסט, אַז דו האָסט אויסגענוצט די רעליגיע כדי צו

אלי כהן

ווערן אַ שפּיאָן. האָסט אויסגענוצט די רעליגיע כדי זיך פאַרשטעלן פאַר אַ מוסולמענער און כדי זיך צו פאַרלייכטערן דעם אריינפאַר אין סיריע!

דאלי האָט זיך אויפגעהויבן פון שטול און אויסגעשרייען: „ירחב ביתכום! (פארוויסט זאָל ווערן אייער הויז). גאָט האָט אייך פאַרבלענדעט. איר זענט בלינד. דיינע באלעבאטים אין ישראל האָבן פאַרגעסן, אַז זיי זענען אויסגעשאַכטן געוואָרן ווען זיי האָבן אין דער פאַרגאַנגענהייט אויסגענוצט די מוסולמענישע רעליגיע. איר פאַרגעסט אייער געשיכטע... דעם תלמוד קאַנסטו?“

„ניין, איך קאָן נישט“.

„וויילסט זאָגן, אַז מען האָט דיך נישט געלערנט קיין תלמוד?“

„ניין“.

„און די גוררה קאַנסטו, יא כהן?“

„יא...“

„אלע קאַנט איר די תורה, לעזאזל, אָבער פארוואָס האָט מען דיך נישט געלערנט תלמוד? זענען דאָס נייע ציוניסטישע פאַראַר-דענונגען?“

„איך ווייט נישט“.

„יחרב ביתכום! גענוג — האָט דאלי גערופן מיט פאטאָס. — איר לערנט נישט די געשיכטע. איר לערנט נישט קיין שום זאָך. איצט זאָג מיר, ווער האָט פאַר דיר אויסגעקליבן דעם נאָמען קאַ-מעל אַמין טאַבעט?“

„איך געדענק נישט, אָבער מען האָט מיר געזאָגט, אַז מײן פאַ-טערס נאָמען איז געווען אַמין און מײן מוטערס נאָמען סעידה איב-ראהים, און אַז איך האָב אַן עלטערע שוועסטער און אַז איך בין אַרויסגעפאַרן קיין אלעקסאַנדריע אין יאָר 1933.“

„און וואָס איז מיט דיין פאַטער, לעבט ער נאָך?“

„ער איז געשטאַרבן מיט פיר יאָר צוריק, אין 1961.“

דאלי האָט אַ וויילע געפּינטלט מיט די אויגן און שפּעטער, ווען ער האָט אַריינגעקוקט אין אַ פאַפּיר, וואָס איז געלעגן נעבן אים, האָט ער געזאָגט: „לאַמיר זיך צוריקקערן צום ענין רעליגיע. אמת, כהן, אַז רעליגיע איז אַ טייערע זאָך?“

אלי האָט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ.

„איז אויב עמעצער זאָגט „אללא אכבר“, הייסט עס, אַז ער ווערט פאַרוואַנדלט אין אַ מוסולמענער?“

„איך ווייט נישט“.

אונדזער מענטש אין דמשק

„אָבער איד קאָן דיר זאָגן עפעס, כהן“ — האָט דאָלי געהעכערט זיין קול, ביז ער האָט אזש אָנגעהויבן שרייען. — „זינט איר האָט באַקומען דעם תלמוד פון אייערע חכמים און איר האָט זיך גענומען פאַרנעמען מיט אים, וויסט איר נישט וואָס עס איז אזוינס רעלי־ גיע. גאָט האָט אייך אריינגעפירט אין טעות, ווייל איר האָט זיך דערווייטערט פון דער אמתער רעליגיע און זיך אָנגעכאפט אָן תלמוד. אָבער עס וועט קומען אַ טאָג, ווען מיר וועלן פטור ווערן פון דער דאָזיקער גאַנצער באַנדע אייערער און פון אלע אגענטן מיט איין מאָל. עס וועט נישט פאַרבלייבן אין דעם אראבישן היי־מ לאַנד נישט קיין אגענט און נישט קיין שפיאָן. מיר וועלן ענדיקן מיט אייך מיט איין אלע אָגענטן ביזן לעצטן. מיר וועלן ענדיקן מיט אייך מיט איין קלאַפּ“ — האָט דאָלי געפאַכעט מיט די הענט אויף אַ דראַמאטישן אופן און דערנאָך צוגעגעבן שטילער: אינשאללאַ.“

גלייך נאָך דעם איז אָנגעזאָגט געוואָרן וועגן אן איבערייס אין גאנג פון פראַצעס.

„דאָס געריכט וועט זיך ווידער צוזאמענקומען דאָ, האַלב פיר נאָך מיטאָג, כדי צו הערן די ווייטערדיקע עדות־דערקלערונגען“ — האָט אויסגערופן דער געריכטס־דינער.

דער עולם האָט זיך מיטאַמאָל געלאָזט צו די טירן. אין דער זשורנאליסטן־לאַזשע האָבן זיך געפונען זשורנא־ליסטן, וואָס זענען פארבעטן געוואָרן בייצוזיין דעם פראַצעס. אלע זענען געווען ביי דער זעלבער מיינונג, אַז דאָלי וועט טאָן אַלץ כדי צו פארמשפטן די יעניקע, וואָס האָבן מיטגעארבעט מיט אלי כהן. גלייכצייטיק האָבן די זשורנאליסטן גערעדט מיט פארערונג וועגן אלי כהן, וועלכער האָט אזוי פיל געטאָן פאר זיין לאַנד און וועמען עס איז געלונגען זיך אריינצוקריגן אין די העכסטע שפיצן פון סירישן רעזשים און מאכן פון זיי ס'גענאר.

די קומענדיקע נאָכמיטאָג־זיצונג פון געריכט האָט זיך פאַר־נומען מיט באַהאַנדלען אלי כהנס שליחות אין דמשק. דער גע־ריכטס־פּאַרזיצער האָט נישט געהאַט בדעה דורכצולאָזן אפילו דעם קלענסטן פּרש פון דעם קנויל פאַקטן און פּרטים, וואָס זענען שוין ביז דאָן אַ סך מאָל אויסגעהערט געוואָרן. דער עיקר האָט ער עס געוואָלט אויסנוצן קעגן די צייטונגען און זשורנאליסטן, וואָס האָבן אָנגעגריפן דעם רעזשים אין דמשק און פאַרטיידיקט אלי כהן.

אלי כהן

„זיי פארטיידיקן דיך“ — האָט ער צאַרנדיק געטענהט —
„ווייל זיי באַקומען געוויס פאַר דעם געלט.“
„מעגלעך“ — האָט אלי רואיק געענטפערט.
„וואָס איז דיין מיינונג וועגן אָט דער פרעסע און די דאָזיקע
זשורנאַליסטן?“

„אלע זענען זיי פאַרקויפט, אַלע זענען אַגענטן.“
„אזוי ווי דו?“

„ניין, איך בין אַ שליח פון מיין מדינה. זיי זענען פאַרקויפט
און טוען זייער אַרבעט פאַר געלט.“
„האָט דאלי אויסגערופן — „ער איז אַ שליח
וואָס פירט אויס זיין חוב אין דער צייט וואָס אַנדערע האָבן זיך
פאַרקויפט פאַר געלט. ישראל באַקומט געצאָלט פאַר אונדזער
נאפט און מיט דעם געלט צאָלט זי די דאָזיקע אגענטן... אגב“ —
האָט פלוצלינג דאלי זיך געווענדעט צו אלין — „וואָס איז דיין
מיינונג וועגן ישראל?“

אלי האָט אַ קורצע וויילע זיך געקווענקלט און דאָן געענט-
פערט: „איך ווייס נישט. אין מצרים בין איך געווען א גוטער
בירגער. אין ישראל ווייס איך נישט.“
„אַבער דו מוזט דאָך האָבן עפעס אַ מיינונג וועגן דיין מדי-
נה?“ — האָט דאלי נישט נאָכגעלאָזט.

„איך וואָלט געזאָגט, אַז אין ישראל איז שלעכט.“
„און וואָס איז דיין מיינונג וועגן ראַדיאָ-ספיקער פון באַגדאָד,
וועלכער טענהט, אז דו ביסט געווען אין ענגע באַציאונגען מיט
אונדזער גאַנצער אַנפירונג?“
„איך מיין, אַז ער איז משוגע געוואָרן“ — האָט אלי אָפגע-
ענטפערט מיט אַ טיפן זיפן.

אין געריכטס-זאַל איז אין דעם מאַמענט אויסגעבראַכן אַ טומל
און עס האָבן זיך געהערט אויסגעשרייען קעגן באַגדאָד און קעגן
באַשולדיקטן. דאלי האָט אין משך פון אייניקע מינוט געקלאַפט
מיטן האַמער אויפן ריכטער-טיש אָבער עס האָט גאַרנישט גע-
האַלפן. דער טומל איז געוואָרן אלץ גרעסער און גרעסער. צום
סוף איז ער געווען געצוונגען צו דערקלערן: „דאָס געריכט לייגט
אָפ זיינע פּאַרזאָנדלונגען אויף מאַרגן פרי.“

אויף צו מאַרגנס אינדערפרי איז דער געריכטס-זאַל געווען
געפאַקט נאָך מער ווי אַ טאָג פריער. אפילו אין די קאַרידאָרן
האָבן זיך געשטופט מענטשן, כדי בייצוויין די געריכטס-פאַרהאנ-

אונדזער מענטש אין דמשק

דלונגען. דער ריכטער דאלי איז געזעסן אן אומבאוועגלעכער, ווען די געשווירענע ריכטער האָבן פאַרנומען זייערע פלעצער ביים ריכטער־טיש. גלייך נאָך דעם איז אַריינגעפירט געוואָרן אלי כהן אונטער אַ שווערער וואך. נאָך אים זענען אַריינגעפירט געוואָרן נאָך אַ דרייסיק פערזאָן, מענער און פרויען, וועלכע זענען באַשולדיקט געוואָרן אין מיטאַרבעט מיט אלי כהן און אין שפּיאַר־נאַש.

לויט דעם קאָמפּליצירטן סירישן געזעץ איז דער משפט אַנ־געפירט געוואָרן דורכן געריכטס־פּאַרזיצער. אַלע איבעריקע זענען בלויז געווען אַ קאָלירפּולע דעקאַראַציע, וואָס איז אַזוי באַליבט ביי די מזרח־פעלקער. דער ריכטער, וואָס איז סיי דער אויספאַר־שער און סיי דער פּראָקוראַר, האָט אַ קלאַפּ געטאַן מיט זיין האַמער אויפן טיש און אין זאָל איז געוואָרן שטיל. עס האָבן זיך בלויז געהערט דער רויש פון די טעלעוויזיע־אַפּאַראַטן און די שטילע געשפרעכן אין דער זשורנאַליסטן־לאַזשע.

אלי כהן האָט יענעם אינדערפרי אויסגעזען זייער נערווען. טראָץ דעם, וואָס די סיריער האָבן זיך באַמיט, אָז דער פּראָצעס זאָל זיך פאַרענדיקן אָן צווישנפאַלן און דעריבער אָפּגעהייט דאָס לעבן פון אלי כהן, ביזן אַרויסטראָגן דעם אורטייל, האָט מען געקאַנט באַמערקן, אָז פון איין געריכטס־זיצונג ביז דער צוויי־טער, האָבן די אויספאַרשער נישט געשפּאַרט קיין באַמיאונגען צו צווינגען אלין זיך מודה צו זיין אין דעם, אין וואָס זיי זענען געווען פאַראינטערעסירט. די אויספאַרשונגען אין די פּייניקונגס־קעלערן פון דער לאַגער־תּפּיסה האָבן אלין כמעט פּולשטענדיק פּיזיש איינגעבראַכן. דאָס האָט מען קלאָר געקאַנט זען אויף די טעלעוויזיע־עקראַנען, ווען אלי כהן איז געוויזן געוואָרן פון דער נאַענט. דורך זיין פנים פלעגט פון מאָל צו מאָל דורכלויפן אַ נערוועזער צוק.

„איך בעט ס'זאָל זיין שטיל אין זאָל!“ — האָט אויסגערופּן דער געריכטס־פּאַרזיצער.

אלי האָט מיט זיין האַנט צוגעגלעט זיינע האַר אויפן קאַפּ און זיך אָפּגעווישט דעם שווייס פון זיין שטערן.

דאלי האָט אַ לייכטן הוסט געטאַן כדי אָפּצורייניקן דעם האַלדז און געזאַגט:

„בעת די נעכטיקע עדות־דערקלערונגען איז אונדז באַקאַנט געוואָרן, אָז אלי כהן האָט זיך נישט באַגנונגט מיט שפּיאַנאַש.

א ל י כ ה ן

אויף אים איז אויך אַרױפגעלייגט געװאָרן די אױפגאַבע אַפצױ-
געפֿינען אַ נאַצי מיטן נאָמען ראָזאַלי און אים ליקװידירן אויף
יעדן מעגלעכן װעג. כּדי אַפּצוגעפֿינען אָט־דעם נאַצי, װעלכער
איז געװען אײכמאַנס א געהילף, האָט אַלי באַקומען הילף פֿון
מאַג'ד שײך אַל־אַרד, אַ באַקאַנטער סוחר און בײזנעסמאַן.

דאלי האָט געמאַכט אַ פּױזע, כּדי צו שאַפֿן אַ דראַמאַטישן
אײנדרוק. אין זאַל האָבן זיך דערהערט שטילע אױסרופֿן פֿון
פּאַראַכטונג. דער ריכטער האָט ממשײך געװען:

„װען אין ירושלים איז פּאַרגעקומען דער אײכמאַן־פּראָצעס,
איז געהערט געװאָרן דער נאָמען ראָזאַלי, אײנער פֿון אײכמאַנס
געטרייסטע צוהעלפּער אין זײנע עסקים מיט די יידן. מאַג'ד שײך
אַל־אַרד האָט גענומען אַלי כּהן אין זײן אױטאָ צום הױז װוּ עס
װױנט דער דאָזיקער נאַצי. ביסטו זיך מודה אין אָט דעם פּאַקט.
מאַג'ד? — האָט דאלי אױסגערופֿן.

„איך האָב בכלל נישט קײן אַנונג װעגן װאַס איר רעדט“ —
האַט מאַג'ד היציק אַ געשרײ געטאַן.

„בײ אללא, אַז דו װײסט. מיר װילן נאָר װיסן, װיפּל מאַל
דו האָסט גענומען אַלין צו יענעם אָרט.“

„איך זאָג אײך, אַז אײך װײס נישט צי אײך האָב אים אפּילו
גענומען אהין אײן מאַל.“

„דו װײסט נישט, צי דו געדענקסט נישט?“ — דאלי האָט
א רגע נאַכגעקלערט און דאן װידער געפרעגט: „צי האָסטו גע-
נומען אהין אַלי כּהן װײל דו האָסט געװוסט, אַז ראָזאַלי איז אַ
דײטשער שפּיאַן?“

„איך האָב בכלל נישט געװוסט, אַז ער איז אַ שפּיאַן.“

„און װאַס איז די געשיכטע װעגן שפּרינגערן?“

מאַג'ד האָט אַ צי געטאַן אַן אומגעדולדיקער מיט די אַקס-

לען: „דאָס געהערט נישט צום ענין, הער ריכטער.“

דאלי האָט שטרענג אַ קוק געטאַן אויף אים: „דו זאָג מיר
נישט װאַס עס געהערט צום ענין, אדרבא, דערצייל אונדז דאָ
װעגן שפּרינגערן.“

„שפּרינגער איז געװען אַ דײטש, ה' ריכטער. ער פּלעגט אײנ-
שטיין אין האָטעל אומיא, װען ער פּלעגט קומען קײן דמשק אין
זײנע געשעפּטס־ענינים. אײך האָב זיך מיט אים באַקענט אין קלוב
„אַל־שרק“. ער האָט זיך פּאַר מיר פּאַרגעשטעלט אַלס אײנטער-
נאַציאָנאַלער סוחר. אײך האָב אָבער מיט אים נישט געמאַכט קײן

אונדזער מענטש אין דמשק

געשעפטן, ווייניקסטנס אין דער ערשטער צייט.
„פארוואס?“

„איך ווייס נישט, ה' ריכטער. איך האב געהאט דאס געפיל, אז ער איז נישט קיין סוחר נאר אן אגענט פון דער „רויטער האנט.“*“

דאלי האט זיך ברייט צעשמייכלט: „דיינע געפילן זענען, ווייזט אויס, פארטעמפטע, אויב דו האסט געקאנט חושד זיין אן אומשעדלעכן סוחר און שענקען דיין צוטרוי אלי כהן, א פיינט פון לאנד.“

„דאס איז אן אנדער ענין, ה' ריכטער. כהן האט נישט גע- מאכט קיין איינדרוק פון א פיינט, און בכלל, אויב ער איז געווען דער פריינט פון די הויכע לייט אין דער מדינה, פארוואס האט ער נישט געטארט זיין מיט מיר באפריינדעט? איך בין א סירי- שער פאטריאט, ניין?“

אין זאל איז געווארן א טומל און דער ריכטער האט ווידער גענומען קלאפן מיט זיין האמער אין טיש.

„לאמיר איצט נישט רעדן וועגן דיין פאטריאטיזם, שייך אל- ארד — האט געזאגט דאלי — „איך וויל דיך איצט פרעגן, צי איז דיר נישט געקומען אויפן זינען, אז סיי כהן און סיי שפרינ- גער זענען נישט קיין פאזיטיווע געשטאלטן, באזונדערס צוליבן פאקט, וואס ביידע זענען זיי דא געווען פרעמדע בירגער?“

„איך ווייס נישט, ה' ריכטער. איך בין א סוחר און די דאזי- קע מענטשן האבן זיך מיט מיר געטראפן וועגן האנדלס-אנגע- לעגנהייטן און מער וועגן גארנישט. פון וואגען האב איך געקאנט וויסן, אז זיי זענען שפיאנען?“

„גוט, טא דערצייל אונדז פארוואס האסטו גענומען אלין צו ראזאלין?“

„איך האב דאך שוין געזאגט, אז איך האב אלין קיין מאל נישט גענומען צו ראזאלין, ה' ריכטער.“

„יא, כהן“ — האט דאלי זיך איצט געווענדעט צו אלין —

(* „די רויטע האנט“ איז געווען א פראנצויזישע אונטערגרונט-אר- גאניזאציע, וואס איז געווען טעטיק אין דער צייט פון דער אלזשיריע- מלחמה אין די אייראפעאישע מדינות און אין די מדינות פון מיטעלן מזרח, כדי צו שטערן די געווער-ליפערונגען פאר די אלזשירישע אויפשטענדלער.

אלי כהן

„דערצייל דו אונדז דעם אמת, צי איז מאג'ד געווען מיט דיר ביי ראזאלין, אָדער דו ביסט געקומען צו אים מיט דער הילף פון אַלאַ?"

כהן האָט זיך ארומגעקוקט איבערן זאל און א שאַקל געטאָן מיטן קאָפּ אויף יאָ.

„רעד העכער, כהן" — האָט איינער פון די ריכטער אויסגע-
רופן — „זאָל מאג'ד אויך הערן דעם אמת."

„איך זאָג אַז מאג'ד שייך אל-ארד האָט מיך געפירט צו ראָזאַליס וווינונג. ער האָט עס אַליין פאַרגעלייגט צו טאָן, ווען איך האָב אים איין מאָל ביינאַכט באַזוכט. ער האָט מיר אָנגעוויזן אויפן הויז, וואָס געפינט זיך נישט ווייט פון צענטראַל באַנק." מאג'ד איז ווייס געוואָרן ווי קאַלך. זיין פנים האָט געציטערט און זיינע הענט האָבן זיך פארדריקט אין פויסטן. „מיין הער! די רייד פון באַשולדיקטן זענען אויסגעזויגן פון פינגער" — האָט ער אָן אויפגערעגטער געשריען.

„דיין געשיכטע איז אויסגעזויגן פון פינגער, דו אַפּעריסט!
„ניין, אין נאָמען פון אַלאַ, אַז נישט!"

דאלי האָט זיך געמאַכט נישט הערנדיק וואָס מאג'ד שרייט און זיך געווענדעט צו אלין: „וואָס איז געווען די סיבה, וואָס דו האָסט מיטאַמאָל באַשלאָסן צו זוכן די שפורן פון ראָזאַלין? האָט מען עס דיר פאַראַרדנט פון ישראל?"

אלי האָט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאָפּ אויף יאָ.

„איין אַ טעלעגראַמע?"

„יאָ, אין אַ טעלעגראַמע."

„ווען איז זי צו דיר אָנגעקומען?"

„אַ קורצע צייט פאַרן אָנהויבן דעם אייכמאַן-פּראָצעס."

„וואָס האָט ישראל געוואָלט פון ראזאלין?"

„ווייזט אויס, אַז עס איז באַקאַנט געוואָרן, אז ער איז פאַר-
אַנטוואַרטלעך פאַרן טויט פון אַ סך יידן און עס איז באַשלאָסן געוואָרן אים אָפּצוגעפינען. ווען איך האָב דערהאַלטן די טעלע-
גראַמע, האָב איך זיך געווענדעט צו מיין פריינט מאג'ד און אים געפרעגט וועגן ראזאלין. ער האָט מיך צו אים געפירט."

„ער זאָגט ליגן, ה' ריכטער!" — האָט מאג'ד אויסגעשריגן פון זיין אַרט. ער מאַכט אויף מיר א בלבול! איז נישט פאַראַן קיין מעגעלעכקייט אים צו צווינגען צו זאָגן דעם אמת?"

דאלי האָט אַ שמייכל געטאָן מיט אַ טיילוואַנשישער באַפרידן

אונדזער מענטש אין דמשק

קונג: „מען דארף נישט דריקן אויף אלי כהן. ווען ער זאגט אמת, גלויבן מיר אים“.

די נאכמיטאגדיקע געריכטס־זיצונג האָט זיך פאַרנומען מיט אויספאַרשן דעם ראַדיאַ־ספּיקער פון דמשק סאַלים סייף, וועלכער האָט געהערט צום קרייז פון אלי כהנס פריינט. ער האָט אים אויך געהאַלפן באַקומען ידיעות. אַ גערויש איז אַנטשטאַנען איבערן זאַל, ווען סאַלים סייף איז גערופן געוואָרן זיך צו שטעלן פאַר דער אויספאַרשונג. אַן עלעגאַנטער מאַן, מיט אַ קיילעכיק פנים, וואָס האָט אויסגעדריקט גוטמוטיקייט, האָט ער זיך שנעל אויפגעשטעלט און זיך איינגעקוקט אין די ריכטער.

„דיין נאָמען איז סאַלים סייף און דו ביסט דער נייע־סרעדאַק־טאָר אין ראַדיאַ דמשק?“
„יא, מיין הער“.

„בעת דער אויספאַרשונג פון הויפט־באַשולדיקטן, האָט זיך דיין נאָמען פאַרמישט אין די ענינים אויף אַ בולטן און צענטראַלן אופן. דו האָסט געהאַלפן אלי כהן באַקומען וויכטיקע אינפאָרמאַציעס פון די ערשטע מקורות. די ידיעות זענען געווען באַשטימט בלויז פאַר דיר, אין די ראַמען פון דיין אַרבעט אַלס נייע־סרעד־דאַקטאָר. האָסטו עפעס וואָס צו זאָגן קעגן דער דאָזיקער באשול־דיקונג?“

„ניין, מיין הער“.

דער ריכטער דאלי האָט פאַרקנייטשט דעם שטערן און זיך צוגענויגט צו זיין געהילף און מיט אים עפעס אַרומגעשמועסט. ווייזט אויס, אז סאַלים ענטפער האָט אים אַביסל איבעראשט.

„נאָך אַמאָל, סאַלים סייף, ביסטו זיך מודה אין דער באַשול־דיקונג?“

„ניין, מיין הער“ — האָט געזאָגט סאַלים — „איך האָב מורא אַז דאָס געריכט האָט נישט גענוג געפאַרשט און נישט פאַרשטאַנען גענוי די רייד פון הויפט־באַשולדיקטן. איך בין זיך מודה אין ענד־רעזולטאַטן פון אַט דעם פאַל, אָבער נישט אין דעם וועג מיט וועלכן איר זענט צו אים דערגאַנגען“.

„צי מיינסטו, געלערנטער מענטש, — האָט דאלי געזאָגט מיט אן איראַנישן טאָן, — אַז דער דאָזיקער יורידישער פּלפּול, וועט ענדערן דעם עצם פאַקט?“

„איך ווייס נישט, ווי דאָס איז אין מיליטערישע געריכטן, אָבער

אלי כהן

אין ציווילע געריכטן רעכנט מען זיך מיט פארלייכטערנדיקע אומשטענדן."

"דאס איז נישט קיין מיליטערישער געריכט, יא, סייף, — האָט דאלי אויסגעשריגן מיט כעס — „און עס וועט זיין בעסער פאר דיר דו זאָלסט אויפהערן צו פלאַפלען וועגן דעם. דער פראַ-צעס קומט פאַר עפנטלעך, ווערט געוויזן פאר מיליאָנען מענטשן אין דער טעלעוויזיע און זיינע פרטים ווערן פאַרעפנטלעכט אין די צייטונגען."

סאלים האָט אויך א לאך געטאָן: „עס איז נישט קיין ספק, אַז דער פראַצעס ווערט פאַטאָגראַפירט דורך דער טעלעוויזיע און אז וועגן אים ווערט געשריבן. אָבער זאָגט מיר, ה' ריכטער, וואָס פאַר אַ ראָל וועט דערביי שפילן קאָלאָנעל באַכרי, דער הויפט-צענזאָר?"

אין זאָל איז נאָך די דאָזיקע רייד געוואָרן אַ מהומה. דאלי איז אויפגעשפּורנגען פון אַרט און מיט צאָרן געקלאַפט אויפן טיש מיט זיין הילצערנעם האַמער.

„סאלים סייף, דו ווערסט דאָ באַשולדיקט אין מיטאַרבעטן מיט אַ פּרעמדן פאַקטאָר! מיר זענען גרייט דאָס מאָל צו אינגאַ-רירן דיין לעצטע באַמערקונג. אָבער איך וואָרן דיר, אַז אויב דו וועסט נאָך איין מאָל מאַכן אזעלכע באַמערקונגען וועסטו געשטעלט ווערן פאַר אַ משפט פאַר באַליידיקן דעם געריכט."

סאלים האָט אַ שאַקל געטאָן מיטן קאַפּ, אַז ער פאַרשטייט די וואַרענונג.

„וואָס ווילט איר וויסן, וואָס איר האָט נאָך נישט „אויסגע-מאַלקן" פון הויפט-באַשולדיקטן?"

„ווי אַזוי ביסטו דערגאַנגען צו אליין?"

„מיינע פריינט האָבן מיר פאַרגעלייגט זיך צו טרעפן מיט דעם דאָזיקן מענטשן, און ווען איך האָב זיך באַקענט מיט אים, האָב איך געהאַט דעם איינדרוק, אז ער איז זייער אַ סימפּאַטישער מענטש."

„און דערפאַר האָסטו אים אַריינגעפירט אין דיין סודותדיקער אַרבעט?"

„עס איז נישט געווען קיין שום סודות אין מיין אַרבעט." „אָבער דו האָסט באַקומען וויכטיקע אינפאָרמאַציעס פון פראַ-פאַגאַנדע-מיניסטעריום, כדי דו זאָלסט אַרויסנעמען פון זיי בלויז

אונדזער מענטש אין דמשק

די פאסיקע טיילן. דער עצם פאקט, וואָס דער מאַטעריאַל אונטער-ליגט אַ סעלעקציע, ווייזט ווי וויכטיק און ווערטפול ער איז.
„נישט אומבאדינגט“ — האָט געזאָגט סאַלים — „אַ גרויסער טייל פון זיי זענען געווען געדרוקטע און נישט-וויכטיקע רעדעס פון רעגירונגס-מיטגלידער, און איך האָב געדאַרפט אַרויסנעמען פון זיי בלויז דעם עיקר און דאָס אינטערעסאַנטסטע.“
„איז דאָס געווען אַ שווערע אַרבעט?“
„ניין, נישט באַזונדערס.“

„אויב אַזוי, פאַרוואָס האָסטו באַטייליקט אלי כהן אין באַאַר-בעטן דעם מאַטעריאַל?“

„כהן האָט געמאַכט אויף מיר אַ רושם פון אַ פאַטריאַט, פון אַ מענטש וואָס איז אַ מקורב צו די שפיצן פון דער מדינה-אַנפיר-רונג. איך האָב בכלל נישט געטראַכט, אַז איך בין זיך אליין מכשיל מיט באַטייליקן אים אין דער אַרבעט.“

„דו זאָגסט ליגן, סאַלים“ — האָט דאָלי אויסגעשריגן מיט כעס — „איך האָב נאָך אין מיין לעבן נישט געזען אַזאַ ליגנער ווי דו. דיין טעאטראַלע פאַזע און דיין פינקטלעכער צוקלייב פון ווערטער זעקן אַ באַרג פון ליגנס. דאָס געריכט ווייסט, אַז דו ביסט געווען דער פאַרבינדונגס-מענטש פון אלי כהן אין דמשק, נאָך איידער כהן האָט געשטעלט אַ פוס אויפן סירישן באַדן.“

סאַלים איז געוואָרן אן אויפגעציטערטער: „איר זענט זיך טועה. עס איז ווייזט אויס בעת דער אויספאַרשונג געשען עפעס אַ מיספאַרשטענדעניש“ — האָט ער אויסגערופן — „איך האָב שוין פריער דערציילט ווי אַזוי איך האָב זיך באַקענט מיט אלי כהן.“

„זאָג מיר, סאַלים, צי האָסטו געוויסט, אָדער האָסטו חושד געווען, אַז קאַמעל אַמין טאַבעט איז נישט קיין „אַרגענטינער עמיגראַנט?“

„פאַרוואָס האָב איך אים געדאַרפט חושד זיין?“
„דערפאַר וואָס מען האָט דיר צוויסן געטאָן דאָ אין לאַנד, אָדער פון אויסלאַנד, דו זאָלסט זיך מיט אים שטעלן אין קאַג-טאַקט און אים געבן וואָס מער אינפאַרמאַציעס.“
„איך האָב מורא, אַז איך ווייס זייער גוט צו וואָס איר צילט, ה' ריכטער, אָבער איך האַלט זיך ביי דעם וואָס איך האָב געזאָגט.“
עס האָט אויסגעזען ווי ביי דאָלין פלאַצט דאָס געדולד. ער האָט שאַרף אַ זאָג געטאָן:

אלי כהן

„ברידער ריכטער, חשובע צוהערער, איז דאָס נישט קיין חוצפה פון באַשולדיקטן זיך צו האַלטן ביי דאָס זייניקע אין דער צייט וואָס אפילו אַ טויבער קאָן הערן די ליגנס, וואָס באַהאַלטן זיך אויס אונטער זיינע רייד?“

ער האָט אַ רגע זיך אָפגערוט און ווייטער געזאָגט:
„דאָס געריכט האָט געהערט דיין ווערסיע און וועגן די פאַר-לייכטערנדיקע אומשטענדן. ביסט זיך פונדעסטוועגן מודה, אז אין די יאָרן וואָס דו האָסט געקענט אלי כהן, האָסטו אים איבערגע-געבן וויכטיקע זיכערהייטס־אינפאָרמאַציעס?“

„זייער מעגלעך“ — האָט געזאָגט סאַלים — „אַבער איך האָב עס נישט געטאָן איידער איך האָב זיך איבערצייגט, אַז קאַמעל־כהן באַקומט אינפאָרמאַציעס, געניסט פון פאַרשידענע רעכט און ווערט מקרב דורך די אָנפירער פון דער מאַכט גופאַ.“

דאלי האָט אויסגעשטעלט אויפן באַשולדיקטן אַ פאַר אויגן:
„ביסטו דאָס נישט געווען דער מענטש, וואָס האָט געשטופט כהנען אין דער הויכער געזעלשאַפט, דאָ אין דמשק?“

„ניין, מיין הער!“ — האָט אויסגעשריען סאַלים — „קאַמעל איז געקומען קיין דמשק מיט אַ סך רעקאַמענדאַציעס און אַ דאַנק זיין באַקאַנטשאַפט מיטן פרעזידענט אַליין.“

דאָס דערמאָנען דעם נאָמען פון פרעזידענט האָט צוריק דער-היצט די געמיטער אין געריכט־זאל און ווידער האָט דאלי געמוזט אַנקומען צו זיין האַמער, כדי איינצושטעלן רו. דערנאָך האָט ער געפרעגט:

„ווי אַ געבילדעטער מענטש, סאַלים סייף, ווונדער איך זיך ווי אזוי רעקאַמענדאַציעס אָדער אַ צופעליקע באַקאַנטשאַפט בעת אַ מסיבה ביי אַ גענעראַל, קאָנען משפיע זיין אויף דיין לאַגישן דענקען, באַזונדערס אין אַנבליק פון דיין אַרבעט, וואָס איז, וויי-ניקסטנס טיילווייז, געווען אַ זיכערהייטס־ענין.“

סאַלים האָט אויפגעהויבן דעם קאַפ און געזאָגט צום ריכטער:
„איך בין נישט געווען דער איינציקער, וואָס האָט זיך טועה געווען וואָס שייך כהנען. אויב מיר זאָלן זיך אַביסל אַ גריבל טאָן וואַלט מען גאַנץ דמשק געדאַרפט ברענגען אַהער, אויף דער באַשולדי-קונגס־באַנק.“

דאלי האָט אויפגעהויבן אַ האַנט און זיך געווענדעט צום געריכטס־פּראָטאַקאָליסט: „די דאָזיקע באַמערקונג מעק אויס פון פּראָטאַקאָל“ — האָט ער ארויסגעשיפעט דורך די ציין.

אונדזער מענטש אין דמשק

אין געריכטס־זאל האָט געהערשט אַ טויטע שטילקייט. אָבער גלייך האָט זיך דערהערט דאליס ווייטערדיקע פּראָגע: „ווען אלי איז צום לעצטן מאָל צוריקגעקומען פון ישראל, א קורצע צייט נאָך דעם באַרימטן גרענעץ־אינצידענט, ביסטו געווען דער ער־שטער מענטש, וואָס האָט מיט אים געשמועסט?“

„ריכטיק. האָב איך עס נישט געטאַרט?“

„צי ביסטו נישט געשיקט געוואָרן צו אלין כדי אים צו זאָגן,

אז די ענינים זענען שוין נישט ווי געווען?“

„קיינער האָט מיר נישט געשיקט. אויסער דעם איז אלי גענוג קלוג, כדי אַליין צו פאַרשטיין דעם מצב. די העכסטע מדינה־פירער האָבן דאָך אים געמאַכט פאַר אַ בן־בית אין מיליטער און שפּע־טער, ווען די באַציאונג האָט זיך געביטן, ווי אזוי האָט ער עס נישט געקאַנט באַמערקן?“

„דאָס איז אַלץ, סאַלים, דיין אויספאַרשונג איז אויף היינט געענדיקט. אָבער מיר וועלן זיך נאָך צוריקקערן צו דיר אין גאַנג פון פּראָצעס.“

סאַלים האָט אַ זיפּץ געטאַן און זיך אַוועקגעזעצט אויף זיין אַרט.

אין גאַנג פון די עדות־דערקלערונגען, איז קלאַר געוואָרן, אַז די אַנפירער פון סירישן געהיים־דינסט האָבן זייער אָפּגעשאַצט די טעטיקייט פון אלי כהן און געווען צופרידן מיט אים. קאַלאַנעל סווידאַני, דער אַנפירער מיטן געהיים־דינסט האָט דערציילט, אַז דאָס הייז פון אלי כהן האָט געדינט ווי אַן אַרט פאַר צוזאַמענ־טרעפּן פאַר דער העכסטער געזעלשאַפט און אלי גופא האָט ארויס־געוויזן קענטשאַפט אין אַ סך געביטן ווי פּאַליטיק, האַנדל, מיליטער און סאַציאַלע טעטיקייט.

„דאָס נאָכשפירן אלי כהן“ — האָט געזאָגט דער קאַלאַנעל

צום ריכטער — „איז געווען זייער אַ שווערע אַרבעט. ער האָט זיך אויפגעפירט זייער פאַרזיכטיק. ער האָט נישט געהאַט קיין געהילף, קיין שאַפּער אָדער קיין קוכער. ער האָט אַלץ געטאַן אַליין: געוואָשן די כלים, גערוימט די ווינונג און אפילו געוואָשן זיינע וועש. נאָך מער, ער האָט זיך אויסגעהיט פון טרעפּן זיך צוויי מאָל מיטן זעלבן מענטשן אין איין טאַג. פאַר ספּעציעלע געסט האָט ער איינגעפירט אַ סיסטעם פון אַ באַזונדערן קלונג אין טיר אָדער אין טעלעפּאָן.“

„נאָך דעם ווי מיר האָבן אויסגעפונען דעם צענטער פון די ראדיאַ־

אלי כהן

ארויסשיקונגען, האָבן מיר באַשלאָסן זיך אַרײַנצורײַסן אין זײַן ווױנונג 8 אין דער פּרי, אַרויסגײענדיק פּון דער הנחה, אַז אין דער צײַט געפּײַנט ער זיך נאָך אין בעט. דאָס אַרײַנרײַסן זיך אין זײַן דירה אין פּלאַנרט געוואָרן אויף אַזאַ אופן, אַז אלי זאָל נישט האָבן קײן מעגלעכקײט זיך צו פּאַרטיידיקן, אָדער צו באַגײן זעלבסטמאַרד דורך אַראַפּשפּרינגען פּון פּערטן שטאַק דורכן פּענצטער. 3 גוט־אויסגעשולטע אַגענטן זענען פּאַראַרדנט געוואָרן זיך אַרײַנצורײַסן אין אליס שלאַפּזימער. אײנער פּון זײ האָט געדאַרפּט זיך גלײך אַרויפּוואַרפּן אויף אלין, כדי ער זאָל נישט האָבן די מעגלעכקײט זיך צו פּאַרטיידיקן אָדער אַנטלויפּן. די גאַנצע אַקציע האָט געדאַרפּט געדויערן נישט מער ווי 5 מינוט. „און ווען איר האָט זיך צו אים אַרײַנגערײסן, ווי פּלאַנרט —

האָט געפּרעגט דאָלי — האָט איר אלין געפּונען אין בעט?“
„נײַ, ער איז שוין געווען וואָך. מיר האָבן אים געכאַפּט בעת מעשה, אויף הײס. דאָס הײסט, טאַקע בעת ער האָט אַרויסגעשיקט ראַדי־דיעות. אַזעלכע זאַכן טרעפּן בײ אונדזער אַרבעט בלױז אין אָדער צוויי מאָל אין לעבן. מיר האָבן אלין אַרעסטירט גלײך אויפּן אַרט.“

„צי האָט ער געמאַכט א פּרוו זיך קעגנצושטעלן?“
„ער האָט געזאָגט, אַז זײַן נאָמען איז קאַמעל אַמין טאַבעט, און ער האָט עס איבערגעחזרט אײניקע מאָל. שפּעטער האָט ער זיך אײַנגעבראַכן און זיך מודה געווען, אַז זײַן נאָמען איז אלי כהן און אַז ער האָט געאַרבעט פאַרן ישראליקן געהײם־דינסט. נעבן זײַן בעט האָבן מיר געפּונען אַ מיטטיילונג, וואָס ער האָט דערהאַלטן דורכן ראדיאַ פּון תּל־אביב אין וועלכער ער איז געבעטן געוואָרן איבערצוגעבן מער אינפּאַרמאַציעס וועגן א געוויסער פּערזענלעכקײט אין אונדזער רעגירונג.“

„אויסער דעם, האָט איר געפּונען נאָך באַלעסטנדיקע מאַטעריאַלן אין זײַן ווױנונג?“

„מיר האָבן דורכגעפּירט אַ גענויע רעוויזיע און געפּונען אין זײַן דירה לענטעס פּון אַ טײפּ־רעקאָרדער, וואָס ער האָט געהאַט בדעה צו שיקן קײן ישראל. מיר האָבן אויך געפּונען געהײם־טײַטש, זשעלאַניט־אויפּרייס־מאַטעריאַל, שוויצאַרישע טשעק־ביכלעך און אַנדערע זאַכן.“

דאָלי האָט זיך ארומגעקוקט איבערן זאָל וואָס איז געווען פּול געפאַקט און כּיטרע אַרויסגעוואָרפּן זײַן קומענדיקע פּראַגע: „לגבי

אונדזער מענטש אין דמשק

אַזא זיכערהייטס־מאַן ווי איר, אחמד סוידאַני, וואָס באַדייטן די געפונענע באַווייזן?

„דאָס זענען די ערשטקלאַסיקע אינסטרומענטן פאַר יעדן שפּיאַן, ה' ריכטער. און אלי כהן איז אַן ערשטקלאַסיקער שפּיאַן!“ און נאָך אַ ווייל, ווען אַלע בליקן זענען געווען געווענדעט אויף אים, האָט ער טעאַטראַליש אויפגעהויבן אַ האַנט און אויסגערופן מיט פאַטאַס: „ישראל איז דער טייוול און כהן איז דער שליח פון טייוול!“

— * —

ווען דאלי האָט זיך אויפגעשטעלט צו האַלטן זיין רעזומע־רעדע און אַרויסטראַגן דעם אורטייל, איז זיין פנים געווען ווי פאַר־שטיינערט און לייכט פאַרויטלט. ער האָט מיט דער צונג פייכט געמאכט זיינע ליפן און אַנגעקוקט דעם עולם אין זאל, וואָס האָט מיט שפּאַנונג געווארט אויף זיינע רייד. דער פסק־דין איז שוין געהאַט געווען אַרויסגעטראַגן מיט אַ וואַך צוריק, אָבער ער איז אונטערן דרוק פון אויבן נישט פאַרעפנטלעכט געוואָרן. איצט איז אָבער באַשלאָסן געוואָרן אַלעמען באַקאנט צו מאַכן דעם אורטייל. „ברידער אראבער און בירגער פון דמשק“ — האָט דאלי אַנגעהויבן זיין רעדע אַקצענטירנדיק יעדן וואָרט. „דאָס דאָזיקע ספעציעלע געריכט האָט אין משך פון 2 חדשים באַהאַנדלט די אַוואַנטורעס פון ישראלדיקן אַגענט אלי כהן, וועלכער האָט זיך פאַרשטעלט פאַר אַ רייכן מוסולמענער מיטן נאָמען קאַמעל אַמין טאַבעט. די פאַקטן האָבן אַלע גערעדט קעגן אים און דער באַשול־דיקטער האָט כמעט נישט געפרוווט זיי אַפצולייקענען. מיר דוכט, אז עס איז נישט נויטיק א סך צו רעדן וועגן דער דאָזיקער טרויעריקער פרשה. דעריבער וועל איך פאַר אייך איבערלייענען דעם פסק־דין, ווי ער איז פארשריבן געוואָרן אין פראַטאַקאל פון אַט דעם געריכט:

היות ווי די באַווייזן און פאַקטן, וואָס זענען צוגעשטעלט געוואָרן דעם געריכט, האָבן אונדז איבערצייגט אַן ספק, אַז דער באַשולדיקטער אליהו בן שאול כהן, וועלכער האָט זיך פאַרשטעלט אונטערן נאָמען פון קאַמעל אַמין טאַבעט, איז אַריינגעדונגען אין ראיאָן „אַלעאַל“, וואָס איז אַ מיליטערי־שער ראיאָן און דער אַריינגאַנג אַהין איז פאַרבאָטן — און דאָס מיטן ציל צו דערגרייכן ידיעות, וואָס קאָנען נוצן דעם פּינט;

אלי כהן

און היות דאָס עצם אַרײַנגיין אין יענעם ראַיאָן ווערט באַשטראַפּט מיט טויט, לויט די פּאַראַגראַפּן 159,158 פּון מיליטערישן שטראַף־קאָדעקס;

און היות ווי די דאָזיקע ידיעות, וואָס קאָנען ברענגען נוצן דעם פּיינט, מוזן פאַרבלייבן געהיים — קומט דעם שול־דיקן טויט־שטראַף לויט די פּאַראַגראַפּן 234,272,271 פּון מיליטערישן שטראַף־קאָדעקס.

אין נאָמען פּון ספּעציעלן געריכט פּולקאָוויק סלאַח דאָלײ.

ווען ער האָט פאַרענדיקט זיין דראַמאַטישן פּאַרליענען, האָט דער געריכטס־פּאַרזיצער זיך אַוועקגעזעצט צוריק אויף זיין אָרט. אין זאָל האָט די שפּאַנונג זיך פאַרוואַנדלט אין געמיטער־אויס־ברוך. צאָרן־אויסרופן האָבן זיך געהערט פּון אַלע זייטן. אין דער זשורנאַליסטן־לאַזשע זענען די זשורנאַליסטן געבליבן זיצן ווי פאַרשטיינערט. אויף דער באַשולדיקונגס־באַנק זענען די צום טויט פאַרשפּטע נאָך אלץ געשטאַנען אויף די פּיס, ווי פאַרשטיינעטע.

„גיב אַ קוק, וואָס עס טוט זיך אַרום — האָט זיך אַנגערופן מוחי איבראַהים — אַזוי זעט עס אויס אין דמשק פּון „באַאַט“.

גאַמר האָט זיך אויסגעדרייט צו אים, ווי אַ שלאַנג וואַלט אים אַ ביס געטאָן. „פאַרמאָך דאָס מויל! דו געפּינסט זיך אין דמשק און דאָ האָבן די ווענט אויערן“.

„יא, פאַריקן חודש 2 אמעריקאַנער. איצט אלי כהן. דער המון איז בלוטדורשטיק און דער רעזשים טרינקט אים אָן מיט בלוט בין צום פאַרשיכורן“.

נישט נאָר גאַמר און מוחי איבראַהים האָבן זיך נישט אידענ־טיפּיצירט מיטן באַשלוס פּון די ריכטער. די ספּעציעלע קאַרעספּאַנ־דענטן פּון דער לבנונישער צייטונג „אל־אסבוע“, וואָס זענען געשיקט געוואָרן צום פּראַצעס אין דמשק, האָבן אין זייערע קאַרעספּאַנדענצן אַרויסגעוויזן אַן אומצופּרידנדיקייט מיטן גאַנג פּון פּראַצעס און דאָס זעלבע האָבן אויך געטאָן די קאַרעספּאַנדענטן פּון די גרויסע נייעס־אַגענטורן און צייטונגען אין דער וועלט.

די מאכט־אַרגאַנען אין דמשק האָבן דורכגעפירט אַ גענויע סעלעקציע בעתן איינלאַדן אויסלענדישע זשורנאַליסטן, אָבער זיי האָבן נישט געקאָנט פאַרמיידן די סימפּאטיע און פאַרערוגנס־געפּילן כלפי אלי כהן, דעם ישראלדיקן בירגער, וועמען עס איז געלונגען צו דערגרייכן דאָס, וואָס ער האָט דערגרייכט.

אונדזער מענטש אין דמשק

אין געריכטס־זאל איז נאך אלץ געשטאנען דער המון און געיובלט לכבוד דעם גזר־דין פון געריכט...

גלייך ווי עס איז באקאנט געווארן דער גזר־דין האט ישראל אנגעהויבן נאך מער צו פארשטארקן אירע באַמיאונגען אין דער גאנצער וועלט צו ראטעווען אליין פון דער תליה. דער פויפסט האט געשיקט אַ תהננים־טעלעגראַמע צו די סירישע מאַכטהאַבער, דעפוטאטן פון ענגלישן פארלאמענט האַבן אונטערגעשריבן א פּע־טיציע צו פאַרבייטן די טויט־שטראַף אויף א לייכטערער שטראַף, דער ענערגישער אַדוואַקאַט, אלי כהנס פאַרטיידיקער, האַט גע־קלאַפט אין די טירן פון אלע מיניסטעריום אין סיריע. נאך לאנגע באַמיאונגען איז אים געלונגען זיך צו טרעפן מיטן קאַלאַנעל סווידאני, דעם אַנפירער פון סירישן געהיים־דינסט.

„צי מיינט איר נישט“ — האַט מאַרסיע געפרוווט ווירקן אויף די פּרעזענטלעכע געפילן פון קאַלאַנעל — „אַז כאַפּעז וועט נישט נאַכקומען אייער ביטע, שוין צוליב דעם אַליין, וואָס ער שאַצט אייך זייער?“

„איך בין זיכער אַז נישט. ער איז אַריינגעקראַכן אין אַ קאַמ־פּליצירטן עסק און קיינער קאַן אים נישט ראַטן וואָס צו טאָן. קאַמעל איז געווען זיין בעסטער פּריינט און איר זעט, קיין זאַך האַלט אים נישט אָפּ פון שיקן אים צו דער תליה. נאך מער, אפילו דאַקטאָר קיט, וואָס האַט אונדזער פּרעזידענט כאַפּעז געראטעוועט דאָס לעבן בעת ער האַט אים אַפּערירט אין פאַריז און כאַפּעז האַט אים הייליק פּאַרוזיכערט, אז עס וועט קומען א טאַג, ווען ער וועט אים קאַנען אַפּדינען דערפאַר — האַט געשיקט א בקשה צו כאַפּעז ער זאָל פאַרמיידן אויסצופירן די טויט־שטראַף איבער אלי כהן. אַבער אויך די בקשה פון ד״ר קיס האַט נישט געהאַלפּן. כאַפּעז האַט אים אפילו נישט געענטפּערט.

מאַרסיע האַט שווער אַפּגעזיפּצט: „ווייזט אויס, אַז אייער פּרעזידענט פאַרמאָגט נישט קיין מענטשלעכע געפילן. אפשר וואַלט איר אים געקאַנט פאַראינטערעסירן מיט דעם ספּעציעלן פאַרשלאַג פון מדינת ישראל, וואָס איך קאַן אים פאַרלייגן?“

קאַלאַנעל סווידאני האַט אַביסל נאַכגעטראַכט און דאָן געזאָגט: „איך וואַלט געוואַלט וויסן וואָס קאַן שוין ישראל פאַר־לייגן פאַרן לעבן פון אלי כהן. אייך איז קלאַר, אוודאי, אז דער פאַרשלאַג צו באַפּרייען 10 סירישע שפּיאַנען פאַר אלי כהן איז

אלי כהן

נישט גענוג. די 10 שפּיאָנען זענען שוין סיי ווי סיי „פאַרברענט“.

„פונקט ווי אלי כהן“ — האָט געזאָגט מאַרסיע.
„ניין. אלי כהן איז אַ ישראלדיקער נאַציאָנאַלער העלד.
אויסער דעם ווייסן מיר נאָך נישט, טראַץ אלעם, וואָס אים איז
געלונגען זיך צו דערוויסן וועגן סיריע און וועלכע אינפאַרמאַציעס
ער האָט איבערגעשיקט במשך פון דער צייט וואָס ער איז דאָ
געווען טעטיק. ער איז נאָך אַליץ „וואַרעם“, אויך איצט, נאָך דעם
ווי ער איז „פאַרברענט געוואָרן“.

מאַרסיע האָט אַ שאַקל געטאַן מיטן קאַפּ:
„די ישראל־רעגירונג האָט געטראַכט וועגן דער אַ מעגלעכ־
קייט. זי לייגט אייך דעריבער פאַר מעדיצינישע הילף, אויסטויש־
טיילן פאַר אויטאָס און דזשיפּן, ווי אויך מיליטערישע צושטע־
לונגען“.

מאַרסיע האָט נאַכגעפרוווט סווידאַניס געזיכט־אויסדרוק און

געפרעגט: „איז דער דאָזיקער פאַרשלאַג מער פּראַקטיש?“

„ער וואָלט געווען פּראַקטיש אין יעדן אַנדערן פאַל, אָבער...“

„פאַרוואָס קאָן ער נישט זיין פּראַקטיש אין פאַל פון אלי כהן?“

„ווייל דאָס וועט אויסזען נאַריש“ — האָט סווידאַני געענט־

פערט. „כאַפעז און די סירישע רעגירונג אָנערקענען נישט די

ציוניסטישע מדינה. ווי אזוי זשע וועט סיריע מיט איר האַנדלען?

זי פאַרשטייט איר נישט, אַז אַזאַ טראַנזאַקציע וואָלט אומדירעקט

גורם געווען צום געדאַנק, אַז מיר אָנערקענען דעם צווייטן צד?“

מאַרסיע האָט אַ שמייכל געטאַן: „אָבער דאָס איז דאָך נאַריש.

איר וועט גאַרנישט פאַרדינען פון אלי כהנס טויט. דאַקעגן קאָנט

איר באַקומען אויסשטאַטונג אין ווערט פון מיליאָנען, ווי אויך

געווינען פאַר זיך די עפנטלעכע וועלט־מיינונג“.

סווידאַני האָט אַביסל נאַכגעטראַכט און געזאָגט: „די עצם

טראַנזאַקציע קאָן אפשר פאַראינטערעסירן כאַפעזן. אָבער איך

האַלט, אַז אים אינטערעסירט נישט אַזוי די וועלט־מיינונג. פאַר

איר האָט ער נישט קיין מורא. דאַקעגן האָט ער שטאַרק מורא

פאַר דער עפנטלעכער מיינונג אין די אַראַבישע לענדער. פאַר איר

האָט ער יאָ מורא“.

„פונדעסטוועגן“ — האָט אים איבערגעשלאָגן מאַרסיע — „גיט

אים איבער מיין פאַרשלאַג. קיינער דאַרף נישט דערציילן וועגן

דער דאָזיקער טראַנזאַקציע. זי קאָן דורכגעפירט ווערן הינטער

די קוליסן“.

אונזער מענטש אין דמשק

„דאָס פאַרשטייט זיך. קיינער האָט נישט געטראַכט צו מאַכן פון דעם רעקלאַמע. פאַרבינדט זיך מיט מיר איבערמאַרגן. איך מיין, אַז ביו דאָן וועל איך האָבן פאַר אייך אַן ענטפער.“

מאַנטיק, אין די פרימאַרגן־שעהן, איז ווידער מאַרסיע געקומען אין ביוראָ פון קאַלאַנעל סווידאַני. דער קאַלאַנעל איז נישט געווען אין זיין ביוראָ און אים האָט אויפגענומען זיין אַדיוטאַנט.

„די תשובה פאר אייך פון פרעזידענט איז אַ קאַטעגאָרישער גיין“ — האָט דער אַדיוטאַנט אים געזאָגט — „כאַפעז איז נישט גרייט צו מאַכן וועלכע עס איז טראַנזאַקציעס און, ווייזט אויס, ער ווייסט וואָס ער טוט.“

מאַרסיע האָט נערוועז אַ גלעט געטאַן זיינע האָר אויפן קאַפּ: „איז נישט פאַראַן קיין מעגלעכקייט איך זאָל דירעקט רעדן מיטן פרעזידענט?“

„איך האָב מורא, אַז נישט, הער אַדוואָקאַט“ — האָט דער אַדיוטאַנט געענטפערט. „אַבער אויב איר האָט זיך נאָך נישט מייאס געווען, פרוווט רעדן מיטן ריכטער דאַלי. ער האָט אַ גע־וויסע השפעה אויף כאַפעזון.“

מאַרסיע האָט אויסגעצויגן די האַנט צום אַדיוטאַנט און גע־זאָגט: „עס האָט מיך געפרייט אייך צו באַקענען. איך וועל טאַקע פרווון רעדן מיטן ריכטער. אפשר וועל איך ביי אים מער מצליח זיין.“

אין זעלבן טאָג האָט סווידאַנין דערוואָרט אַ וויכטיקער גאַסט. „קאַלאַנעל“ — האָט געזאָגט זיין אַדיוטאַנט — „איר האָט אַ וויכטיקן גאַסט, מאל אסבוע אל ערבי.“

„אַט דער עזותדיקער זשורנאליסט?“ — האָט א מורמל געטאַן סווידאַני — „איך האָף, אַז ער וועט נישט האָבן די חוצפה צו בעטן אַ באַנגעדיקונג, אין נאָמען פון דער אַראַבישער וועלט.“

„גיין. ער וויל אייך זען זייער דרינגענד.“

„ווי הייסט ער?“

„האַסנין.“

סווידאַני האָט אַ שאַקל געטאַן מיטן קאַפּ: „ער איז אַמאַל געווען נאָענט צום רעזשים און איצט פארטיידיקט ער זיינע קעג־נער. הייס אים אריינקומען.“

אלי כהן

חאסנין, אַ הויכער מאַן, מיט אַ דאַר פנים, די אויגן פאַרטיפט אין די לעכער, איז אריינגעקומען מיט שנעלע שריט.
„מיין נאָמען איז חאָסנין“ — האָט ער קורץ געזאָגט אויס־שטרעקנדיק די האַנט צום באַגריסן. „איך גלויב אַז איר האָט שוין געהערט וועגן מיר און וועגן דער צייטונג וואָס איך רעפּרעזענטיר אין דעם פּראָצעס?“

„צו מיין גרויסן באַדויערן, האָבן אייערע קאַרעספּאָנדענצן געדינט אַלס טעמע פאַר אַ געשפּרעך צווישן פּרעזידענט און געריכטס־פּאַרזיצער“ — האָט געזאָגט סווידאַני, נישט באַהאַלטנדיק זיין אומצופּרידנקייט. „איך ווייס נישט ווי אַזוי איך זאָל פאַר־מולירן די פּראָגע, אָבער צי איז פאַראַן אַן אַרגאַניזאַציע, וואָס שטיצט די צייטונג, כדי זי זאָל באַקעמפּן אונדזער רעזשים?“
„איך האָב זייער מוראַ, מיין הער,“ — האָט חאָסנין געענט־פערט — „אַז איר קאָנט נישט אונדזער וואַכנצייטונג. זי איז געווען פאַר „באַאַט“, ווען „באַאַט“ איז נאָך געווען אַ מאַסן־פאַרטיי. איצט, ווען די אידעאָלן האָבן זיך אויסגעוועפּט און דאָס פּאָלק ווענדט זיך אָפּ פון דער פאַרטיי, פּרוּווט זי זיך אָנכאַפּן אין אלי כהן, אָדער אין צוויי אַרעמע אַמעריקאַנער אַגענטן.“
סווידאַני האָט פאַרקרימט דאָס פנים מיט אַן אַפענעם עקל.
„מען דאַרף פאַרמאַגן אַזוי פיל חוצפּה ווי איר, כדי צו זאָגן אַ פאַרשטייער פון דער מאַכט, דאָס וואָס איר האָט נאָר וואָס געזאָגט“ — האָט סווידאַני אויסגערופּן — „און איצט זאָגט מיר וואָס איז דאָס אַזוי דרינגענדיק, וואָס האָט אייך געבראַכט צו מיר?“

„איך וויל זען אלי כהן אין זיין צעלע.“
סווידאַני האָט אין פאַרווונדערונג אויפּגעהויבן זיינע ברעמען.
„אַזאַ נאַרישע ביטע האָב איך נאָך קיין מאַל נישט געהערט.“
„דאָס איז נישט קיין נאַרישע ביטע: מעגלעך, אז בעת מיין געשפּרעך מיט אליין, וועל איך אויסגעפינען עפעס לטובת דעם רעזשים. אויסער דעם פאַרנעם איך זיך נישט מיט קיין קאַמענ־טאַרן. איך שווייב נאָר וועגן דעם וואָס מיינע אויגן זעען.“
סווידאַני האָט אַ רגע געטראַכט און דאָן געזאָגט: „גוט, איר וועט קאָנען רעדן מיט אים צען מינוט. אַ זיכערהייטס־אַפיציר וועט זיין אָנוועזנד בעתן געשפּרעך און אייער קאַרעספּאָנדענץ וועט דורכגיין די צענזור, איידער איר וועט עס אָפּשיקן קיין לַבּנון.“

אונדזער מענטש אין דמשק

האסנין האָט אַ שאַקל געטאַן מיטן קאַפּ: „טראַץ אַלעם, בין איך מסכים“.

דער צוואַמענטרעף מיט אלי כהן אין זיין צעלע איז פאַרגער־קומען אויף צומאַרגנס, אַ קורצע צייט פאַר דעם איידער ער איז צוגענומען געוואָרן פון דער צעלע צום געריכט.

האָסנין איז אַריינגעפירט געוואָרן אין דער צעלע און אים איז דערלויבט געוואָרן צו רעדן מיטן אַרעסטירטן 10 מינוט.

„ווען איר זענט אַרויסגעפאַרן אויף אייער שליחות אין דמשק, צי האָט איר געוואוסט, אַז איר טוט זיך אַליין אָן אַ שטריק אויפן האַלדן?“

„איך מיינ, אַז אין אונטערבאווסטזיין האָב איך געוואוסט, אַז איך שטעל זיך אויס אויף אַ סכנה“ — האָט אלי שטיל געענט־פערט — „אַבער ווי יעדער מענטש האָב איך געגלויבט, אַז איך וועל האָבן אַ שאַנס זיך פון איר אַרויסצודרייען. אַלנפאַלס בין איך אַרויסגעפאַרן אין אַ שליחות פון ישראלדיקן געהיים־דינסט, כדי צו פאַרזיכערן די צוקונפט פון מיין פרוי, מיין מוטער און די דריי קינדער. נאָר צוליב זיי האָב איך מסכים געווען אויסצופירן אַט די דאָזיקע געפערלעכע שליחות“.

האָסנין האָט אָבסערווירט אליס פנים, אַבער ער האָט נישט געזען אויף אים קיין שום ענדערונג.

„פון פראַצעס איז מיר קלאַר געוואָרן, אַז זייענדיק נאָענט צו די שפיצן פון דער פאַרטיי און פון דער רעגירונג האָט איר, ווי אַ מיטגליד פון דער „באַאַט“־פאַרטיי, געגעבן גרויסע געלט־סומען פאַר דער פאַרטיי־טעטיקייט און אירע אַרגאַניזאַציעס. מיט דעם דאָזיקן געלט האָט איר געהאַלפן קויפן געווער און פארפעסטיקן דעם רעזשים. צי מיינט איר נישט, אַז איר האָט אַביסל איבער־געטריבן מיט פאַרמירן אייער געשטאַלט אַלס סירישער פאַטריאַט ביז אַזאַ מצב, וואָס איז עלול באַטראַכט צו ווערן דורך אייער מדינה ווי אַ פאַראַט?“

אלי האָט אָנגעקוקט דעם זשורנאַליסט מיט אַ צאַרנדיקן בליק. „ניין, איך האָב נישט פאַראַטן מיין היימלאַנד. איך האָב גוט געוואוסט, וואָס איך טו און מיינע עלטסטע האָבן צו מיר געהאַט דעם פולן צוטרוי. איך וואַלט קיין מאָל נישט דערגאַנגען צו דאָס וואָס איך בין דערגאַנגען, ווען נישט די דאָזיקע געלט־אינוועסטיר־ציעס פאַר דער סירישער „באַאַט“־פאַרטיי“.

„איר האָט פריער געזאָגט, אַז איר האָט געגלויבט זיך צו

אלי כהן

קאָנען אַרויסדרייען פון גאַנצן ענין. וואָס אַזוינס איז עס געווען, וואָס האָט איין געגעבן דעם דאָזיקן גלויבן? „מיין דינסט האָט זיך געדאַרפט פאַרענדיקן אין אונדזער אומאַפהענגיקייטס־טאַג, דאָס הייסט, אין אָנהויב פון קומענדיקן חודש מאי“.

חאסנין האָט נאָך עפעס געוואַלט פּרעגן, אָבער דער זיכער־ הייטס־אַפיציר האָט אים פאַראַרדנט איבערצורייסן. „עס זענען שוין אַריבער זי 10 מינוט, ה' זשורנאַליסט“ — האָט ער געזאָגט. חאסנין האָט געדריקט אליס האַנט און צו אים א פליסטער געטאָן מיט סימפּאַטיע: „זייט וויסן, אַז איך און מייע חברים זשורנאַליסטן פאַרערן אייך“.

“ “ “ “ “ “ “ “ “

מאַרסיע איז געזעסן און באַטראַכט די באַצירונגען אויף די ווענט פון זיין צימער. ווען דאָלי איז אריינגעקומען האָט מאַרסיע גלייך באַמערקט, אַז ער איז נישט אין קיין גוטער שטימונג. „מיר האָבן זיך שוין, דוכט זיך, אַמאַל באַגעגנט, ה' אַדוואָט־קאַט“ — האָט דאָלי געזאָגט. „ריכטיק, אָבער איך מײן, אַז דער ענין איז היינט געוואָרן נאָך דרינגענדער, אין ליכט פון פּסק־דין, וואָס איר האָט אַרויס־געטראָגן“.

„האָט איר וואָס קעגן דעם פּסק־דין, ה' אַדוואָקאַט?“ — האָט דאָלי געפּרעגט מיט איראַניע.

מאַרסיע האָט אים אָנגעקוקט און געזאָגט: „דעם אמת געזאָגט, האָט איר זיך נישט אזוי געהאַלטן אין די כללים פון יורדישער קאַרעקטקייט. אָבער, ווי איר פאַרשטייט געוויס, בין איך נישט געקומען זיך שפּילן אין פאַרמאַליטעטן. איך וויל פאַרמיידן דאָס אויספירן דעם טויט־אורטייל“.

דאָלי איז ביי די ווערטער אַריינגעפאַלן אין אַזאַ שרעקלעכן כּעס, אַז עס האָבן אים פאַרפעלט רייד און די ווערטער זענען אים געבליבן שטעקן אין האַלדז. לטוף האָט ער זיך אַביסל באַרואיקט און געזאָגט מיט אַ קאַלטן טאָן: „איצט בין איך גע־צוונגען אייך בעטן גיין. איר ווייסט וואָס פאַר אַ בקשה איר בעט?... איך בין זיכער, אַז איר האָט נישט געטראַכט וואָס עס

אונדזער מענטש אין דמשק

קאן געשען, אויב מיר וועלן נישט אויספירן דעם טויט־אורטייל? צי האָט איר געטראַכט וועגן די אָפּקלאַנגען, וואָס דאָס קאָן אַרויסרופן?״

„אויב איר רעדט וועגן אָפּקלאַנגען, פאַרוואָס באַאומרואיקן אייך נישט די נעגאַטיווע אָפּקלאַנגען, וואָס די גאַנצע פּרשה קאָן אַרויסרופן אין אויסלאַנד? צי האָט איר קיין מאָל נישט געטראַכט וועגן דעם, וואָס מען רופט „עפּנטלעכע וועלט־מיינונג?״

דאָלי האָט נישט געענטפּערט. אָבער אויף זיין פנים איז געווען צו זען אַ געוויסע שרעק. „דער גרעסטער פעלער פון דער מדינה, וואָס האָט געשיקט אלי כהן, שטעקט אין דעם, וואָס זי האָט געמיינט, אַז זי קאָן מאַביליזירן די עפּנטלעכע וועלט־מיינונג פאַר דעם ענין. אָבער זי האָט נישט גענומען אין באַטראַכט דעם „איך״ פון רעזשים. דער רעזשים קאָן זיך נישט דערלויבן אויף דעם, ער דאַרף באַווייזן דעם פּאַלק, אַז ער איז אומאַפהענגיק און פריי פון אויסערלעכן דרוק. אלי כהן איז גרויס געוואָרן און דערגרייכט אַזעלכע מאַסשטאַבן, אַז די שפיצן פון רעזשים האָבן מורא פאַר אים. איך בין אין אַ גרויסן ספק אויב עס וועלן העלפן די באַמיאונגען פון ישראל צו דערגרייכן פאַר אים אַ באַגנע־דיקונג.״

„אָבער...״

דאָלי האָט אַנגעקוקט דעם אַדוואַקאַט מיט כעס: „אפּשר וועלן מיר שוין אויפהערן צו רעדן וועגן דעם. דער פּרעזידענט אַליין האָט אַרויסגעטראַגן דעם אורטייל.״

„אָבער איר האָט רעכט אים צו דערמעגלעכן אַ צווייטן פּראָ־צעס און דערלויבן אים צו אָפּעלירן פאַר די יוסטיץ־אַנשטאַלטן, אָדער ווייניקסטנס, אים דערלויבן זיך צו טרעפן מיט אַן אַדוואַ־קאַט. וואָס זאָל אים דערציילן וועגן די באַמיאונגען וואָס ווערן געמאַכט אים צו ראַטעווען.״

דאָלי האָט זיך אויפגעשטעלט און צו צו דער טיר פון זיין קאַבינעט. „איר קאַנט גיין, מאַרסיע. איר האָט געטאַן אייער אַרבעט און איך וויל מער נישט הערן קיין איין וואָרט אויף דער דאָזיקער טעמע.״

מאַרסיע האָט זיך אויפגעהויבן און איז אַרויס פון צימער. נאָך 2 חדשים פון אומאויפהערלעכע אַרומלויפּענישן, 2 חדשים פון מאַביליזירן אַלע גייסטיקע און מאַטעריעלע רעסורסן צו ראַטעווען אַלי כהן, האָט מאַרסיע זיך געפילט שטאַרק געטראַפן פון דעם

אלי כהן

אופן ווי דאלי האָט אים אויפגענומען און פון דער באַליידיקנדי-
קער נאָטע אין זיינע ווערטער. ווען ער האָט אים געהייסן פאַר-
לאָזן זיין קאַבינעט.

ער האָט געוואוסט, אַז די פראַגע פון אויספירן דעם טויט-
אורטייל איבער אלי כהן איז אַן ענין פון טעג, אפשר שעהן.
אויף א רגע האָט אים אַ טיאַכקע געטאַן אין האַרצן אויפן גע-
דאַנק, אַז אלי כהנס בריוו איז נישט איבערגעגעבן געוואָרן. עס
איז קיין ספק נישט, אַז אין אליס האַרץ נעסטיקט דער שרעקלע-
כער געדאַנק, אַז אין זיינע לעצטע טעג איז ער פאַרלאָזן געוואָרן
דורך דער מדינה און זיינע פריינט אין דער גאַנצער וועלט.
מיט אונטערגעהאַקטע קני און ציטערנדיק מיטן גאַנצן גוף,
איז ער אַרויס אויף דער גאַס.

שפעטער האָט מאַרסיע נישט געדענקט ווי אַזוי ער איז
צוריקגעקומען אין האַטעל. ער האָט איינגעפאַקט זיינע וואַליזעס
כדי אַרויסצופליען פון דמשק מיטן ערשטן עראַפלאַן. אויפן פלי-
פעלד זענען אים באַפאַלן די זשורנאַליסטן און אים באַוואַרפן מיט
פראַגן. מאַרסיע האָט אָבער נישט געקאַנט מער אַרויסברענגען
פון זיך ווי די געציילטע ווערטער: „סיריע האָט מיך אַנטוישט.
מער האָב איך נישט וואָס צו זאָגן“.

אַ צייט שפעטער, אין דער זעלבער נאַכט, איז אַנגעקומען
צו אים אַ טעלעגראַמע אין פאַריוו. „אלי כהן — איז דאָרט געזאָגט
געוואָרן — וועט מאַרגן פרי געהאַנגען ווערן“.

מאַרסיע, דער באַרימטער אַדוואַקאַט, האָט שווער אָפגעזיפצט. הגם זיין שליחות
איז געווען אַ גרויסע און ער האָט אַלץ געטאַן כדי צו ראַטעווען
דעם מענטשן — האָט ער געפילט, אַז ער איז דאָס מאַל דורכ-
געפאַלן. ער האָט אויפגעהויבן דאָס טעלעפאָן-טרייבל און אָנגע-
רופן זיין שותף לעגראַן. מיט אַ הייזעריק קול האָט ער אים גע-
זאָגט: „זיי הענגען אים מאַרגן אין דער פרי“.

„מען ענדיקט פשוט מיט דער תליה?“ — האָט לעגראַן
אַרויסגעמורמלט.

„מען ענדיקט פשוט מיט דער תליה“ — האָט מאַרסיע נאָכ-
געטראַכט לעגראַנס ווערטער און אוועקגעלייגט דאָס טרייבל.
דעם צווייטן טעלעפאָן-געשפרעך האָט ער אָפגעהאַלטן מיט
דער ישראלי-אַמבאַסאַדע. ער האָט מיטגעטיילט דעם אַמבאַסאַדאַר:
„מיר האָבן געטאַן אַלץ וואָס עס איז נאָר געווען מעגלעך. מיין
חוב איז מוזיע צו זיין אייך און אייער רעגירונג, אַז איך שאַץ

אונדזער מענטש אין דמשק

זייער אפ אַלץ וואָס איר האָט געטאָן און אייער גוטן ווילן. צו אייער באַדויערן האָט איר נישט געפירט דעם משאָומתן מיטן ריכטיקן פאַרטנער. ווייל טראַץ אלעם, וועט אלי כהן אָפגעפירט ווערן צו דער תליה היינט פאַרטאָג אויפן צענטראַלן פלאַץ אין דמשק, וווּ מיט צוויי חדשים צוריק זענען געהאַנגען געוואָרן צוויי אַמעריקאַנער.“

פון דער אַנדערער זייט האָט געהערשט אַ טויטע שטילקייט.

★

אַ פאַר מינוט נאָך האַלבער נאַכט איז צו די טויערן פון דער תפיסה אין דמשק צוגעפאָרן אַ געפאַנצערטער פּאָליצייאַישער אויטאָ און אַ לאַסט־אויטאָ פול מיט באַוואַפנטע זעלנער. די תפיסה־וועכטער האָבן געעפנט די טויערן פון דער תפיסה און דער גע־פאַנצערטער אויטאָ איז אַריינגעפאָרן אינעווייניק. אין דרויסן איז געבליבן שטיין דער מיליטערישער לאַסט־אויטאָ און די זעלנער האָבן פאַרנומען פּאָזיציעס אַרום די תפיסה־מויערן. אַ קורצע צייט נאָך דעם האָבן ביידע אויטאָס זיך געלאָזט צו דער פּאָליציי־סטאַציע נעבן פּלאַץ אַל־מאַרג'ה אין צענטער פון שטאָט. דאָרט, אין דער פּאָליציי־סטאַציע, אין אַ פאַרמאַכטער קאַמער האָט מען אליין געפרעגט: „האַסט עפעס אַ חוב, אָדער געלט, וואָס דו ווילסט עמעצן איבערגעבן?“

„איך קום קיינעם גאַרנישט און דאָרף קיינעם גאַרנישט געבן“ — האָט אלי געזאָגט.

„און וואָס איז דיין לעצטע בקשה?“

„איך וויל שרייבן אַ בריוו צו מיין פרוי און קינדער. איך וויל אויך זען אַ יידישן רב און מתפלל זיין פאַר מיין טויט.“

דאָלי האָט באַשטעטיקט אליס לעצטע בקשות.

מיט ציטערנדיקע הענט האָט אלי, אַ קורצע צייט פאַר זיין אַרויפגיין צו דער תליה, געשריבן צו זיין פרוי פּאָלגנדיקן בריוו:

„מיין טייערע נאָדיאַ, מיין טייערע משפּחה!

איך שרייב צו אייך אַט די לעצטע ווערטער מייןע, מיט דער האַפענונג, אַז איר וועט תמיד פאַרבלייבן צוזאַמען. איך בעט פון מיין פרוי זי זאָל מיר פאַרגעבן, זי זאָל זאָרגן פאַר זיך און זען, אַז אונדזערע קינדער זאָלן באַקומען אַ גוטע בילדונג... עס וועט קומען אַ טאָג און מייןע קינדער וועלן זיין שטאַלץ מיט מיר.

און דו, נאָדיאַ, האָסט רעכט חתונה צו האָבן מיט אַן

אלי כהן

אנדער מאָן, כדי אונדזערע קינדער זאלן האָבן אַ פּאַטער.
דו ביסט פּולשטענדיק פּרייַ עס צו טאָן. איך בעט דיך נישט
צו טרויערן איבער דעם וואָס עס איז געשען, נאָר צו קוקן
אויף דער צוקונפט. איך שיק אייך די לעצטע קושן. זייט
מתפלל פאַר מײַן נשמה”.

נאָך דעם ווי אלי האָט איבערגעגעבן דעם בריוו דעם ריכטער
דאָלי, איז דערלויבט געוואָרן דעם רב ניסים עזנבו, דעם הויפט־רב
פון דמשק, זיך אָפּצוזונדערן מיטן צום טויט־פאַרמשפטן. אין
אַ צוואַנציק מינוט אַרום איז דער רב אַרויס פון צימער מיט
רויט־פאַרוויינטע אויגן און מיט אַ צעווייטיקט האַרץ. אלי כהן
איז אָנגעטאָן געוואָרן אין אַ ווייסן כאַלאַט, אויף וועלכן עס איז
געווען אויפגעשריבן מיט שוואַרצן קויל: „אלי כהן, פאַרמשפט
צום טויט דורך תליה”.

★

דער פּלאַץ פון די הייליקע אין דמשק האָט שוין געהאט
געזען הונדערטער תליות און טויט־אורטיילן. תמיד זענען זיי
אויסגעפירט געוואָרן פאַר די אויגן פון אַ צעהיצטן און צערייצטן
המון. ס'זענען נאָך נישט פאַרגאנגען קיין 2 חדשים ווי מען האָט
דאָ אויפגעהאנגען צוויי אַמעריקאַנער שפיאַנען, ווי איצט האָבן
ווידער פאַרפלייצט דעם פּלאַץ בלוט־דורשטיקע מענטשן־חיות.
„אַ טויט פאַר קאַמעל! א טויט דעם ציוניסטישן שפיאַן!”

די קולות האָבן פאַרהילכט דעם פּלאַץ אין דער נאָך פאַר־
טאַגיקער טונקלעניש. פון דער ווייטנס, ארום דעם פּלאַץ, זענען
אָנגעצונדן געוואָרן שטאַרקע פּראַזשעקטאָרן. די גאַנצע תליה־
צערעמאָניע האָט היינט געזאַלט פּאַטאַגראַפירט ווערן פון אַנהויב
בײַן סוף דורך דער סירישער טעלעוויזיע.

★

די סירישע מנהיגים האָבן געהאַלטן פאַר זייער וויכטיק דעם
אינפלוס, וואָס די תליה־צערעמאָניע קאָן אויסאיבן אויפן אַרץ־
בישן צושויער. און דאָס האָט דעצידירט ביים באַשליסן וועגן נאָכ־
קומען די בקשות בטל צו מאַכן די עקזעקוציע, צי נישט.
די שטיט פון דמשקער ראַדיאָ־ספיקער איז געווען פול מיט
שמחה. פון מינוט צו מינוט איז זיין שטים געוואָרן העכער און
העכער. זיינע אייגענע רייד האָבן אים גופא עקזאַלטירט און ער
האָט געשריגן: „דער ישראלדיקער שפיאַן אלי כהן וועט היינט
אָונט געהאַנגען ווערן. אַ טויט דעם שפיאַן!”

אונדזער מענטש אין דמשק

ווייט פון אַט דעם שטורמישן המון אויפן דמשקער פלאץ, האָט אַ בלאַסע פרוי, אויף רחוב התחיה אין בתים אין ישראל, נאָכגעפּאַלגט יעדעס וואָרט, וואָס איז געזאָגט געוואָרן אין ראַדיאָ און יעדעס בילד, וואָס איז געוויזן געוואָרן אין דער טעלעוויזיע. ווען זי האָט דערהערט די עקזאלטירטע נקמה-אויסרופן פון ספּי-קער אין דמשקער ראַדיאָ, האָבן די דאָזיקע ווערטער זי געטראַפּן ווי דונערן.

מיט אירע לעצטע כוחות האָט נאָדיא מיטן פויסט אַ קלאַפּ געטאַן אין עקראַן פון טעלעוויזאָר און דער אַפּאַראַט איז אַראַפּ-געפּאַלן אויף דער ערד אַ צעשמעטערטער. פון איר מויל האָט זיך אַרויסגעריסן אַ האַרצרייסנדיקער געשריי און נישט וויסנדיק וואָס זי טוט האָט זי גענומען ברעכן די שויבן אין די פענצטער פון איר ווינונג. אלי כהנס פינף ברידער, וועלכע האָבן צוזאַמען מיט נאָדיאן נאָכגעפּאַלגט די טעלעוויזיע-אוידיציע, זענען צו איר צוגעלאָפּן, אָבער די 5 שטאַרקע מענער איז קוים געלונגען איינ-צונעמען די חסר-דעהדיקע פרוי, וועלכע האָט אין משך פון די לעצטע 3 חדשים זיך נישט גערירט פון איר אָרט נעבן טעלע-וויזיע-אַפּאַראַט, האָפּנדיק נאָך, אז אפשר... אפשר... איצט איז אויך די שוואַכע האָפענונג אויסגערונען און האָט זיך פאַרוואַנדלט אין אַ ים פון ייאוש.

„קיין זאך האָט נישט געהאַלפּן!“ — האָט נאָדיא געשריגן היסטעריש — „זיי האָבן אים געוואַלט טויטן!“
„פאַר וואָס האָט די מדינה געשיקט מיין אליין?“ — האָט די 65-יאַריקע מוטער זיינע זיך אָנגעשלאָסן צו דעם געיאַמער פון איר שוור — „פאַר וואָס איז דווקא מיין זון אַוועק שטאַרבן צו די אַראַבער?“

3.45 לויט דער דמשקער צייט, איז אלי כהן אַרויסגעפירט געוואָרן פון פּאַליציי-בנין ארומגערינגלט מיט פּאַליציסטן און מיליטער. אונטער דער דאָזיקער שווערער וואַך איז ער געפירט געוואָרן צו דער תּליה.

דער תּליה-פּלאַץ האָט געשטורעמט און גערוישט. די 50 זשור-נאָליסטן און פּאַטאַגראַפּן, וועמען עס איז דערלויבט געוואָרן צו זיין אָנוועזנד, זענען געווען דערשיטערט. אָבער זיי האָבן גאָר-נישט געקאַנט טאָן. זיי זענען געשטאַנען אויף זייערע ערטער, מיט דער פּולסטער פּאַרערונג פאַרן העלד, וואָס אפילו בעת זיינע

אלי כהן

לעצטע מינוטן איז ער געווען שטאלץ, רואיק און נישט געפאלן ביי זיך.

צוויי רייען זעלנער האָבן געשאפן א לעבעדיקן דורכגאַנג צו דער תליה. אלי כהן איז אַרויף אויף דער תליה-קלאַפּע. דער תליין האָט אַרויפגעלייגט אויף זיין האַלדז די פעטליע און גע-וואַרט אויף אַ סימן. און דאָן האָט די קלאַפּע זיך פּלוצים אויפֿ-געמאַכט און אלי כהן איז געבליבן הענגען אין דער לופטן. אין פיר מינוט אַרום איז פעסטגעשטעלט געוואָרן זיין טויט. אָבער ער איז געבליבן הענגען אויף דער תליה, לויטן באַפעל פון די מאַכטהאַבער אין דמשק, נאָך גאַנצע 6 שעה, כדי די המונים „זאָלן זיך קאַנען קוויקן מיט דעם בילד“.

עישט 9 אַזייגער איז אלי כהנס קערפּער אַוועקגעפירט גע-וואָרן אין צענטראַלן שפיטאַל פון דמשק. עס איז נאָך נישט געווען קלאַר צי מען וועט דעם קערפּער פון העלד איבערגעבן ישראל אָדער ער וועט באַערדיקט ווערן אויפן יידישן בית הקברות אין דמשק.

נאָך אַ לאַנגער דעבאַטע אין סירישן פּאַרלאַמענט, איז באַ-שלאָסן געוואָרן דעם קערפּער נישט איבערצוגעבן ישראל, טראָץ די ווענדונגען פון ישראל און איינפלוסרייכע פּאַקטאָרן אין דער גאַנצער וועלט. אלי כהן איז באַערדיקט געוואָרן אין דמשק. „אָן ספק, אַז מען האָט אים געפייניקט אַזוי, אַז די סירישע קאַניבאַלן האָבן נישט געקאַנט איבערגעבן אלי כהנס קערפּער צו ישראל“ — האָט געזאָגט דער אַדוואַקאַט מאַרסיע, וועלכער האָט אַזוי פיל געטאָן כדי צו ראַטעווען אליס לעבן — „ער איז שוין געווען פּיזיש טויט, נאָך איידער ער האָט אויסגעהויכט זיין נשמה“.

און דאָן, דערמאַנענדיק זיך דאליס פנים און די אויסדרוקן פון שטוינונג אויף די פנימער פון די אַנדערע סירישע שליטים, איז מאַרסיען באַוווסט געוואָרן, אַז טראָץ דעם, וואָס אלי איז געפייניקט געוואָרן און צום סוף דערמאַרדעט געוואָרן — האָבן זיי, טיף אין זייערע הערצער, פּאַרערט דעם דאָזיקן דרייסטן מאַן, וועלכער איז געווען נישט ווייט פון צו ווערן אַ מיניסטער אין זייער לאַנד.

אלי כהן איז געווען אַ גיבור. אפילו זיינע פיינט זענען געווען געצוונגען אין דעם זיך מודה צו זיין.

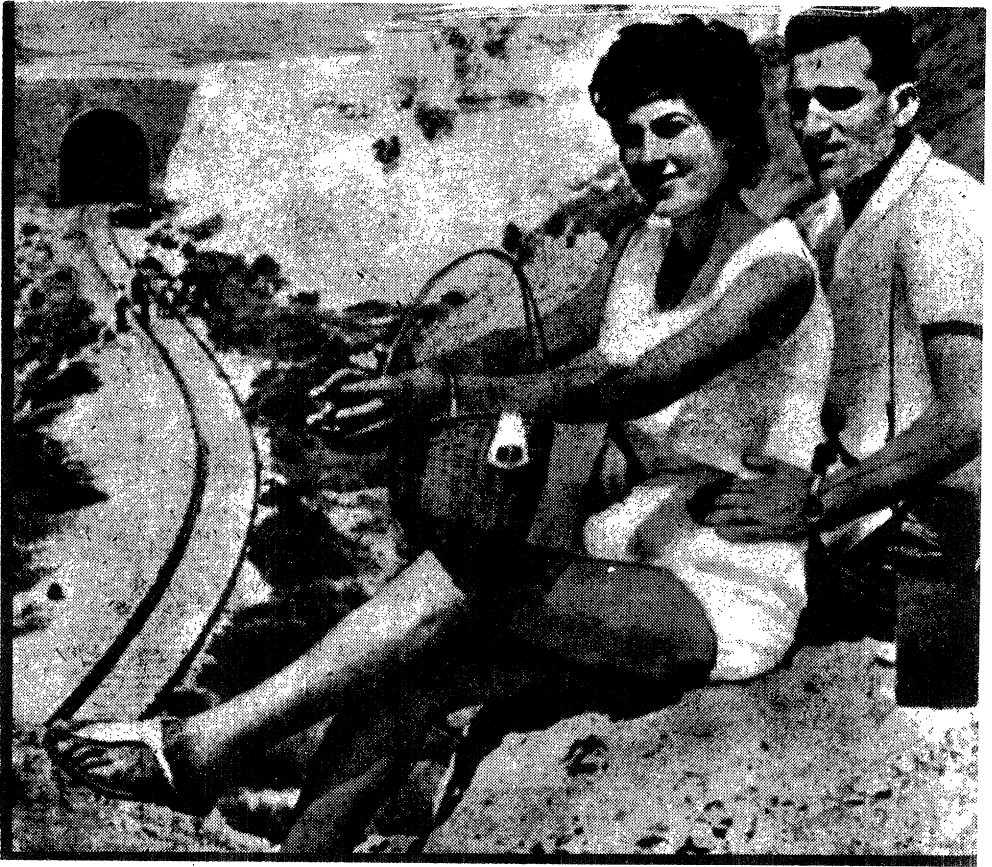
דער כוענטש וואס איז געווארן
א לעגענדע

1959: חתונה גליק

נאדיא און אלי כהן אין טאג פון זייער חתונה. דאס איז איינס פון די בילדער פון יענער גליקלעכער תקופה. שפעטער האט אלי ווייט מעגלעך אויסגעמיטן זיך צו פאטאגראפירן.

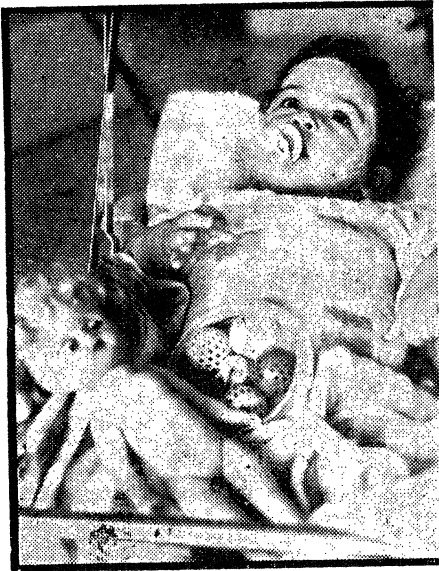

אלי מיט זיין געליבטער פרוי אין ראש הניקרה.
י"ס בילד איז פאטאגראפירט בשעת אייננעם
פון אליס זעלטענע אורלויבן.

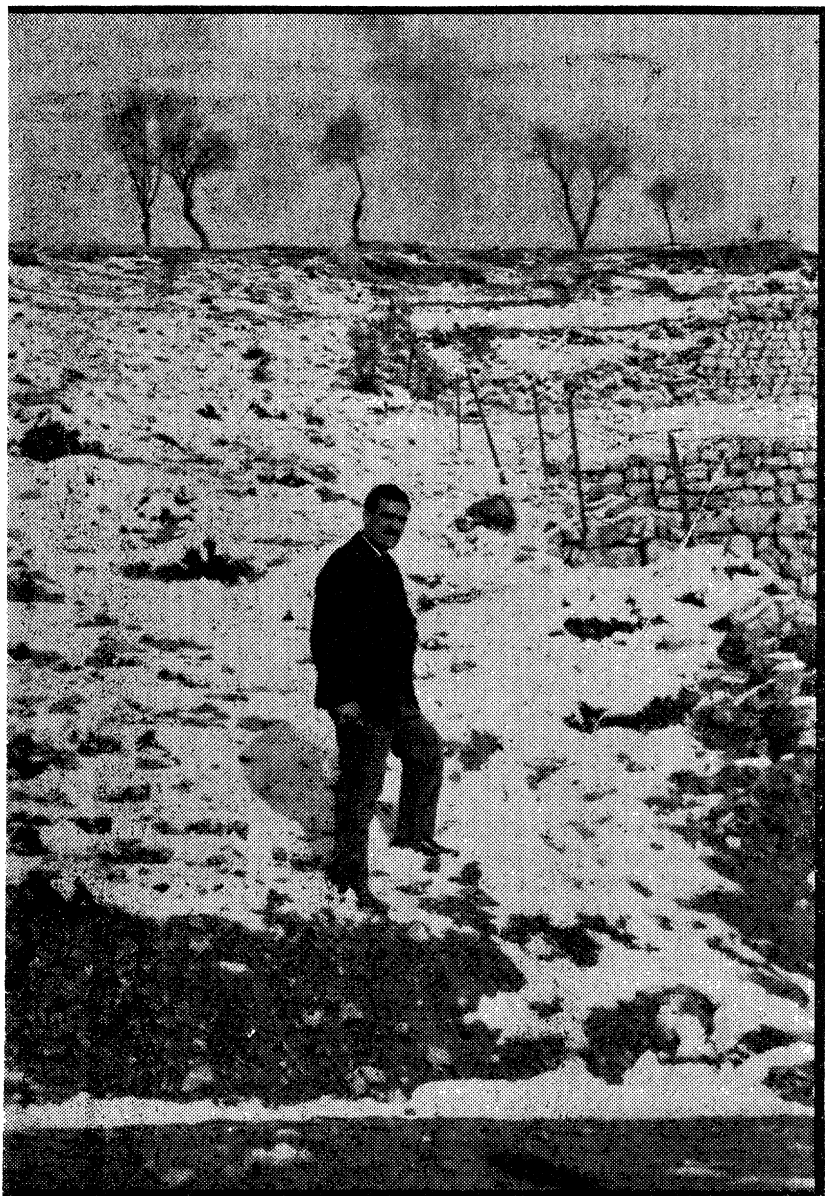
אלי כהן אין עלטער פון 22 יאר.

„מיינע קינדער וועלן נאך זיין שטאלק מיט מיר.“

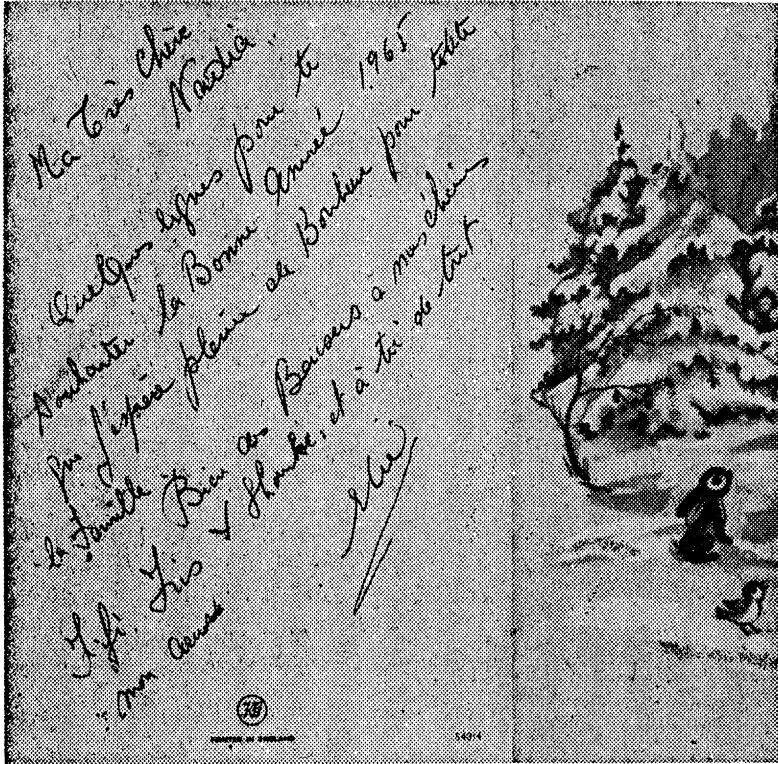
סאפי, די עלטסטע טאכטער
פון אלי כהן אין א פורים-
קאסטיום, פאטאגראפירט
דורך אליו. לינקס: שאול,
אליס עלטסטער זון, 6
חדשים אלט.

דאס איז איינס פון די בילדער וואס האט, לויט דער טענה פון מצרישן געהיים־דיננסט געבראכט אויפצודעקן די ריכטיקע אידענטיטעט פון אלי כהן. ווען ער האט באזוכט צוזאמען מיטן פעלדמארשאל אלי אמער די פארשנייטע פארטיפיקאציעס פון רמת הגולן.

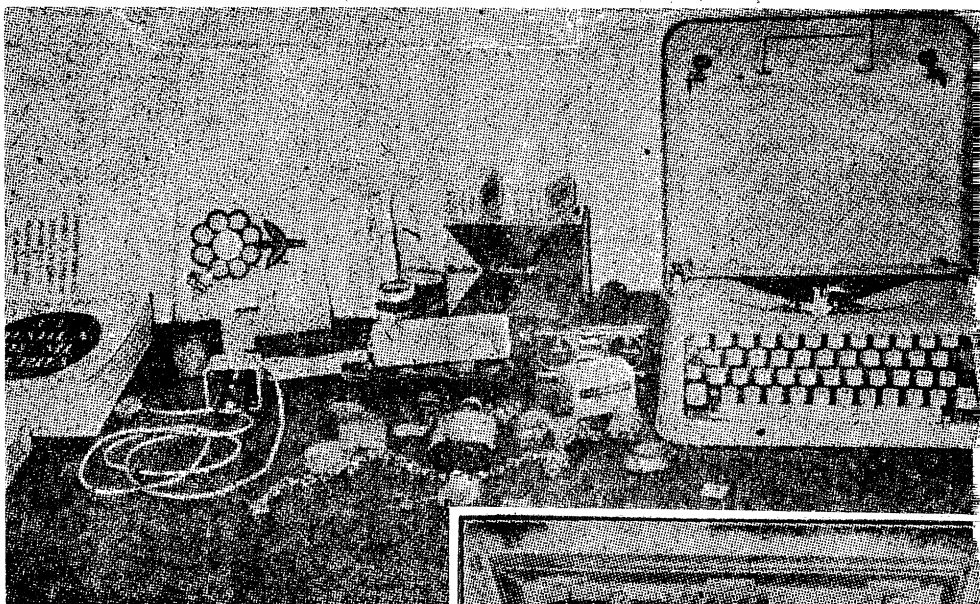
דער לעצטער בריוו

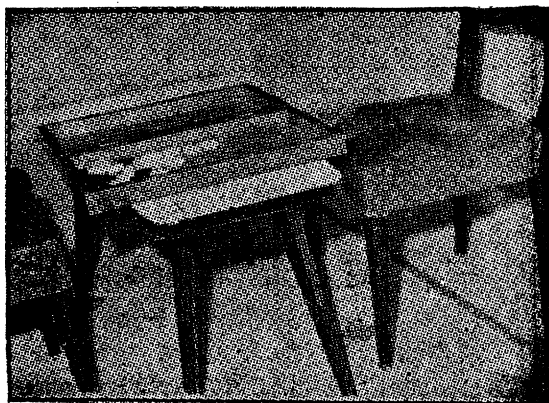
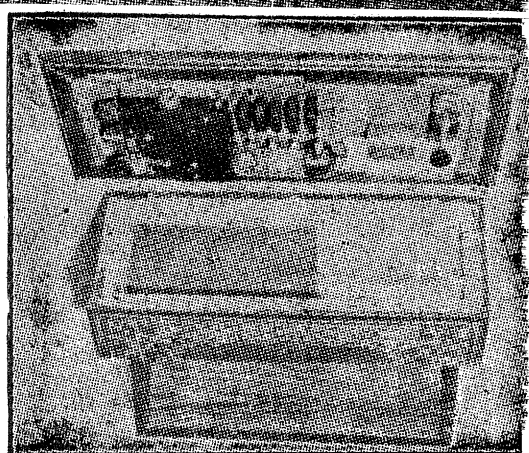
הארט פארן כאפן אים און נאכדעם ווי עס איז געווען קלאר, אז אלץ איז פארלוירן, האט אלי כהן געשריבן צו זיין פרוי נאדיא און צו זינע קינדער אויף פראנצויזיש: "זייער טייערע נאדיא, נאר עטלעכע שורות, כדי דיר צו ווונטשן א גוט יאר צום אנהויב 1965, איך האף, אז דאס געט זיין א גוט יאר, א יאר פון שפע פאר דער גאנצער משפחה. א סך קושן מיינע טייערע, פיפי, איריס און שאול, דיר פון טיפן הארץ".

נאדיא מיט אירע צוויי טעכטער ביים אנקומען קיין פאריז, כדי צוגעפונען אן אדוואקאט וואס זאל פארטיידיקן איר מאן.

דאס זענען ווי עס האבן גע-
טענהט די סיריער, א טייל פון
שלל זאכן און אויסשטאטונג
וואס האבן געהאלפן אלי כהן
אין זיין שפיאנאזש-אויפגאבע.

דער ראדיא-זענדער אין א
טאפלטער דעק פון א שרייב-
מאשין, וואס האט געדינט -
לויט די סיריערס רייד - די
פארבינדונג צווישן אלן מיט
תל-אביב.

דאס דאזיקע „שעש-בעש“
קעסטל און ענלעכע צו דעם,
האט געשיקט לויט די טענה
פון די סיריער, אלי כהן קיין
ארגענטינע, נאכדעם ווי ער
האט אין די ווענטלעך פון
קעסטל באהאלטן א מיקרא-
פילם.

א שווי־משפט פאר המונים

מיד און דערשלאגן
פון די פייניקונגען
אין די סירישע אויס-
פארשונגס - קעלערן,
האט אלי כהן אפ-
געגעבן זיין עדות
פארן סירישן מילי-
טערישן געריכט.

צווישן די באשולדיקטע וואס האבן זיך געפונען צוזאמען מיט אלי כהן
(דער ערשטער פון לינקס אויף דער באשולדיקונגס-באנק, זענען געווען
אויך דער סוחר מאדזשאד אל-אראד, וועלכער איז פארמשפט געווארן
אויף 10 יאר און סאלעם סייף, דער ראדיא-ספיקער פון דמשק —
אויף 5 יאר תפיסה.

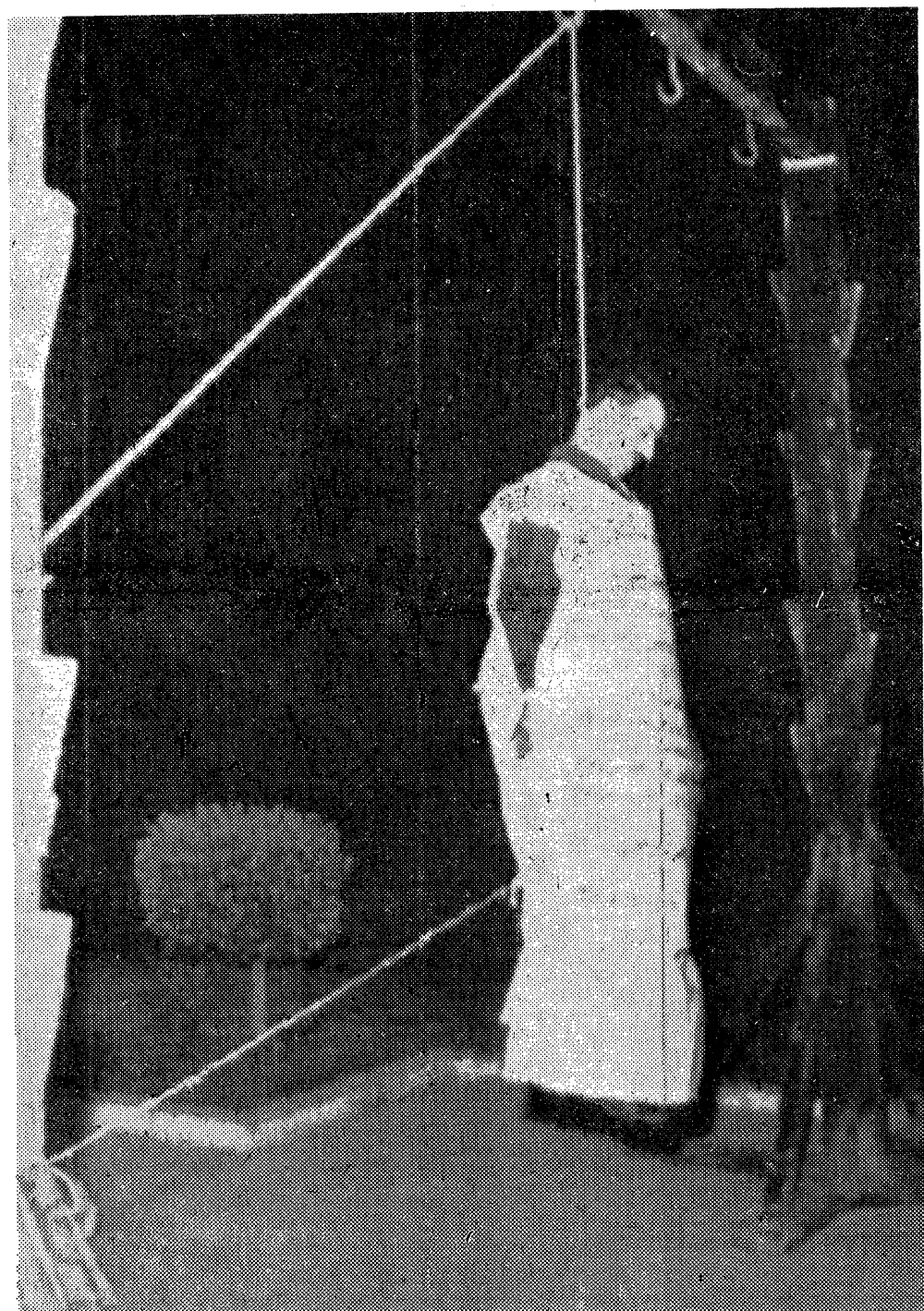
ריכטער־קאלעגיום...

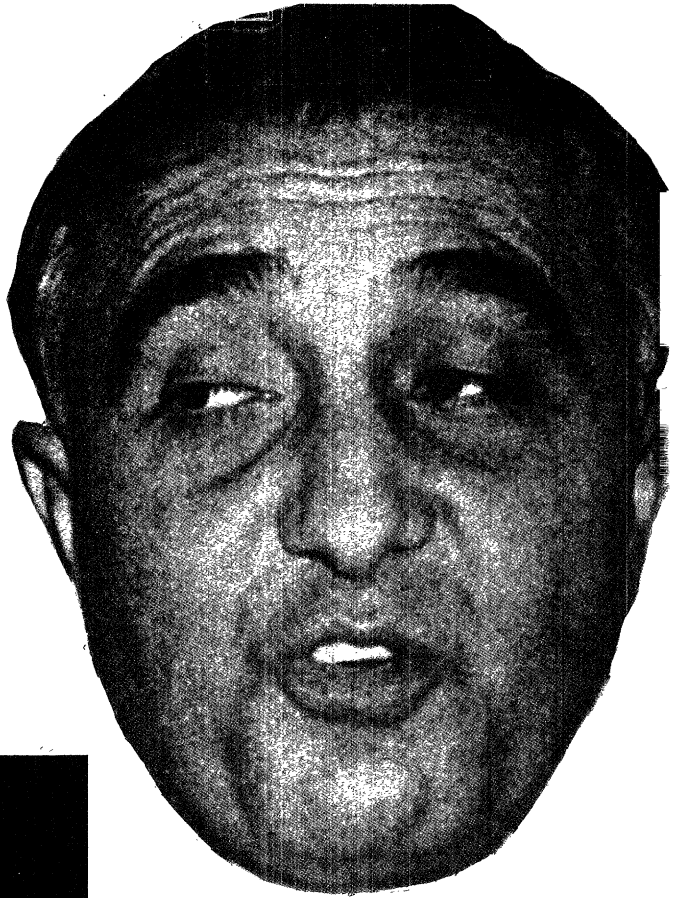
ריכטער־קאלעגיום אויפן משפט פון אלי כהן. אין צענטער, בריגאדיר סאלאך דאלי, פארזיצער פון געריכט.

...און זיין אורטי

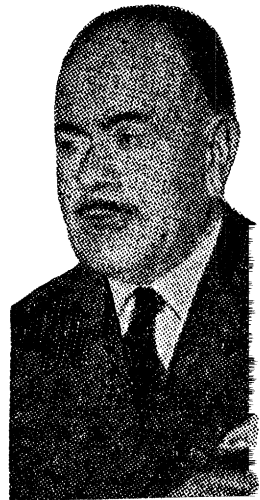
דער קערפער פון אלי כהן איינגעוויקלט אין א ווייס ליילעך הען אויפן תליה־שטריק אויפן מארדזשא פלאץ אין דמשק, בא נאכן אויספירן דעם אורטייל.

דריי פון
אליס
בעסטע
פריינט

אויבן: סאלאך אל
ביטאר, דער פרעמיער
פון סיריע, וועלכער
איז באזייטיקט גע-
ווארן דורכן גענעראל
אמין אל-כאפעז (ליני-
קס). רעכטס: אבדא-
ללא כאשען, רעדאק-
טאר פון דער צייטונג
פון דער אראבישער
וועלט, איינער פון
אליס בעסטע פריינט.

נאך צוויי יאר:

דמשק: גאסן פון שנאה

דער טאג פון נקמה און באצאלונג

